

Riksdagens protokoll

2012/13:41

Tisdagen den 11 december

Kl. 09.00 – 15.56

18.00 – 23.18

Protokoll
2012/13:41

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 5 december.

2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Tredje vice talmannen meddelade att inget uppehåll för partiernas riksdagsgrupper skulle göras i kammarens sammanträde *tisdagen den 18 december* mellan kl. 16.00 och 18.00.

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2012/13:So7 och So8 till socialutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2012/13:SfU1

Socialutskottets betänkanden 2012/13:SoU1 och SoU5

Socialutskottets utlåtande 2012/13:SoU8

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2012/13:AU1

5 § Låneram för SAS-koncernen

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2012/13:NU10
Låneram för SAS-koncernen (prop. 2012/13:46).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Statligt ägande eller deläggande i bolag kan motiveras på olika sätt, men i grunden måste ett offentligt ägande baseras på samhälls- politiska målsättningar.

För oss i Miljöpartiet kan det handla om att genom ett statligt ägande bidra till ökad välfärd och större socialt och miljömässigt ansvarstaggande. Det kan handla om att staten behöver agera på marknader som inte på egen hand kan lösa de uppgifter som staten anser behöver lösas och hantera risker för svårreglerade monopol eller oligopol.

Staten bör i huvudsak inte äga företag som finns på fungerande konkurrensutsatta marknader där man saknar samhälls- politiska målsättningar. Riskerna är stora att det statliga ägandet påverkar marknaden och andra företag på ett negativt sätt genom att till exempel snedvrida konkurrensen.

I dag debatterar vi frågan om ett statligt lån till SAS, som har svenska, norska och danska staten som huvudägare.

Miljöpartiet har länge drivit frågan om en avveckling av det statliga svenska ägandet i SAS. Vi ser inte någon samhälls- politisk nytta med att staten äger ett flygbolag verksamt på en fungerande, konkurrensutsatt marknad. Det statliga ägandet riskerar att vara en hämsko för strukturell utveckling inom flygbranschen och vara en begränsad faktor när det gäller statens möjligheter att reglera och ställa nödvändiga krav på flygtrafiken.

SAS är också ett bolag som länge har haft stora ekonomiska problem. Staten har vid flera tillfällen varit tvungen att gå in med ägartillskott. Varje gång har vi i Miljöpartiet i stället förordat en avveckling av det statliga ägandet.

Företrädare för Miljöpartiet har då anfört att de affärsplaner som bolaget presenterade för att klara neddragningarna medförde stora ekonomiska risker och att det inte var säkert att planerna skulle komma att lyckas.

Det är beklagligt, herr talman, att vi återigen står i kammaren och behöver ta ställning till ännu en ny krisplan och statligt stöd till bolaget.

SAS bolagsledning har liksom parterna på arbetsmarknaden genom stora ansträngningar under den senaste tiden lyckats träffa avtal som innebär kostnadsminskningar för bolaget. Den nya affärsplanen gör rimligen bolaget mer attraktivt inför en försäljning, men jag tror inte att de nuvarande planerna är tillräckliga för att göra SAS lönsamt.

Den nya affärsplanen förändrar inte heller vår syn på ägandet i SAS. Vi har sett hur skattebetalarnas pengar genom de tidigare ägartillskotten har förbrukats. Förslaget om en låneram innebär fortsatt stora ekonomiska risker med skattepengar. Att medge lån till SAS utan att det finns

en uttalad plan från regeringens sida för hur avvecklingen av det statliga engagemanget i bolaget ska gå till utgör enligt min mening inte en ansvarsfull ägarpolitik.

Jag yrkar därför avslag på regeringens proposition och bifall till Miljöpartiets reservation i betänkandet.

Anf. 2 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu behandla regeringens proposition om låneram för SAS. Vi gör det mot bakgrund av att den internationella flygindustrin är utsatt för mycket hård press med en tuff konkurrenssituation, något som har haft effekter för SAS inte minst när det gäller företagets möjligheter att bedriva sin verksamhet.

Den fråga som riksdagen nu har att ta ställning till är om den ska medge att regeringen beslutar om en låneram för SAS. Socialdemokraterna stöder detta förslag, eftersom vi gör bedömningen att det är ett nödvändigt beslut för att möjliggöra för SAS att leva vidare och bli lönsamt.

De utgångspunkter och överväganden som vi har gjort handlar om att värna gemensamma tillgångar och tidigare gjorda investeringar och att säkra viktig infrastruktur både inom Sverige och i Norden. Men vi har också vägt in betydelsen av att vara sammanknutna med viktiga destinationer, främst i Europa.

SAS är för närvarande Nordens största flygbolag och har som verksamhetsmål att erbjuda flygtransporter och därtill relaterade tjänster, främst till den nordiska hemmamarknaden. SAS har en marknadsposition på 31–51 procent i de skandinaviska länderna och spelar en viktig roll när det gäller att säkra tillgången till infrastruktur för bland annat näringslivet inom såväl Norden som övriga Europa.

Låneramen kommer att utgöra en del av en ny kreditfacilitet för bolaget. Regeringen anger också att ett av grundmotiven för att föreslå en låneram för SAS är att man bedömer att det ökar deras möjligheter att sälja bolaget.

Herr talman! Vi anser till skillnad från regeringen att det inte borde vara ett självändamål att vare sig äga eller sälja SAS utan menar att det är ett övervägande som måste göras vid varje givet tillfälle, utifrån de förutsättningar som då råder. Vi anser också att fokus nu måste riktas mot att företaget kan rustas för en bättre och skarpare konkurrenskraft i den allt skarpare globala konkurrensen men också att ett första steg och en förutsättning för det är att stödja förslaget om en låneram.

Vi stöder därför propositionen.

Anf. 3 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! SAS bildades redan år 1946, när tre nationella flygbolag i Sverige, Norge och Danmark gick samman i ett konsortium. År 2001 ändrades ägarstrukturen, det nya SAS börsnoterades, och vi fick ett huvudkontor här i Stockholm. Svenska staten äger 21,4 procent av aktierna, och den norska och danska staten äger 14,3 procent vardera.

Debatten och beslutet i dag gäller om SAS ska få tillgång till en låneram i Riksgäldskontoret för åren 2012–2015 om högst 749 miljoner kronor på – det ska vi betona – marknadsmässiga villkor. SAS ska alltså betala en marknadsmässig avgift på låneramen i den så kallade kredit-

faciliteten och en marknadsmässig ränta på den kredit som eventuellt kommer att tas i anspråk.

Med låneramen får SAS en likviditetsreserv som gör det möjligt att fortsätta verksamheten enligt den nya affärsplanen. Från mars 2015 ska SAS ha en sådan ställning att bolaget i stället kan låna på den privata kreditmarknaden. Med affärsplanen ska bolaget också bli attraktivt för potentiella köpare, så att staten på sikt ska kunna minska ägandet i bolaget.

Planen, som vi alla har hört talas om i medierna, innebär bland annat kraftiga besparingar under 2012 och 2013, nya kollektivavtal, stora kostnadsänkningar och en centralisering och minskning av administrationen. Man kommer också att ha färre anställda och mer outsourcing och dessutom sälja flygbolag, fastigheter och olika mindre bolag.

SAS är Nordens största flygbolag, men det har sedan 2003 genomfört åtgärder för att minska kostnader och uppnå lönsamhet. År 2006 redovisade bolaget för första gången på flera år vinst, men sedan 2008 har det åter varit olönsamt.

Staten har investerat ganska stora belopp under åren, senast vid nyemissioner 2009 och 2010. Höga bränslepriser och en alltmer hårdnande konkurrens pressar dock flygbranschen ytterligare.

En förutsättning för att SAS ska kunna genomföra affärsplanen är att bolaget får tillgång till den här likviditetsreserven fram till dess att man uppvisar en god lönsamhet.

Herr talman! Visst hade det varit bättre om SAS inte hade haft något statligt ägande över huvud taget och marknaden hade fått ta i den här frågan utan att belasta skattebetalarnas pengar. Men nu har vi ett statligt ägande som vi måste ta ansvar för, och det gör vi. Min förhoppning är att den nya affärsplanen ska ge frukt och att ett starkt och lönsamt SAS kan flyga vidare utan statlig inblandning. Om detta torde de flesta, kanske alla, riksdagspartier vara överens.

Herr talman! Jag yrkar bifall till propositionen och förslaget i betänkandet och avslag på motionen.

Anf. 4 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Att det är stor skillnad på ett statligt monopol och på företag som verkar på en konkurrensutsatt marknad, där man måste vinna kundernas förtroende varje dag, är väl uppenbart för de flesta. Och att det är svårt att genomföra en förändring av ett gammalt monopolföretag för att möta nya förutsättningar i en helt ny marknadssituation har väl också blivit uppenbart för alla, inte minst genom alla de turer som SAS har varit med om under åren.

Flygmarknaderna världen över har under flera decennier avreglerats. Och det är ungefär 20 år sedan vi avreglerade inrikesflyget i Sverige. Under de senaste tio åren har den internationella konkurrensen, bland annat från lågprisflyget, ökat. Jag vill understryka att detta har varit väldigt bra för resenärerna. Resenärerna har fått fler alternativ. Resenärerna har fått lägre priser. Men för många flygbolag har detta förstås varit tufft.

Förutom det nya marknadsläget slog terrorattacker till 2001. Sedan kom finanskrisen 2008. Detta slog hårt mot flygandet. Samtidigt vet vi att under de senaste åren har bränslepriserna ökat kraftigt.

Det är lätt att konstatera att många gamla flygbolag, inte minst de bolag som tidigare har haft en monopolställning, har haft svårt att anpassa sig till denna nya värld. Hittills under 2012 har elva europeiska flygbolag gått i konkurs, däribland spanska Spanair, danska Cimber Sterling och svenska Skyways Express.

I den här situationen ställer sig många den självklara frågan: Bör staten över huvud taget vara delägare i ett flygbolag?

Vår principiella grundinställning till statliga företag är att om ett bolag verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens och det inte finns ett särskilt beslutat samhällsuppdrag för det här bolaget är det rimligt att tänka sig att det bolaget kan säljas.

Flygmarknaden är en kommersiell marknad. Den är avreglerad, och det finns fungerande konkurrens. Därför finns det ingen anledning för staten att fortsätta äga delar av SAS. Det är också detta som är skälet till att regeringen tidigare har begärt, och riksdagen i bred majoritet har beslutat att ge regeringen det, ett bemyndigande att sälja statens andelar i SAS.

Men när det gäller försäljning av statlig egendom är det vår bestämda uppfattning att en sådan alltid ska ske på ett sätt och vid ett tillfälle som bedöms vara gynnsamt för skattebetalarna. Problemet i det här sammanhanget är att eftersom flygmarknaden ser ut som den gör för tillfället – många bolag har det tufft, och många har gått omkull – har det i nuläget inte gått att hitta någon köpare.

Vad gör vi då?

Från Alliansens sida tycker vi att det är självklart att det man äger måste man också ta ansvar för. Att ett bolag finns på säljlistan är inget skäl till att inte göra vad man kan för att försöka ge bolaget goda förutsättningar att fungera.

SAS är trots allt en stor arbetsgivare med 15 000 anställda, över 100 dagliga flygningar och mer än 27 miljoner resenärer årligen. Det är en viktig aktör, inte minst på den skandinaviska flygmarknaden, där bolaget har en marknadsandel på mellan 30 och 50 procent.

När SAS nu åter hamnade i ett besvärligt läge var det därför självklart för regeringen att anstränga sig till det yttersta för att försöka hitta en fungerande lösning för bolaget, detta utan att för den sakens skull äventyra skattebetalarnas pengar.

Mot bakgrund av att SAS presenterat en ny affärsplan, som enligt bolaget ger SAS möjlighet att bli konkurrenskraftigt, är förslaget nu att staten som längst till mars 2015 ska medverka till att säkra bolagets tillgång till likviditet.

Detta sker genom att svenska staten tillsammans med de norska och danska staterna samt ett antal privata aktörer deltar i en så kallad kreditfacilitet, ett lånelöfte. Kreditfaciliteten uppgår till totalt 3,5 miljarder kronor, där de tre staternas andel motsvarar vårt ägande, det vill säga hälften. För Sveriges del betyder det högst 749 miljoner kronor.

Det är viktigt i detta sammanhang att understryka att detta inte handlar om ett kapitaltillskott till bolaget. Vi skickar alltså inte in några nya skattepengar i det här bolaget. Det är inte heller ett lån där pengar genast överförs. Det handlar om ett lånelöfte, och det som är viktigt är att det ges på marknadsmässiga villkor.

Kreditgivarna, alltså bland annat staten, får marknadsmässig ersättning dels genom avgifter under kreditfacilitetens löptid, dels genom en låneränta för varje krona av krediten som utnyttjas av bolaget. För lånen, om man nu använder den här möjligheten att låna, finns det säkerheter.

Vår bedömning är därför att det här förslaget innebär att svenska staten kan agera ansvarsfullt som delägare i bolaget samtidigt som vi tar vårt ansvar gentemot skattebetalarna, detta till skillnad från Miljöpartiet, som uppenbarligen inte alls är berett att ta ansvar, varken för bolaget eller för skattebetalarnas intressen.

Bland de skäl som Miljöpartiet anför finns i och för sig en del argument som påminner om min och Alliansens syn på statligt ägande, det vill säga en mer principiell grundsyn om att staten inte bör äga företag som finns på fungerande och konkurrensutsatta marknader.

Det kan låta sympatiskt, men problemet är att den här hållningen är väldigt inkonsekvent från Miljöpartiets sida. Miljöpartiet tycker nämligen samtidigt att staten är en lämplig ägare för bolåneinstitut, telekombolag och postverksamhet, trots att dessa företag också verkar på konkurrensutsatta och fungerande marknader. Det har man argumenterat för i den här salen för inte alls länge sedan.

Miljöpartiets försök till principiellt resonemang faller således lite platt, eftersom alla förstår att det inte alls är det som det handlar om. Det egentliga skälet till motståndet är att Miljöpartiet ogillar flyget som företeelse, men då vore det ärligare att säga det och att våga stå för det.

I Miljöpartiets reservation står det att riksdagen bör avslå regeringens förslag om låneram och i stället presentera ett förslag till ordnad avveckling av det statliga ägandet.

Men låt oss vara ärliga och tydliga med vad Miljöpartiets förslag faktiskt skulle innebära. Om inte riksdagen godkänner låneramen, när vi fattar beslut senare i dag, faller hela kreditfaciliteten. Därmed skulle SAS stå utan möjlighet att finansiera verksamheten. Det omedelbara resultatet skulle bli konkurs.

Den ordnade avvecklingen av ägandet, som Miljöpartiet talar om, skulle alltså i själva verket innebära att 15 000 SAS-anställda skulle tvingas knacka på dörren till Arbetsförmedlingen i morgon bitti, eftersom deras företag inte skulle finnas kvar. Det är vad som händer om riksdagen skulle bifalla Miljöpartiets reservation.

Herr talman! Det är varken att agera ansvarsfullt som ägare eller att vara aktsam med statlig egendom och skattemedel.

Det är fullt möjligt att Miljöpartiets motvilja mot flyget är så stor att detta inte skulle vara ett problem för dem. Men då borde de vara ärliga nog att säga det och våga stå för det.

Vår ambition är fortfarande att hitta en ny ägare till SAS. Vi menar att den nya affärsplanen gör SAS mer attraktivt för en potentiell köpare och att den därmed faktiskt också ökar möjligheterna för staten att minska ägandet i bolaget framöver.

Men, som sagt, herr talman, en förutsättning för att man ska kunna genomföra den här affärsplanen är att vi i riksdagen godkänner det förslag om låneram som regeringen har presenterat.

Jag menar att riksdagen bör göra just det och yrkar därför bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 5 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Tittar man ut över världen ser man att många statliga bolag haft en tuff period med konkurser och sammanslagningar under ganska många år. Det beror på att flygmarknaden har förändrats och lågprisflygen har gjort en snabb entré. Det har statliga bolag som exempelvis SAS haft svårt att hantera då deras kostnadsläge legat för högt i förhållande till just lågprisbolagens. Många människor väljer det billigaste alternativet framför bekvämlighet, och lågprisflygen har med sina låga priser helt förändrat flygmönstret för passagerarna där just priset är den avgörande faktorn.

Nu är det problem med SAS överlevnad, och staten har vid två tillfällen de senaste åren gått in med ägartillskott för att SAS inte ska gå omkull. I samband med ägartillskotten har SAS upprättat planer för omstrukturering, men dessa har i efterhand inte visat sig vara så kraftfulla som de hade behövt vara, åtminstone inte med facit i hand.

Självklart ska SAS stå på egna ben för att kunna bedriva flygverksamhet, och självklart ska inte staten skjuta till mer och mer kapital till ett bolag som inte klarar sig på en i övrigt väl fungerande marknad. Därför har ägarna, där svenska staten ingår med en ägarandel på drygt 21 procent, beslutat sig för att ge SAS en kreditgaranti, det vill säga inte ett ägartillskott.

För Sveriges del skulle kreditgarantin innebära 749 miljoner kronor av en kredit på totalt 3,5 miljarder. Det anser vi vara nödvändigt för att inte försätta SAS och skattebetalarna i en än värre kris. Utan kreditgarantier skulle det inte finnas möjligheter att driva SAS vidare och inte heller att genomföra den tuffa åtgärdsplan som lagts fram.

Det är hårda besked till de anställda som genom fackliga förhandlingar fått ge avkall på arbetstillfällen, delar av sina löner, pensioner med mera. Men om vi inte ger SAS dessa kreditgarantier förlorar de anställda på SAS sina arbeten. Dessutom försvinner alla möjligheter för svenska skattebetalare att få tillbaka någonting på SAS då företaget i dag inte är attraktivt på marknaden. Att göra som Miljöpartiet föreslår, det vill säga lämna SAS och de anställda åt sitt öde, vore en dålig lösning som skulle få mycket tråkiga följder.

Vårt förslag gör att vi som ägare agerar ansvarsfullt samtidigt som vi tar ansvar för skattebetalarnas pengar. Den kreditgaranti som bolaget får är ett lånelöfte till marknadsmässiga villkor och, som sagt, inte ett tillskott av kapital. Med dessa kreditgarantier kan SAS genomföra sin tuffa åtgärdsplan, och passagerarna vet att det finns täckning för de resor som de bokar in. Det ger trygghet för bolaget, möjlighet att överleva och omstrukturera sin verksamhet. Det ger också en signal till passagerarna att SAS är ett livskraftigt bolag.

Allt detta är av yttersta vikt, inte minst om SAS i en framtid ska kunna säljas – och detta med vinst för skattebetalarna. Det är enligt Centerpartiet och Alliansen ett mer ansvarsfullt handlande än de drastiska åtgärder som Miljöpartiet förespråkar.

Anf. 6 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Så står vi här igen för att diskutera SAS. Det är tredje gången på tre år. Åren 2009 och 2010 handlade det om nyemissioner, alltså aktieägartillskott. Vänsterpartiet ställde sig bakom de förslagen

eftersom det samtidigt presenterades åtgärdsprogram som innebar att SAS skulle kunna stå på egna ben i framtiden. Däremot var vi kritiska till regeringens förslag att ge ett bemyndigande att sälja ut SAS. Vi menade att ett sådant beslut skulle föregås av en djupare analys av flygmarknaden, av SAS möjligheter att agera på den nationella och internationella marknaden.

Man måste se flyget som en del av svensk infrastruktur som håller ihop Sverige – järnväg, väg, flyg. Där är flyget en viktig del för att människor ska ha möjlighet att ta sig mellan olika ställen. Det är viktigt för företagen att det finns ett fungerande flyg när det inte finns några alternativ. Därför är det också viktigt att staten agerar på ett ansvarsfullt sätt när staten behöver gå in för att hjälpa till att hålla SAS på fötter.

Vänsterpartiet menar att lånelöftet, faciliteten, är ett ansvarsfullt sätt att agera från regeringens sida. Vi står bakom regeringens förslag till lånelöftet på 749 miljoner kronor. Däremot är vi kritiska till sättet det tillkommit på. Vi menar att det är viktigt att värna den svenska modellen där arbetsmarknadens parter gör upp om avtal när det gäller löner och pensioner. Så har inte skett. De anställda ställdes inför fullbordat faktum. Regeringen gick in och sade att förutsättningen för faciliteten var att hela paketet genomfördes, alltså besparingar på löner och pensioner på 3 miljarder samt avyttringar. Jag vill säga att jag och Vänsterpartiet är kritiska till sättet som det har gått till på.

Jag är också kritisk till att näringsutskottet under hösten inte fått någon information om vad som försiggått, hur läget för SAS har varit. När vi 2010 behandlade frågan i näringsutskottet sade ett enigt utskott att det var viktigt att regeringen följde upp och höll utskottet informerat om SAS utveckling och genomförandet av åtgärder.

Så har inte skett, inte vid något tillfälle, och det är allvarligt på flera sätt. Det är allvarligt dels för att regeringen går vid sidan om näringsutskottet, dels för att vi inte hålls informerade, vilket innebär stor risk för spekulationer ute på marknaden. Det gynnar inte SAS och dess möjligheter att agera på ett ansvarsfullt sätt. Det gynnar inte heller de anställda som lever i osäkerhet om vad politiken vet och inte vet. Ett sådant handlande är över huvud taget långt från vad regeringen och vi menar när vi säger att arbetsmarknadens parter ska ges möjlighet att agera.

Nu vet vi regeringens syn på den svenska modellen. Den har fått en ny innebörd, nämligen att man ställer arbetstagarna inför fullbordat faktum: Genomför detta. Alternativet är att det inte blir någonting. Då återstår konkurs.

Jag yrkar bifall till propositionen och avslag på motionen.

Anf. 7 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! När det handlar om offentligt ägande, oavsett om det gäller stat, kommun eller landsting, har man känslan av att alla har ett ansvar eller ingen har ett ansvar. Alla äger det egentligen, eftersom det är fråga om våra skattemedel, men ingen tar ett specifikt ansvar. Var har ansvaret hos våra medborgare varit då det till exempel gällt att resa med SAS? Har man inte känt sig delaktig i ägandet av SAS som flygbolag? Förmodligen inte. Det har nog känts ganska långt bort. I stället har man ofta valt andra, billigare flyg, vilket vi kan se av den konkurrens som

finns inom flyget. Alla prognoser visar att flyget kommer att öka. Frågan är därför vilken framtid SAS har som flygbolag.

SAS är säkert ett jättebra bolag men har under de senaste åren inte haft lönsamhet för att kunna tillgodose de nya krav som finns, inte minst på lönesättning. När man haft en för stor och för dyr kostym handlar det om att göra om, att göra och tänka nytt. Därför är den nya affärs- och besparingsplanen en förutsättning för att bolaget ska komma till rätta med sina grundläggande problem.

Jag som kristdemokrat vill gärna vara tydlig med att staten generellt inte ska äga bolag som verkar på en konkurrensutsatt marknad. Jag tycker inte att staten ska äga vare sig bilfabriker, flygbolag eller annat som kan göras bättre av det privata näringslivet. Det innebär faktiskt att man som offentlig delägare är både domare och spelare på den plan man agerar på. Det är en sak.

I det här fallet handlar det ändå om att göra SAS som bolag konkurrenskraftigt och lönsamt innan det går att sälja. Då säger vi kristdemokrater självklart ja till den här lånefaciliteten på maximalt 749 miljoner kronor, just med villkoret att bolaget implementerar den nya affärs- och besparingsplanen.

Jag delar heller inte riktigt Kent Perssons uppfattning att staten, alltså regering och andra, skulle ha gått in och agerat i stället för arbetsmarknadens parter och ha ruckat på den svenska modellen. Däremot kan vi konstatera att det sätt som man har hanterat den här frågan på mellan arbetsgivaren och fackförbund är extraordinär. Vad jag vet har man inte haft så snabba förhandlingar i Sverige sedan tidigt 40- eller 50-tal. När det också handlar om den mängd fackförbund som har varit inblandade, åtta eller nio stycken, är det klart att det också blir en väldigt speciell förhandling mellan parterna.

Det är inte så att jag tycker att det är på det sättet man alltid ska göra, men i extraordinära lägen kanske man måste komma överens på ett snabbt och effektivt sätt just för att kunna rädda det bolag man ändå arbetar gemensamt för.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och till propositionen.

Anf. 8 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag kan börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation i det här ärendet.

Det är intressant hur historien går igen ibland. Vi står här nu igen. Det är tredje gången som vi diskuterar SAS och ska skjuta till ännu mer pengar. Det är lite som en déjà vu-upplevelse att stå här i talarstolen och debattera SAS ytterligare en gång. Det är ju så att argumenten kommer tillbaka om och om igen. Samma argument som har kommit de två tidigare gångerna får vi höra från talarstolen igen.

Det sägs att politiken går i cykler och att frågor kommer igen. Det här är ett tydligt exempel på det. Vi får ytterligare en gång ett förslag från regeringen att vi ska skjuta till skattebetalarnas pengar för att SAS ska klara sig ekonomiskt. Vi känner igen tongångarna. Precis som förra gången säger Jonas Jacobsson Gjørtler från Moderaterna att det är oansvarigt att inte gå in med de här pengarna. Man säger: Bara vi skjuter till de här pengarna så kommer SAS att bli lönsamt och klara sig, och det

finns ingen risk att de här pengarna kommer att försvinna – så som de gjorde de två tidigare gångerna. Det skulle aldrig kunna hända.

Tillåt mig ett visst mått av tveksamhet inför de tydliga och klara besked som man får här.

Vi får också höra från talarstolen att vi egentligen tycker likadant. På den borgerliga sidan vill man också sälja. Man tycker inte att bolag som verkar på en konkurrensutsatt marknad ska ägas av staten. Det är bara det att just nu ska vi inte göra så. Just nu ska vi inte stå för det vi har sagt. Just nu ska vi skjuta till bara lite mer pengar av skattebetalarnas medel – 1 miljard till, sedan 1 miljard till och 749 miljoner kronor till. Då kommer vi att lösa problemen. Då kommer SAS att bli lönsamt.

Jag skulle vilja ta med er på en historisk exposé över hur regeringen har hanterat SAS-frågan tidigare. Det är lite grann av en politisk thriller, en berättelse som rymmer dåligt affärssinne, bortslösade skattepengar och svikna löften. Allt det här är protokollfört. Det finns i riksdagens rullor. Jag skulle vilja uppmuntra dem som är politiskt intresserade och som hör den här debatten att gå in på nätet och läsa riksdagens protokoll om ärendet. Det är faktiskt en riktigt rafflande läsning.

I valrörelsen inför valet 2006 lovade den nuvarande regeringen att man skulle sälja SAS. Det var ett löfte till väljarna. Det stod med på listan över de bolag som skulle säljas. Men så fort man kom till makten ändrade man sig. Då gällde inte det löftet längre. Då tog man tillbaka det. SAS skulle fortsätta att ägas av staten.

Redan vid det tillfället var Miljöpartiet emot det beslutet. Vi tyckte att det var ett dåligt beslut. Vi insåg att det skulle komma att vara kostsamt för skattebetalarna. Vi tyckte att det var självklart att SAS för att klara sig som bolag skulle behöva ha privata långsiktiga ägare.

Det hade varit en god affär att sälja SAS vid det tillfället. Bolaget hade kunnat få ett ägande som fungerat. Statens andel var värd ungefär 3 miljarder kronor vid det tillfället. I stället behöll regeringen SAS som statligt bolag.

Det visade sig ju vara en rejäl felbedömning, för bara några år senare, 2009, kom begäran från SAS om att ägarna nu måste skjuta till nya pengar för att bolaget skulle klara sig. Den andel som svenska staten stod för var 1,3 miljarder. Regeringen skickade mer än gärna in de pengarna. Det var ansvarsfullt, sade man då.

Miljöpartiet sade nej. Vi ansåg inte att man skulle riskera att förlora mer av skattebetalarnas pengar. Vi ansåg också att SAS även i framtiden skulle ha svårt att nå lönsamhet, även med det program som togs fram då och som det från talarstolen sades var lösningen på SAS problem.

Efter det att det här beslutet var fattat frågade jag Maud Olofsson: Hur mycket mer pengar är man beredd att skjuta till för att klara SAS? Hur mycket mer skulle man kunna lägga på för att nästa gång SAS kom med ekonomiska problem lösa upp dem?

Hennes svar var tydligt: Inte en krona till från staten. Hennes statssekreterare sade samma sak i radion. Därför, herr talman, kan jag säga att det var med en viss förvåning som jag stod här i kammaren och debatterade SAS igen bara ett år senare, i mars 2010. Nu var de orden glömda. Nu behövde SAS ytterligare pengar, och regeringen bröt gärna sina tidigare löften och sköt till mer av skattebetalarnas pengar för att försöka rädda SAS. Nu handlade det om 1,1 miljarder av skattebetalarnas pengar.

I den debatten ställde jag också frågan till regeringspartiernas företrädare: Hur många miljarder är man egentligen beredd att gå in med till SAS? Finns det någon slags gräns över huvud taget för hur mycket man är beredd att skjuta till? För oss var det ganska klart att även med det här tillskottet skulle SAS inte nå lönsamhet. Därför sade vi också vid det tillfället nej till att skjuta till skattebetalarnas pengar.

I den debatten fick jag också tydliga besked, bland annat från Hans Rothenberg som sitter här i kammaren i dag. Svaret var noll kronor. Det fanns inte en chans att man skulle gå in med några nya skattepengar. Även Carl B Hamilton från Folkpartiet sade väldigt tydligt: Inga mer skattepengar ska gå till SAS.

Nu, två år senare, är det dags igen. Nu får vi här i kammaren höra precis samma argument. Vi får höra hur Miljöpartiet är oansvarigt som inte tycker att man ska skjuta till ytterligare skattepengar. Vi har ju hört gång på gång hur de tidigare pengarna skulle lösa problemet, hur de besparingsprogram som låg på bordet då skulle göra att SAS blev lönsamt så att man skulle kunna sälja det. Nu skulle vi minsann lösa problemet.

Det är kanske inte att undra på att jag och, tror jag, många av dem som hör det här känner sig en smula skeptiska till hur resonemangen går. Vi får också höra här att det är att ta ansvar att skjuta till de här pengarna. Det är någonting som jag tycker att man ska fundera över. Det är ju ett eko som kommer till exempel från debatten om varvskrisen på 70-talet. Då hade vi också en regering som sade att det var ansvarsfullt att skjuta till pengar, att hålla de här bolagen på plats. Tänk på de människor som skulle få sparken om man inte gick in med pengar för att rädda svenska varv! Har vi lärt oss någonting av historien, eller ska vi upprepa samma misstag om och om igen?

Det finns också alternativ. Vi får höra här att det enda alternativet är att SAS går i konkurs. Det har också varit regeringens linje. Det har vi fått höra: Det finns ingen som vill köpa SAS.

Sedan visar det sig, när journalister och TT gräver i det här, frågar och undrar, att det finns alternativ. Det är bolag från Kina och arabländer som har varit beredda att gå in och köpa Sveriges andel av SAS. Då hade de också skjutit till pengar från sin egen kassa för att få SAS livskraftigt. Man hade inte behövt gå in med skattebetalarnas pengar. Men där har regeringen sagt nej. Man är inte beredd att ta det steget, att sälja SAS. Då måste vi fråga oss ytterligare: Hur mycket är de här orden egentligen värda? Inte bara två gånger tidigare har man sagt att man är beredd att gå in med skattepengar, man säger dessutom nej till att sälja när man får chansen.

Nu har vi den här debatten en gång till. Nu kallar man det för lånegaranti, för att göra det lite mer lättsmält. Det är ändå uppenbart att det är skattebetalarnas pengar som riskeras. Man säger att det nu är på marknadsmässiga villkor, men för den som frågade de privata långgivarna var det uppenbart att de inte alls var beredda att gå in med de här pengarna. De ställer som krav att staten ska skjuta till pengar för att det ska vara möjligt för dem att gå in. Det behövs statliga pengar, skattepengar, som säkerhet. Uppenbarligen är alltså inte det här lånet på marknadsmässiga villkor.

Herr talman! Jag vill undvika de missförstånd som brukar komma upp i den här debatten och som vi tyvärr redan har hört från talarstolen. Därför vill jag säga tydligt att vi inte vill att SAS ska gå i konkurs. Tvärtom hävdar vi att det enda sättet att få SAS att bli ett långsiktigt livskraftigt bolag är att ändra ägarformen. Så länge vi har tre stater som ägare, som hela tiden lägger in sina egna önskemål, sin egen vilja att ha vissa flyglinjer som trafikeras och att ha mycket trafik på sina egna flygplatser kommer SAS inte att kunna bli lönsamt. Det är alltså mest ansvarsfullt även för dem som arbetar inom SAS att hitta en långsiktig lösning på problemet.

Vi ger vårt starka stöd till de anställda på SAS, och vi tycker att facket har gjort ett fantastiskt jobb för att rädda bolaget. De har ställts inför en svår situation, som den här regeringen tyvärr har medverkat till. Det är ytterligare ett exempel på regeringens fackfientliga linje. Fackföreningen ställs inför ett faktum som man egentligen inte kan komma runt. Det handlar om att skriva under eller att låta bolaget gå i konkurs. Vi tycker att facket har gjort vad man har kunnat. De som arbetar i bolaget gör en fantastisk insats varje dag. De som bör klandras är inte de som arbetar där utan regeringen som ägare som inte har sett till att bolaget kan drivas på ett kommersiellt fungerande sätt.

Det är bra att vara optimistisk. Det är sympatiskt. Men ibland kanske man ska vara tveksam till om de olika marknadslösningar som bolagets ledning lägger fram verkligen kommer att fungera. Vi har hört det förut: *Turnaround 2005, Profit 2008, Core SAS* och nu heter det *4 Excellence Next Generation*. Det har inte varit brist på vackra namn på de olika sparprogram som SAS-ledningen har formulerat. Det som har brustit är att få resultat, att få ett lönsamt bolag. Trots alla program har bolaget inte lyckats bli konkurrenskraftigt.

Jag skulle vilja upprepa vad partier har sagt i valrörelsen om statligt ägande. Moderaterna har ett program som heter *Moderaterna är vår tids arbetarparti* som jag vill läsa från. Där framgår att staten och kommunerna ska vara försiktiga med att bedriva näringsverksamhet. Det är ett problem när staten både anger marknadens spelregler genom lagstiftningen och samtidigt uppträder som aktör på samma marknad. Allt offentligt företagande medför också en viss snedvridning av konkurrensen. Offentligt ägda företag uppträder i realiteten med den statliga eller kommunala beskattningsrätten som eget kapital.

Det här var en bra lektion, det här är precis det vi har sett exempel på även här i dag. Man har skjutit till pengar och därmed också snedvridit konkurrensen.

Folkpartiet har ett program som heter *Frihet att växa*. Där skriver man att stat och kommun inte ska ägna sig åt näringsverksamhet eftersom det innebär att skattebetalarna tvingas ta affärsmässiga risker – det ser vi exempel på här i dag. Dessutom är det olämpligt att politiker både fastställer regler för konkurrerande företag och själva är konkurrenter. Man säger också att få åtgärder skulle betyda så mycket för framväxten av nya företag som att stat och kommuner systematiskt avvecklar sina affärsengagemang.

Det är dessa punkter man har gått till val på och lovat väljarna. Jag skulle tro att många väljare är förvånade över att man nu är beredd att så lättvindigt gå ifrån dessa ord och inte står för det man har sagt till väljar-

na. En gång kan vara ett missöde. Det kanske väljarna kan acceptera. Två gånger kanske kan förklaras med otur. Men tredje gången måste de ifrågasätta om det verkligen finns något värde bakom orden, om det finns någonting som över huvud taget betyder något i de program som Moderaterna och Folkpartiet har tagit fram.

Herr talman! Alla förlorar på den politik som nu bedrivs. De anställda kan inte känna sig trygga så länge bolaget fortsätter att gå med förlust, så länge det finns tre statliga ägare som alla drar åt sitt håll, som inte lyckas få ett bolag att bli konkurrenskraftigt. Det är först när vi får ett långsiktigt ägande som gör att det går att agera på kommersiella grunder som bolaget kan bli livskraftigt i längden.

De argument vi får höra här i talarstolen är märkliga. Tycker regeringen att det är så viktigt för staten att köra flygplan att man är beredd att betala hur mycket som helst, att man är beredd att betala först 1,3 miljarder, sedan 1,1 miljard till av skattebetalarnas pengar och nu ytterligare 749 miljoner kronor?

749 miljoner kronor kan sättas i perspektiv till hur mycket statens ägande av SAS är värt. Ser vi till börsvärdet är det värt kanske 400 eller 500 miljoner kronor. Bara lånegarantin är betydligt större än vad det statliga ägandet är värt.

Det finns ett alternativ för alla dem som har tröttnat på att se sina skattepengar pumpas in i ett flygbolag som har tveksam lönsamhet, som tröttnat på att se skattepengar riskeras för att agera på en kommersiell marknad där det finns andra aktörer som uppenbarligen lyckas få lönsamhet och som kan driva flygbolag lönsamt.

Miljöpartiet har inte medverkat till cirkusen omkring SAS. Vi har inte medverkat till att riskera skattebetalarnas pengar, och vi gör det inte den här gången heller. Tyvärr, herr talman, är det en mycket dyr flygresa som regeringen har bjudit svenska folket på.

Anf. 9 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik:

Herr talman! Det är en på många sätt intressant exposé som Per Bolund gör, och den innehåller en del intressanta delar och tyvärr också en rad felaktigheter.

Låt oss börja i den änden med den principiella hållningen om bolagen. Det är intressant att man nästan kan få intrycket av Per Bolunds anförande att Miljöpartiet tycker att det är bra om man säljer bolag som finns på väl fungerande konkurrensutsatta marknader. Miljöpartiet skulle vara mer inne på den linjen än vad regeringen är.

Men sanningen är en annan. Vi vet att regeringen vill sälja fler bolag, medan Miljöpartiet har satt sig på tvären och sagt nej. Det gäller till exempel bolåneinstitut, telekombolag, postverksamhet. Det som är aktuellt nu är ett trafik konsultbolag där Miljöpartiet säger nej.

Vari ligger den principiella skillnaden? Varför är det så viktigt för staten att äga bolagen i de branscher som jag nämnde medan det är principiellt felaktigt när det gäller SAS? Vår hållning är att alla bolagen bör säljas när läget är det rätta och när det finns en köpare.

Sedan har vi frågan om låneramen, som vi ska fatta beslut om i dag. Per Bolund säger flera gånger att han tycker att det är fel att staten ska skjuta till pengar. Det är i så fall fel i dubbel bemärkelse eftersom staten inte ska skjuta till pengar. Detta ärende handlar inte om att staten ska gå

in med ett ägartillskott eller så. Detta handlar om ett lånelöfte, vilket är något helt annat.

Är Per Bolund beredd att ärligt stå upp och säga som det är till de 15 000 SAS-anställda, nämligen att Miljöpartiet tycker att det är bättre att vi säger nej till lånelöftet och att bolaget går i konkurs i morgon?

Anf. 10 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Vi har en stark princip för när vi tycker att bolag ska säljas. Vi trodde att Moderaterna också hade en princip för det. Skillnaden är kanske att vi står för våra principer, medan Moderaterna uppenbarligen inte gör det. Vi har vid många tillfällen tydligt sagt i kammaren att vi tycker att bolag som agerar på strikt kommersiella marknader där privata aktörer kan göra samma saker precis lika bra ska staten inte fortsätta att äga. Däremot har vi tydligt sagt att när det handlar om monopol-situationer, infrastruktur som är viktig för samhällets funktioner, tycker vi inte att det är en särskilt bra idé att sälja. Därför har vi också sagt att om Telia Sonera ska säljas måste kopparnätet finnas kvar i statlig regi så att monopolet finns kvar i statens ägo. Annars tycker vi att telefontjänster mycket väl kan utföras av privata aktörer. Det här gäller även bolåneinstitut. Nordea, som har kontroll över delar av betalningsfunktionerna i samhället, vilka vi tycker är centrala, har en viktig samhällsfunktion. I övrigt tycker vi att bankverksamhet inte är något som behöver finnas i statens ägo.

Vi har hela tiden haft en grundläggande strikt linje som vi har följt i beslut efter beslut. Vi har också medverkat till att sälja ett stort antal bolag, vilket Jonas Jacobsson Gjörtler väljer att glömma bort.

Eftersom det nu bara är fråga om ett lånelöfte försöker Jonas Jacobsson Gjörtler låtsas som att det inte finns några risker över huvud taget. Skattebetalarnas pengar kommer aldrig att kunna användas av bolaget. Där tror jag att de flesta analytiker skulle ge Jonas Jacobsson Gjörtler fel. Tanken med att ha ett lånelöfte är att bolaget ska kunna ta lånet och använda pengarna om det skulle visa sig vara nödvändigt. Vi tror att SAS kommer att fortsätta att ha ekonomiska problem, och därför tror vi också att pengarna kommer att riskeras och därmed försvinna. Därmed kommer skattebetalarna att, om det vill sig illa, få punga ut med ytterligare pengar, som då läggs på de 2,5 miljarderna sedan tidigare. Sammanlagt är det nu ungefär 3,2 miljarder av skattebetalarnas pengar som riskeras. Om SAS går i konkurs kommer vi inte att få se pengarna.

Anf. 11 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik:

Herr talman! Nu blir det faktiskt ännu mer intressant när Per Bolund talar om principer. Vi kan nog vara överens om delar av det som sägs, nämligen att det som är monopoldelar, till exempel nät, ska avskiljas. Det har alltid varit intentionen. Det finns ingen vilja att sälja just de delarna.

Men det blir intressant nu när Per Bolund tar upp Nordea. Ni har varit för att sälja Nordea, men nu argumenterar Per Bolund som att ni inte tycker att det är bra. Då blir jag lite frågande till var Miljöpartiet står i den mer principiella frågan.

Låt oss backa tillbaka till frågan om lånelöftet och risken. Per Bolund försöker göra gällande att det är en stor risk. Vi har ändå försökt att göra en värdering. De tre regeringarna har gemensamt inhämtat råd från Ci-

tigroup, investmentbanken. Där har man tittat på deltagandet i kreditfaciliteten för att se om det går att bedöma att de krav som ställs är kommersiella villkor. Deras bedömning är att det är kommersiella villkor. En privat investerare skulle i en liknande situation kunna delta på liknande villkor. Därmed faller det resonemanget.

Slutligen vill jag kommentera det du tog upp i ditt anförande om att man skulle kunna ha ett utländskt ägande, till exempel från Kina. Det finns regler inom EU som säger att ett kinesiskt bolag till exempel bara kan äga minoritetsposter. Det är alltså inte möjligt att göra på det sätt som du antyder.

Sanningen är den att det bara finns ett alternativ just nu, om man inte väljer konkurs, och det är att säga ja till den här låneramen. Då upprepar jag min fråga till Per Bolund: Är du beredd att säga rakt upp och ned till de 15 000 SAS-anställda att ni tycker att det är bättre att SAS går i konkurs i morgon?

Anf. 12 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om någon annan missuppfattade det svar som jag gav på Jonas Jacobsson Gjörtlars fråga. Jag sade att vi tyckte att Nordea skulle säljas. Det var uppenbarligen ett missförstånd.

När det gäller om det är på marknadsmässiga villkor tycker jag att det är intressant att titta på historiken. Jonas Jacobsson Gjörtler har ingen chans att svara nu, men det är en intressant fråga: Vad var det som gjorde att de privata aktörerna inte alls var intresserade av att gå in och ge lån till SAS? Frågan ställdes ju först till dem, alla de banker som hade gett lån till SAS tidigare, som hade möjlighet att sätta om sina lån. Hade det varit kommersiella villkor, hade det varit en lönsam affär, är jag helt övertygad om att de bankerna utan tvekan hade fortsatt att ge lån till SAS. Det valde man att inte göra; man var inte beredd att gå in med pengarna. Inte förrän man fick löften från staten om att staten skulle gå in först och lägga sina pengar i bolaget var man beredd att gå in. Ingenting är väl mer uppenbart än att det inte är kommersiella villkor när bankerna agerar på det sättet.

Jonas Jacobsson Gjörtler försöker slingra sig när det gäller möjligheten att sälja SAS och pratar om minoritetsposter. Det är uppenbart att man inte kan sälja SAS i dess helhet till en ägare utanför Europeiska unionen. Där kan vi vara överens. Men Jonas Jacobsson Gjörtler glömmer kanske bort att staten faktiskt har en minoritetspost i SAS. Hade vi velat hade det varit möjligt att sälja den minoritetsposten till en annan ägare, och även den norska staten och den danska staten hade kunnat göra på samma sätt.

Uppenbarligen fanns inte viljan från regeringen att göra på det sättet, att se till att man fick en annan ägare som var beredd att driva bolaget långsiktigt. I stället lever SAS nu hela tiden med hotet om en försäljning. Vi vet ju att i princip alla partier i denna kammare tycker att SAS ska säljas. Det hade varit bättre att hitta en långsiktig lösning för bolaget nu, i stället för att bolaget ska fortsätta att leva i osäkerhet.

Anf. 13 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag kan inte låta bli att reagera på Per Bolunds inställning till försäljningen av SAS, som han tydligen så gärna vill sälja att det till och med är möjligt att sälja till diktaturer. Sedan när har Miljöpartiet

tyckt att det är bra att vi säljer halvstatliga bolag till arabländer och Kina? Är de inte de facto diktaturer? Är det bättre att vi säljer olönsamma bolag till diktaturer än att vi ser till att de kommer på fötter och köps av det privata näringslivet någonstans i världen över huvud taget? Det är en väldigt viktig fråga som jag vill ha svar på.

Om man nu säljer ut ett olönsamt bolag kan man också vara beredd på att man får sälja det till ett ganska dumpat pris. Tycker Per Bolund att det är ansvarsfullt? Jag undrar om han som Miljöpartiets finanspolitiska talesperson fullständigt har glömt bort affärsmässigheten. Ska vi inte förvalta de svenska skattebetalarnas pengar på ett sådant sätt att när vi säljer bolag ska vi åtminstone inte gå back på dem? Är det inte vårt uppdrag här att se till att företag som ska säljas är i ett sådant skick att de kan säljas till ett marknadsmässigt pris och att det blir intressant för svenska staten att sälja och få in pengar? Eller är det helt egalt vad som händer med SAS över huvud taget?

Man är hellre beredd att sälja bolaget till diktaturer än att behålla det, göra det skickligt, göra det lönsamt och sedan sälja det till privata näringsidkare. Det här är det verkligen intressant att få svar på.

Anf. 14 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Vi har inte någonting principiellt emot att bolag i Sverige ägs av företag som har sitt säte i arabstater. Det finns redan i dag många exempel på bolag som har ägare i arabiska länder. Jag vet inte om Penilla Gunther tycker att det ska vara något slags lagstiftning emot det, att man inte ska tillåta ägare som kommer just från arabländer. Eller vad är förslaget från Kristdemokraterna i detta fall? Det är en märklig hållning, tycker jag.

Sedan tycker jag att frågan om affärsmässighet är väldigt intressant. Penilla Gunther får det att låta som att om man bara skyfflar in de här pengarna skulle SAS bli affärsmässigt och lönsamt, och vi skulle kunna sälja det med stor profit. Det är precis de argument som vi har hört i de två tidigare debatterna här i kammaren. Det är precis samma argumentation: Om vi bara skjuter till de här pengarna kommer SAS att komma på fötter och att bli lönsamt, och vi kommer att kunna sälja med stor profit för skattebetalarna. Jag vill hävda att det är en falsk bild. Det var det redan de tidigare två gångerna.

Om det alternativ som vi ser nu är att man i stället för att sälja bolaget – till ett lågt pris; jag håller med om det – ska skjuta till miljard efter miljard av skattebetalarnas pengar kan det vara ett mer affärsmässigt och bättre alternativ, inte minst för skattebetalarna. Penilla Gunther kastar ju gärna in deras pengar i bolaget gång på gång. Vi tycker att det om någonting är ett oansvarigt sätt att hantera skattebetalarnas pengar. Vi tycker att det inte är att agera ansvarsfullt att riskera skattebetalarnas pengar på det sättet, varken affärsmässigt eller mot skattebetalarna.

Anf. 15 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag fick inte svar på min fråga, Per Bolund.

Det här handlar inte om vilket bolag som helst. Det är inte ditt och mitt privata bolag det handlar om. Jag har inget principiellt emot att personer och företag från andra länder gör affärer i Sverige. Men här handlar det om ett halvstatligt bolag som också har en infrastrukturell betydelse

för Sverige. Det finns en mängd faktorer i detta som måste åtgärdas över huvud taget om vi ska kunna sälja det.

Jag antar att du som finanspolitisk talesperson för Miljöpartiet är duktig på siffror. Hade du också varit egen företagare hade du förmodligen tänkt ut att om du skulle sälja ditt företag måste du göra det så bra som möjligt för att få ut mesta möjliga av det.

När du står här och anklagar oss i Alliansen för att vara oansvariga, att inte ta vårt ansvar för den ekonomiska politiken och för skattebetalarnas pengar, slänger du det tillbaka på dig själv. Vår ambition är att ge en låneram på ett antal miljoner som gör bolaget skickligt tillsammans med en ny affärsplan.

Du skriver i din avvikande mening att ”den nya affärsplanen rimligen gör bolaget mer attraktivt inför en försäljning tror jag inte att den är tillräcklig för att göra SAS lönsamt”. Du menar alltså att det är bättre att göra absolut ingenting, alternativt att sälja det till diktaturstater? Det är alltså den inställning som Miljöpartiet och du som finanspolitisk talesperson har.

Jag tycker att det är jätteintressant. Detta har verkligen inte att göra med hur vi ska hantera statliga bolag eller delstatliga bolag över huvud taget. Vitsen är att vi sköter dem så gott som möjligt just för att vi ska få tillbaka pengar till staten på ett bra sätt.

Anf. 16 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! När man hör Penilla Gunther hör man ett eko från många stater som har suttit i samma situation när de försökt hålla uppe statliga bolag, flygmarknaden till exempel, och pumpat in statliga pengar för att få dem lönsamma. Det finns inte något exempel på att man har lyckats göra det. Det finns många exempel på att man inte har lyckats. Det senaste var väl Swissair i Schweiz, där staten försökte hålla bolaget under armarna men inte lyckades. Nu är det bolaget i stället privatiserat, körs på strikt kommersiella grunder och är ett lönsamt bolag.

Vårt alternativ är att det är bättre att låta kommersiella aktörer ta över, att låta bolaget köras på kommersiella villkor. Det finns gott om bolag på flygmarknaden både i Sverige och internationellt som drivs strikt kommersiellt och som uppvisar lönsamhet. Däremot finns det få exempel på statligt ägda bolag som går kommersiellt och är väl fungerande, speciellt här i Europa.

Penilla Gunther pratar om ett halvstatligt bolag. Men om staten säljer sin andel i SAS är det inte statligt längre, utan då kommer det att vara privatägt och kommersiellt. Vi tycker att det är ett bättre alternativ. Vi tror att det är det som är den långsiktiga lösningen.

Penilla Gunther säger vidare att man skulle kunna sälja det om det blev lönsamt, men då bortser Penilla Gunther från att det faktiskt har funnits köpare som har varit intresserade av att köpa redan i det skick som det är i dag och då riskera bolagets pengar i stället för att riskera skattebetalarnas pengar. Vi tycker att det är oansvarigt mot skattebetalarna att avvisa sådana förslag och i stället fortsätta att riskera skattebetalarnas pengar.

Det blir intressant att följa den här följetongen framöver. Vi får se hur många år det dröjer innan vi står här igen och för nästa debatt om SAS och det finns förslag igen på att vi ska gå in med olika former av garan-

tier, ägartillskott eller nya skattepengar. Det ska bli intressant att se hur de borgerliga partierna ställer sig i frågan när den kommer upp nästa gång.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Näringsliv

6 § Näringsliv

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2012/13:NU1
Utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2012/13:1 delvis).

Anf. 17 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Nu behandlar vi näringsutskottets betänkande NU1 utgiftsområde 24 Näringsliv. Det är en mycket viktig debatt då det gäller framtidens näringsliv men viktig även utifrån det rådande konjunkturläget. Som vanligt numera kan jag konstatera att näringsministern tyvärr inte är i kammaren i dag heller när vi ska debattera och diskutera en så viktig fråga för svenskt näringsliv.

Jag vill, herr talman, inledningsvis yrka bifall till våra reservationer nr 1, nr 5 och nr 6.

Förra veckan kunde vi ta del av vad teknikföretagen säger: Industrins produktion rasar under fjärde kvartalet. Det viker nedåt för ordervolym, produktion och efterfrågan på personal. Konjunkturinstitutets barometer för november säger: Barometerindikatorn föll närmare sju enheter i november och indikerar att tillväxten i svensk ekonomi för närvarande är betydligt svagare än normalt. Liksom förra månaden bidrog alla sektorer i näringslivet negativt i november.

Småföretagarbarometern visar att småföretagarkonjunkturer fortsätter att dämpas för andra mätningen i rad. Den samlade indikatorn sjunker till 48 från 63 i våras. Det är en större nedgång än vad företagen förutsett.

Det är dystra rapporter från näringslivet, och vi från politiken kan inte stå bredvid och titta på.

Det Alliansen föreslår i sitt budgetalternativ är en bolagsskattesänkning från i dag drygt 26 procent till 22, till en kostnad av 16 miljarder. På lång sikt kanske det här eventuellt kan vara lönsamt, särskilt för de större företagen. Men för de svenska småföretagen behövs det helt andra åtgärder för att det ska ge resultat här och nu. I en annan proposition som kom nyligen till riksdagen talas det om snabba betalningar. Man ska kunna göra överenskommelser om längre betalningstider. Det är också någonting som gynnar just de stora företagen och kanske inte de små, vilket nog tål för majoriteten här i kammaren att fundera över eftersom det är småföretagen som står för de flesta jobben i landet.

Med lägre vinster i småföretagen har en bolagsskattesänkning ingen större betydelse för småföretagen, vilket kan vara värt att notera. Vi socialdemokrater föreslår att arbetsgivarens kostnadsansvar för andra sjuklöneveckan tas bort. Det skulle kunna betyda att många skulle våga utöka sin verksamhet genom att anställa ytterligare en person. I dag kanske man avstår just på grund av sjuklöneansvaret. I praktiken betyder vårt

förslag att vi tar bort ansvaret för dag 8 till dag 14, det till en kostnad på 1 ½ miljard – bara för att visa att det kan vara skillnad beroende på vilka åtgärder som vidtas för företagen men också vilka kostnader de har och vad som stimulerar mest.

Vidare har man från Alliansens sida beslutat att införa ökade möjligheter för läxhjälp. Förvisso kan det skapa några enmansföretag och kanske några enstaka småföretag, men det är knappast det som bygger landet starkt. Möjligtvis gagnar det några elever vars föräldrar har råd att köpa denna tjänst.

Herr talman! Vi socialdemokrater tror på en politik som på ett sammanhållet sätt kan möta de utmaningar vi står inför med en arbetslöshet på över 8 procent mot bakgrund av att varslen bara i oktober månad landade på 10 260 personer. 25 av dem är mina arbetskamrater på den fönsterfabrik där jag har min anställning. För dem skulle en satsning inom byggsektorn naturligtvis betyda oerhört mycket – inte bara för dem utan även för väldigt många andra som i dag är varslade och snart går ut i arbetslöshet.

Jag träffade en kvinna för några veckor sedan som är uppfinnare. Hon sade till mig att det här med varsel och arbetslöshet också kan betyda att man vågar ta ett steg till något nytt. Det kan förvisso vara sant. Vi vet att för en del av dem som nu går ut i arbetslöshet kommer det att få katastrofala följder.

Att våga ta steget och kanske bli uppfinnare kräver att vi har trygga system och även stödssystem så att man just vågar och får möjligheten. Jag kan känna att det saknas i Sverige i dag, särskilt vad gäller fristående uppfinnare. Det saknas också prioritering av detta i regeringens budget.

Vi socialdemokrater har ett förslag om nyföretagargaranti som får betydelse för den som är uppfinnare eller bär på en idé, precis som för P-O. Han är en vanlig industriarbetare som kom på en idé som gör att man skulle kunna öka brandsäkerheten. För honom som har problem med säkerhet och inte har ett stort kapital skulle vår nyföretagargaranti kunna vara en hjälp att kunna starta och driva företag och växa. Vår nyföretagargaranti bygger på att staten går in med säkerhet tillsammans med banken.

Herr talman! På kort tid har flera tunga besked kommit om att forsknings- och utbildningsjobb lämnar framför allt de svenska storstadsregionerna. Samtidigt har regeringen lagt ned de samarbetsprogram som vi har och skjutit upp eventuella samarbeten på framtiden och hävdar att näringslivet är ett särintresse, vilket kan vara ganska så förvånande.

Det svenska innovationsarbetet bör lyftas upp till högsta politiska nivå, anser vi socialdemokrater. Det bör prioriteras. Detta kommer Ingela Nylund Watz lite senare i sitt anförande att utveckla vidare.

Vidare krävs det i det läge som vi är i just nu ökade exportfrämjande åtgärder. Det är också något som vi har med i vårt budgetalternativ. Vi tror att det är nödvändigt för det lilla landet Sverige att få möjlighet att komma ut på nya marknader.

Man kan ställa sig frågan angående export: Kan man sälja svenska gamla trasmattor på export? Fundera på det en liten stund! Jag tror att alla som sitter här i kammaren har en trasmatta hemma, även om ni inte har den liggandes på golvet. Den kanske ligger i ett förråd någonstans

med någonting insvept i som man är rädd om eller används vid något annat tillfälle där man ska utföra någonting.

Det finns ett genuint intresse runt om i världen för konsthantverket som kvinnorna har utfört under hundra år i vårt land, svenska trasmattor. Det kan man faktiskt jobba med på export. Den affärsidén krävde att det kom en dansk kvinna och bosatte sig i Sverige, men hon är inte ensam om att bära på idéer. Just därför är det viktigt att vi satsar på exportfrämjande åtgärder och att vi gör det runt om i våra län, så att det är nära till den som bär på en idé för att han eller hon ska kunna tala med någon som kan hjälpa en på traven.

Utöver detta har vi i vårt budgetalternativ satsningar på besöksnäringen, på kapitalförstärkning vad gäller inkubatorsprogram och också på kompetenscentrum. Men tiden här i kammaren medger inte att jag går igenom de förslagen lika grundligt.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag säga att Sverige är ett unikt land. Svenskarna är kunniga, kreativa och öppna för omvärlden. Nu finns en möjlighet att bygga ett framgångsrikt, jämlikt, jämställt och hållbart samhälle. För att nå dit behöver Sverige dock bli betydligt mer framgångsrikt på en central punkt, jobbskapande. Här har Sverige, trots den starka ekonomin, lyckats sämre än jämförbara länder under de senaste åren.

Låt oss se till att stimulera marknaden. När vi stimulerar marknaden växer välfärden, och då kan vi också satsa på våra trygghetssystem. Det är trygga människor som vågar.

Anf. 18 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Det går bra för Sverige, i alla fall om man lyssnar till regeringen. Självklart är det så att vi har det mycket bättre i Sverige än vad man har på många andra håll i världen, men sett till vårt lands tidigare utveckling har mycket försämrats under regeringens tid vid makten. Från att ha varit ett föregångsland på många områden har flera länder gått om oss. Det gäller resultaten i skolan och social och ekonomisk välfärd. Och inte minst så här års märker vi av en infrastruktur med bristande funktion.

Investeringskvoten i Sverige är låg, och våra satsningar på forskning och utveckling är på väg ned medan andra länder satsar alltmer.

Liksom resten av världen behöver vi dra vårt strå till stacken för att minska vår klimatpåverkan och utarmning av den biologiska mångfalden, men även där har vi tappat i rankingslistorna som jämför olika länders klimat- och miljöarbete.

Sverige står inför stora utmaningar med ökande arbetslöshet, allt fler långtidsarbetslösa och fler unga än någonsin utan arbete. Jag skulle inte lika enkelt som regeringen säga att det går bra för Sverige.

Men, herr talman! Det skulle kunna gå bättre. Visst är det så att vi befinner oss i en lågkonjunktur och i en tid av stor ekonomisk oro. Varslen har duggat tätt i landet och allt fler människor känner osäkerhet inför framtiden. Desto viktigare blir då de mått och steg som regering och riksdag vidtar.

Sverige behöver en näringspolitik som gynnar en långsiktigt hållbar utveckling, skapar förutsättningar för nya jobb och ger framtidstro. Vår uppgift i riksdagen och regeringens uppgift måste vara att skapa förut-

sättningar för de svenska företagen att utvecklas och bli världsledande. Genom att ligga i framkant och erbjuda tjänster och varor som svarar mot samhällets behov och utmaningar och minskar vår klimatpåverkan och genom att värna den biologiska mångfalden och miljön kan svensk industri behålla konkurrensfördelar och vara attraktiv på den globala marknaden. Det skapar förutsättningar för fler arbetstillfällen. Också vår omvärld behöver de varor som vi behöver.

Ett fungerande näringsliv, företag och en livskraftig industri behöver också fungerande transporter. Vi är alla medvetna om de stora bristerna i det svenska järnvägsnätet. Därför är Miljöpartiets satsningar på ökade resurser till drift och underhåll av järnvägsnätet och nyinvesteringar av avgörande betydelse för näringslivet och svensk industri.

Herr talman! Sverige behöver också andra offentliga gröna investeringar som leder till jobb och stärkt konkurrenskraft.

Miljöpartiet föreslår ett industripaket innehållande bland annat en grön innovationsfond, ökad tillgång till riskvilligt kapital till demonstrations- och pilotanläggningar och halverade arbetsgivaravgifter för forskningsintensiva unga företag.

Genom den gröna innovationsfonden vill vi stimulera forskning i syfte att utveckla nya miljöanpassade produkter, produktionstekniker och systemlösningar. En svensk satsning på fler demonstrations- och referensanläggningar är också en av de mest angelägna insatserna för att stimulera svenska miljöteknikföretag att både växa och utvecklas. En sådan satsning har goda effekter i hela kedjan från forskning till export och bidrar dessutom till en långsiktig ackumulering av kompetens, investeringar och referenser i Sverige.

Miljöpartiet vill också stödja industrin i att energieffektivisera och minska sitt beroende av fossila bränslen. Vi bedömer att det är fullt möjligt att fortsätta med de lyckade PFE-programmen och föreslår också inrättande av ett nytt program, PFO, riktat mot fossila bränslen.

Herr talman! Regeringen säger sig ta sin utgångspunkt i företagets vardag. Det tycks dock inte ha lett till några större förbättringar för majoriteten av Sveriges företag, de små företagen.

Miljöpartiets förslag gynnar både stor industri och små och medelstora företag. Vi vill att det ska bli enklare att starta och driva företag. Företagens villkor behöver förbättras. Det vill vi göra genom att sänka bolagsskatten, sänka kostnaderna för att hålla anställda och minska företagens administrativa börda. Vi vill bland annat samordna myndigheternas informationsinhämtning och slopa sjuklöneansvaret för företag med upp till 10 anställda.

Svensk industri behöver konkurrenskraftiga skatter. Vi stöder därför regeringens sänkning, delvis, av bolagsskatten, men de positiva effekterna blir inte lika stora för de små företagen. Där är kostnaden för att hålla anställda mer betungande.

En generell sänkning av arbetsgivaravgiften och dessutom en riktad sänkning till de allra minsta företagen, som Miljöpartiet föreslår, är tillsammans med ett slopat sjuklöneansvar mer efterfrågade reformer hos flertalet företag i Sverige än regeringens bolagsskattesänkning.

För att Sveriges ekonomi ska kunna fortsätta att utvecklas och skapa nya jobb behövs även en större trygghet på arbetsmarknaden och fungerande socialförsäkringar. Trygga människor vågar i större utsträckning

byta jobb, vilket gynnar rörligheten på arbetsmarknaden och företagens förutsättningar att hitta den arbetskraft de behöver.

I de samtal som jag har fört med många företagsledare är det oron för att inte hitta rätt kompetens som varit genomgående. Ett blomstrande näringsliv är därför också intimt sammanbundet med en väl fungerande skola, utbildning och arbetsmarknadsåtgärder. Som jag tidigare anfört finns det även här en negativ trend som behöver brytas, men det är en fråga för en annan debatt.

Avslutningsvis, herr talman, önskar jag yrka bifall till reservationerna 2 och 5.

Anf. 19 MARGARETA LARSSON (SD):

Herr talman! Sverigedemokraternas syn på näringspolitikens inriktning och utformning sammanfaller i stora delar med regeringens. Vår målsättning är naturligtvis att skapa förutsättningar för Sverige att återigen stå som en stark industri-, innovations- och kunskapsnation. Den utmaning vi har framför oss är därför att få resurser att växa till. Därmed är teknologiska framsteg oerhört viktiga för att få en uthållig, bärkraftig och miljövänlig tillväxt.

Det handlar om en ledande exportbransch som står för en stor del av den svenska exporten, men alltför ofta skymms den tyvärr av den växande tjänstesektorn. Det är i och för sig bra att vi har en stark tjänstesektor, men vi får inte tappa mer av vår basindustri som är en viktig motor till tillväxten.

Vi har historiskt sett haft god tillgång till billiga råvaror, billig energi och välutbildad arbetskraft. Det har varit avgörande för den starka ställning som industrin i dag har globalt. För många orter i skogslänen och andra delar av landet är basindustrin viktig för sysselsättningen, och det är vi måna om att den ska fortsätta vara.

Vi vill också framhålla forskning och utveckling som ett område som fortsättningsvis behöver prioriteras. Utan vår inhemska industri förlorar Sverige kvalificerade arbeten. Samverkan mellan regionala industriforskningsinstitut och regionala industrier behöver därför säkras och stärkas. Vi anser det också nödvändigt att utveckla spetskompetensen inom alltifrån ekologi och miljövård till materialteknik.

Ska vi kunna behålla och utveckla den svenska basindustrin behöver den också tillgång till ett fungerande väg- och järnvägsnät och ett utvecklat flyg. Det ska gå snabbt och vara billigt att växla transportsätt, är vår mening.

Behovet av kvalificerad arbetskraft och utbildningsinsatser är stort. Vi anser att dessa insatser måste utformas så att studenternas kunskap och kompetens i högre grad motsvarar kraven från den alltmer tekniska basindustrin. Företagen kräver som sagt mer och mer spetskompetens, och utvecklingen går snabbt framåt. För att basindustrin i Sverige ska kunna konkurrera på lika villkor på den internationella marknaden behöver förutsättningarna kartläggas och branschprogram utvecklas i ett långsiktigt perspektiv.

Herr talman! Vi menar att företagen är en central del i det svenska samhället. Vi tycker att det är en självklarhet att fortsätta arbeta för en förbättring av företagens villkor. Fler företag måste startas för att Sverige

ska kunna utvecklas som nation. Ett viktigt led i detta är att låta en entreprenörsanda genomsyra hela utbildningssystemet.

Vi vill se ett friare företagsklimat och mindre byråkratiskt krångel, och vi delar helt motionärernas uppfattning i motion 289. Vi delar också uppfattningen i motion 353 att man bör uppmana regeringen att kartlägga basindustrins villkor och utveckla branschprogram ur ett internationellt perspektiv. Landets basindustri, det vill säga skogs-, pappers-, kemi-, gruv-, järn- och stålindustrierna är nämligen av största vikt för vår tillväxt och vårt välstånd.

Jag yrkar bifall till reservation 3.

Anf. 20 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 4, 5 och 6 i betänkandet om näringspolitik och utgiftsområde 24 som behandlar en rad områden, bland annat industripolitik, handelspolitik och immateriella frågor.

När vi diskuterar näringspolitik måste vi se till helheten och vad vi har för förutsättningar för företag att kunna fungera och växa i landet. Då är det inte bara utgiftsområde 24 som är aktuellt.

Den ekonomiska tillväxten och välståndet i Sverige är ett resultat av tillgång till bra och välutbildad arbetskraft, tack vare ett bra utbildningssystem, råvaror såsom skog och malm, och billig energi i form av vattenkraft. Även tillgång till kapital och riskkapital har varit avgörande för framväxten av industrin i Sverige. Vi har dessutom en god infrastruktur som gör att vi kan hantera våra varuflöden på ett bra och rationellt sätt.

Det är också viktigt att poängtera att det samarbete som har funnits mellan politik, industri och de fackliga organisationerna har utgjort grunden för och varit en viktig del av svensk industripolitik.

Vänsterpartiet vill att vårt land ska fortsätta utvecklas genom innovationer och nytänkande som omsätts i nya varor och tjänster. Då kan vi nå full sysselsättning och utvecklas till en kunskapsdriven nation. Vi måste göra så för att kunna möta den utmaning som globaliseringen innebär för svensk industri.

När andra gör billigare och ibland bättre måste vi möta med högre kunskapsinnehåll, resurseffektivare produktion och en produktion av varor och tjänster som utgår från de tre samhällsutmaningar vi står inför: klimatutmaningen, globaliseringen och människans åldrande. Dessa innehåller var för sig en rad olika områden som vi behöver satsa på. Vi måste prioritera de områden som är samhällsviktiga.

Vi är en liten nation som är oerhört beroende av vår exportindustri som står för drygt 50 procent av bruttonationalprodukten. Vi har haft och har fortfarande en konkurrenskraftig industri, men den möts hela tiden av utmaningar.

Sverige står inför enorma utmaningar. Varslen ökar, framför allt inom basnäringarna skogsindustri, verkstadsindustri och byggsektor. Det är också ett resultat av exportindustrins stora beroende av EU-marknaden. Ungefär 70 procent av vår export går till EU-marknaden, och krisen där ger givetvis återverkningar på arbetsmarknad och företag i Sverige.

Teknikföretagens branschutsikter som publicerades nyligen visar på samma branta nedgång som vid krisen 2008–2009. I dag är det ingen som tror att krisen får en snabb vändning, utan det kommer att ta tid.

Vad behöver vi göra? Jo, vi behöver stimulera ekonomin så att vi snabbt kan få folk i jobb och hålla industrin och företagen i gång. Det kan vi göra genom att starta upp bostadsbyggande och renovera miljöprogramsområden och slitna skolor. Vi behöver också bygga ut infrastrukturen kraftigt och sätta de planer som finns i sjön. För att möta de stora pensionsavgångarna behöver vi sätta i gång ett generationsväxlingsprogram, ett lärlingssystem. På detta sätt kan vi lindra de effekter som krisen ger.

Det gäller också att underlätta för företagen i vardagen. Jag får säga som jag har sagt de tidigare sex gånger jag har stått här: Slopa sjuklöneperioden på 14 dagar för småföretagare med upp till tio anställda.

Det är ett krav som Vänsterpartiet har drivit i snart tio tolv år i kamraren. Vi ser att fler och fler partier börjar anamma tankegången att här måste något göras för att underlätta för företagen att anställa.

Vi måste också motarbeta de oseriösa företag som finns på marknaden och som tränger undan förutsättningarna för de väl fungerande företag som jobbar dag och natt för att få sin verksamhet att gå ihop. Hela åkeribranschen är hotad och står inför tuffa utmaningar från företag som är mer eller mindre oseriösa.

Vi måste också satsa för framtiden och ha en innovationsstrategi som möter de tre stora utmaningarna: klimatförändringarna, globaliseringen och människans åldrande.

Låt mig säga något positivt om regeringens proposition. Man har hittat några guldkorn och förstått vad man behöver göra, även om prioriteringen borde vara hårdare. Nu skjuter man liksom av en hagelsvärm och hoppas att träffa något.

Man borde tydligt satsa på det som vi står inför och inte på den breda paletten. Vi är en liten nation. Det är viktigt att komma ihåg. I grunden står vi för att vi måste kommersialisera betydligt mer av våra forskningsinsatser. Vi behöver satsa på de forskningsinstitut som i dag finns inom det statliga holdingbolaget Rise. Vi behöver ge Vinnova ett betydligt större uppdrag än vad de har i dag att vara de som leder och håller ihop samverkan mellan akademi, industri och forskningsinstitut. Vi behöver också förstärka Vinnovas satsningar på sina strategiska innovationsprogram. Det handlar bland annat om gruvnäringen och inte minst mjukvarubranschen som är oerhört viktig för att man ska kunna bygga ut och satsa ytterligare på den industriella verksamheten.

Vi behöver bättre utnyttja de upphandlingsmöjligheter som stat och kommun har. Det bör framför allt riktas mot sjukvården och landstingen. För att det ska bli möjligt behövs en förstärkning av Vinnova när det gäller upphandling. I dag finns det stora brister när det gäller kunskap och upphandling både i de statliga, kommunala och landstingskommunala verksamheterna.

Jag ska också ta upp frågan om kapitalförsörjning.

Vänsterpartiet har tidigare drivit frågan om att det behövs en statlig riskkapitalfond av något slag. Vi har nu ändrat uppfattning. Vi tror, som regeringen, att en konsolidering av statens verksamhet när det gäller riskkapital kan vara bra. Regeringen är dock lite för feg. Att slå ihop Almi AB och Innovationsbron AB är bra, men Vänsterpartiet anser att man borde ha tagit ett steg till och lagt in Inlandsinnovation AB i paketet för att få styrka i det. I dag kan vi se att de statliga riskkapitalen går in

och överlappar varandra när det är som bäst, men de går dess värre in och konkurrerar med varandra där de inte borde vara. Dessutom saknas de på områden där de borde finnas, det vill säga där det finns brister. Totalt sett finns det gott om riskkapital. Vi har det privata riskkapitalet som agerar där det inte finns några risker, till exempel inom hälso- och sjukvård och skola. Där är riskerna minimala och man kan kapa åt sig vinster i såväl hög- som lågkonjunktur.

Det är just mellan det tidiga och det mogna, det man kallar för dödens dal, som man måste gå in med riskkapital. Den enda som kan göra det är staten. Därför behövs det en konsolidering av den statliga verksamheten. Sedan får vi se om det räcker. Om det visar sig att det behövs mer är vi beredda att föreslå ytterligare statligt riskkapital.

När vi pratar om de insatser som behöver göras är det viktigt att se att det måste vara en miljödriven utveckling för att möta globaliseringen och klimatutmaningen. Vi står inför ett rejält klimathot. Tyvärr lyckades vi inte nå framgång i Dohaförhandlingarna utan fick en förlängning av Kyotoprotokollet.

Herr talman! På detta utgiftsområde satsar Vänsterpartiet 753 miljoner mer än vad regeringen har gjort.

Anf. 21 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Det sker stora omställningar i världen i dag på många områden. Många länder har ett ökat fokus på att utveckla sitt innovationsklimat och sin konkurrenskraft. Sverige står fortfarande starkt i jämförelser med andra länders innovations- och konkurrenskraft, men samtidigt vet vi att den globala konkurrensen ökar. Vi står inför ett antal globala samhällsutmaningar som klimatutveckling, ohälsa, demografiska förändringar, energiförsörjning, naturresursanvändning och så vidare.

Vi behöver en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. I en kristdemokratisk kontext hade det kallats för förvaltarskapstanken. För att möta dessa utmaningar och åstadkomma den hållbara samhällsutvecklingen krävs innovativa lösningar. Det är angeläget att Sveriges position bibehålls och stärks för att säkerställa framtidens jobb, exportintäkter och välfärd. Målet för Alliansens näringspolitik är därför att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag för att därigenom skapa ett inkluderande samhälle för människor. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Alliansregeringen bedriver, som redovisats i budgetpropositionen, en tillväxtpolitik som tar sin utgångspunkt i företagens perspektiv och syftar till att skapa bättre förutsättningar för nystart av företag och tillväxt i befintliga företag. Det gäller generella insatser som kapitalförsörjning, främjande av forskning och utveckling samt innovation och åtgärder för att främja konkurrens samt inte minst regelförenkling för företag.

Som ett komplement till de generella insatserna finns även riktade insatser som exempelvis främjande av kvinnors företagande, unga innovatörer, företagande bland personer med utländsk bakgrund, socialt företagande, kulturella och kreativa näringar och inte minst besöksnäringen. Vi kan glädja oss åt att antalet nystartade företag i Sverige förra året ökade

med 6 procent mot året innan, och antalet nystartade företag av olika slag uppgick till 73 300.

Herr talman! Forskning av hög kvalitet är central för vår välfärd, samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. För en hållbar utveckling måste vi ha åtgärder för att förbättra kvaliteten på forskningen och nyttiggörandet av forskningsbaserad kunskap.

Den nationella innovationsstrategi som regeringen nyligen har beslutat om är ett långsiktigt arbete för att behålla och vidareutveckla Sveriges ledande position vad gäller innovationsklimat och förmåga. Det handlar också om att öka samordningen mellan politikområden och mellan nivåer och samhällssektorer för att effektivisera offentliga insatser och uppnå största möjliga effekt på förnyelse, hållbar tillväxt och samhällsutveckling även i vårt eget land i de offentliga verksamheterna.

Förslaget från Innovationsupphandlingsutredningen, som för närvarande bereds i Regeringskansliet, handlar bland annat om åtgärder för att göra offentlig upphandling mer innovationsvänlig. Lagen om offentlig upphandling kan användas på ett bättre sätt än i dag. Jag vet inte om det är en fråga om kunskap hos upphandlarna och inköparna i de offentliga verksamheterna. Det finns till exempel ett antal kriterier för att främja att människor med långvarig arbetslöshet bakom sig kan gynnas i en offentlig upphandling genom sociala kriterier. Det finns mycket att göra på det området.

Alliansen har lagt fram en expansiv och framtidsinriktad budget för att stärka svensk tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft. Tack vare att vi har en ansvarsfull politik i ekonomin kan vi satsa för framtiden och samtidigt ha säkerhetsmarginaler om den svenska ekonomin skulle drabbas ännu hårdare av lågkonjunkturen.

Att stå upp för en fri marknadsekonomi och ett samhälle där alla ska ges förutsättningar att försörja sig själva är en ansvarsfull politik, enligt min mening. Det handlar om att skapa jobb. Men jobben ska inte skapas av oss politiker. Vi kan bara skapa förutsättningar. Men jobb skapas när enskilda människor och grupper av människor tillsammans i kooperativ, aktiebolag eller andra associationsformer finner det mödan värt att starta eller utveckla företag och förverkliga sina idéer och riskera sina sparkapital. Det privata näringslivet och det enskilda entreprenörskapet har alltid varit, är och kommer att vara grunden för Sveriges välfärd.

Men som en del i att Alliansen satsar ytterligare för att stimulera jobb, tillväxt och entreprenörskap vill jag särskilt nämna tre delar.

Den första delen handlar om bolagsskatten. Att sänka den från 26,3 procent till 22 procent är ett bra steg för Sverige i jämförelse med andra länder, inte minst i Europa. Jag är övertygad om att det förbättrar förutsättningarna för nya jobb och investeringar i Sverige. Det är också ett stort steg framåt inte minst för de stora företagen. Vi måste ha en breddad kader av olika slags företag och olika storlekar på företag som också skapar en breddad arbetsmarknad. Bolagsskatten är enligt OECD den skatt som är mest skadlig för tillväxten. Goda skattemässiga villkor för investeringar är en förutsättning för att svenska företag ska kunna konkurrera framgångsrikt och bidra till tillväxten.

Inte minst läkemedelsindustrin, eller life science som den kallas i ett bredare perspektiv, behöver denna stimulans. Vi behöver fler långsiktiga investerare här i Sverige som har tålamod att satsa minst 10–15 år för att

kunna vara med i hela kedjan av forskning, utveckling och kommersialisering av produkter.

En högre kapitalintensitet i företagen ökar också produktiviteten, vilket skapar utrymme för högre löner, vilket i sin tur ökar arbetsutbudet och på sikt sysselsättningen totalt. Därför tror jag att bolagsskatten kan vara ett potentiellt viktigt instrument för att påverka företagen i lokaliserings- och investeringsbeslut.

Den andra delen handlar om investeraravdraget och just kapitalförsörjningen. Kristdemokraterna, som jag representerar, har länge drivit förslaget om riskkapitalavdrag. Att det nu blev ett investeraravdrag, en annan benämning och så vidare är något som vi ändå tycker är fantastiskt bra. Vi i Alliansen satsar nu gemensamt på att öka tillgången på kapital i främst nystartade och växande företag.

Om man investerar som fysisk person får man alltså dra av halva investeringen i sin deklaration. Vi hoppas verkligen att detta ska bidra till att fler vågar satsa, både nystartade företag men också företag som redan finns och behöver ha en utvecklingsmöjlighet.

Det är många som faktiskt säger att när man mer eller mindre har fastnat i sin verksamhet efter kanske två, tre eller fyra år handlar det om att få ett nytillskott. Är man inte ett aktiebolag är det naturligtvis svårt. Men där finns det förslag om att vi också i förlängningen genom andra möjligheter ska kunna se till idéburna företag och även till arbetsintegrerande sociala företag.

Den tredje delen handlar om en förstärkt rättssäkerhet i skattefrågor för företagare. För att förstärka rättssäkerheten har Skatteverket fått i uppdrag att se över vilka åtgärder verket kan vidta för att förbättra service, information och kommunikation till företag samt även förbättra processföringen för ökad enhetlighet.

Detta rättssäkerhetspaket innehåller tre delar. En del är en översyn av systemet med förhandsbesked, en annan är uppdrag till Skatteverket, och en tredje är en utredning om specialisering av skattemål i domstol.

En fråga som är otroligt aktuell när det gäller samarbete mellan Skatteverket och småföretagare är inte minst ROT-avdraget. En rad åtgärder är på gång mellan polis, rättsväsen och Skatteverket för att få ned antalet svartarbeten och minska incitamenten för svartarbete, så att de hederligare företagarna inom ROT-sektorn, så att säga, får jobba och utföra sina tjänster och inte förväxlas med dem som har mindre hederliga avsikter.

Herr talman! Slutligen skulle jag vilja nämna Alliansens ytterligare åtgärder just när det gäller en höjd ambitionsnivå för investeringar i infrastrukturen. Över 100 miljarder kronor ska satsas. Vi har ett ungdomspaket på 8,1 miljarder kronor för att skapa fler vägar till jobb för unga. Vi satsar också på forskning och innovation med totalt över 11 miljarder kronor.

Jag är glad över att tillhöra ett parti inom Alliansen som vill ta ansvar för en utveckling av ett levande näringsliv och därmed också en breddad arbetsmarknad.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 22 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Penilla Gunther sade i inledningen av sitt anförande att Sverige står sig starkt gentemot andra länder. Jag är inte säker på att det

är någon tröst i vardagen för de 10 260 personer som under oktober månad blev varslade. Jag kan bara notera det.

Vidare säger Penilla Gunther att Alliansen har en expansiv budget. Det kan man fundera på med tanke på förslaget om sänkt bolagsskatt. Visst lånar ni för att klara av att sänka bolagsskatten, om det nu är det som blir resultatet här i kammaren när vi röstar?

Det är också intressant utifrån att det ger nya jobb för storföretagen. Tidigare har Alliansen kritiserat just Socialdemokraterna för att vi satsar enbart på storföretagen och glömmer småföretagen. Det känns lite grann som att Alliansen fullständigt har glömt bort småföretagen. Mot bakgrund av just småföretagen och vårt förslag om att ta bort arbetsgivarnas kostnadsansvar för andra sjuklöneveckan undrar jag om Kristdemokraterna är beredda att ställa sig bakom detta.

Anf. 23 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågorna. När det handlar om varsel vet vi att totalt över 40 000 personer har varslats under år 2012 i Sverige. Det är någonting som vi naturligtvis gemensamt måste försöka motverka på de sätt vi kan rent politiskt. Det handlar om att ge förutsättningar för både små och stora företag. Det ena motsäger inte det andra. Det handlar om att vi totalt sett ska kunna få en breddad arbetsmarknad.

Jag kommer själv från en kommun där vi har varit mycket beroende av en stor fabrik, en stor industri, och där man nästan har glömt bort de små företagen och deras möjligheter att växa och utvecklas och inte minst starta. Jag ser betydelsen av att vi har en politik som gynnar både och. Det finns inget motsatsförhållande i detta.

Är bolagsskatten en faktor för att få företag att stanna i Sverige och inte flytta någon annanstans? De flesta varsel i Sverige handlar om varsel i företag som är exportberoende. Då kan man fråga sig vad det beror på. Om företagen har internationella ägare måste vi ställa frågan: Vad är det som gör att företag flyttar utomlands och inte stannar i Sverige? Vi måste ta reda på det. Om en sänkning av bolagsskatten kan medföra att vi får företagen att stanna kvar här måste väl till och med Carina Adolfsson Elgestam tycka att det är bra.

Att hjälpa småföretagare när det gäller sjuklöneansvaret tror jag är något som vi på sikt måste se över för att se vad vi kan göra. Vi vet att det är en tung post för många småföretagare.

Anf. 24 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! För mig blir det lite märkligt när Penilla Gunther uttrycker att vi måste ta reda på varför de stora företagen flyttar utomlands. Jag inbillade mig och trodde att man redan hade gjort en konsekvensanalys innan man gick fram med ett sådant förslag och med en så pass stor sänkning – som man inte heller har fullt ut finansierad i sin budget.

Det är också intressant när Penilla Gunther säger att det i den kommun hon kommer ifrån finns en stor industri och att de har glömt bort småföretagen. Min erfarenhet utifrån att bo i ett litet samhälle där det finns en, förvisso för detta samhälle stor, industri är att de småföretag som finns runt omkring i kommunen och regionen har oerhört stor nytta av just den stora industrin. Den genererar nämligen en hel del arbete för dem. Det synkar alltså ihop sig.

Med anledning av det rent politiska är det bra att Penilla Gunther säger att vi från den politiska sidan måste ge redskap i den konjunkturkris vi faktiskt är inne i nu. Det tycker jag är oerhört positivt. Å andra sidan uttryckte Gunther under sitt anförande att politiken inte ska lägga sig i den jobbskapande verksamheten. Ändå har ni via RUT-avdrag infört möjlighet att göra avdrag för bartender, läxläsning och så vidare. Är inte det ett sätt för politiken att vara med och skapa arbetstillfällen? Jag får inte detta att gå ihop riktigt, får jag ändå lov att säga.

Sedan tycker jag avslutningsvis att det är positivt att Kristdemokraterna är beredda att fundera över att ställa sig bakom att vi tar bort kostnadsansvaret för sjuklöneförsäkringen.

Anf. 25 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! När vi pratar om bolagsskatten ska vi vara medvetna om att vi har legat oerhört högt jämfört med andra länder över huvud taget. Vi har sänkt bolagsskatten två gånger tidigare. Den första gången var 1993, och då sänktes den från 30 till 28 procent. Sedan var det 2009, då den sänktes från 28 till 26,3 procent. Om vi ser goda effekter av detta är det självklart värt att se vad vi ytterligare kan göra för att stimulera de stora företagen att faktiskt vara kvar i Sverige.

För min del var det alltså snarare en retorisk formulering: Vi måste se efter ännu mer vad som kan göras för att också få svenska investerare att investera i de företag vi har. Hur kan det komma sig att till exempel amerikanska företag köper in sig i svenska läkemedelsföretag? Varför har vi inte svenska investerare som är intresserade av att långsiktigt vara med och utveckla produkter så att företagen stannar kvar i Sverige? Vad är det vi ger för förutsättningar?

Det är nämligen nästa sak Carina Adolfsson Elgestam försökte säga: att det handlar om att politiker inte ska eller ska lägga sig i. Nej, jag tror att vi ska skapa förutsättningar för företag och företagare att vara med och ge nya jobb i Sverige. Det är vår uppgift här, och det är vår uppgift även på lokal och regional nivå för den utveckling som är möjlig. Men det handlar faktiskt om att se de möjligheter vi har. Pratar vi om just små och stora företag är det min övertygelse att vi måste hitta förutsättningar för både och.

Anf. 26 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Penilla Gunther för hennes anförande. Det fanns några saker jag reagerade på.

Jag tycker att det är positivt att regeringen i sin infrastrukturplan satsar 522 miljarder under en period framöver. Det är ungefär det Vänsterpartiet föreslog för några år sedan, vilket då var orimligt och oansvarigt. Dessutom kan man i finansplanen läsa att regeringen kan tänka sig att lånefinansiera detta. Ja, det är vad Vänsterpartiet har sagt under många år, men då var det oansvarigt. Det är lite intressant hur detta kan ske.

För ett år sedan stod jag här i talarstolen och pratade om forskning och innovationer som en viktig del för att möta globaliseringens effekter. Då kom det inte ett ord från regeringens företrädare här i kammaren – inte ett ord. I dag får man höra någonting. Det är bra. Det är alldeles utmärkt.

När det gäller bolagsskatten finns det dock ingen forskning som säger att bolagsskatten är avgörande för huruvida företagen ska vara kvar i Sverige eller inte. Det är så många andra saker som gör det, som att det finns forskningsmiljöer och utbildad arbetskraft. Det är inte heller dåligt att svenska företag etablerar sig på andra marknader – i Kina, Brasilien eller Indien. Det är jättebra att de gör det, för att kunna vara med och vara konkurrenskraftiga. Det måste väl ändå vara någonting positivt även för Kristdemokraterna.

Samtidigt ska vi veta att det under hela 2000-talets första del var väldigt många utländska investerare som investerade i Sverige, med nya bolag och i svenska bolag – trots bolagsskatten. Det är alltså ren nys; bolagsskatten har ingen som helst inverkan på företagsklimaten eller möjligheten att investera i Sverige.

Anf. 27 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Kent Persson säger att bolagsskatten inte har någon betydelse för om företagen stannar i Sverige eller inte. Jag delar inte denna uppfattning, speciellt inte i den lågkonjunktur vi befinner oss i.

Jag tror att alla skatter har betydelse, och jag tycker inte att vi ska använda skatteinstrumentet mer än nödvändigt för att just finansiera den välfärd vi behöver. Om vi på något sätt kan bidra till att underlätta för industrier och företag att vara kvar i Sverige – det gäller även dem vi redan har i Sverige, som faktiskt också behöver en livskraftighet – har vi gjort dem en tjänst genom en sänkt bolagsskatt. Det ena utesluter i detta fall inte det andra.

När Kent Persson pratar om infrastruktur och satsningar har vi också där lite olika åsikter kring vad som är vad och vad som är viktigt. Om jag minns rätt har Vänsterpartiet föreslagit en skatt på inrikesflyg. Är det inte så? Är det inte också så att man har föreslagit en kilometerskatt som drabbar inte minst småföretag i glesbygden, där det fullständigt saknas andra möjligheter än just transporter på väg?

Jag tror alltså inte att vi i så fall ska gå in närmare på likheterna när det gäller att vi har ungefär lika inställning till vad som är bra och inte angående infrastruktur, utan vi ska snarare väldigt tydligt se de skillnader som finns oss emellan.

När det gäller att få människor att starta och driva företag samt bibehålla de företag som finns i Sverige, och när det gäller att gå från forskning och utveckling och sedan hela kedjan fram till en kommersialisering av en produkt, är det måhända så att jag är lite udda, men jag tycker att det vore bra om vi hade flera företag i Sverige som faktiskt har hela kedjan. Den uppfattningen kanske inte Kent Persson delar.

Anf. 28 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är det jag har stått de senaste tre åren och pratat om här i kammaren – vikten av att se helheten, från den första idén till färdig produkt och kommersialisering. Under de senaste tre åren har jag pratat om detta. Jag har fått väldigt lite gehör från allianspartierna i fråga om det.

När bolagsskatten låg på 26 procent var den ungefär genomsnittlig i OECD. Många av våra konkurrentländer, som Tyskland och Norge, har betydligt högre bolagsskatt än vad Sverige hade då. Det är de som är våra

konkurrentländer, också på exportmarknaden. Det är alltså inte så som Penilla säger.

När det gäller infrastrukturfrågorna är det självklart så att vi har olika uppfattningar. Förbifart Stockholm säger vi nej till. Vi vill inte ha några nya, stora motorvägsbyggen runt om, utan vi vill satsa på järnväg i första hand.

Det är en jätteskillnad mellan Kristdemokraterna och Vänsterpartiet.

Det är riktigt att vi har föreslagit kilometerskatt. I samband med det har vi också föreslagit hur man ska förhindra de negativa effekterna för företagen ute i landsbygdskommunerna. Det finns också redovisat. Du vet givetvis också att vi har detta paket.

När det gäller flyget har vi inte någon flygskatt, utan vi har landnings- och startavgiftsbeskattning, vilket är något helt annat. Det innebär att flygbolag inte kan tanka utomlands för att tanka billigare och slippa bränsleskatten. Vi löser det på detta sätt.

Det finns en rad olika delar i de paket som Vänsterpartiet föreslår som skulle underlätta för företagandet i Sverige. Inte minst gäller det sjuklönefrågan för småföretagarna, som vi har tagit upp många gånger. Jag vet att också Kristdemokraterna nu har vaknat till i frågan, vilket jag tycker är alldeles utmärkt.

Anf. 29 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Vi kan konstatera att åtminstone jag inte förstår hur Vänsterpartiet har tänkt sig att det ska bli med kilometerskatten. Det mest intressanta är att Kent Persson själv representerar en kommun som inte direkt ligger i ett cityområde. Det handlar om människor som är beroende av transporter för att kunna komma till jobbet och för att kunna driva sina företag.

En intressant fråga kan vara: Hur skulle kilometerskatten över huvud taget kunna gynna verksamheter som finns utanför storstadsområden eller tätorter? Och hur skulle den kunna bidra till att vi i så fall skulle kunna minska incitamenten för utländska transporter, som inte betalar en krona för våra svenska vägar? Det är kanske en mer intressant diskussion hur vi skulle kunna komma till rätta med det i stället för att detta ska drabba våra medborgare och våra inhemska företag, vilket jag anser att Vänsterpartiets förslag gör.

Återigen: Bolagsskatten handlar om att komma lite närmare inte minst en del av de andra medlemsländerna i EU. Vi vet att till exempel England har sänkt sin bolagsskatt i år till 24 procent, och de har aviserat ytterligare sänkningar de närmaste två åren. Jag tror fortfarande att sänkt bolagsskatt är ett bra sätt att stimulera jobb och tillväxt och entreprenörskap. Men det är *ett* sätt, och det är inte det enda. Vi har som sagt en hel mängd förslag i vårt paket som vi yrkar bifall till.

Anf. 30 JESSICA POLFJÄRD (M):

Herr talman! Jag tänkte börja med att berätta hur Moderaterna ska lägga upp debatten. Jag kommer att inleda. Därefter kommer Hans Rothenberg att tala om innovationer och export, Jonas Jacobsson Gjørtler om statligt ägande och Borian Åberg om kvinnors företagande.

Jag passar också på att be om ursäkt om jag drar över tiden, herr talman. Men jag är säker på att herr talmannen vill höra hela anförandet.

Sverige behöver ett bra företagsklimat där fler tillåts vara entreprenörer. Vi menar att detta är avgörande för svensk ekonomi – om svensk ekonomi ska kunna växa i framtiden, för framtidens arbetstillfällen och för att minska utanförskapet.

I den globala ekonomin är tillgång till kunskap och kompetens av största vikt för Sveriges utvecklingskraft och för företagens konkurrenskraft. Därför har regeringen sett till att etablera regionala kompetensplattformar för utbildningsplanering och matchning på kort och lång sikt. Förslaget möjliggör och säkrar kompetensförsörjning i hela landet. Sverige behöver entreprenörer och människor som är företagsamma – människor som har en idé och som vågar tro på sin idé och vidareutveckla den. Sverige behöver människor som vågar ta chansen att vara företagare och som också vågar anställa andra människor och som vågar växa.

Politikens roll är därför att skapa stabila förutsättningar för innovation och konkurrenskraft. Det handlar om både generella insatser som kapitalförsörjning, främjande av forskning, innovation och utveckling men också om insatser som är specifikt riktade för att främja till exempel kvinnors företagande, människor med utländsk bakgrund och kulturella och kreativa näringar. Detta är insatser som görs för att främja starten av nya företag och tillväxten av befintliga företag.

Herr talman! Målet med regeringens näringspolitik är, bland mycket annat, att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb och fler växande företag. Just nu ser vi varsel, framför allt i de exporterande företagen, på grund av en vikande efterfrågan på våra hemmamarknader, framför allt i Europa. Varsel gör att människor känner oro inför framtiden.

Regeringen har lagt fram en ansvarsfull och tydlig budget där vi tar människors oro på allvar. Vi ser till att investera i jobb, skola, infrastruktur och forskning. Det är satsningar – märk väl – som oppositionen tycker är för stora eller för oansvariga. I stället lägger Socialdemokraterna i sin budgetmotion fram förslag på åtskilliga miljarder i höjd skatt samtidigt som satsningarna endast är på några få miljoner. Socialdemokraterna gör i sitt budgetförslag skattehöjningar på 30 miljarder. Det är höjningar som slår hårt mot Sverige i tider av lågkonjunktur.

Vi lever i en ny tid med nya utmaningar som kräver nya lösningar. Den globala finanskrisen har slagit hårt mot många av våra europeiska grannländer och lett till svåra ekonomiska situationer för många människor. Som jag sade tidigare får detta även följd effekter för det svenska näringslivet.

Vi behöver fortsätta att fatta beslut för ett innovativt och växande företagsklimat i Sverige där fler ges chans att starta företag. Vi behöver människor som startar företag och företag som genom vår politik tillåts växa.

Mellan 2006 och 2011 har sysselsättningen ökat med drygt 200 000 personer, och sysselsättningsgraden har ökat i samtliga åldersgrupper. Det är så vi ger människor möjlighet att gå från utanförskap till sysselsättning, och det är så vi skapar förutsättningar för företagande – något som är absolut avgörande för en god ekonomisk tillväxt.

I regeringens budgetproposition återfinns flertalet satsningar på flera områden som är viktiga för vårt näringsliv och företagande och därmed jobben. Sedan 2006 har alliansregeringen varit tydlig och trovärdig i

satsningarna på arbetslinjen, där sysselsättning ökar och antalet företag blir fler.

Riksdagens ambition är att stärka Sveriges konkurrenskraft och att skapa förutsättningar för fler och växande företag. Vi har utformat ett skattesystem för att Sverige ska bli ett attraktivt land att driva företag i, att investera i och att arbeta i. Därför har vi föreslagit en bolagsskattesänkning med 4,3 procentenheter från 26,3 procent till 22 procent. Rangordnat ur ett tillväxtperspektiv bedömer OECD att bolagsskatten är den skatt som är mest skadlig för tillväxten. OECD argumenterar för sänkt bolagsskatt därför att sänkt bolagsskatt ökar bnp per capita nästan dubbelt så mycket som sänkt inkomstskatt. Framför allt ökar den produktiviteten i tillväxtsektorer.

Bolagsskattesatsen påverkar produktion och sysselsättning. Den påverkar multinationella företag i deras investeringar och i deras lokaliseringsbeslut. Den är betydelsefull för företag och för var de väljer att redovisa och beskatta sin vinst. En sänkt kapitalkostnad innebär att fler investeringar blir lönsamma.

I *Ekots* lördagsintervju fick Magdalena Andersson, Socialdemokraterna, frågan om ifall man kommer att höja bolagsskatten. Socialdemokraterna föreslår en lite mindre sänkning, och frågan gällde om de kommer att höja bolagsskatten om de får regeringsmakten. Det kunde inte Magdalena Andersson svara på i *Ekots* lördagsintervju. Därför ställer jag frågan till Socialdemokraterna i kammaren: Kommer Socialdemokraterna att höja bolagsskatten om ni får möjlighet att regera landet efter 2014? Risken finns annars att man använder samma pengar två gånger.

Vi har alltid förordat arbetslinjen framför bidragslinjen. Men det är också en viktig utgångspunkt att arbetslinjen börjar i företagandet. Om vi ska ha jobb att fördela och om det ska finnas anställning för människor är det viktigt att vi driver företag som är lönsamma och som har rätt förutsättningar för att utvecklas. Ett exempel är RUT-avdragen, som har skapat en mängd nya företag och arbetstillfällen, och ROT-avdragen, som har stärkt byggsektorn under en lågkonjunktur.

De sänkta arbetsgivaravgifterna för unga skapar nya jobb, och den sänkta momsens för restaurangsektorn har också gett resultat. Både restaurangbranschen och Arbetsförmedlingen rapporterar en ovanligt stor tillväxt av lediga jobb jämfört med tidigare år. Antalet anställda i branschen har ökat betydligt mer än genomsnittet på arbetsmarknaden.

Därför är det märkligt att oppositionen säger nej till dessa branscher och till fler anställningar. Det har ifrågasatts att människor har kommit direkt från utanförskap, fått anställning, vita kontrakt och marknadsmässiga löner, och Socialdemokraterna raljerar fortfarande om det.

Regeringens ambition är att skapa ett än mer dynamiskt näringslivsklimat och förbättrade förutsättningar för fler företagare och fler entreprenörer att se Sverige som det mest intressanta landet att starta och driva företag i.

Vi upphandlar i dag för 500 miljarder kronor per år genom offentlig upphandling. Det är medel som främjar Sveriges innovations- och konkurrenskraft. Syftet är att de ska användas effektivt för att lösa morgondagens samhällsutmaningar. För att lyckas ännu bättre behöver offentliga aktörer i Sverige ha förmågan att efterfråga nya och bättre lösningar vid upphandlingar så att resurserna faktiskt kan bidra till en ökad innovation.

Som ett led i processen satsade regeringen 24 miljoner under 2011 och därefter 9 miljoner årligen på att stötta en förbättrad offentlig innovationsupphandling. Avsikten med att främja innovationsupphandlingen är alltså att stärka den offentliga sektorns långsiktiga effektivitet och utveckling. Samtidigt skapas incitament för att stärka konkurrenskraften i näringslivet och för att lösa stora samhällsutmaningar.

Företagsamhet och tillväxt är avgörande för vår gemensamma välfärd. Därför har vi sett ett behov av regelförenklingar för stora och små företagare. Vi har mötts av kritik för att det inte går tillräckligt fort, och vi kan i viss mån hålla med om det. Det är klart att vi gärna skulle se att den här regelförenklingen kunde ske i en snabbare takt. Men kom ihåg att det ändå är första gången som företagarna, och framför allt de små företagen, ser en skillnad i den börda med att lämna uppgifter som de upplever! Det här arbetet fortsätter. Ett nytt regelförenklingsprogram håller på att utarbetas i Regeringskansliet, och även flera myndigheter har i uppdrag att arbeta aktivt för att regelförenklingar ska genomföras.

Arbetet med att förenkla vardagen för Sveriges entreprenörer är en självklar och viktig del av jobbpolitiken. Företagartänket måste genomsyra alla våra myndigheter, och där kan vi bli mycket bättre. Vi är redan en bit på väg, men det finns fortfarande saker som vi kan göra bättre.

Slutligen vill jag nämna behoven av kapitalförsörjning. Vi vet i dag att många företagare behöver hjälp med finansiering i tidiga skeden och med kommersialisering av kunskapsintensiva idéer. Därför satsar vi på en rad åtgärder där företagare får hjälp med så kallad såddfinansiering och affärsutveckling. Satsningen på inkubatorer uppgår till 150 miljoner kronor per år från 2011, och det handlar om sammanlagt 600 miljoner kronor under hela mandatperioden.

Vi har också lagt fram förslaget att slå samman Almi Företagspartner och Innovationsbron AB. Det är organisationer som erbjuder såväl rådgivning som finansiering i olika former, till exempel lån och ägarkapital för sådd och tillväxt, vilket är något som våra företagare initialt behöver.

I budgetpropositionen för 2013 presenterar regeringen nya satsningar. Regeringen föreslår satsningar på 23 miljarder på sänkt skatt till pensionärer, infrastruktur, forskning och innovationer, bättre förutsättningar för investeringar och företagande och fler vägar till jobb för unga. Dessa satsningar ska stärka Sveriges tillväxtpotentialer och motverka att arbetslösheten biter sig fast.

Det är lätt att raljera om huruvida det går bra för Sverige eller inte, men jag tror att tonen här hade varit annorlunda om inte regeringen hade fört en ansvarsfull ekonomisk politik. Då hade vi stått här och försökt att lösa den kris som Sverige hade befunnit sig i. I stället slåss vi i dag på marginalen om vilka investeringar vi behöver göra för framtiden.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

I detta anförande instämde Jonas Jacobsson Gjörtler, Olof Lavesson, Hans Rothenberg, Cecilie Tenfjord-Toftby och Borian Åberg (alla M).

Anf. 31 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Vi har minskat utanförskapet, säger Jessica Polfjärd. Det känns lite märkligt med tanke på att arbetslösheten i dag är dubbelt

så hög som för sex år sedan när ni tog över makten. Jag kan inte låta bli att fundera över hur alla de som är arbetslösa i vårt land känner sig när de hör majoriteten i Sveriges riksdag uttala sig på det sättet i stället för att se dem som människor och individer och se vilken stimulans de behöver för att komma tillbaka till arbetslivet.

Jessica Polfjärd står också här i kammaren och försöker skrämma svenska folket, vågar jag påstå, med att om Socialdemokraterna får makten kommer vi att höja skatterna med 30 miljarder. Skulle moderaten Jessica Polfjärd vilja förklara för svenska folket exakt på vilket sätt vi ska höja skatten med 30 miljarder? Jag tror att det skulle vara intressant att höra.

Sedan kan jag inte låta bli att lägga till att i denna krisens tid, när det är lågkonjunktur i Sverige och runt om i Europa, vore det kanske bättre att presentera en politik för tillväxt i Sverige här och nu än att försöka skrämma folket med någonting som vi inte får majoritet för i Sveriges riksdag, åtminstone lutar det åt det i dagsläget. Det handlar om vår politik för omställning och tillväxt.

Våga anställa, säger också Jessica Polfjärd. Är Moderaterna beredda att stödja vårt förslag om att minska kostnadsansvaret för sjuklöneveckan?

Anf. 32 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag börjar där Carina Adolfsson Elgestam slutade, det vill säga med frågan om vi är beredda att ställa upp på förslaget om minskat sjuklöneansvar. Kostnaderna försvinner inte i och med att man lägger över kostnaderna på någon annan. Då är min fråga tillbaka till Carina Adolfsson Elgestam: Hur har ni tänkt finansiera detta? Det finns en risk att detta är en kostnad som kommer att slå tillbaka på företagen.

Vi kan se i dag att de privata arbetsgivarna i ganska stor utsträckning har en lägre sjukfrånvaro än de offentliga. Kommer detta att bli en delad risk som man själv kommer att behöva betala för att finansiera detta? Hur har ni tänkt att man ska finansiera detta? Det handlar ju om 1 ½ miljard, som Carina Adolfsson Elgestam påpekade i sitt anförande.

Det pågår också en parlamentarisk utredning som tittar på detta. Den har fått ett speciellt uppdrag att titta på sjukförsäkringen och lösningar för småföretagare. Den ska presenteras den 31 januari 2015.

Regeringen har redan infört ett generellt högkostnadsskydd som gör att företagare, och speciellt små företagare, redan i dag kan kalkylera sina sjukkostnader på ett enklare sätt än förut. Om man har mer än två och en halv gånger den generella kostnaden kan man få kompensation för detta. Det gör att det blir mer förutsägbart och att man som småföretagare har möjlighet att överblicka kostnaderna.

Jag ska inte stå här och redogöra för Socialdemokraternas politik. Det vore förmätet av mig. Men om man tittar i Socialdemokraternas budgetförslag kan man se att det innebär ökade kostnader för företagen. Det är precis det vi diskuterar nu. Vi sänker bolagsskatten. Då kan man påpeka att det gäller de stora företagen, men det får också konsekvenser för mindre företag som är underleverantörer till de stora aktörerna och företagen.

Anf. 33 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Jessica Polfjärd inte kan redogöra för på vilket sätt vi socialdemokrater skulle höja skatten med 30 miljarder. Hon säger bara slentrianmässigt att kostnaderna kommer att öka, punkt. Men hur och på vilket sätt kommer det att ske?

Vi har finansierat vårt förslag om att sänka kostnaderna för sjuklöneansvaret för företagen och 1 ½ miljard i kostnader fullt ut i vårt budgetalternativ. Det har vi klarat ut till skillnad från regeringens förslag på en sänkning av bolagsskatten med 16 miljarder. Det är inte finansierat fullt ut, utan ni lånar för att klara den finansieringen.

Vad gäller utanförskap kan man väl också lägga till att Alliansen har sänkt skatterna totalt med 100 miljarder. Ändå är arbetslösheten dubbelt så hög i landet nu. På vilket sätt har denna sänkning med 100 miljarder då stimulerat tillväxten så att fler har jobb?

Angående våra svenska uppfinnare och deras möjlighet att kunna komma i gång och kanske också bli företagare och bidra till tillväxten och mot bakgrund av den nya innovationschecken som Vinnova har fått ansvar för och som Almi, IUC och Coompanion har fått i uppdrag att sköta skulle jag också vilja passa på att ställa en fråga till Jessica Polfjärd: Det här riktar sig ju till redan mogna bolag. Hur kan det komma sig att man inte riktar det också till uppfinnare som är på gång?

Anf. 34 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag träffade i förra veckan ett antal uppfinnare som hade ett möte där jag var inbjuden. Frågan som dök upp var vad det egentligen är för skillnad mellan en entreprenör och en uppfinnare. Båda två bär ju på en idé om någonting man vill förenkla eller förverkliga som man också vill kommersialisera.

Frågan som kom upp var att många känner att ja, de är uppfinnare och duktiga på att uppfinna saker, och nu har man en produkt som man tycker fungerar och verkar hålla. Men problemet är att man tyckte att man hade väldigt lite kunskaper om hur man skulle kommersialisera och också marknadsföra sin produkt. Här finns det alltså en möjlighet att använda sig av de här innovationscheckarna.

Svaret är alltså ja. Det är möjligt att det redan finns en produkt i gång, men man behöver också hjälp. Det är precis som Kent Persson från Vänsterpartiet sade tidigare: Vi behöver hjälp med att kommersialisera våra produkter.

Här kände uppfinnarna själva att det fanns en brist och ett tomrum i deras egen kunskap om vad de själva behövde. Detta var en av de saker man identifierade, och därför tycker jag att innovationscheckarna fyller ett väldigt viktigt gap i dag för att man just ska kunna kommersialisera och göra sina produkter säljbara på marknaden.

Jag tänkte utveckla resonemanget kring bolagsskatten. Att säga att det bara är de stora företagen som tar del av detta tycker jag är ett ganska kortsiktigt resonemang. Jag var själv i Avesta i går och besökte. Där kan man se hur många underleverantörer det finns som är helt beroende av ett stort företag på en liten ort. Vi har även Volvo i Säffle som varslar, och vi ser även där reaktioner i flera led.

Jag tror därför att vi måste se på de stora företagen också, och det ska vi inte sätta emot de små företagen. Men jag tror att det är oerhört viktigt

att vi också ser vad det bär med sig att ha ett stort företag och en dominerande aktör på en liten ort.

Prot. 2012/13:41
11 december

Näringsliv

Anf. 35 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack, Jessica – jag fick positiv respons på några förslag här, vilket var kul.

Jag reagerade lite grann på att Jessica Polfjärd väldigt tydligt lyfte fram RUT som en del i att skapa sysselsättning. Vänsterpartiet har varit och är kritiskt till RUT och framför allt till det senaste, att det också ska gälla gymnasieelever. Det ska bli intressant att se hur Skatteverket kommer att tolka just RUT för gymnasieelever och de elever som går på idrottsgymnasier eller andra specialgymnasier. Kommer det även att gälla stöd till och utveckling av till exempel slalom? Det kan ju vara någon form av läxläsning.

Jag menar att det inte är detta som kommer lyfta Sverige in i framtiden, absolut inte, utan det är i stället de delar som Jessica Polfjärd var inne på när hon sade att regeringen för en ansvarsfull ekonomisk politik som gör att man kan göra den här satsningen på innovationsupphandling, kapitalförsörjning och infrastruktur.

Det är bara det att det kommer för sent. Jag stod här förra året och pratade om dessa delar som regeringen tar upp nu. Jag gjorde det även för två år sedan, därför att det här är en så viktig del i en ekonomisk politik om vi ska ha en fortsatt välfärd att kunna fördela över hela Sverige till samtliga invånare.

Det är därför dessa delar är så viktiga. Då kan man inte slå sig för bröstet och komma med RUT och läxhjälp till gymnasieelever. Det lyfter absolut inte Sverige inför framtiden, utan det är de andra delarna som vi har talat om nu som är viktiga. Även regeringen har ju vaknat till, och det ska de väl ha en eloge för.

Anf. 36 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag får återgälda genom att tacka för berömmet vi fick av Kent Persson i hans inledningsanförande.

Kent Persson från Vänsterpartiet kritiserade också oss för att vi har för breda satsningar, det vill säga att vi satsar på för mycket. Det talades om en hagelskur av reformer och att kanske behöva smalna av lite.

Jag tror dock att det är det som är styrkan i vårt förslag. Vi har förslag som gynnar jobb och som ger inträde på arbetsmarknaden. RUT-avdraget har gjort väldigt mycket. Två av tre som i dag anställs i branschen kommer direkt från utanförskap och får ett första arbete.

Vi behöver även satsa på innovationer och utveckling och på det som senare kan leda till Nobelpris, men vi behöver ha den här bredden. Det är det som är styrkan i förslaget, tycker jag. Sedan kan man naturligtvis raljera kring detta och fråga huruvida man ska skära det på gymnasienivå, om det ska gälla bartender eller inte.

Detta är dock inte kärnan i RUT-avdraget, utan det handlar om att vi i dag har en möjlighet att köpa tjänster på en marknad där det finns flera utförare och där fler, framför allt kvinnor, startar företag. Det handlar om företagande, och det är det som är kärnan. Det handlar inte om vem som använder det eller hur, utan det handlar om att det finns en möjlighet.

Man kan välja bort det, men möjligheten finns fortfarande, och det har skapat många nya arbetstillfällen.

Jag tror att det är viktigt att man diskuterar rätt saker. Vänstern har av ideologiska skäl varit emot ett RUT-avdrag från början, och nu vill man också vara med och ratta lite till i det. Jag tror dock att det här är en ganska etablerad reform som underlättar vardagen för många människor som lever i en stressad miljö. Detta i sig tror jag också har en positiv inverkan på arbetskraftsutbudet.

Anf. 37 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vet inte vilka ideologiska skäl som Jessica Polfjärd tänker på när hon pratar om RUT-avdraget. För oss handlar det om prioritering. Vi har använt pengarna till att utöka personalen inom förskolan och inom hemtjänsten. Jessica Polfjärd vet lika väl som jag att det finns enorma brister inom kommunsektorn, framför allt inom äldreomsorgen och förskolorna.

Det är att prioritera. Vi har inte pengar till allting, som Jessica Polfjärd tycks tro, utan det handlar om prioritering.

Det handlar också om att man har en företagslinje som underlättar för företagen att anställa. Vänsterpartiet menar att sjuklöneansvaret de 14 första dagarna ska slopas helt för småföretag med upp till tio anställda. Jag har varit ute och träffat enmansföretag som skulle vilja anställa eftersom de har så mycket jobb, men de vågar inte göra det därför att det finns en baksida på myntet, nämligen sjuklönekostnaden och det ansvaret, vilket gör att man inte vågar.

Här finns en alldeles utmärkt reform att göra som faktiskt skulle kunna betyda väldigt mycket för en enskild småföretagare. Jag funderar: Varför inte anta det? Nu finns det ju fler partier som anammar det här på ett eller annat sätt, så vi börjar kunna få en majoritet här i riksdagen för att göra en förändring som skulle betyda väldigt mycket för småföretagare.

Anf. 38 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Kent Persson vill använda pengarna som han får in på RUT-avdraget till någonting annat, men det vi har sett är att det är en ganska självfinansierande reform.

De skatteintäkter man får in finansierar subventionen. Det finns inte pengar om inte reformen är i gång. De pengarna kan du inte ta och lägga på någonting annat.

Du säger också att det finns brister i kommunerna och att det borde man vara väl medveten om. Ja, en del av kritiken som ofta förekommer gäller just äldreomsorgen.

Här har vi sett att många äldre utnyttjar RUT-avdraget för att själva köpa den tjänst som annars var hänvisad till att bli både bedömd och utförd av kommunens verksamheter.

Här finns det i dag en uppsjö av utförare som de direkt kan teckna avtal med. Jag slipper därmed att bli biståndsbedömd utan kan själv bedöma mina egna behov och köpa den tjänsten.

Som jag sade tidigare har vi en parlamentarisk utredning som pågår. Den tittar på småföretagarnas förutsättningar och villkor när det gäller sjuklöneansvar och trygghetsvillkor.

Där utgår jag från att både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna deltar. Vi får se vad utredningen kommer fram till. Det är ett steg på vägen att man ändå har gett förutsättningar för småföretagarna att vara medvetna och få en förutsägbarhet i sina sjuklönekostnader. Det tycker jag är gott.

Anf. 39 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! Det känns tryggt och bra att ha herr talmannen tillbaka i huset igen efter den stora balunsen i går vid Nobelfestligheterna.

Herr talman! Jag kan i mångt och mycket instämma i de föregående allianstalarnas inlägg i debatten. Det var bra inlägg från oppositionspartierna. Jag tycker att de tar situationen på allvar. De hade en hel del kloka tankar om sakernas tillstånd. Det är väl inte i varje debatt man berömmar oppositionen för att de i varje fall till del har kloka tankar.

För mig och Folkpartiet är ett bra entreprenörs- och företagsklimat avgörande för att vårt lands ekonomi ska kunna växa och vara livskraftig. Begreppet entreprenör är större än begreppet företagare. En entreprenör är någon som ser nya affärsmöjligheter, nya kombinationer och nya marknader.

Vi måste ha ett samhällsklimat som uppmuntrar till entreprenörskap. Utan alla tänkande och kreativa människor skulle Sverige inte överleva. Det är därför så positivt att entreprenörskap och entreprenöriellt lärande numera löper som en röd tråd genom hela det svenska utbildningssystemet från Snilleblixarna till Ung Företagsamhet.

Entreprenörskap går ofta vidare i företagande. En person som har nya idéer om hur man tillgodoser behov förverkligar ofta sina idéer just genom företagande. Vi, det vill säga Folkpartiet och Alliansen, arbetar aktivt för att människor ska tycka att det är lika naturligt att starta företag som att ta anställning.

En viktig förutsättning för ett ökat nyföretagande är förstås en positiv och öppen attityd. Det ska vara lika fint att tjäna ihop 1 miljon på företagsamhet som att vinna det på Triss eller Lotto. Fundera alla i denna kammare på om det verkligen är så i Sverige i dag. Är det lika fint att tjäna ihop 1 miljon på företagande som att vinna det på Lotto?

Samtidigt måste det finnas ett gott ekonomiskt klimat med bra skatte regler som utformas så att vårt land är ett intressant land att investera och arbeta i. Statens insatser ska komplettera näringslivets behov och inte snedvrída konkurrensen. Företagsfrämjande insatser får heller aldrig tränga undan privata tjänster och utförare utan bara vara just kompletterande.

Herr talman! Utmaningar och orosmoment för Sverige saknas sannerligen inte. Den internationella konkurrensen är stenhård, och det är oroliga ekonomiska tider med mörka moln på himlen. Trots att varslen nu ökar så har Sverige klarat sig förhållandevis bra. Vi har blivit internationellt rosade och prisade för hur klokt och framgångsrikt vi sköter vår ekonomi. Många andra länder i vår närhet dras med gigantiska underskott och brottas med nedskärningar, ekonomiskt kaos och stigande arbetslöshet.

I dagens läge är det därför oerhört viktigt med en näringspolitik som är utformad så att den bidrar till att ytterligare stärka den svenska konkurrenskraften och skapa fler jobb i fler och växande företag nu men

också på sikt. Paradoxalt nog står vi dessutom inför en gigantisk generationsväxling inom såväl privat näringsliv som offentlig sektor, vilket inom en snar framtid kommer att ge en arbetskraftsbrist.

Herr talman! Regeringen jobbar hårt på att förbättra och lyfta den svenska skolan och yrkesutbildningarna så att människor har kompetens och utbildning att axla ansvaret inom industrin, omsorgen och service-sektorn när så behövs. Ett efterlängtat lärlingssystem och introduktionsanställningar för unga kompletterar. Här vill jag gärna nämna kamraterna på den fackliga sidan som på många håll arbetar konstruktivt och nära med företagen för ett hållbart resultat.

Näringspolitik är många saker. Man kan kanske tycka att den är som ett politikens Kinderägg. Det handlar om människors utbildning, möjlighet till anställning och inte minst den viktiga forskningen, så här dagen efter Nobelprisutdelningen.

Det handlar om infrastruktur som binder samman landet och gör export möjlig, rimliga skatter, regelförenklingar, energipolitiken, som är en av pelarna i landets utveckling, den internationella konkurrensen, exportmöjligheter, tillgången till riskvilligt kapital, goda språkkunskaper med mera. Allt detta och mycket mer ingår därför i regeringens tillväxtpolitik, som syftar till fler, starkare och växande företag. Allt hänger samman.

Herr talman! När folkpartiledaren Bertil Ohlin var handelsminister i Sverige, för övrigt den bästa statsminister Sverige aldrig hade, myntade han begreppet de välståndsbildande krafterna, vilket syftade på företagen som byggde Sveriges välstånd. Så gör de än i dag. Ett fritt och starkt näringsliv ger människor arbete, trygghet och ett socialt sammanhang.

Dessa krafter är grunden för all den politik vi tar för given och som kallas välfärd. De ger Sverige exportintäkter som gör att vi kan bygga broar, vägar, järnvägar, skolor och sjukhus. De gör så att hjulen rullar och belysningen på hockeyrinkar och fotbollsplaner tänds. De gör så att vi har det varmt och skönt i detta just nu kalla och mörka land. Att vara företagare är att förverkliga en idé och vara kreativ. Men samtidigt som man bygger sitt företag så bygger man också landet.

Det är därför politiken måste inriktas på att underlätta för företagaren och hans och hennes växtkraft. Om man jämför näringslivet med en blomma ska den generella politiken vara myllan den växer i och själva näringspolitiken som Bykobakt, ja, växtnäringen ni vet. Låt därför många blommor blomma. En trädgård är vackrast där variationen är stor. Som politiker gäller det att se till det stora i det lilla och bereda väg för det och inte stå i vägen eller försvåra.

Herr talman! Volvo startades på en servett på en kräfts-kiva där Assar Gabrielsson och Gustaf Larson tecknade ned det som än i dag utgör grunden för denna världskoncern. I förra veckan presenterade företaget en storsatsning i Göteborg och Västsverige. Det är 35 miljarder som ska investeras de närmaste åren. Det är denna och liknande investeringar som bygger inte bara bilar utan hela Sverige.

Herr talman! Oppositionen har alla sina egna och sinsemellan olika alternativ för Utgiftsområde 24 Näringsliv. Inget är dock lika bra som regeringens. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 40 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Eva Flyborg talar sig varm för bland annat den utbildningssatsning som regeringen har gjort. Mot bakgrund av det kan man bli lite förvånad med tanke på att ni minskar antalet högskoleplatser. Men ni har också förslaget om att man skulle korta gymnasieutbildningen och göra den ettårig.

Jag har lite svårt att se det som en satsning på utbildning inför framtiden. De eventuella elever som skulle gå den utbildningen ska konkurrera på arbetsmarknaden tillsammans med de studenter som har gått en treårig utbildning.

Man kan fundera på möjligheterna när arbetsgivaren sitter framför dessa unga människor och ska göra en anställning. Är det verkligen en satsning på utbildning för framtiden som Folkpartiet diskuterar i det sammanhanget?

Jag vill komma tillbaka till det Eva Flyborg omnämnde som kloka tankar från oppositionen. Vi får väl tacka särskilt för det.

Mot bakgrund av det skulle jag vilja ta upp vårt förslag kring nyföretaggaranti. Det finns en hel del personer runt om i vårt land som går och bär på en idé och kanske till och med har en ritning eller ett förslag på det som ska utvecklas men behöver lite puff och hjälp på vägen och kanske framför allt saknar kapital och säkerhet. Det är bakgrunden till vårt förslag om nyföretaggaranti.

Skulle Folkpartiet vara berett att ställa sig bakom vårt förslag till nyföretaggaranti, just för att få i gång tillväxten?

Anf. 41 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! De olika formerna av utbildningar kräver en debatt i sig. Det känner Carina Adolfsson Elgestam till väl. Låt mig bara säga så här: Olika längd på utbildningar svarar upp mot behovet efter att en hel del ungdomar hoppar av gymnasiet helt, klarar inte av det och vill inte gå kvar. Just de står för en stor del av den ungdomsarbetslöshet som vi ser i dag och som biter sig fast, där man sedan inte kommer in på arbetsmarknaden utan hoppar av helt.

En ettårig utbildning gör att man stannar kvar till exempel i utbildningssystemet och får en lagom dos utbildning som industrin också efterfrågar i vissa fall, att man har en kortare gymnasieutbildning. Det kan vara med en yrkesinriktning eller något annat.

Det taggar också i detta med lärlingssystem, som jag tror att Carina Adolfsson Elgestam efterlyste – eller möjligtvis var det Kent Persson som nämnde det. Det var i alla fall en god idé.

Jag förstår att oppositionen måste försöka hitta något att klanka på, för det är inte lätt i det här goda budgetbetänkandet.

Man måste se det som en helhet. Allt hänger samman, från en ettårig utbildning till ett fyraårigt gymnasium och så vidare. Lärlingsanställningar, provanställningar – den här regeringen gör allt för att hitta lösningar på arbetslösheten, inte minst ungdomsarbetslösheten, också genom att sänka till exempel det ni har kritiserat så hårt, arbetsgivaravgifterna för ungdomars arbete. Allt hänger samman.

Jag tar inte åt mig, om det nu var en kritik som riktades mot den ettåriga utbildningen, utan jag ser sammanhanget och förstår oppositionens försök att hitta något att klaga på.

Anf. 42 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Det är nog inget problem att hitta något att tala om här i kammaren, utan problemet är snarare att välja ut vilka av de problem som finns som vi ska lyfta upp här i dag, under den tid som finns avsatt just för vår debatt. Det finns oerhört mycket som går att förändra för att få en ökad tillväxt i landet, inte minst utifrån att stimulera ekonomin, så att fler vågar ta steg och göra investeringar. Det är något som man från Alliansens sida kanske har glömt bort helt och hållet, kan det kännas som.

Lite kort tillbaka till den ettåriga utbildningen, som Eva Flyborg säger att industrin har frågat efter. Tänk, jag har inte träffat en enda person i ledande funktion inom industrin som har uttryckt att detta är ett önskemål: Vi behöver ha personer med kortare utbildning.

Det är precis tvärtom. Den industri som vi har i dag i Sverige ligger på en sådan nivå att det krävs utbildning. Det krävs en längre utbildning, minst två eller tre år och kanske rent av fyra år. Det krävs oerhört goda kunskaper inte minst i språk, utifrån att industrin i dag har så pass mycket it i alla sina maskiner.

Det är oerhört förvånande att höra just den motiveringen.

Jag hörde inget om att Eva Flyborg gav någon respons angående vårt förslag om nyföretagargaranti, utifrån att det finns många människor som bär på idéer men som kanske inte har kapital och säkerhet. För dem skulle detta kunna vara en möjlighet att starta ett företag och komma ut på marknaden.

Anf. 43 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Just de stora avhopp som jag talade om var ett gigantiskt problem i den svenska skolan innan alliansregeringen tog över och började förändra hela skolsystemet. Det tar tid. Man har sagt att det är som att vända en oceanångare. Jag skulle nästan tycka att det är ännu värre, för det tar så oändligt lång tid från det att man först utreder och sedan genomför reformer fram till att skolväsendet uppvisar andra resultat. Det tar mycket lång tid.

Problemet var att skolan förut inte förmådde hålla kvar en hel del ungdomar. De orkade inte med tre- eller fyraårigt gymnasium med de akademiska krav som ändå ställs utan gick rakt ut i arbetslöshet. Det är just den delen av arbetslösheten som biter sig fast. Sedan är det svårt att komma till rätta med det.

Då är det bra med en ettårig utbildning som gör att man får med sig något av det akademiska men också kan inrikta sig på en praktisk utbildning, gärna tillsammans med företagen, kanske senare i en lärlingsanställning, ungdomsanställning eller vad man vill kalla det.

Allt hänger samman. Det är ett steg i den stege som finns för att komma in på arbetsmarknaden.

Beträffande olika typer av stödsystem för företagare skulle jag i stället vilja hävda att vi har ett bra system där man kan få mycket stöd, i dessa dagar inte minst från Arbetsförmedlingen, som har fått en rejält

utökad verktygslåda med till exempel hjälp för att starta företag och annat, vilket är några av de största enskilda jobbåtgärder som ungdomar klarar väldigt bra – detta som ett delsvår.

Från Alliansens och regeringens sida tycker vi att det är mycket bra med de generella insatserna. Det är bättre att till exempel sänka arbetsgi-varavgifter för ungdomar och ha en lägre bolagsskatt, så att företag klarar sig bättre generellt, än att ha specifika checkar och sänkningar.

Anf. 44 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Som Rocky i den här talarstolen ska jag be att få börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Sedan vill jag fråga: Vad är den offentliga sektorns roll när det gäller företagande? Min uppfattning som mångårig egen företagare är att det handlar om värdskap, ett värdskap som ger goda förutsättningar för företagande men också skapar bra möjligheter kring företaget i form av infrastruktur, skolor, barnomsorg etcetera.

Värdskapet ska medverka till att stärka attraktiviteten i bygden och synliggöra företagets viktiga arbete. Då ökar förutsättningarna att lyckas få en positiv utveckling och också locka till sig ny arbetskraft.

Men själva företagandet drivs och utvecklas av modiga entreprenörer som vågar satsa på sin affärsidé. Det är kring starka affärsidéer det skapas nya företag och görs nya affärer.

Jag vill citera Företagarnas VD Elisabeth Thand Ringqvist:

”Sverige är ett av världens mest konkurrenskraftiga och innovativa länder. Bara i år startas 70 000 nya företag och av fem nya jobb kommer fyra från små och medelstora företag. Det här är ett drömläge. För om varje företag bara växte lite mer, skulle hela Sverige växa mycket mer.”

Sverige ska vara ett land där det lönar sig att arbeta. Därför vill vi se fler anställda och fler företag som startas och växer. Sverige ska vara ett föregångsland där vi förenar hållbarhet med ett växande näringsliv. Därför måste vi fortsätta arbeta med att förenkla för människor att starta och driva företag.

Företagarnas undersökningar visar att människor i dag startar företag av flera olika anledningar och vid flera olika tidpunkter i livet. Hösten har dock varit en tid av ängslan och ovisshet för många människor. Det har jag stor respekt och förståelse för.

Som ett av Europas mest exportberoende länder är Sverige extra sårbart i tider av ekonomisk och finansiell oro. När skuldskrisen i stora delar av Europa och USA medför att efterfrågan på exportmarknaden minskar får det stora effekter på vårt eget näringsliv. Den senaste tidens ökning i antalet varsel är effekter av just detta. Det bekymrar oss centerpartister.

Samtidigt vet vi, sedan tidigare allvarliga lågkonjunkturer, att antalet varsel inte är synonymt med antalet människor som hamnar som arbets-sökande, detta enligt forskning som har genomförts på varsel under hela 90-talet.

Vi ser att antalet varsel skiljer sig kraftigt i olika delar av Sverige. Det innebär att det finns arbetsmarknadsområden som har betydligt mindre känning av lågkonjunktur. Men nyhetsflödet från medier och politiker pumpar ut ett budskap om att allt rasar samman. Min uppfattning är att vi tillsammans, oavsett om vi är i majoritet eller i opposition, måste vara

försiktiga med orden och inte prata oss till en förlamande oro hos människor.

Genom en onyanserad debatt och generaliserande hållning som inte tar hänsyn till de regionala skillnader som finns riskerar vi att förvärra lågkonjunktorens skadeverkningar.

Vi ser att i dessa tider blir satsningar på jobb och tillväxt extra viktiga. För att möta den här utvecklingen krävs en aktiv och ansvarsfull näringspolitik. Vi måste på lång sikt stärka konkurrenskraften för att kunna hävda oss i en alltmer global ekonomi.

Centerpartiet och regeringen driver precis detta, en aktiv näringspolitik som bidrar till ett hållbart näringsliv och ett framgångsrikt företagande.

Herr talman! Låt mig ge några exempel. För att långsiktigt minska den höga ungdomsarbetslösheten föreslår regeringen ett ungdomspaket på totalt 8,1 miljarder under de närmaste tre åren.

För att stärka kopplingen mellan skola och arbetsliv görs satsningar på lärlingsutbildning och gymnasiala yrkesutbildningar. Det är fler utbildningsplatser inom yrkeshögskola, lärlingsvux, universitet och högskolor.

Det är ökade arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som förstärkning av nystartsjobb, mer förmedlingsstöd och studiemotiverande insatser.

Här ingår en fortsatt satsning på halverad arbetsgivaravgift vid anställning av ungdomar upp till 26 år.

Det är åtgärder som på sikt kommer att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden.

Vi är också förhoppningsfulla inför den jobbakt som regeringen nu diskuterar tillsammans med arbetsmarknadens parter. Det är en pakt med stark inriktning på att trycka tillbaka ungdomsarbetslösheten.

Men vi måste naturligtvis också vara självkritiska och inse att mycket mer behöver göras.

För att minska ungdomsarbetslösheten till en hållbar nivå anser vi i Centerpartiet att det behövs en ökad kontakt mellan elever och arbetsliv under hela utbildningstiden, en mer effektiv och specialiserad arbetsförmedling, sänkta kostnader för att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och ett trygghetssystem som stimulerar ökad rörlighet på arbetsmarknaden.

Regeringen satsar ytterligare 106 miljarder kronor under perioden 2014–2025 på infrastruktur. På det sättet knyter vi ihop landet och skapar bättre förutsättningar för jobb och växande ekonomi.

Nyligen presenterade regeringen en kraftfull satsning på forskning och innovation. Nivån på anslagen ökar med 4 miljarder och innebär långsiktiga satsningar på spetsforskning, särskilda satsningar på energiforskning och förbättrat samarbete mellan forskning och näringsliv. Strategin är starkt förankrad, då den arbetats fram tillsammans med både näringsliv och akademi.

Ett gott innovationsklimat lägger grunden för fler jobb, ett mer hållbart samhälle med bättre livskvalitet och tillväxt i alla delar av landet.

Vidare föreslås en politik som lägger grunden för att utveckla de gröna näringarna och som kommer att skapa jobb runt om i Sverige, inte minst på landsbygden.

Jag vill också uppmärksamma regeringens satsning på reformer för att öka möjligheterna att driva företag och stärka svensk konkurrenskraft. Här vill jag lyfta fram, precis som många andra talare, sänkningen av bolagsskatten och investeraravdraget.

Bolagsskatten föreslås nu hamna på en konkurrenskraftig nivå i Europa. Det innebär att vi tar bort en orsak att flytta ut verksamhet från Sverige. I valet av land för kommande investeringar kommer Sverige att finnas med som ett fullgott alternativ.

Med bättre förutsättningar för stora och medelstora företag följer också fler affärsmöjligheter för mindre företag. Underleverantörer och servicenäringen kommer att gynnas.

När nu Centerpartiets förslag om ett investeraravdrag för privatpersoner blir regeringspolitik kommer fler att ges möjlighet att vara med och investera i företag.

Tillgången på kapital är central för att företag ska kunna starta, växa och investera. Med det införda investeraravdraget kan många små företag få hjälp med kapital för fortsatt utveckling. Vi centerpartister tror på de små företagens förmåga att växa, och detta kommer att skapa arbete.

Sänkt bolagsskatt tillsammans med investeraravdraget ökar förutsättningarna för att jobb och kapital stannar i Sverige.

Herr talman! Så här skapar vi ett hållbart företagsklimat och en ekonomi som ger människor jobb. Det är jobb som i sin tur ger skatteintäkter så att vi kan utveckla en hållbar välfärd.

Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag lyssnade noga på vad Anders Ahlgren sade i sitt inlägg. Jag blir nog lite förvånad utifrån det som uttrycktes om sambandet med alla varsel runt om i landet.

Visst, det är inte alla varsel som alltid faller ut, fullt ut. Men när det gäller att det skulle vara medierna och en del av oss politiker som är med och blåser upp det här, det vill säga att det är ett minskat antal order i orderböckerna, verkar det lite grann som att vi lever i olika verkligheter, Centerpartiet och vi socialdemokrater eller vi i oppositionen.

Jag kan inte låta bli att använda mitt hemlän, Kronoberg, som exempel. Där är det tyvärr flest varsel i hela landet. Bara för att visa på det här som då medierna skulle blåsa upp och svartmåla kan jag säga att det är 1 770 personer hittills i år som har blivit varslade i ett litet län som Kronoberg, som är ganska industriberoende. Eller, rättare sagt, vi har väldigt mycket industrisysselsättning. Vi har också mycket som går ut på export. Det är klart att det finns ett samband med detta. Men det här är ingenting som medierna blåser upp, utan det här är kalla fakta utifrån verkligheten.

Sedan kan man gå vidare och titta på det som åtminstone jag betraktar som verkligheten. Det handlar om människor som jag möter i min vardag. När jag går på Storgatan hemma i Lenhovda eller inne i Växjö och möter folk handlar det faktiskt om att det är en ökning av arbetslösheten på ett år, om vi jämför oktober månad.

Anf. 46 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Enligt den utredning som finns där man har gått igenom varslen under 1990-talet är det två av tio som leder till arbetslöshet. De andra personerna får naturligtvis en stor omställningsdel i det här, men

de hamnar på andra jobb. De utvecklar sig själva. De hamnar i utbildning och så vidare. Därför finns det ingen likställighet mellan antal varsel och ökad arbetslöshet.

Jag kan göra samma jämförelse med mitt eget län, som är Dalarna. Vi har färre varsel 2012 än 2011. Vi har färre varsel än 2004, och vi har betydligt färre varsel än 2003.

Och det här länet, som jag kommer från, består av mycket stor exportindustri. Vi har en omställning på stålsidan som kanske är mer strukturell på det sättet. Men det finns inget riktigt sådant här samband.

Det är klart att det påverkar om man varje gång man lyssnar på nyhetsprogram får i sig det här: Nu går det åt pipan. Nu måste vi vara försiktiga.

Ändå är det väldigt många som har jobb. De 92 procent som har jobb har mer pengar att röra sig med nu än vad man hade 2006, det vill säga den privata konsumtionen behöver inte bromsa in.

Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag får gratulera Dalarnas län som inte har så mycket varsel och inte så hög arbetslöshet. Det är bara att gratulera och hoppas att det smittar av sig på småföretag och så vidare så att de vågar anställa.

Jag kan inte låta bli att komma tillbaka till just det här att det skulle vara medierna och vi politiker som skapar en bild av denna oro och att det är minskade flöden vad det gäller orderingången.

Just i Kronobergs län är det en ökning av arbetslösheten med 1 150 personer i förhållande till 2011. Det ger en bild av verkligheten och att man kanske inte alltid kan hänga upp politiken på en utredning som redan är gjord när vardagen och verkligheten ser ut på ett helt annat sätt. Då måste man försöka ta in det och skapa en politik som leder till tillväxt.

Mot bakgrund av detta och det som Anders Ahlgren sade i sitt anförande om att förenkla för företagen vill jag ställa en fråga även till Centerpartiet om det som vi tycker är en tydlig förenkling för företagen, nämligen att ta bort arbetsgivarens kostnadsansvar för den andra sjuklöneveckan. Vi tror nämligen att fler skulle våga anställa om man tog bort den. Är Centerpartiet, som vill värna gles- och landsbygden där många småföretag finns, berett att gå fram med ett sådant förslag lite snabbare, till skillnad från Jessica Polfjärd och Moderaterna som vill vänta till 2015? Det är ju uppemot tre år till dess. Vi har inte tid att vänta. Vi behöver fatta beslut nu.

Anf. 48 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Låt mig säga att jag känner stor sympati och empati för de människor som råkar illa ut och drabbas av arbetslöshet, mister jobbet. Det finns dock en regional skillnad, och den tror jag att vi ska vara uppmärksamma på. Den slår lite olika.

Jag har själv erfarenhet av att ha varit regionordförande och varsel-samordnare 2008 och 2009. Då jobbade vi för att samordna regionala arbetsgivare och fackliga organisationer och satsade på utbildningsplatser för att motverka de skillnader som finns mellan olika regioner och olika län.

När det gäller sjukveckorna vill jag säga att jag som gammal företagare jobbat med det problemet i många år och sett vad det ställer till med. Därför är jag glad att en utredning nu tittar över hur vi ska hantera frågan. Det handlar bland annat om vem som ska betala de 1 ½ miljarderna och hur vi ska hantera det hela långsiktigt. Jag hoppas att utredningen kommer fram till ett bra förslag som också gynnar småföretagare vad gäller sjuklöneveckorna.

Anf. 49 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Det är en intressant debatt som uppstått kring detta utgiftsområde. Den drar åt lite olika håll. Näringspolitikens konstitution innebär naturligtvis att många politikområden är berörda. Självfallet är det så. Jag tänkte ändå försöka börja med att ta upp det som ligger till grund för vår syn på vad som just nu måste göras på det näringspolitiska området. Det handlar om den kontext vi lever i, den omvärld som Sverige finns och verkar i.

Det är en orolig omvärld. En varselvåg sköljer över Sverige. Många är oroliga inför julhelgen och undrar om de kommer att ha jobbet kvar, om de vågar fira jul på samma sätt som de brukar eller om de ska dra ned på ambitionerna i år.

Jag menar, herr talman, att den kontext som Arbetsförmedlingen gav oss i förra veckan, nämligen att om de prognoser som Arbetsförmedlingen gör stämmer, kommer Sverige att ha ungefär 440 000 arbetslösa 2015, alltså en arbetslöshet på 8 ½ procent. Den kontexten måste innebära att vi samlar alla våra krafter för att se till att vi nu kan stimulera både den inhemska marknaden och hushållens köpkraft samt vidta åtgärder som gör att vi klarar framtida strukturomvandlingar. Det måste ske genom aktiva näringspolitiska insatser, inte minst på forsknings- och innovationsområdet, och genom en aktiv arbetsmarknadspolitik så att enskilda ska kunna gå från ett jobb till ett annat, kanske i en annan bransch.

Herr talman! Jag skulle vilja instämma i de yrkanden som Carina Adolfsson Elgestam har framfört.

Med det sagt tänkte jag gå över till det som jag hoppas ska bidra till debatten, där det för övrigt har gjorts många intressanta inlägg, nämligen genom att fokusera, för det första, på det som vi kallar för strategisk samverkan mellan akademi, näringsliv och samhälle och, för det andra, på regeringens innovationsstrategi.

När det gäller strategisk samverkan vill jag hävda att politiken måste spela en aktiv roll och bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt. Jag tror inte att det egentligen skiljer så mycket mellan partierna i det avseendet, även om vi viktat politikens insatser något olika. Det gäller för oss politiker att skapa långsiktigt stabila spelregler för forsknings- och innovationspolitiken. Jag menar att regeringen dess värre har missat en unik chans att skapa långsiktiga förutsättningar för akademien och näringslivet när man mötte vårt erbjudande om en blocköverskridande överenskommelse om forsknings- och innovationspolitiken med isande tystnad.

Herr talman! Jag tror inte att det är bra att vi får en ny forsknings- och innovationsproposition vart fjärde år i Sveriges riksdag. Det hade varit bra med en gemensam och lite långsiktigare hantering av forsknings- och innovationspropositionen. Det är olyckligt att vi inte lyckas med det i Sveriges riksdag när man lyckats med det i många andra parlament. I

många av våra konkurrentländer har man lyckats kraftsamla och skapa en ökad långsiktighet för näringslivet och forskningen.

Här i riksdagen har regeringens ovilja att samla krafterna kring forsknings- och innovationspolitiken ytterligare förstärkts genom att de borgerliga partierna i utbildningsutskottet inte ville ge näringsutskottet möjlighet att i ett sammansatt utskott gemensamt bereda forsknings- och innovationspropositionen. Det är tråkigt, eftersom det hade kunnat skapa förutsättningar att bryta ned lite grann av de motsatsförhållanden som finns mellan den inomakademiska forskningen och det som lite slarvigt kallas för tillämpad forskning.

Jag kan se två tänkbara förklaringar till att det blivit så. Antingen har näringspolitiken väldigt låg status i Regeringskansliet eller så har inte insikten om sambandet mellan den inomakademiska forskningen och den mer samhälls- och näringslivsmotiverade forskningen infunnit sig i tillräckligt hög grad hos de borgerliga partierna.

Vän av ordning kanske menar att detta inte hör hemma i den här debatten, men jag menar att det i allra högsta grad är relevant eftersom vi kunnat se att de samlade satsningarna på forskning och utveckling i Sverige inte har lett till kommersialisering av nya varor och tjänster i den utsträckning som vore önskvärd. Andra länder kraftsamlar. Sverige halkar efter. Därför har vi föreslagit en rejäl satsning på strategisk samverkan mellan näringslivet, akademien och samhället. Vi vill kraftsamla kring några områden som skulle kunna generera nya innovationer, nya varor och tjänster och därmed nya jobb. Arbetet ska enligt vår uppfattning ledas av statsministern.

Herr talman! Regeringens oförmåga att samla berörda aktörer i Sverige kring en ny strategi för innovation och tillväxt bekräftas också av att näringsministern inte velat eller vågat föra den nya innovationsstrategin till riksdagen för förankring, debatt och beslut. Det minskar, tyvärr, dess legitimitet. Kanske hade den vid en riksdagsbehandling kunnat föras med fler konkreta, uppföljningsbara mål än vad den nu innehåller. Enligt de uppgifter jag fått ska arbetet med innovationsstrategin ledas av en tjänstemannagrupp på Näringsdepartementet. Det förminskar dess betydelse. Det duger inte.

Anf. 50 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Målet för näringspolitiken är för oss moderater och för Alliansen att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag för att därigenom bryta utanförskapet. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning. Staten ska utgöra ett komplement till marknaden, och den främsta anledningen till att låta staten agera aktör är att stimulera marknadens naturliga funktioner och motverka marknadsmislyckanden. Detta gäller oavsett om vi pratar statligt ägda företag, statligt riskkapital eller diverse innovationssatsningar.

Innovationer, företag och arbetstillfällen kan inte kommanderas fram, men de kan stimuleras fram genom att man tar bort de onödiga hinder som finns. Ett sådant hinder var den förmögenhetsskatt som tidigare jagade friskt kapital ut ur landet och hindrade nytt kapital att komma in i

Sverige. Denna skadliga skatt är nu ett minne blott tack vare en orange allians.

Ett annat hinder där ribban kan sänkas är bolagsskatten som kan sänkas från 26,3 procent till 22 procent. Det föreslår också regeringen nu. För att ytterligare öka incitamenten aviserar regeringen att det också ska införas ett investeraravdrag.

Det är viktigt att förbättra tillgången till kapital, och dessa reformer sänder en tydlig signal till omvärlden om att i Sverige är och skall det vara förmånligt att etablera sig och verka på lång sikt. Det är också en tydlig signal till företag i Sverige att det ska vara långsiktigt tryggt att fortsätta verka här.

Herr talman! Innovationer börjar ofta med forskning. Regeringen satsar därför 4 miljarder kronor på forskning och innovation för att långsiktigt stärka Sveriges ställning som en framstående forskningsnation. Totalt omfattar satsningen 11 ½ miljarder under åren fram till 2016. Därmed skapas förutsättningar för att Sverige även i fortsättningen ska vara en konkurrenskraftig kunskapsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till hög tillväxt, stark innovationskraft och högkvalificerade jobb.

Budgetpropositionen för 2013 omfattar därför

- stärkt basfinansiering för universitet och högskolor
- satsning på spetsforskning
- forskningsanläggningarna ESS och Max IV i Lund och
- en särskild satsning på life science-området.

Dessutom tillförs energiforskningen ytterligare drygt 1 miljard kronor under åren fram till 2016. Därefter permanentas nivån för energiforskning på 1,4 miljarder kronor per år. Mer om detta kommer att debatteras i kammaren vid annat tillfälle.

Alla innovationer spirar ändå inte ur den akademiska forskningen. De flesta innovationer som kommersialiseras springer direkt ur näringslivet. Därför har regeringen tagit fram *En innovationsstrategi för Sverige*. Den är avsedd att möta globala samhällsutmaningar och skapa konkurrenskraft och jobb i en global kunskapsekonomi. Bland annat möjliggör ett starkt innovationsklimat att människor och aktörer genom att bli mer innovativa också bidrar till lösningar av stora samhällsutmaningar, såväl i Sverige som globalt. Det möjliggör även att företag och miljöer, genom att bli mer innovativa, skapar värde, ökar sin konkurrenskraft och attraherar kompetens, investeringar och samarbetspartner från hela världen. Sverige är inte en isolerad ö, Sverige är mitt i en global värld där gränserna är alltmer utsuddade.

Det är också viktigt att offentliga verksamheter och deras partnerskap med privata och idéburna organisationer blir mer kreativa och att de levererar samhällstjänster med hög kvalitet.

Herr talman! Det finns de bland oppositionspartierna som hävdar att det inte går så bra för Sverige som det borde. Det vore väldigt bra om det gick ännu bättre för Sverige, men beskrivningen att det inte går bra för Sverige skulle jag vilja säga inte är något annat än uttryck för ren verklighetsrevisionism, då Sverige i själva verket överpresterar i förhållande

till omvärlden, i förhållande till många av våra viktigaste konkurrenter och medspelare på den globala marknaden. När det blåser snålt i Sveriges omvärld har vi här hemma de nödvändiga musklerna som gör det möjligt att satsa på det som andra länder bara kan drömma om.

Som tidigare sagts kan inte innovationer kommenderas fram, men väl stimuleras fram genom att näringslivet och den akademiska världen får förutsättningar att vara kreativa utan övertro på politiska lösningar.

Budgetpropositionen för 2013 är ett kraftfullt bevis på att regeringen tar innovationer på allvar och också ger redskapen som kan göra det möjligt att försäkra sig om framtidens välfärd. Det är en försäkring som jag härmed yrkar starkt bifall till.

I detta anförande instämde Cecilie Tenfjord-Toftby (M).

Anf. 51 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Herr talman! Tack Hans Rothenberg för ett intressant anförande! Jag tror att vi ur näringsutskottsperspektiv faktiskt i ganska mycket har gemensamma uppfattningar, inte minst när det handlar om synen på hur innovationer springer ur företagen, precis som du sade i ditt anförande. Just därför är det väldigt tråkigt att vi i det här sammanhanget, med den nya forsknings- och innovationspropositionen, inte har lyckats föra de av riksdagens olika utskott som ansvarar för de här frågorna närmare varandra. Jag hade hellre sett en annan ordning, precis som jag sade i mitt anförande.

Jag tänkte återkomma och ställa någon fråga kring den innovationsstrategi som regeringen har antagit. Jag har läst den, och jag har sett hur man har kommenterat den från väldigt många olika håll. Det är en väldigt välskriven vision, som innehåller väldigt få konkreta och ännu färre uppföljningsbara mål. Jag undrar om det kanske inte i själva verket är därför som näringsministern inte har velat föra den till kammaren för behandling, debatt och beslut. Jag skulle vilja fråga Hans Rothenberg om han tycker att det hade varit en styrka för det svenska innovationsklimatet om vi i Sveriges riksdag parlamentariskt hade kunnat få behandla en innovationsstrategi som kanske ska ta sikte på 20–30 år framåt, eller om han är nöjd med att det är en tjänstemannagrupp på Näringsdepartementet som ansvarar för att hålla ihop arbetet för närvarande.

Anf. 52 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Tack för att vi fick möjlighet att prata vidare om innovationsstrategin. Det här är ett arbete som påbörjades för närmare två år sedan, ett arbete som regeringen har drivit som väl är ett alldeles utomordentligt exempel på hur samverkan kan fungera som allra bäst. Här har politiken tagit initiativ till en övergripande strategi som är långsiktig fram till åtminstone 2020.

Man har bjudit in akademiska representanter. Man har bjudit in organisationer från näringsliv och från den akademiska världen. Man har också bjudit in företag. Här har vi Triple Helix: politiken, akademin och näringslivet. Det här gedigna arbetet pågick i ett och ett halvt år, och det har varit många goda avstämningar däremellan. När jag träffar många av dem som har varit med under den här processen får jag en bild av att det här var ett väldigt lyckat arbete.

Det är en strategi som till skillnad från konkreta handlingsplaner innehåller visioner. Att sätta upp konkreta mål som är alltför långt fram i tiden är inte riktigt en strategis mening. Strategin ska ligga till grund och vara ett redskap för hur vi ska föra näringspolitik som genererar framtidens innovationer, som ska vara ett redskap för hur forsknings- och innovationspolitiken även inom utbildningsområdet ska kunna drivas framåt.

Målsättningen är att öka kommersialiseringsgraden. Då är det alldeles utmärkt att regeringen har tagit fram detta. Liksom många andra strategier som nuvarande alliansregering och även tidigare regeringar har tagit fram har den inte kommit till riksdagens bord, men det gläder mig att Ingela Nylund Watz gärna skulle vilja instämna i den.

Anf. 53 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Herr talman! Jag har inte sagt att jag skulle vilja instämna i den. Jag har sagt att det står väldigt många bra saker i den. Jag hade faktiskt också önskat att vi hade fått den till riksdagen för behandling, därför att jag tror att det hade varit en styrka för det svenska långsiktiga innovationsklimatet att söka en så bred uppgörelse som möjligt om en strategi för innovationer i vårt land som ska sträcka sig 20 år framöver.

Jag kan inte tolka Hans Rothenbergs anförande på annat sätt än att Hans Rothenberg är nöjd med den ordning som nu gäller, nämligen att det är en tjänstemannagrupp på Näringsdepartementet som ansvarar för att implementera och följa upp det som står i innovationsstrategin som är mera av en vision än en strategi.

Låt mig återvända till frågan om vision eller strategi. Jag tror att Hans Rothenberg väl känner till hur flera andra länder, inte minst de som vi konkurrerar allra mest med i Europa, har hanterat motsvarande arbete med att försöka sätta en dagordning för hur man ska förfina arbetet utifrån de förutsättningar som finns, till exempel i Storbritannien och Nederländerna. Där har man gjort precis det vi gärna hade sett, nämligen skapat en ökad långsiktighet, gjort breda blocköverskridande överenskommelser och satt upp mer fokuserade mål och konkreta handlingsplaner än den förhållandevis okonkreta vision som regeringen har antagit.

Delar inte Hans Rothenberg min uppfattning att det hade varit en styrka för långsiktigheten i det svenska innovationsklimatet om vi hade fått en sådan ordning i Sverige som man har valt i andra länder? Jag menar att eftersom vi inte har gjort som på andra håll riskerar vi att halka efter än mer.

Anf. 54 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Det finns inte en lösning som fungerar bäst överallt. Det finns många lösningar som fungerar på ett riktigt sätt i rätt sammanhang. Det finns många goda lösningar som vi kan plocka från andra delar av världen. Vad man har valt i Storbritannien och i Holland är en lösning. Vad man har valt i de kreativa och expansiva regionerna Los Angeles, Austin och São Paulo är en annan. Det som slår mig när jag hör Ingela Nylund Watz argumentera för en starkare politisk förankring av en innovationsstrategi, att vår syn på hur innovationer och politiken skulle spela en roll, utgör en övertro på att politiken sätter och styr agendan för det som faktiskt ska åstadkommas ute i det fria samhället. Akademierna ska

tänka fritt. Fri forskning är något som vi alla värnar om, och näringslivet ska ha de bästa förutsättningarna att utifrån sina egna idéer och egen kraft också kunna verka under konkurrenskraftiga villkor.

Därför anser vi att det är viktigt att skapa generellt goda förutsättningar för företagande, för investeringar, för etableringar och för nyskapande idéer i Sverige, inte att det är politiken som ska komma in med ett ovanifrånperspektiv. Det är bra att Sveriges regering har antagit en innovationsstrategi, att den togs fram på kort tid. Vi ska också vara klara över att en forskningsproposition som läggs fram med längre intervaller än nuvarande fyra år skulle ge ett demokratiskt underskott. Om propositionen läggs fram vart tionde år kommer ett antal riksdagar att inte fatta beslut.

Jag tycker att det är en bra ordning med forsknings- och innovationsproposition vart fjärde år, och strategin ska vara regeringens rörliga redskap.

Anf. 55 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Jag tänkte säga några korta ord om företag med statligt ägande och nämna de tre bolag där regeringen här föreslås få ett bemyndigande att minska det statliga ägandet.

Staten är, som bekant, en av Sveriges största företagsägare med 58 bolag, varav 43 helägda och 15 där staten är delägare. Tre av bolagen är börsnoterade.

Den statliga företagsportföljen värderades 2011 till över 580 miljarder kronor. De helägda bolagen hade nästan 100 000 anställda. Ägandet medför ett stort och viktigt ansvar. Det är regeringen som förvaltar företagen på riksdagens uppdrag, men företagen ägs gemensamt av hela svenska folket. Det är därför viktigt att staten är en aktiv och professionell ägare. Förvaltningen av den statliga bolagsportföljen kommer vi att debattera i ett separat betänkande till våren. Jag tänker inte här gå på djupet i just den delen. Jag kan konstatera att en del i att vara ansvarsfull värdeskapande och aktiv ägare är att löpande gå igenom bolagens inriktningar, samhällsuppdrag, mål och riktlinjer. En annan och lika viktig del är att löpande utvärdera bolagens roll och deras funktion i förhållandet till det statliga ägandet och också pröva skälen till fortsatt statligt ägande i varje enskilt fall.

Vår syn på det statliga ägandet är pragmatisk, och vi tycker att det är rimligt att pröva den i varje enskilt fall. Det går inte att säga att det alltid är bra att staten äger företag, och det går inte heller att säga att det alltid är dåligt. Frågan om ägandet måste prövas löpande.

Prövningen görs dels utifrån en grundläggande uppfattning om vikten av staten som en neutral aktör på marknaden, dels utifrån synen på varje enskilt bolag kopplat till eventuella särskilda samhällsuppdrag.

För oss är det självklart att en av statens viktigaste uppgifter är att ange ramar och spelregler för näringslivet, att se till att det finns fungerande lagstiftning, ett rättssystem och att marknaden fungerar. Det är inte rimligt att staten både sätter spelregler och dömer av hur marknaden fungerar samtidigt som staten är en aktör på marknaden. Om ett bolag verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens och inte har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag menar vi att det är rimligt att

tänka sig att företaget bör säljas. Försäljningen bör dock ske vid ett tillfälle när det bedöms vara gynnsamt för skattebetalarna.

Herr talman! I det här betänkandet föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att helt eller delvis avyttra statens aktier i tre bolag, nämligen Aktiebolaget Bostadsgaranti, Lernia AB och Vectura Consulting AB. Skälen är huvudsakligen de allmänna och principiella motiv som jag nämnde nyss. Inget av de tre aktuella bolagen har något särskilt samhällsuppdrag, och samtliga tre verkar på marknader där det finns fungerande konkurrens och där det finns andra aktörer.

Regeringen gör löpande analyser av de statliga bolagen och prövar skälen för statligt ägande. En sådan genomgång har gjorts i de nu aktuella fallen. Några skäl för staten att kvarstå som ägare har då inte framkommit.

Det är inte möjligt och det är inte heller lämpligt att här och nu ange exakt i vilken ordning eller exakt när och hur de tre bolagen ska säljas. Det bör prövas i varje enskilt fall utifrån det enskilda bolagets förutsättningar och utifrån den situation som finns på den marknad där bolaget verkar. På så sätt kan en försäljning genomföras så affärsmässigt bra som möjligt och på ett sätt som värnar skattebetalarnas intressen. Det riksdagen föreslås göra är därför att ge regeringen ett bemyndigande att sälja hela eller delar av de aktuella bolagen när tillfället är det rätta.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 56 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Mina allianskolleger har berättat om många av regeringens satsningar för att främja entreprenörskap och företagande. Jag ska inte upprepa dem trots att de tål att upprepas. Förutom de generella insatserna för företagande har regeringen även gjort omfattande satsningar för att stärka kvinnors företagande.

Det är viktigt för Sverige att fler kvinnor vågar ta steget att bli företagare. Under många år har det premierats att vara anställd, och företagande har setts som något suspekt. Tack och lov finns inte denna inställning längre.

Tillväxtpotentialen för det kvinnliga företagandet i vårt land fortsätter att vara stor. Trots detta är företagandet generellt lågt i Sverige. Andelen företag som drivs av kvinnor är strax under 30 procent. Denna andel måste bli högre. När fler företag drivs av kvinnor ökar dynamiken och förnyelsen i näringslivet. Fler kvinnor som är företagare betyder ökad konkurrenskraft för Sverige, ökade skatteintäkter och hållbar ekonomisk tillväxt.

Att vara företagare öppnar nya karriärvägar och skapar möjligheter för kvinnor att använda sin kapacitet, kompetens och kreativitet på nya sätt. Det innebär också att kvinnan förfogar friare över sina arbetstider och sin arbetsplats samt att hon kan tjäna pengar, investera dem och se hur företaget utvecklas.

Enligt Tillväxtverket skulle det innebära 75 000 nya företag med 278 000 nya jobb om kvinnors företagande fortsätter att öka tills företagandet blir lika vanligt som bland män.

När alliansregeringen införde valfrihet inom välfärden tog många kvinnor chansen och blev företagare. I dag har 69 procent av Sveriges företag i välfärdsbranscherna en kvinnlig vd eller ägare. Det är inte kons-

tigt; 80 procent av alla som arbetar inom skola, vård och omsorg är kvinnor, och det är fantastiskt att de väljer att satsa på dessa branscher som de har så stora kunskaper om.

Herr talman! Under hösten gjorde jag ett tiotal besök inom sjukvård och äldreomsorg som drivs i privat regi i min valkrets Södra Skåne. De flesta av den personal som jag träffade hade erfarenheter av både privat och offentlig verksamhet. De uttryckte att de hade mycket mer inflytande över sin arbetssituation nu, att det var kortare beslutsvägar och att de trivdes bättre. Dessutom hade man större möjlighet att vidareutbilda sig och göra karriär inom det privata. Det egna initiativet togs till vara på ett bättre sätt.

Kvinnorna som jag träffade var oroliga för vad debatten om förbud för vinster inom välfärden skulle utmynna i. De upplevde att kvinnliga entreprenörer var ifrågasatta och granskade på ett annat sätt när de efter många år som offentligt anställda valde att starta eget.

Det har talats mycket om att begränsa och till och med förbjuda vinster inom välfärdssektorn. Menar man då att dessa kvinnor som har tagit lån med sina hem som säkerhet ska driva en verksamhet som inte går runt? Vinst i verksamheten möjliggör vidareutbildning, utveckling och nya investeringar i företaget. Att begränsa självständigheten och vinstmöjligheten hos företagare inom välfärdssektorn blir därmed ett direkt angrepp mot kraften i kvinnors företagande.

Det är självklart att vi ska ställa höga krav på de tjänster som finansieras med våra skattepengar oavsett om det handlar om skola, sjukvård eller äldreomsorg och oavsett om utföraren är offentlig eller privat.

Det är viktigt att medborgarna har flera alternativ att välja bland, och också alternativet att välja bort en verksamhet som ger dålig service. Men utan möjligheter till vinst kommer företagen att försvinna, och med dem försvinner möjligheten till valfrihet för medborgarna.

Herr talman! Alliansregeringen för en konsekvent politik som främjar företagande såväl bland kvinnor som bland män. Med fler och växande företag kommer många människor som i dag står utan inkomst att få en möjlighet till egen försörjning. Fler kommer att få ta del av de personliga vinsterna med att starta företag, såsom personlig tillfredsställelse, möjlighet att tillämpa egna idéer och en ökad självständighet. Framför allt kommer fler och växande företag att bidra till att skapa fler arbetstillfällen och öka tillväxten på lokal, regional och nationell nivå.

Det ska även i fortsättningen vara lönsamt och stimulerande att vara företagare i Alliansens Sverige. Vi vill fortsätta att arbeta för att stärka kvinnors företagande i vårt land genom att ytterligare förbättra och förenkla möjligheten att starta, driva och utveckla verksamhet.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

I detta anförande instämde Jonas Jacobsson Gjørtler, Jessica Polfjärd och Hans Rothenberg (alla M).

Anf. 57 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Kvinnors företagande och vikten av att fler kvinnor startar och driver företag – så långt tror jag att vi kan vara helt överens. Jag skulle möjligtvis vilja lägga till att den processen inte startade 2006. Däremot har det nog varit en ganska tydlig process, inte minst kopplat till

forskning om kvinnors företagande, de senaste 15–16 åren. Och det har gjorts satsningar just för att vi ska gå mot ökad jämställdhet vad gäller kvinnors företagande.

Däremot finns det någonting som skrämmer mig lite grann när jag lyssnar på Boriana Åberg. Det är sättet att beskriva kvinnors företagande precis som att kvinnor bara skulle driva företag inom välfärdssektorn, vård, skola och omsorg. Det är inte sant. Det är en myt, vågar jag påstå. Jag kan också hänvisa till forskare som mycket tydligt har tagit fram och kan påvisa detta.

För att bara ta några exempel finns det kvinnor som driver försäkringsbolag, kvinnor som driver båt företag, kvinnor som driver asfaltföretag – bara för att visa på mångfalden. Kvinnor startar och driver företag eller tar över företag inom minst lika många branscher som männen. Det är oerhört viktigt att ha det med sig och inte tro att kvinnor bara driver företag inom välfärdssektorn.

Det finns däremot något som är ett stort problem för kvinnor, som kvinnor lyfter fram. Senast förra veckan träffade jag en ung kvinna i 30-årsåldern som driver minst tre företag, och hon sade: För mig är det största problemet trygghetssystemen, framför allt att vi inte har någon föräldraförsäkring för företagare.

Anf. 58 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Jag kan instämma med Carina Adolfsson Elgestam i att kvinnor driver företag inom många sektorer och inom alla branscher. Poängen med mitt anförande var att kvinnor ifrågasätts när de driver företag inom välfärdssektorn och att de vinster som de förtjänar där ifrågasätts.

Inte minst Socialdemokraterna har varit emot privata alternativ i vården och omsorgen och för en begränsning av vinsterna. Men välfärdstjänster kan inte bedrivas bara av välvilja utan vinstintresse. Det är ingen som vill att livsmedelshandlaren som säljer den livsnödvändiga maten ska göra det utan vinst.

Vi ska vara stolta över de kvinnor – och män, för den delen – som startar eget, blir framgångsrika och tjänar pengar på välfärdstjänster, något som tidigare var ett monopolområde för staten, landstinget och kommunerna.

Professionellt arbetssätt, god organisation och hushållning med resurser gör vinster i välfärdsföretagen möjliga. Man kan driva en verksamhet till lägre kostnader än den offentliga och samtidigt erbjuda bättre kvalitet.

Anf. 59 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Tidigare i debatten uttryckte Anders Ahlgren att vi från oppositionen och medierna svartmålade angående alla varsel. Jag skulle nog vilja säga att det Borian Åberg gör här i kammaren är att svartmåla kvinnors företagande och koppla ihop det med vinster i välfärden. Om Borian Åberg åsyftar att vi socialdemokrater tycker att inflytande över hur våra skattemedel används i privata företag bör vara en rättighet kommer väl domstolen Sverige, det vill säga väljarna, att så småningom ge sitt svar.

Men man ska inte ålägga Socialdemokraterna att tycka att vinster i företag är ett problem. Självklart tror vi på företagande, och företagen

ska få göra vinster. Men det är skillnad på att ha insyn i hur man använder våra skattemedel. Framför allt ska man se till att pengarna stannar i vårt land.

För att återgå till kvinnors företagande, myter och stora hinder: Av redovisningen i regeringens budget över till exempel tillgången på kapital ser vi att det är ett problem för kvinnor, kvinnorna får inte lika behandling. Av de lånemedel som Almi tillhandahåller är det 33 procent som tillfaller kvinnor. Det tycker jag är ganska allvarligt och undrar om Alliansen och Moderaterna är beredda att kämpa för och se till att vi får en bättre ordning där och ett bättre bemötande av kvinnor avseende kapitalförsörjning i deras företag.

Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Jag sade tydligt att det handlar om valfrihet för medborgarna när det gäller fler företag och vinster inom välfärdssektorn.

Jag är glad att Carina Adolfsson Elgestam har uppmärksammat frågan om kvinnligt företagande och kvinnors villkor. Alla de generella satsningar som görs på företagande och som mina allianskolleger nämnde, som kapitalförsörjning, forskning, ungdomspaket på 8 miljarder kronor, lärlingsutbildning, halverad arbetsgivaravgift för ungdomar, innefattar såväl manliga som kvinnliga företagare.

Jag saknar kvinnoföretagarperspektivet i Socialdemokraternas anföranden. Jag saknar det perspektivet också i den praktiska socialdemokratiska politiken, inte i den teoretiska. Man talar sig varm för jämställdhet mellan kvinnor och män, lika villkor för kvinnor och män, lika inkomster. Men när det väl kommer till kritan brukar Socialdemokraterna med sin praktiska politik motverka just detta. Ni var emot RUT när det infördes som gagnar så många kvinnor som driver företag inom välfärdssektorn. Ni var emot sänkningen av momsens inom restaurangbranschen, och ni var emot sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar under 26 år. Alla de insatserna skapar jobb och gynnar företagande. Vad gäller för Socialdemokraterna?

Anf. 61 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! En sak som inte omnämnts i den här debatten så mycket är exporten. Hans Rothenberg var inne på och diskuterade den lite grann, men det kanske är vår allra viktigaste fråga i det läge som vi just nu befinner oss i. Det förtjänar att påminnas om att vi är ett litet exportberoende land. Hade vi inte vår industri som exporterade, våra företag som exporterade, och numera allt fler tjänsteföretag som exporterar, skulle vi inte ha kunnat bygga den välfärd vi har. Därför är frågan hur vi ska arbeta på de nya tillväxtmarknaderna i allra högsta grad viktig.

Vi har sett under en längre tid att exporten inte har ökat; exporten har minskat. Det gör den i och för sig i många andra delar av världen också, men det har varit lite värre i Sverige. Jag tycker inte att vi bara ska prata om nackdelar i en sådan här debatt, men det förtjänar att kommas ihåg att en sådan fråga som export är väldigt viktig oavsett vilket parti vi representerar. Dess bättre har vi i den här kammaren en ganska stor samsyn i handelspolitiken.

En sak som vi tycker borde ha funnits med i budgetförslaget, men som tyvärr inte finns med, är en ökad satsning på små och medelstora

företag för att de ska kunna komma i gång med exporten. Det handlar om regional exportrådgivning, och det handlar om att ta fram program för små och medelstora företag. Jag tycker inte riktigt att man kan se det i budgetpropositionen.

Det handlar vidare, mina vänner, om att öka främjandeverksamheten inte minst på de nya tillväxtmarknaderna även om dessa också har problem. Till och med de giganter som alltid nämns i det här sammanhanget – Kina, Indien och Brasilien – har problem på sina exportmarknader. Visst är detta ett stort problem.

Vi menar att det borde göras någonting mer för de små och medelstora företagen när det gäller exportmarknaden.

Sist vill jag nämna EU:s inre marknad. Den är oerhört viktig för att vi ska kunna fortsätta att lyckas vara en ledande industrination. Problemet är bara att detta har blivit en samtalsklubb där man pratar och pratar och pratar, och det händer mindre och mindre och mindre i EU:s medlemsländer. Det finns jättebra förslag som diskuteras på handelsministermöten och som säkert diskuteras i många parlament. Sedan fattar parlamenten beslut men ingen följer upp vad som händer. I den här kammaren debatterade vi tjänstedirektivet för tre fyra år sedan. Då hade vi en relativt stor samsyn, vi hade avvikande uppfattning på ett par små punkter.

Herr talman! Det är dags att i näringspolitiken i Sverige ta krafttag för att öka exporten så att vi inte behöver se fler år, fler månader med en minskad exportmarknad.

Anf. 62 ERIK A ERIKSSON (C):

Herr talman! Sverige behöver fler insatser som bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi. Sverige behöver en aktiv och ansvarsfull näringspolitik. I synnerhet i dessa tider av oro och varsel måste vi göra allt för att stärka Sveriges konkurrenskraft och stimulera till fler arbetstillfällen i vårt gamla land. Delar av oppositionen har framfört sina synpunkter här i debatten.

Vi har ett antal förslag som vi är stolta över. Låt mig nämna investeraravdraget, eller riskkapitalavdraget som det också kallas. Det är en viktig budgetframgång för alla oss som förstår att det är ett starkt näringsliv och ett bra företagsklimat som är grunden för Sveriges välstånd. Det är ett gammalt centerförslag, kan man säga, men det är fler partier som har drivit den här frågan tidigare. Jag är glad att alliansregeringen nu lägger fram det här förslaget. Det är någonting som kan hjälpa i första hand de små företagen, som kan växa och bli större. När fler får chansen att investera i små och växande företag kommer jobben på sikt att öka i Sverige. Det är otroligt viktigt.

Sedan regeringen presenterade sin budget för snart tre månader sedan har kritiken mot sänkningen av bolagsskatten tagit, tycker jag, för stort utrymme. Den påstås främja endast stora företag, stora bolag. Förslaget om ett investeraravdrag har man nästan glömt bort att kommentera. Därför nämner jag det nu.

För det första är investeraravdraget en stor framgång för driftiga entreprenörer i hela Sverige. Det kommer att underlätta kapitaltillförseln till små och medelstora företag och växande företag och på sikt även öka investeringar och jobb i Sverige.

För det andra verkar det som att delar av oppositionen har missat att med bättre förutsättningar för stora och medelstora företag följer fler affärsmöjligheter även för mindre företag. Det är här satsningen på mindre företag kommer in, allteftersom efterfrågan på underleverantörer ökar och behovet av servicetjänster stiger. Därför är en sänkt bolagsskatt viktig också ur ett småföretagarperspektiv. Sänkt bolagsskatt tillsammans med investeraravdraget ökar förutsättningarna för att jobben och kapitalen ska stanna i Sverige. Det är bland annat så vi kan skapa ett hållbart företagsklimat.

Med hjälp av en skattelättnad på 15 procent av investeringen stimulerar vi kapitalsatsningar i små företag. Vi stärker möjligheten att gå från idé till handling genom att starta och utveckla nya företag. Investeraravdraget innebär att privatpersoner som köper andelar i mindre företag i samband med nystart eller nyemission får göra ett avdrag i sin deklaration på hälften av underlaget upp till ett belopp av 650 000 kronor. Skattelättnaden blir då maximalt 195 000 kronor per person och år, som kan bidra till att fler företag kan startas.

I dag kan nystartade och mindre, växande företag ha svårt att hitta extern finansiering av sin verksamhet. Detta är extra tydligt i Småortssverige och i landsbygden, varifrån jag med flera kommer. Det är vanligt att företag startas via privata lån från familj, släkt och vänner, och just i tillväxtfasen är lån från närstående en viktig finansieringskälla. I det skedet kan det vara till hjälp att få låna även små summor. Vi menar att det är viktigt att bredda detta. Därför är förslaget så pass viktigt för det som jag trycker på här. Genom att gynna direktinvesteringar i småföretag stärker vi på sikt förutsättningarna för fler jobb och växande företag i hela landet.

Tillgången på kapital är central om det ska bli tillväxt i landsbygderna med grön ekonomi och bioekonomi men även tillväxt bland underleverantörer till exempelvis fordonsindustrin, pappersindustrin och de gröna näringarna, skogsindustrin, som är så pass viktiga för vårt gamla land.

Anf. 63 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Det är en angelägen fråga som har lyfts fram i anförandet, hur vi kan stimulera ökade investeringar i landet. Men just det förslag som vi har fått berättat om här har fått oerhört mycket kritik under remissrundan. Endast en handfull av de 40 som lämnade remissvar var positiva, medan stora tunga aktörer har riktat tydlig och skarp kritik, bland annat Branschorganisationen för revisorerna, FAR, och Ekonomistyrningsverket.

Hur ser du på kritiken som har riktats mot utformningen av förslaget?

Anf. 64 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Herr talman! Tack till Jonas Eriksson som ger mig chans att förklara och svara på frågan!

Låt mig allra först säga att jag ofta tycker att det är svårt att kritisera ett förslag innan vi ens sett effekten av det, även om vi förstås behöver ha instanser som ger synpunkter. Vi har ju olika instanser som ger synpunkter innan vi fattar beslut om en lag i Sveriges riksdag.

Jag hade som utgångspunkt i mitt anförande småföretagarna och deras bekymmer och möjligheter att utvecklas, att komma närmare möjligheten att utveckla sitt företag och bygga det vidare med riskvilligt kapital. Vi skulle kunna vända på det och granska dem som har svarat på remissen och gett förslaget kritik. Hur många av dem har haft en F-skattsedel och stått på en bank och bett om att få ett lån på kanske 20 000 eller 30 000 kronor för att dra i gång sin verksamhet? Den syn vi har på företagande i Sverige är ganska centralt.

Självklart ska vi lyssna på den kritik som eventuellt finns och också ta reda på vad kritiken egentligen tar sin utgångspunkt i. Är det att man är kritisk till att göra en snabb förändring? Det kan vara *en* del i det. Men om det är en kritik rent generellt mot att förändra det regelverk som ligger är jag den första att säga: Välkomna att skaffa en F-skattsedel och möta de problem, de utmaningar och de bekymmer som finns med att starta ett företag och driva det! Att starta det kanske inte är det svåraste men att orka hålla det flytande och framför allt att komma åt det riskvilliga kapitalet.

Detta är min kommentar kortfattat.

Anf. 65 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Vi kanske har lite olika syn på remissförfarandet och svaren som man får in via remissförfarande. Jag tror att man ska lyssna på dem, och här har kritiken varit väldigt bred. Bland de 40 som har svarat är det endast en handfull som har ställt sig positiva. Det är tunga remissinstanser, våra egna myndigheter, som har riktat skarp kritik mot förslaget och menar att det inte träffar rätt.

Jag tror att vi har samma ambitioner, du och jag, att göra det lättare för de små företagen att vara verksamma och att få fler människor att investera i företagande i Sverige. Men det är viktigt att de åtgärder som vi beslutar om i regering och riksdag är träffsäkra, och det är också någonting som vi är överens om. Att då gå fram med ett förslag som möter så mycket kritik känns inte så seriöst, enligt min mening.

Anf. 66 ERIK A ERIKSSON (C) replik:

Herr talman! Då är frågan vilka förslag vi ska lägga fram om vi märker, särskilt på de orter som flera av oss kommer ifrån, att det riskvilliga kapitalet inte når fram, att det inte finns en fristående sparbank eller några riskkapitalister som det finns här i Stockholms centrum. Om inte dessa människor når fram och möter den efterfrågan som finns måste vi lägga fram förslag som gör att vi kan bryta en trend som är negativ.

Vi lyssnar alltid på remissinstanser, och självklart ska vi ta dem på allvar. Men låt oss pröva ett förslag som vi ändå ser kan ha effekt. Vi vet att det finns människor som har kapital, som inte får ränta på banken i dag men som genom det här systemet skulle kunna få en möjlighet att förena nytta med nöje, att kunna förstärka sitt eget kapital men också kunna förstärka möjligheterna för ett företag att växa.

Låt oss se vidare på det här. Framför allt skulle jag vilja se effekterna av det innan vi talar om exakt hur det ska vara. Det finns hela tiden regelverk som byggs ut. Vi har till exempel ett mycket effektivt skatteverk i Sverige, och det ska vi vara glada över. Det är till för att vi ska ha en hög skattemoral i landet, och det är viktigt. Men vi måste också kunna se

hur vi hjälper dessa företagare som blir klämda av regelverk, ibland regelverk som genomförs utan att vi har fattat beslut om dem här i kammaren.

Jag hoppas och tror hårt på att det här kan vara ett av de förslag som är bra för småföretagarna i hela vårt land.

Anf. 67 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Jag har tagit del av den här diskussionen under fyra timmar, och företrädare för regeringspartierna har vid ett antal tillfällen använt olika argument. Ett exempel som har varit återkommande är sänkningen av restaurangmomsen, och jag blir lite förvånad när man använder just den som ett bra exempel på en lyckad satsning.

I mitt hemlän var Alliansens samtliga partiföreträdare för några veckor sedan med på gemensamma presskonferenser där de beskrev hur lyckat det här är, ungefär samma tongångar som vi har hört här i dag. De kunde peka på att den här satsningen har gett 6 000 arbetstillfällen. Och det ska man inte förakta. Men jag vill å andra sidan inte säga att det är en lyckad satsning om man tänker sig den här situationen: Regeringen har tillsammans med sina kamrater i riksdagen anslagit 5,2–5,3 miljarder och 6 000 har blivit anställda. Räknat per arbetstillfälle blir det 900 000 kronor.

Eftersom finansministern i så många andra sammanhang säger att statens resurser är begränsade och att man därför måste vara väldigt aktsam med dem tänker jag som så: 900 000 per arbetstillfälle – fanns det inte något annat sätt som hade kunnat ge ett bättre utfall än att sänka restaurangmomsen?

Om jag hade lagt motsvarande pengar på kommunala arbetstillfällen hade det blivit betydligt fler än 6 000. Förmodligen hade det blivit åtminstone tre gånger så många.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

7 § Kultur, medier, trossamfund och fritid

Föredrogs

kulturutskottets betänkande 2012/13:KrU1

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop. 2012/13:1 delvis).

Anf. 68 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Herr talman! Varslen duggar tätt runt om i vårt avlånga land, och arbetslösheten närmar sig 8 procent. Under nästa år beräknas arbetslösheten bli ännu högre än i dag.

Tyvärr, herr talman, har vi en borgerlig regering som inte vill stoppa denna utveckling utan snarare vill förvärpa den ytterligare, med ökade klyftor mellan människor som följd och ett Sverige som dras än mer isär. Detta vinner ingen på, vare sig medborgarna eller Sverige som nation.

I ljuset av det har vi socialdemokrater lagt en budgetmotion på riksdagens bord som ser den verklighet vi befinner oss i och som lägger fram förslag om en aktiv jobb- och utbildningspolitik. Vi socialdemokrater tror att man genom en aktiv politik kan påverka utvecklingen i en annan riktning.

Även i dag, herr talman, när vi debatterar budgeten för kultur, medier, trossamfund och fritid kan man se att den socialdemokratiska budgetmotionen inom detta område har satsningar på jobb och utbildning för att minska klyftorna. Vi vet att en satsning inom detta område inte bara möjliggör för fler att ta del av eller själva delta i till exempel kultur eller idrott, utan det genererar också arbetstillfällen för en hel del människor.

Herr talman! Bland dem som är arbetslösa är ungdomar under 25 år en stor grupp. En del av dessa ungdomar saknar grundskola eller gymnasieutbildning. För att stå starka i framtiden måste vi i Sverige konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor och inte med låga löner.

Den borgerliga regeringen har gjort en extra satsning på folkhögskolorna, vilket vi socialdemokrater tycker är bra. Vi vet dock att behovet är mycket större. Därför, herr talman, satsar vi socialdemokrater 60 miljoner kronor mer än regeringen på utbildningsplatser inom folkhögskolan. Det skulle ge ytterligare 1 000 utbildningsplatser inom folkhögskolornas verksamhet.

Folkhögskolornas pedagogik ger oftast bra resultat och gör att fler får möjlighet till en examen som kan leda vidare till fortsatta studier eller jobb. Detta anser vi är så mycket bättre än att placera människor i fas 3 – en verklighet för allt fler unga människor i det borgerligt styrda Sverige.

För oss socialdemokrater har folkbildningen en viktig plats i ett demokratiskt samhälle. Att få mötas, ta del av andras erfarenheter och dela med sig av sina egna och lära sig om nya saker är en nödvändighet för att ett samhälle ska utvecklas. Vi vet också att det på många orter är folkbildningen som står för den kultur som man har i sitt närområde, med studiecirklar, föreläsningar och kulturarrangemang.

Att folkbildningen ska vara fri och frivillig är en viktig princip och att det är folkbildningen själv som ska bestämma vad man vill göra utifrån de syften som riksdagen beslutar om.

Därför, herr talman, blir jag lite orolig när Litteraturutredningen i sitt betänkande vill öronmärka 30 miljoner av folkbildningens anslag för ett läslyft. Eftersom utredningen inte fick lägga fram några förslag som kostar pengar förstår jag att den inte hade så många val. Men vill man göra något för att öka läsandet måste man också vara beredd att lägga resurser på det.

Vi har under många år sett att läsförståelsen minskat. Jag har vid ett flertal tillfällen under flera år debatterat denna oroande utveckling med kulturministern, men hon har inte velat göra något åt det.

Vi socialdemokrater ser kopplingen mellan minskad läsförståelse och sämre resultat i skolan, och därför gör vi också stora satsningar inom skolans område. Inom kulturutskottets ansvarsområde satsar vi dessutom 10 miljoner kronor mer än regeringen på ett läslyft.

I dag har vi kunnat ta del av ytterligare rapporter som visar att svenska barns läsförmåga minskar, så här behöver något verkligen göras.

I den socialdemokratiska budgeten görs som sagt också stora satsningar på utbildningsområdet. Här lägger vi 3 miljarder mer än regeringen.

Forskningen visar att lusten att läsa är viktig för läsförmågan. För barnens del är föräldrarnas inställning till läsning och högläsning betydelsefull. Svenska barn har dock allt sämre tillgång till böcker i hemmet och färre läsande förebilder.

Vi föreslår också att regeringen tar fram en nationell handlingsplan för läsfrämjande, för vi tror att alla krafter måste samlas för att genomföra ett läslyft för Sverige. Det är viktigt att involvera folkrörelserna: fackföreningsrörelsen, idrottsrörelsen och det ideella föreningslivet. Kan vi till exempel få idrottsklubbarnas A-lagsspelare att engagera sig i att få de yngre killarna och tjejerna att läsa mer skulle det ha betydelse för en hel del barn. Dessa spelare är oftast barnens stora förebilder.

Jag vill också poängtera vikten av att alla har tillgång till bibliotek och avgiftsfria lån. Vi föreslår i vår budgetmotion att Kungliga biblioteket får i uppdrag att utarbeta en biblioteksstrategi och bibliotekspolitik.

I dag ser vi att många skolor struntar i att erbjuda sina elever ett skolbibliotek, trots att det står i skollagen. Kvaliteten på skolbiblioteken är också väldigt varierande – allt från en ensam bokhylla med några få böcker till ett ordentligt bibliotek med klassuppsättningar av böcker och utbildad personal.

Därför vill vi socialdemokrater att Kungliga biblioteket också ska ta fram en strategi som ska se till att inga skolhuvudmän bryter mot skollagen och att kvaliteten höjs.

Herr talman! I förra årets budgetbetänkande fanns det ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen i årets budget med en lösning på scenkonstpensionerna. Det regeringen skriver i årets budgetproposition är att arbetsmarknadens parter bör ta över ansvaret för att genom kollektivavtal reglera pensionsvillkoren på scenkonstområdet. Man skriver också att beredning av att införa en sådan ordning pågår i Regeringskansliet och att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan. Man skriver dock inte *när* man tänker återkomma.

Detta är anmärkningsvärt efter flera tillkännagivanden från ett enat utskott och dessutom i en fråga som kulturministern var väldigt tydlig med att hon skulle lösa om hennes parti kom i regeringsställning. Nu har det gått sex år, man har lagt fram sju budgetpropositioner och Lena Adelsohn Liljeroth har varit minister i sex år.

Är det då inte dags att komma med en lösning på den här frågan? Kanske kan kulturministern i dagens debatt ge oss och alla dem som är berörda ett svar på när hon mer exakt tänker återkomma med en lösning på pensionsfrågan.

Svensk scenkonst och flera andra har under många år drivit denna fråga eftersom den påverkar deras medlemmar, och jag tycker att det är dags för kulturministern att nu ge ett svar på när hon tänker komma med en lösning.

Herr talman! I förra årets budgetdebatt stod kulturministern i kammaren och pratade stolt om den satsning som kallas Kulturarvslyftet. Hon sade att det är en satsning med bara vinnare. Jag skulle i dag säga att det är ett paradexempel på regeringens misslyckade jobbpolitik.

Projektet beräknades skapa 4 400 arbetstillfällen varav 1 200 under 2012. Resultatet hittills är inte ens 10 procent av det antal platser som man hade beräknat för 2012. Detta måste väl ändå räknas som ett misslyckande.

Vi socialdemokrater har oroligt följt projektet under året och ställt flera frågor till kulturministern, men hennes svar är hela tiden att det är för tidigt att dra slutsatser.

Projektet har också fått stark facklig kritik från Sacoförbundet Dik.

Kulturarvslyftet riktar sig till personer som står långt från arbetsmarknaden och har nedsatt arbetsförmåga. En anledning till att så få anställningar har kommit till stånd är att kulturinstitutionerna inte anser sig ha råd att skjuta till medel från sina ordinarie budget för att täcka kostnaderna för att anställa via Kulturarvslyftet. De svenska kulturinstitutionerna har ofta en hårt ansträngd ekonomi, och det finns inga resurser att ta av för att stödja en arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

När vi i utskottet i förra veckan var på studiebesök på ett av statens museer fick vi höra om deras negativa bild av Kulturarvslyftets konstruktion medan de däremot lyfte fram det positiva med den tidigare socialdemokratiska satsningen Access.

Vi socialdemokrater föreslår att Kulturarvslyftet läggs ned och att medlen används för att utveckla Accessprojektet som den nuvarande regeringen lade ned 2009. Access var både en kulturinsats och en jobb-skapande reform. Ledorden för projektet var bevara, vårda och tillgängliggöra. Access skapades genom att medel tillfälligt överfördes från arbetsmarknadsområdet till kulturområdet.

Åtgärden var mycket populär bland kulturinstitutionerna, de fackliga organisationerna och bland de kulturellt yrkesverksamma. I nya Access vill vi öppna för möjligheten för fler institutioner än museer och arkiv att delta. Det kan även vara scenkonstinstitutioner och ideella föreningar, till exempel riksorganisationer inom kulturområdet. Uppdraget bör samordnas av Statens kulturråd.

För detta nya Accessprojekt anslår vi 196 miljoner kronor under 2013 och 2014, varav 122 miljoner i nytt anslag för 2013 inom kulturområdet. Medel överförs från Arbetsmarknadsdepartementet till Kulturdepartementet.

Kulturministern har försökt skapa en bild av att vi socialdemokrater genom att lägga ned Kulturarvslyftet skulle vända ryggen till de personer som detta vänder sig till. Det skulle vi aldrig göra. Här ser vi en mängd andra vägar genom vår aktiva jobb- och utbildningspolitik. Vi satsar bland annat på 5 500 föreningsjobb som en möjlig väg in på arbetsmarknaden igen. Däremot tycker jag att kulturministern har vänt ryggen till genom att hålla fast vid en åtgärd som inte håller vad den lovar och där pengar som var avsatta för detta nu skickas tillbaka. Är inte det att vända ryggen till?

I vår budgetmotion inom kulturområdet finns flera satsningar än de som jag redan har nämnt, utöver regeringens budget. Det är mer pengar till fria grupper och ökat stöd till arrangörer. De ideella arrangörerna är

ofta viktiga för att få fler att ta del av kultur, och de engagerar många människor som vill arrangera festivaler, teater eller konserter. Vi föreslår även en ökning på 10 miljoner som ska användas för att stödja internationalisering. Ökade möjligheter för internationellt kulturutbyte tror vi är nödvändigt för en kreativ kulturutveckling. Vi har också resurser till en fri entré-reform för de statliga museerna. Frågan om museerna återkommer Isak From till lite senare i debatten.

Herr talman! Det skulle kunna finnas en helt annan möjlighet att se kulturen som den kraft den är, men då måste det också finnas mer politisk vilja. Det finns det i den socialdemokratiska budgetmotionen, och det lyfter vi fram i vårt särskilda yttrande i dagens betänkande.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till reservation nr 4.

I detta anförande instämde Agneta Gille, Peter Johnsson och Per Svedberg (alla S).

Anf. 69 TINA EHN (MP):

Herr talman! Det är kulturen som gör oss till människor. Frihet är garanti för ett levande kulturliv, och kultur är en del av välfärden och demokratin. Kulturen tillhör alla. Alla ska ha möjlighet att ta del av både kulturupplevelser och kulturskapande. Vi anser att en stor spridning av kulturverksamhet i hela landet måste eftersträvas. Kulturpolitiken måste vara en politik för oss när vi besöker konsthallar och museer och en politik för kultur som ger liv och kraft på människors arbetsplatser och i offentliga miljöer som gator och torg, skolor och sjukhus. Kultur i samhället ger oss möjlighet att bryta våra åsikter och vråda och vända på våra värderingar. Det är en källa till djup och subjektiva insikter och det skapar engagemang. Genom att satsa på kultur i samhället bygger vi broar mellan människor och generationer. Vi öppnar fönster med olika bilder av världen vi delar, och vi öppnar fler dörrar för fler möjligheter.

I dagens debatt kommer vi att få höra om de satsningar som regeringen gör under kulturbudgetens område och om de satsningar som vi andra partier, i opposition, skulle vilja genomföra och som vi prioriterar i våra budgetar.

Mycket av det som man satsar på i kulturbudgeten är sådant som även vi i Miljöpartiet kan ställa oss bakom. En del av de satsningar som görs är vi tveksamma till, men vi har sagt okej till dem och anser att de ska fortsätta. En sådan sak är det som lyftes fram i det tidigare anförandet, nämligen det omdiskuterade Kulturarvslyftet. Det är mycket få arbeten som har skapats. Det är mycket krångligt, sägs det från olika kommuner, och det kostar för mycket. Den kritiken tror jag att regeringen också har uppfattat, och jag undrar hur man kommer att hantera just det.

Det kanske inte blir så våldsamt många arbetstillfällen. Då behöver man från regeringen också vara ärlig med att det inte var så enkelt; det blev inte någon så stor kulturpolitisk satsning som man hade hoppats och tänkt. Det är inte en realistisk bedömning, och det har inte gett några 1 200 jobb i år, men kanske ett par hundra jobb.

Det är begripligt att regeringen vill skapa arbetstillfällen, och det är alltid trevligt att kunna presentera en idé som man tänker ska ge många arbetstillfällen, men det är allvarligt när det blir en felkalkyl och en sådan miss. Från oss är medskicket: gör ett omtag.

En annan miss man har gjort är att man har missat möjligheten att lösa frågan om pensionssystem för den understödda scenkonsten. Det är en fråga som är alldeles särskilt pinsam. Den har behandlats många gånger och diskuterats i många år. Det handlar om människor som i sin professionalitet har usla förutsättningar för få ut en pension eller stöd till omskolning när det blir ohållbart att fortsätta sin konstnärliga verksamhet som operasångare eller dansare.

Scenkonstpensionsfrågan bör få en lösning. Vi är ju överens om just den saken, och vi har flera gemensamma tillkännagivanden över parti-gränserna från kulturutskottet i fjol och tidigare och från finansutskottet. I den här frågan har Miljöpartiet en gemensam reservation tillsammans med S och V.

Jag yrkar bifall till reservation 4.

I årets budgetmotion från Miljöpartiet fokuserar vi med all rätt på de gigantiska hot som världen står inför. Det är klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald. Allt hänger ihop med hur vi människor förvaltar våra gemensamma resurser, hur mycket naturresurser vi exploaterar, vilken energianvändning vi väljer och hur vi bygger upp gränser och försvar gentemot varandra som människor.

Inom kulturområdet som vi debatterar här och nu vill vi möjliggöra en satsning på förbättrade villkor för kulturskapare, ett lyft för svenskt biblioteksväsen och en förstärkt folkbildning. Kultur är viktigt för demokratin.

Miljöpartiet värnar de professionella kulturskaparna och konstnärerna och vill säkerställa att de har rimliga arbetsvillkor och trygghetssystem. Därför har vi gjort en satsning på detta.

Som jag sade tidigare tycker vi att ett nytt pensionssystem för scenkonstnärerna måste utformas. Den presenterade utredningen har förslag på hur man skulle kunna gå till väga. Att regeringen och kulturministern inte förmått komma fram med ett konkret förslag till årets budget, trots flera tillkännagivanden från kulturutskottet, är inte acceptabelt.

Miljöpartiet visar även i år att vi värnar om Sveriges kulturskapare och vill därför att samtliga konstnärsstipendier ska vara skattepliktiga och pensionsgrundande. I vår budget avsätter vi 8 miljoner kronor per år för att göra samtliga stipendier skattepliktiga och pensionsgrundande.

MU är samlingsnamnet för det statliga ramavtalet för konstnärers medverkan och ersättning vid utställning som började gälla i januari 2009. Det är ett viktigt avtal. MU står för medverkans- och utställningsersättning. Trots att dessa avtal finns vittnar flera om att de många gånger inte får ersättning enligt modellen. Miljöpartiet menar att goda arbetsvillkor för konstnärer innefattar att få ersättning enligt avtal. För att stimulera och säkerställa att staten blir en normerande kraft i det här sammanhanget ökar vi anslaget med 8 miljoner kronor.

Genom att stimulera kulturen skapas också fler arbetstillfällen. Som tidigare tycker vi att företags avdragsrätt för konst och kultur behöver utredas närmare.

När det gäller scenkonstallianserna har vi också lagt förslag på ökade resurser. Vi tycker att det är ett bra system. Vi anser att scenkonstallianserna utgör en bra förebild för hur en trygg arbetsmarknad kan skapas. Vi avsätter 60 miljoner i vårt budgetförslag under tre år för att denna verk-

samhet, eller varianter av den, ska kunna omfatta allt fler kulturutövare också utanför branscherna musik, dans och teater.

När det gäller bibliotek är Sverige ett av de länder i världen där biblioteksanvändandet är som störst. Men besöken på bibliotek har minskat på många håll, hundratals folkbibliotek har lagts ned, och en del boklån minskar. Bibliotekens roll förändras, och en framåtsyftande politik behöver utvecklas. Vi behöver kunna främja läsning och litteratur på ett nytt sätt, och vi behöver kunna hjälpa till att sovra i information.

Kungliga biblioteket har ett särskilt uppdrag när det gäller att svara för en nationell överblick för att främja denna samverkan och driva på utvecklingen inom biblioteksväsendet. Men det har inte funnits resurser för att göra verklighet av detta uppdrag. Vi i Miljöpartiet har specificerat 10 miljoner per år till Kungliga biblioteket för nationell bibliotekssamordning. Dessa medel återfinns under utgiftsområde 16.

Bibliotekens roll förändras, som jag nämnde, i takt med annan utveckling inom utbildning, information och teknik. Även medielandskapet förändras snabbt. Det ställer samtidigt mycket höga krav på kompetens och kunskapsutveckling. För att biblioteken ska fylla sin funktion både i nutid och i framtid krävs välutbildade biblioteksanställda med hög informationskompetens. Pedagogisk kompetens har också blivit allt viktigare då människor i alla åldrar individuellt ska söka upp information och tillföras ny kunskap. Det är bara drygt hälften av alla biblioteksanställda som är utbildade bibliotekarier i dag.

När det gäller bibliotek vill jag passa på att säga något om allt det fina med den biblioteksverksamhet som finns runt om i vårt avlånga land, ibland i områden med en tätare befolkning, men också i områden som är glest befolkade.

Vi har biblioteksverksamhet som är en fantastisk verksamhet med engagerade människor som arbetar inom bibliotek. Det är människor som tar på sig ett stort samhällsansvar, långt utöver sitt uppdrag. På många håll får de täcka upp fler verksamheter som saknas. Biblioteken är något slags medborgarkontor. De som arbetar där besitter enorma kunskaper och gör ett mycket bra jobb.

Biblioteken åker ut till skolorna och i samhället. De har läsecirklar, språkkaféer och bokprat, de är med och utvecklar de digitala möjligheterna för människor, de är med och ordnar kulturaktiviteter, och de servar människor med mycket mer än att tillhandahålla böcker.

Biblioteken är dessutom en demokratisk och opolitisk mötesplats. Man kan vara ung eller gammal, man kan se ut som man gör och vara den man är. Alla är välkomna, och det finns något för var och en.

Dessutom kan man slippa konsumtionspåverkande reklam som tränger sig på alltmer var vi än befinner oss, vad vi än gör eller handlar.

Vi i Miljöpartiet är fast övertygade om att bibliotekarierna kommer att betyda än mer för samhället och ha en viktigare funktion i att bidra till kunskap om kritiskt granskande och om hur man hittar rätt information, detta som en kontrast till dem som tror att Google kan vara en ersättning för människor att lotsa och lära om hur man hittar i en alltmer komplicerad värld. Där har vi också gjort en satsning i vårt budgetförslag. Vi specificerar 20 miljoner som går till den regionala kulturutvecklingen. Detta riktas just till bibliotekarierna och deras yrke.

En annan fråga är e-boken. Vi tycker att regeringen borde ta ett initiativ till en hållbar lösning för e-boken. Detta har vi haft en interpellationsdebatt om. Frågan kanske får sin lösning. Vi får se.

Folkhögskolorna är en viktig del i det svenska utbildningssystemet. Sammanlagt 12 000 elever läser in gymnasiekompetens på folkhögskolorna varje år. Vi vet också via Folkbildningsrådets utvärderingar att de som går vidare från allmän linje på folkhögskola till högre studier ofta klarar studierna bra. Vi tycker att det borde finnas ännu mer resurser till folkhögskolorna, och vi har föreslagit ytterligare 2 000 studieplatser, utöver de 1 000 som regeringen lade till i årets budget, framför allt på de allmänna linjerna. Vi satsar 120 miljoner per år för detta ändamål.

En annan fråga som är aktuell är fristäder. På flera håll i landet finns det fristäder upplåtna åt författare som är förföljda i sitt hemland på grund av sina åsikter eller sina litterära verk. Fristadsarbetet sker i dag i samarbete med Kulturrådet och olika regionala och lokala organisationer, Svenska Pen, Icon med flera. Miljöpartiet stöder Kulturrådets ambitioner att vidga fristadsbegreppet till att omfatta fler konstformer och förföljda kulturarbetare. Vi vill tillföra 5 miljoner till Kulturrådets anslag just för detta arbete.

Jag vill avsluta med att säga följande: Där konsten tar slut tar våldet vid.

Anf. 70 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till de sverigedemokratiska reservationerna 1 och 2.

Det första som slog mig när jag granskade regeringens och de övriga oppositionspartiernas budgetförslag är hur försvinnande små de ideologiska skillnaderna är. Det är nästan så att man börjar undra om inte Herbert Tingsten, Francis Fukuyama med flera hade rätt i sina förutsägelser om historiens slut och ideologiernas död.

Socialdemokraternas budgetförslag skulle i grova drag kunna sammanfattas med att de vill att regeringen ska göra lite mer av det man redan gör. De är däremot nöjda med målsättningarna och den ideologiska inriktningen på kulturpolitiken. Inom ramarna för de dryga 12 miljarder som regeringen faktiskt satsar på kulturområdet anser de att regeringen har placerat varje krona rätt. De vill inte dra in eller omprioritera någon av regeringens befintliga satsningar, bara göra lite mer av dem och lägga till ett par nya saker.

Visst finns det fortfarande skillnader i några sakfrågor, men ingen av dem kan sägas vara särskilt djupt ideologiskt präglad. Enligt min bedömning är de ideologiska skillnaderna mellan Socialdemokraternas och regeringens budgetförslag inte större än att de skulle kunna rymmas inom två falanger i samma parti.

Sverigedemokraterna står i detta sammanhang för någonting annat och någonting nytt. Vårt intåg i riksdagen innebar att ett nationalistiskt och konservativt perspektiv återigen fördes in i kulturdebatten och i den svenska politiken. Vi räds inte att göra tydliga prioriteringar, vilket också framgår av vårt budgetförslag.

Till skillnad från Socialdemokraterna är vi inte alls nöjda med regeringens grundläggande inriktning på kulturpolitiken. Därför har vi lagt fram förslag om nya kulturpolitiska mål. Vi är inte heller nöjda med

regeringens prioriteringar inom den befintliga utgiftsramen. Förutom att höja utgiftsramen med nästan 300 miljoner kronor i syfte att bland annat stärka stödet till idrotten och förbättra tillgången till kultur för barn, äldre och funktionshindrade föreslår vi en omfördelning mellan anslagen på drygt 300 miljoner kronor.

Jag ska lämna den ideologiska aspekten av de föreliggande budgetförslagen för en stund och i stället fokusera på de konkreta förslag som föreligger, och även på dem som inte föreligger, och det finns några saker som jag särskilt vill lyfta fram.

Idrottspolitikerna är ett område som sällan får särskilt mycket utrymme i kulturutskottets budgetdebatter. Men i år anser vi sverigedemokrater att det finns starka skäl att ändra på det.

Vi sverigedemokrater är övertygade om att elitverksamheten och basverksamheten förutsätter varandra och utgör omistliga delar i upprätthållandet av ett starkt svenskt idrottsliv. Vi har därför varit positiva till den elitsatsning som regeringen anslog medel till år 2009 i syfte att stärka svensk idrotts internationella konkurrenskraft och få fram fler idrottsliga förebilder som kan locka barn och unga till idrottens värld.

Särskilt glädjande har det också varit att en stor del av dessa pengar har kommit handikappidrotten till del. Enligt en rapport från Centrum för idrottsforskning gick nästan 15 procent av medlen inom ramen för elitsatsningen till just handikappidrotten.

Mot bakgrund av bland annat detta är det ytterst beklagligt att Sverigedemokraterna är ensamma om att vilja förlänga stödet när pengarna nu tar slut i och med årsskiftet.

Om man till slopandet av elitsatsningen lägger det faktum att regeringen och de övriga oppositionspartierna vägrar att tillmötesgå Riksidrottsförbundets vädjan om att få kompensation för pris- och löneomräkning innebär det att stödet till idrotten urholkas med ca 90 miljoner kronor bara under nästa år.

Fortsätter denna urholkning av stödet till idrotten uppger Riksidrottsförbundet att man inom en relativt snar framtid kommer att tvingas till besparingar inom basverksamheten där bland annat barn- och ungdomsidrotten ingår. Det är beklagligt, och det rimmar illa med de övriga partiernas utfästelser om att prioritera såväl idrotten som barn och ungdomar.

En del av de pengar som regeringen och Socialdemokraterna sparar in på bland annat handikappidrott används i stället till att för andra gången på relativt kort tid genomföra en kraftig höjning av stödet till trossamfund. Från Sverigedemokraternas sida finner vi denna prioritering vara anmärkningsvärd av flera skäl. Vi finner regeringens motivering till denna kraftiga höjning bristfällig, men framför allt ifrågasätter vi tidpunkten för höjningen och de signaler som detta riskerar att sända ut.

Som ett villkor för att få statsbidrag förbinder sig trossamfunden att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar varpå samhället vilar. Gång på gång de senaste åren har det dock visat sig att många av de skattefinansierade samfunden gör det rakt motsatta och att kontrollen av hur bidragen används är minst sagt bristfällig. Det har tidigare framkommit hur man inom skattefinansierade samfund har liknat homosexuella vid cancersvulster, pläderat för införandet av sharialagar i Sverige och spridit propaganda med uppmaningar till mord på judar.

För cirka ett halvår sedan avslöjade SVT:s *Uppdrag granskning* med hjälp av dold kamera att sex av tio undersökta moskéer pläderade för att kvinnor ska underkasta sig sina män och acceptera misshandel och sex mot sin vilja. Man visade också hur kvinnor i vissa moskéer tvingades att gå in bakvägen och sitta bakom stora draperier utan möjlighet att se gudstjänsterna. Mig veterligen har inga av dessa kvinnoförtryckande moskéer och samfund blivit av med sitt bidrag. I stället väljer regeringen och Socialdemokraterna nu att kraftigt öka stödet till dessa samfund.

På temat besynnerliga ställningstaganden från regeringen har jag också mycket svårt att förstå hur regeringen efter det totala fiaskot med Kulturarvslyftet kan välja att bara luta sig tillbaka och inte göra någonting för att försöka förbättra situationen utan bara hoppas att allting ska lösa sig. Vi Sverigedemokrater delar de grundläggande intentionerna bakom Kulturarvslyftet, och vi är inte beredda att ge upp grundtanken med verksamheten riktigt än.

Vi har därför lämnat förslag på hur verksamheten skulle kunna förbättras och göras mer attraktiv för tilltänkta arbetsgivare, och vi har även tillskjutit medel för detta. Sker det inga förbättringar är vi åtminstone beredda att titta närmare på Socialdemokraternas förslag om att återinföra Access. Som det är nu gör ju Kulturarvslyftet knappt någon nytta alls vare sig som arbetsmarknadspolitisk eller kulturpolitisk reform.

På samma sätt som vi delar intentionerna bakom Kulturarvslyftet delar vi också intentionerna bakom de övriga oppositionspartiernas förslag om att återinföra fri-entré-reformen. Vi är beredda att längre fram titta närmare även på detta förslag, men vi tycker att det är rimligt att först invänta resultatet av tillkännagivandet till regeringen om att närmare utreda konsekvenserna av reformens slopande. För att möjliggöra en seriös bedömning av förslaget vore det också bra om Socialdemokraterna och Vänstern kunde enas om vad det faktiskt skulle kosta att införa en sådan reform.

Herr talman! Innan jag slutar vill jag också ta tillfället i akt att säga några ord om vår omprioritering av medel från mångkulturalistiska verksamheter till stärkandet av det svenska kulturarvet och den gemensamma svenska identiteten. Just denna prioritering är central för vårt budgetalternativ och brukar också leda till en hel del missförstånd och starka känslor hos övriga partier.

Jag har vid tidigare debatter angett en rad skäl till att det svenska kulturarvet och den gemensamma identiteten i samhället bör stärkas, men då ämnet är så viktigt vill jag ännu en gång försöka förklara grunden till vårt ställningstagande. För att åtminstone i någon mån tillmötesgå den rådande tidsandan inom kulturpolitiken ska jag denna gång försöka ta mig an ämnet utifrån ett så kallat interkulturellt perspektiv.

Herr talman! En tid efter den senaste kulturbudgetdebatten här i kammaren hade jag förmånen att få följa med delar av kulturutskottet på en resa till Japan. Resan gav naturligtvis många fina och intressanta upplevelser av olika slag, men också en del insikter och tillfällen till politiska observationer.

Japan är ett land som i likhet med Sverige har haft ett naturligt och frivilligt kulturutbyte med sina grannländer under historiens lopp. Trots det hörde jag inte under hela veckan någon av mina riksdagskolleger från de övriga partierna på grundval av detta ifrågasätta existensen av en

särpräglad japansk kultur och identitet. Ingen talade om för våra japanska värddar att man på grund av det faktum att inspirationen till tecceremonin kommit från Kina, att den japanska konsten har låtit sig inspireras av Korea och att buddhismen ursprungligen härstammar från norra Indien egentligen skulle kunna säga att endast barbariet är urjapanskt, och resten av utvecklingen har kommit utifrån. Och tur var det, för det hade varit ganska oförsäkrat och dessutom fel i sak.

I samband med resan till Japan gjorde jag även några andra observationer som jag menar åtminstone till stora delar har en gemensam förklaring.

För det första noterade jag när jag läste på inför resan att Tokyo räknas som världens kanske mest säkra storstad. I Wikitravels reseguide över Tokyo läste jag till exempel: Tokyo är förmodligen en av de tryggaste storstäder du någonsin kommer att besöka, och Japan i allmänhet är ett av världens tryggaste länder att vistas i. Den absoluta merparten av alla resenärer, inklusive ensamma kvinnor, kommer inte att mötas av några som helst problem när de går runt på gatorna sena kvällar och nätter. Gatukriminalitet är extremt ovanligt och tycks trots de redan låga nivåerna vara på väg att minska.

För det andra noterade jag att Japans moderna historia tycks ha varit förskonad från de våldsamma klassmotsättningar som präglat många andra länder.

För det tredje fick jag under utskottets besök vid Tokyos katastrofberedskapscenter se en mycket rörande utställning bestående av teckningar av japanska barn som skildrat sina upplevelser under den senaste jordbävnings- och tsunamikatastrofen. Givetvis fanns där teckningar av rädda barn som gömde sig under ett bord under jordskalvet, men det fanns också teckningar som skildrade den enorma solidaritet, hjälpsamhet och beslutsamhet som det japanska folket uppvisade under katastrofen och som väckte omvärldens beundran.

En teckning som berörde mig särskilt djupt var gjord av en liten flicka och visade hur hon lugnt stod arm i arm med sina grannar i alla åldrar och mötte den anstormande flodvågen. Personalen vid svenska ambassaden i Tokyo berättade för mig om den fantastiska samhörighetskänsla och hjälpsamhet som präglade landet under katastrofen. Bokstavigt talat alla delar av det japanska samhället hjälpte till. I stället för att ta tillfället i akt att råna och plundra avbröt till exempel den japanska maffian sin vanliga verksamhet och hjälpte till med räddningsarbetet.

Vid samtal med Japankännare både under och efter resan har jag fått bekräftat att tryggheten, frånvaron av djupgående gruppemotsättningar och solidariteten i katastrofsituationer samtliga kan kopplas till karaktären på den japanska kulturen och även till själva förekomsten av en stark gemensam kultur och identitet, som delas av nästan alla medborgare i samhället.

Detta säger mig att kultur är någonting mer och viktigare än bara estetiska upplevelser, att det spelar en enorm roll vilken eller vilka kulturer det är som präglar ett land, att en gemensam kultur bidrar till att upprätthålla en gemensam identitet och att en stark gemensam identitet i sin tur befrämjar socialt kapital, solidaritet, stabilitet, trygghet och skydd för svaga grupper. Gemensam kultur och identitet kan göra så att ett

barns främsta minne av en naturkatastrof blir gemenskap och hjälpande grannar.

Samtidigt skulle frånvaron av en gemensam kultur och identitet och ett obefintligt socialt kapital sannolikt kunna leda till att samma barns minne av samma naturkatastrof i stället hade blivit otrygghet, våld, sön-derfall och plundring. Detta är grunden till Sverigedemokraternas kulturpolitiska prioriteringar och våra satsningar på att stärka den svenska kulturen och identiteten.

Herr talman! Bortsett från Kristdemokraterna, som hittills har före- dragit att citera sig själva, har det blivit något av en tradition att i sam- band med kulturdebatterna här i kammaren citera någon författare eller läsa upp en dikt. Som min sista gärning i egenskap av kulturpolitisk ta- lesperson för mitt parti skulle jag därför vilja läsa upp ett litet utdrag ur den finaste dikt jag känner till om svenskt kulturarv. Dikten heter *Utblick* och är skriven av den småländske bondepoeten Pälle Näver.

Än nynnar mot tidsdammets ängsel och kvalm
liksom röster och bytrummans dunk
till åldermanstal eller visa och psalm
ifrån seklernas hävdtrygga lunk

Med vinddragets stigande, fallande tåg
tonar mörtforsens eviga sång
som brusat till vallhorn och böljande råg
utmed vargskog och svedjedalssprång

Fast skvaltkvarn och ålkista multnat till dy
ligger nålsten och dammfäste kvar
till fast tradition med en vädjan i by
att förvalta det jordearv vi har

Anf. 71 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Det är intressant att Mattias Karlsson inte ser några skillnader mellan borgerlig kulturpolitik och socialdemokratisk kulturpo- litik, vilket han lyfte fram i talarstolen. Jag tycker att han ska läsa våra motioner. Det är stora skillnader. Vi gör en hel del satsningar som rege- ringen inte gör. För oss är det självklart att kulturpolitiken är en del av en välfärdspolitik och att alla ska ta del av kultur, inte bara några få.

Jag tänker dock inte ägna tiden åt att diskutera socialdemokratisk och borgerlig kulturpolitik, utan jag tänkte ställa en fråga till dig, Mattias Karlsson. Det är intressant att du själv lyfter fram Japan. Nu var jag inte med på den resan, men du lyfter fram detta med solidariteten – men bara solidaritet i ett samhälle, i ett land.

För oss socialdemokrater handlar solidaritet också om att ställa upp för varandra över nationsgränserna. Solidariteten kan inte stanna vid Sveriges gränser, utan den måste finnas med alla människor. I detta fall lyfte du upp att det hade varit jordbävning, men vi vet att i många delar av världen flyr människor från krig och annat. För oss som socialdemo- krater är det självklart att vi då också ska hjälpa till så att solidariteten inte stannar inom vissa landsgränser.

Prot. 2012/13:41
11 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Jag tycker att det är intressant att se vad som står i den motion som ni skriver om att de mångkulturalistiska verksamheterna ska läggas ned. I den dikt som du läser upp talar du om utblicken. För mig är utblicken också att se vad det är som händer runt omkring oss och att vi kan ta intryck av det. Du lyfte fram att du tog intryck av din resa till Japan. Ser inte Sverigedemokraterna att det är viktigt att vi jobbar med utblick på olika sätt?

Anf. 72 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Det jag sade var att det visserligen finns skillnader mellan Socialdemokraternas politik och den borgerliga politiken men att de inte är av någon ideologisk karaktär. Det handlar i första hand om att Socialdemokraterna vill göra lite mer av det som regeringen redan gör. Jag ser inte att Socialdemokraterna bedriver någon särskilt genomtänkt eller aktiv oppositionspolitik. Jag tycker att det är synd, för jag tror inte att det befrämjar intresset för den kulturpolitiska debatten bland allmänheten.

När det gäller ansvar och solidaritet håller jag fullständigt med. Vi har ett ansvar för våra medmänniskor i Sverige men också i andra länder. Just därför är det så otroligt viktigt att de resurser som vi kan avsätta i detta land till att hjälpa människor i andra länder används så effektivt som möjligt. Det handlar om de pengar som vi har över efter det att vi har sett till att äldreomsorgen funkar, efter det att vi har tacklat hemlöshetsproblem och social problematik och efter det att vi har sett till att sjukvården och allt det som vi måste göra för att ha ett dragligt samhälle här i Sverige fungerar. Dessa pengar måste vi använda så effektivt som möjligt. Det är det vi sverigedemokrater gör.

Det är därför vi föreslår att vi ska mångfaldiga stödet till UNHCR för att kunna hjälpa flyktingar på plats. Det är de som lider allra mest, de som har det allra svårast och de som har det allra fattigast. Den stora merparten av alla flyktingar i världen hamnar i krisområdenas närhet. Men dem vill Socialdemokraterna inte göra någonting för. Ni gör ingenting för att hjälpa dessa människor. I stället slår ni er för bröstet och känner er goda för att ni tar hit en liten rännil av världens flyktingar. Det är en liten rännil som relaterat till vår befolkningens mängd skapar stora problem här.

Er politik går ut på att hjälpa mycket färre än vi vill hjälpa samtidigt som den skapar mycket större problem här i Sverige. Det är inte solidaritet. Det är bara trångsynthet och självgodhet.

Anf. 73 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Vi lägger en hel del resurser på biståndsarbete och annat arbete i andra delar av världen. Men vi ser också att vi behöver ställa upp för de människor som flyr från krig och annat, och det tycker jag att vi ska vara stolta över i det här landet.

Jag skulle vilja lyfta upp en annan fråga. Det gäller scenkonstspensionerna. Vi var tidigare överens i kulturutskottet om att frågan om scenkonstspensionerna måste lösas och att regeringen skulle återkomma. I den budgetproposition som har lagts fram till riksdagen har det fortfarande inte kommit något konkret förslag om att lösa frågan.

Hur ser Mattias Karlsson på detta? Ni har ju ingen reservation i frågan. Du sitter alltså lugnt i båten och tycker att det är helt okej att frågan om scenkonstpensionerna fortfarande inte är löst – eller hur ska vi tolka detta agerande från Sverigedemokraternas sida?

Anf. 74 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! När det gäller scenkonstpensionerna har jag ingen annan uppfattning än att detta måste lösas. Det tillkännagivande som gavs till regeringen var att den skulle återkomma med förslag. Nu har frågan lämnats över till arbetsmarknadens parter, och det förs en diskussion. Vi kommer att följa frågan noggrant, och jag hoppas att det så snabbt som möjligt kommer till en lösning. Jag tycker att det är bra att arbetsmarknadens parter får vara med i processen. Det är en del av den svenska modellen, som jag tror att även Socialdemokraterna värnar.

För att få med alla i båten och se till att vi har en lösning som fungerar och som blir långsiktigt hållbar tycker jag att det kan vara värt att vänta ytterligare ett litet tag för att sedan få lösningen på plats. De pengar som ni använder här använder vi till exempel till att försöka bevara stödet till idrotten. Det handlar till exempel om pengar till handikappidrotten som ni tar bort. I stället lägger ni dem på att öka stödet till kvinnoförtryckande samfund av olika slag. Det tycker jag är en ganska märklig prioritering från Socialdemokraternas sida.

Anf. 75 LARS OHLY (V):

Herr talman! Häromveckan kom siffror från Statistiska centralbyrån som var lite intressanta för vår debatt här i dag. De visade att Sveriges offentliga utgifter för kultur och fritid är de minsta i Norden. Det är inte det vi brukar höra från kulturministern, som skrytsamt brukar påpeka hur mycket man har höjt anslagen och hur mycket pengar man satsar.

Det har visat sig att medan Sverige spenderar minst, med 1,2 procent av bruttonationalprodukten till kultur och fritid, spenderar alla andra nordiska länder mer. Mest spenderar Island med 3,7 procent. Detta förvånar egentligen inte oss som sysslar med kulturpolitik. Vi har en regering som i stor utsträckning litar till marknadens självreglering och marknadsanpassning, inte bara på kulturområdet utan på alla områden. Man ska betala vad det kostar. Vi ska i mindre utsträckning solidariskt finansiera sådant som vi ser som gemensamma nyttigheter och i stället se välfärd, vari kultur är en del, som en privatsak.

Detta går igen. Regeringen anser, åtminstone enligt kulturministern, att den viktigaste kulturpolitiska reformen de senaste åren är jobbskatteavdraget. Detta skulle ha varit jättekul om det hade sagts i ett satirprogram, men det har sagts av Sveriges kulturminister.

Tanken bakom det är sannolikt att de som får lite mer pengar i plånboken genom skattesänkningar får möjligheten att själva bestämma om de vill köpa kultur för en viss del av pengarna. Först och främst är det en något märklig syn på vilka som behöver tillgång till kultur. Det ska tydligen inte gälla arbetslösa, sjuka eller pensionärer, som har fått mycket mindre skattesänkningar än alla andra. Det ska i första hand gälla de högavlönade, för det är de som har fått de största skattesänkningarna. Det är de som ska få möjligheten att köpa sig mer kultur, medan många ska få hålla till godo med mindre kultur. Detta är ett kulturpolitiskt haveri.

Det skulle kunna göras mycket mer. Mot Alliansens marknadsanpassning finns det möjlighet att välja en radikal konst- och kulturpolitik – en politik som inser att kultur är välfärd och att kultur är någonting som vi har ett gemensamt ansvar för. Den innebär dessutom att kulturyttringar inte ska låta sig styras utan tillåtas att reta, provocera och oroa minst lika mycket som de roar och underhåller. Men det vill inte regeringen.

Den absolut största satsning som regeringen har gjort, det så kallade Kulturarvslyftet, har knappt skapat några jobb alls. Det är ett fiasko. Det vore klädsamt om kulturministern senare i debatten här i dag erkände att det är ett misslyckande och ett fiasko – för det är vad det är.

Men jag tror inte att vi kommer att få höra det. Vi kommer att få höra att det är på rätt väg och att det kanske inte har gått så fort som man hade trott, men att det så småningom kommer att skapa en massa nya jobb. Vi kommer att få höra fler sagor om Kulturarvslyftet i stället för konkreta åtgärder för att lyfta kulturens betydelse.

En sådan verksamhet, som är avgörande för barns och ungdomars möjlighet att själva utöva kultur, är kulturskolan. Det är en fantastisk inrättning, som började som den kommunala musikskolan och som nu har vidareutvecklats. Men möjligheterna att delta i kulturskolans verksamhet är inte lika över hela landet. Det finns 14 kommuner som inte ens har någon kulturskola. Det är 14 kommuner som över huvud taget inte erbjuder sina barn och ungdomar att pröva på att lära sig att spela ett instrument, att spela teater, att måla och att utöva kultur själva.

Sedan finns det andra kommuner som tar så höga avgifter att majoriteten av barnen och ungdomarna stängs ute av det skålet. Man skulle kunna tro att det är kommuner med svag ekonomi och höga skattesatser i Norrlands inland som tar sådana här höga avgifter till kulturskolan, men så är det inte alls. Högst avgifter tar de moderatstyrda kommunerna runt Stockholm. Lidingö och Täby tar 1 700 kronor per barn och termin för kulturskolans verksamhet. Det visar den moderata synen på kulturen och kulturskolan. Det är någonting som de som har råd får ägna sig åt. En ensamstående mor med tre ungar skulle behöva punga ut med 5 100 per termin, vilket är en omöjlighet för de allra flesta människor i dagens ekonomiska verklighet.

Vi vill att kulturskolan på sikt ska bli avgiftsfri, och vi vill lagstifta om att den ska finnas i alla kommuner. Där står kulturministern tomhänt och ointresserad.

Ett annat anslag som jag menar är viktigt att lyfta upp och som hittills inte har nämnts i debatten är folkbildningsanslaget. Folkbildningsfrågorna ligger ju inom vårt ansvarsområde. Just nu är det så att om en folkhögskola anordnar nya kurser får den konkurrera med alla andra folkhögskolor eftersom bidraget är fast. Det innebär att man måste konkurrera ut någon annan folkbildningsverksamhet för att kunna starta en ny. Det händer ju att folkbildningsverksamhet läggs ned, och det händer att ny startas. Men i dagens situation är det väl orimligt om inte de som vill studera får möjligheter att göra det. Därför vill vi höja folkbildningsanslaget med 50 miljoner kronor.

Dessutom är kulturen beroende av att de som utövar den har goda villkor. Kulturarbetarna måste uppskattas för det arbete de gör. Enligt Konstnärsnämnden är det en av de sektorer i samhället där de som arbetar där har de sämsta villkoren. De är hänvisade till låga, osäkra inkom-

ter. De har mycket små möjligheter att planera sin ekonomi. Det är alltså en sektor som präglas av hängivna, ideellt arbetande människor som gör sitt bästa för att bidra till utvecklandet av kultur. Här behöver mycket mer göras. Det behövs naturligtvis mer pengar till centrumbildningarna och allianserna som i någon mån kan förbättra villkoren för kulturarbetare, framför allt under deras långa arbetslöshetsperioder. Men här behövs också en annan politik när det gäller a-kassan. A-kassan och de församlingar som regeringen har gjort av den har slagit hårdare mot kulturarbetarna än mot många andra i vårt samhälle.

Dessutom är det pinsamt att ni inte har lagt fram ett förslag om scenkonstspensionerna. Det är pinsamt att ni inte har kommit med ett förslag trots en enig riksdag och trots att samtliga här närvarande borgerliga kulturpolitiker gick upp i den förra kulturpolitiska debatten och sade att detta ska lösas. Det är riktigt uselt eftersom detta riskerar att leda till mindre verksamhet. Det riskerar att leda till mindre kultur för pengarna. Nu står teatrar och institutioner där och frågar sig om de har råd med sina pensioner eller om de måste minska sitt kulturutbud för att få råd med dem.

Herr talman! Att kultur ska vara tillgänglig innebär inte att den ska vara lättviktig, lättsam och lätt att ta till sig, utan det innebär att alla ska ha möjlighet att ta del av den.

Ett av de bästa besluten som fattades av det rödgröna samarbetet på det kulturpolitiska området fattades på Vänsterpartiets initiativ, och det innebar att vi avskaffade entréavgifterna till de statliga museerna. Det var en formidabel succé. Det innebar att alla de kultursamlingar som finns på våra museer plötsligt tillgängliggjordes för oss alla som äger dem tillsammans. Det ökade antalet besök på museerna. Det gav nya besökare. Det var inte så att de som gick förut nu gick några fler gånger, utan det var nya besökare som hittade fram till museerna. Att en av regeringens första åtgärder på det kulturpolitiska området efter valet 2006 var att avskaffa den fria entrén var ett slag mot arbetet med att tillgängliggöra kultur. Därför avsätter Vänsterpartiet 120 miljoner till fri entré inte bara på de statliga utan också på de regionala och kommunala museerna.

Vi vill dessutom tillgängliggöra lokaler så att människor med olika typer av funktionshinder får möjlighet att ta del av det kulturutbud som skapas.

Herr talman! På det här sättet skulle man kunna fortsätta på område efter område och visa hur regeringen är blind inför verkligheten, i princip tom och innehållslös på förslag och nästan inte ens inser när de förslag man har lagt fram och genomfört har misslyckats. Fiaskot med Kulturarvslyftet är i regeringens egna ögon fortfarande en framgång.

Det finns en annan väg. Det finns en möjlighet att både satsa pengar på kultur och inse kulturens betydelse som välfärdsfråga för alla i vårt land, och den vägen vill Vänsterpartiet beträda.

Anf. 76 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Inför det kommande året fortsätter regeringen att utveckla och fördjupa kulturpolitiken utifrån prioriteringarna att stärka barns och ungas rätt till kultur, förbättra villkoren för den nyskapande kulturen och utveckla kulturarvet för framtiden.

Omvärlden fortsätter att präglas av ekonomisk oro och turbulens. Detta påverkar oundvikligen också ett litet, öppet och exportberoende land som Sverige. Men Sverige har trots detta, som ett av få länder i Europa, kunnat öka sin kulturbudget varje år sedan Alliansen tillträdde 2006. Detta har varit möjligt tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik som ställt krav på återhållsamhet och stundom svåra beslut för att kunna genomföra viktiga insatser och investeringar för framtiden. Många andra europeiska länder är i jämförelse med Sverige i en betydligt tuffare situation och genomför i detta nu drastiska nedskärningar på kulturområdet.

I budgetpropositionen för 2013 föreslår regeringen att kulturbudgeten även nästa år ska fortsätta att öka. I en situation där andra tvingas prioritera vilka nedskärningar som måste göras kan vi i stället prioritera investeringar och satsa mer på kultur.

En sådan investering för framtiden är att vi från och med nästa år föreslår en utbyggnad av Skapande skola till förskoleklass. Satsningen kommer då att uppgå till närmare 170 miljoner kronor per år. För mig har Skapande skola och barns och ungas rätt till kultur varit en av de allra främsta prioriteringarna för förnyelsen av den nationella kulturpolitiken. Min vision är att kulturen ska ta mer plats i hela samhället, och då är skolan en självklar utgångspunkt. Det är ofta i skolan som många barn och unga får sin första kontakt med konst och kultur. Vi vet dessutom att vanor och förhållningssätt som etableras tidigt tenderar att hålla i sig resten av livet. Barn och ungdomar har rätt att själva få skapa och delta i kulturlivet.

Men barns möjligheter skiljer sig kraftigt åt. Skapande skola har varit ett sätt att minska dessa skillnader och nå alla barn. När jag reser runt i Sverige är det tydligt att det skapande lärandet också har inspirerat och stimulerat både lärare och elever. Genom Skapande skola har många elever fått möjlighet att utveckla sin kreativitet både i och utanför klassrummet. Utvärderingar visar också att elevernas självkänsla och självförtroende stärkts.

Med stort engagemang har landets skolor, lärare, konstnärer, institutioner och framför allt eleverna tagit sig an Skapande skola. Satsningen har fått ett enastående genomslag och omfattar nu hela grundskolan. Så gott som alla landets kommuner är med, och många kommuner har beslutat att satsa ytterligare och bidrar med extra medel till kulturverksamhet i skolan. Det är ett imponerande arbete som pågår.

Som jag ser det har Skapande skola tre vinnargrupper. Först och främst är det naturligtvis eleverna men även de lärare som väljer att ta aktiv del och därmed får kompetensutveckling. Det är också kulturutövarna själva som får uppdrag och chans att möta och engagera en helt ny publik. Jag är därför övertygad om att utbyggnaden av Skapande skola från grundskolan även till förskoleklass kommer att bli en stor framgång.

Herr talman! Kulturpolitiken bör ge förutsättningar för allas deltagande i kulturlivet vare sig man söker vägar till bildning, kulturupplevelser eller till eget skapande. Det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet, oavsett i vilken del av landet man bor.

Den mest genomgående och strukturella utvecklingen inom kulturpolitiken sedan regeringen presenterade kulturpropositionen *Tid för kultur* 2009 har varit arbetet med att föra besluten om kulturpolitiken närmare

människor runt om i hela landet. Genom att ge regionerna större ansvar och nya möjligheter genomgår kulturpolitiken just nu en såväl demokratisk som utvecklingsmässig förnyelse.

Den så kallade samverkansmodellen innebär att regionerna, i samverkan med staten, är med och utformar den regionala kulturpolitiken. Allt fler regioner har anslutit sig till modellen, och från och med årsskiftet kommer samtliga Sveriges regioner, med undantag för Stockholm, att ingå.

Utbyggnaden av modellen har skett successivt, men vi kan nu utifrån de första rapporterna och utvärderingarna börja dra lärdomar och slutsatser av hur samverkansmodellen fungerat där den har genomförts. Förväntningarna har varit många och skiftande. Från regeringens sida har dock det i grund och botten varit en demokratireform som syftat till att inkludera regionala beslutsfattare, det civila samhället, kommuner, kulturutövare och många andra som varje dag arbetar i och bidrar till kulturverksamheterna i hela landet.

Vi kan nu se att samverkansmodellen har resulterat i nya möten mellan kulturskapare, tjänstemän och politiker. Kommuner skriver egna kulturplaner för att komplettera de regionala kulturplanerna, och samarbetsprojekt över kommungränserna har uppstått. Kulturpolitikens roll har också stärkts gentemot andra politikområden.

Myndigheten för kulturanalys visar i sin utvärdering att samverkansmodellen har stärkt kulturens betydelse och lyft kulturpolitikens betydelse i regionerna. Sveriges Radios *Kulturnytt* genomförde tidigare i höstas en kartläggning bland de 16 involverade regionala kulturcheferna som talar om att ”landet sjuder av ett nytt uppvaknat kulturtänk”. För att vidare citera en av de tillfrågade kulturcheferna: ”Jag tror inte staten var medveten om det engagemang man kom att väcka med den här reformen ute i regionerna. Det har fött en helt ny dialog. Man har träffats över kulturgränser på ett sätt som man aldrig har gjort tidigare.”

Men detta, mina vänner, var precis den effekt som regeringen avsåg, hoppades och trodde på.

Totalt omfattar samverkansmodellen fullt utbyggd drygt 1,2 miljarder kronor. För att fortsätta den förnyelse och utveckling som samverkansmodellen medför i hela landet förstärktes regionerna redan i förra årets budget med totalt 75 miljoner kronor under perioden 2012–2014.

I budgetpropositionen för 2013 tillförs regionerna därutöver 7,8 miljoner per år i särskild uppräkningsfrån och med årsskiftet, detta i en tid när flertalet europeiska länder tvingas skära i sina kulturbudgetar.

Herr talman! Flera viktiga insatser kommer att göras för att skapa ett kulturarv för framtiden som bevaras, används och utvecklas. Till kulturarvsinstitutioner och museer förs 10 extra miljoner. Arbetet med Kulturarvslyftet fortsätter på flera håll i landet och gör faktiskt skillnad för de personer som för första gången på många år har fått möjlighet till ett jobb, kompetensutveckling och arbetskamrater. Vi vet att fler behöver få ta del av Kulturarvslyftet och följer därför verksamheten noga för att den ska komma fler till del.

Dessutom kommer en ny satsning på tillgänglighet att göras för att genom digital teknik öka tillgängligheten till kultur för personer med funktionsnedsättning.

Herr talman! År 2014 kommer att vara ett speciellt år för Kultursverige. Umeå kommun kommer då, tillsammans med Riga, att vara Europas kulturhuvudstad.

Att vara kulturhuvudstad innebär en unik möjlighet att på olika sätt bidra till kulturens utveckling såväl lokalt och regionalt som nationellt, inom EU och även internationellt. Kulturhuvudstadsåret berör många olika politikområden och kommer att ha betydelse för hela den regionala och kulturella utvecklingen.

De nationella kulturpolitiska insatserna innebär att staten stöder kulturhuvudstadsåret med minst 80 miljoner kronor. I budgeten för 2013 föreslår regeringen att Umeå kulturhuvudstad får sammanlagt 75 miljoner kronor i direkt statligt stöd. Till detta kommer minst 5 miljoner i stöd från Statens kulturråd. Inte minst viktigt: Därutöver ger regeringen 22 statliga kulturmyndigheter och institutioner förnyade uppdrag att samverka med och stödja Umeås kulturhuvudstadsår.

I går högtidlighöll vi Alfred Nobels minne här i Stockholm och i Oslo för att uppmärksamma framstående gärningar inom vetenskap, litteratur och fredsarbete. Nobelpriset är världens främsta vetenskapliga utmärkelse och en betydelsefull institution för Sverige som ett land i framkant av forskning, litterär skildring och utveckling.

I budgetpropositionen har regeringen meddelat sin avsikt att bidra till driften av ett framtida Nobel Prize Center. Statens stöd kommer då att uppgå till 30 miljoner kronor från 2018, när verksamheten beräknas inledas. Detta center är avsett att inrymma Nobelmusem och lokaler för symposier, bibliotek, seminarier med mera. En ny byggnad mitt i Stockholms hjärta kommer att skapa nya förutsättningar för att utveckla museiverksamheten till en nationell och internationell mötesplats där vetenskap, humanism, litteratur och fred i Alfred Nobels anda står i centrum.

Avslutningsvis skulle jag vilja säga några ord om kulturens vidare betydelse för det samhälle vi lever i. Människans frågor om tillvaron är i någon mening eviga. Konsten har sedan begynnelsen imiterat känslor och speglat föreställningar, efterliknat vår omvärld och gestaltat vår fantasi, befast våra samhällens värderingar och ifrågasatt deras riktighet.

Det är därför vi fortfarande spelar grekiska klassiker som Elektra och Medea på våra teaterscener, läser August Strindberg och Selma Lagerlöf i skolan och vänder oss till såväl kulturhistorien som den nyskapande konsten för att sätta våra samtidsfrågor i nya perspektiv.

Därutöver behövs också ett rikt och fritt kulturliv för att skapa och förnya ett demokratiskt, öppet och tolerant samhälle.

Kulturell mångfald och bildning stimulerar inte bara den enskilda människan såväl intellektuellt som emotionellt utan bidrar också till att utveckla det civila samhället och det offentliga samtalet.

Det är därför en självklar utgångspunkt att samhället – i form av offentliga, privata och ideella krafter – delar ansvaret för kulturens framtid.

Kulturpolitiken bidrar till ett kulturliv och ett offentligt samtal där djupare mänskliga, sociala och kulturella värden kan spridas. På så vis kan en humanistisk människosyn förankras i hela samhället.

I mötet med kultur som berör oss och som visar andra erfarenheter än våra egna påminns vi om vår gemensamma mänsklighet och att våra synbara olikheter är mindre än våra likheter.

Herr talman! Ett fritt kulturliv gör livet roligare. Men framför allt skapar, bevarar och utvecklar det dessa omistliga värden som ligger till grund för tolerans och öppenhet mot varandra och mot omvärlden.

(Applåder)

I detta anförande instämde Anne Marie Brodén, Gustaf Hoffstedt, Peter Jutterström (alla M) samt Christer Nylander (FP) och Lars-Axel Nordell (KD).

Anf. 77 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! När jag började arbeta med de kulturpolitiska frågorna här i riksdagen blev jag förvånad över hur missnöjda och kritiska kulturarbetarna var mot kulturministern. Jag hamnade ibland i den situationen att jag fick försvara kulturministern: Hon är inte så dålig som ni säger. Nej, så ond är hon inte.

Däremot är hon ganska dålig. Vi är sämst i Norden. Jämfört med alla andra nordiska länder är Sverige det land som satsar minst på kultur och fritid. Att möta kritik med skryt är måhända en mänsklig reaktion. Det kan jag nog ha gjort själv någon gång. Då kanske det är bra att man har någonting att sätta bakom de skrytsamma orden. Där menar jag att regeringen har väldigt lite att komma med.

Jag noterade att kulturministern i sitt relativt långa anförande inte över huvud taget nämnde kulturskolan, som jag ser som en av de främsta möjligheterna för barn och ungdomar att få möjlighet att utöva kultur.

Kulturministern nämnde inte scenkonstspensionerna, som en enig riksdag upprepade gånger har krävt att regeringen ska lösa. Men det var för pinsamt för kulturministern, så därför förblev hon tyst.

När det gäller Kulturarvslyftet blev skrytet som larvigast. Det är ett fiasko! Hur många är det nu som har fått jobb med Kulturarvslyftet, och hur många var det som ni trodde skulle få jobb?

Det är dessutom så att skryta om att Umeå får hälften så mycket till Kulturhuvudstadsåret 2014 som Stockholm fick när staden var kulturhuvudstad 1998 är lite övermaga, menar jag. Kulturministern har en del att bevisa och lite mindre att skryta om.

Anf. 78 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Det var ord och inga visor. Jag tror att Lars Ohly använde ordet skryt tio tolv gånger. Det ligger inte för mig att stå och skryta. Men jag är stolt och nöjd över den kulturpolitik vi har och den budget som vi i dag diskuterar.

Jag är stolt därför att vi varje år sedan regeringen kom till, från den tid när Lars Ohly var med och måhända påverkade kulturpolitiken via Socialdemokraterna. Jag vet inte vad han fick igenom då. Jag är väldigt stolt över vad vi gör trots att detta inte sker i omvärlden.

Jag är ännu stoltare över att vi har lyckats förnya kulturpolitiken. Det är säkert ingenting som Lars Ohly hade velat se hända. För honom var 1974 års kulturpolitik och de målen huggna i sten för all framtid.

När Lars Ohly i sitt tidigare inlägg talade om solidaritet är det ett uttryck som vi nog definierar helt olika. För Lars Ohly är solidaritet att han

och hans gelikar tar hand om människors inkomster och bestämmer vad som är lämpligt för var och en. Det är inte min syn på solidaritet.

(Applåder)

När det handlar om Norden kan vi jämföra oss lite hur vi vill. Jag träffar mina nordiska kulturkolleger. Jag vet till exempel om den situation som den isländska kulturministern har befunnit sig i och hur kärvt det har varit och hur hon har kämpat. Jag tycker att hon är värd allt beröm för det.

Jag träffar också min danska och min finska kollega som tvingas till nedskärningar på kulturområdet. Vi kan räkna hur vi vill, men Sverige ligger långt framme. Ska vi jämföra oss med någonting annat kan vi i så fall ta hela EU. Där är Sverige och svenskarna de mest kulturaktiva i hela Europa.

I min nästa replik går jag gärna in på frågor som jag inte hann med nu eller i mitt tal. Det gäller exempelvis samverkansmodellen eller Kulturskolan.

Anf. 79 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! På slutet undslapp sig kulturministern en ren lögn. Det gällde de mest kulturaktiva i hela Europa. SCB mätte inte bara hur stor del av bnp som gick till kulturområdet utan också hur aktiv befolkningen var. Det visade sig att både islänningar och finländare var mer aktiva på kulturområdet än vad svenskarna är.

Det finns rätt lite grund för skryt och för att stå här att vara så liknöjd som kulturministern är. I stället borde kulturministern fråga sig: Vad man kan göra för att till exempel tillgängliggöra kultur mer?

Tydligen har man i budgetprocessen kommit fram till att ett förslag man kan genomföra är att ta bort 30 miljoner kronor till taltidningar. Det är vad regeringen föreslår. Är 30 miljoner mindre till taltidningar ett bra sätt att tillgängliggöra det som är gemensamma nyttigheter?

Sedan fick kulturministern en liten applåd från sin lilla hejklack när hon sade att solidaritet är när var och en tar hand om sin inkomst själv. Det är den synen som präglar kulturpolitiken, nämligen att det inte är ett gemensamt ansvar.

Det är inte vi tillsammans som ska se till att kulturen får leva och utvecklas. Var och en bestämmer själv vilken kultur man vill gynna med sin egen inkomst. De som har mest inkomst får mest makt. De som får störst skattesänkningar har mest att säga till om i den kulturpolitik som regeringen i marknadsanpassningens namn bedriver.

Fortfarande sägs inte ett ord om Kulturskolan och scenkonstpensionerna på grund av att det var för pinsamt, och det görs ett väldigt svagt försvar för Kulturarvslyftet. Det är en svag kulturminister vi ser i riksdagens talarstol i dag.

Anf. 80 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Det är lite svårt att svara om Lars Ohly hela tiden väljer att föra in nya frågor i sammanhanget.

Vi kan ta Kulturskolan. Kulturskolan är en viktig institution. Jag har själv gått där och spelat, kanske inte med den största framgång, men jag har haft glädje av det. Det finns enligt Smok, tror jag, i dag elva kommu-

ner som inte har kulturskola, och åtta av dem styrs av vänstermajoriteter. Lars Ohly kan till att börja med gå hem och börja göra hemläxan där.

En helt ny fråga är taltidningarna. Det är intressant. Det är rätt symptomatiskt för Lars Ohly. Det var bättre förr. Det var alltså bättre med inlästa kassetter där det bara var tillgång till 90 minuter av en dagstidning.

Vi gör nu ett intåg i den nya världen, Lars Ohly, i den digitala världen. Taltidningarna ska bli tillgängliga på ett nytt sätt för många fler, och det gäller hela tidningen. Det skulle jag vilja säga är en stor förändring.

Lars Ohly har flera gånger tagit upp Kulturarvslyftet. Det är en viktig satsning. Jag medger också att det varit svårare att få det genomslag som vi hade trott. Det innebär inte att jag har slutat tro på det eller att jag lutat mig tillbaka, vilket Lars Ohly också inledningsvis antydde.

Vi för ständiga diskussioner med såväl kulturinstitutionerna som Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna. Jag vet att viljan finns. Jag vet också att det finns en del stötestenar. Jag kan lova Lars Ohly att jag jobbar vad jag kan för att få bort så många som möjligt av dem.

Eftersom vi har en trevlig tradition att ge en liten julgåva här vill jag gärna lämna en bok till Lars Ohly.

Anf. 81 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Jag tog i mitt anförande upp några frågeställningar till kulturministern och hade hoppats att hon skulle svara lite grann på de frågeställningarna när hon höll sitt anförande. Men jag fick inga svar.

Därför passar jag på att lyfta upp frågorna igen i ett replikskifte.

Det gäller scenkonstspensionsfrågan. Vi har flera tillkännagivanden från kulturutskottet om att frågan måste lösas. Kulturministern själv, när hon satt i opposition, drev på i frågan och sade att hon minsann skulle lösa den om hennes parti fick regeringsmakten.

Nu har det, precis som jag sade i mitt anförande, gått ganska många år. Under de åren har kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth haft frågan på sitt bord. Men vi har fortfarande inte sett någon lösning.

I budgetpropositionen säger man att man ska återkomma. Nu ger jag kulturministern chansen att klart och tydligt tala om när man tänker återkomma till riksdagen om en lösning på frågan. Det är en fråga som väldigt många kulturinstitutioner brottas med, för man vet inte hur man ska lösa den ekonomiska delen, vilket gör att det blir mindre och mindre verksamhet där ute, eftersom frågan inte är löst.

Herr talman! Nu ställer jag frågan klart och tydligt: När kommer kulturministern med ett konkret svar till oss i riksdagen?

Anf. 82 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik:

Herr talman! Så sent som i förra veckan, tror jag det var, hade Isak From och jag en debatt om just den frågan. Om Gunilla Carlsson läser protokollet med den blir nog en del klarare.

Det är riktigt – som jag också påpekade när Isak From och jag debatterade frågan – att frågan är svår och segdragen. Den fanns även under Gunilla Carlssons tid, när hon satt i majoritet i kulturutskottet. Gunilla Carlsson känner igen frågan väl.

Det är riktigt att vi tog oss an frågan redan tidigt under förra mandatperioden, i hopp om att vi skulle kunna lösa den. Men frågan är – det tror jag att även Gunilla Carlsson insåg, när Socialdemokraterna hade regeringsmakten – mer komplicerad än man tror.

Det är därför som vi nu i samtal med parterna bland annat har kommit fram till att den bästa lösningen är att man tar hand om frågan och löser den i kollektivavtal. Det är också en uppfattning som bland annat Svensk Scenkonst och de fackliga organisationerna delar. De samtalen pågår nu, och vi återkommer så fort som möjligt, precis som det står i budgetpropositionen.

Jag är lite fundersam över en del som Gunilla Carlsson tog upp tidigare. Hon mer eller mindre gjorde oss i alliansregeringen skyldiga till att vi inte hade satsat så mycket på läsande.

Jag kan konstatera att trots de tråkiga siffror som vi nu får när det gäller läsförståelse har vi verkligen gjort en hel del. Redan förra mandatperioden gjordes en stor satsning på läsa-skriva-räkna i lågstadiet. Vi har gjort skolbiblioteken obligatoriska. Det var de inte tidigare. Vi har haft en litteraturutredning som nu är ute på remiss och som så småningom kommer att resultera i en proposition.

Det är långt mer än vad som hände under den tid då Gunilla Carlssons partifränder satt i regeringen.

Anf. 83 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Trots den satsning som kulturministern lyfter fram visar det sig nu att resultaten dalar ytterligare vad gäller läsförståelse. Med andra ord har de satsningar som man har gjort inte gett resultat.

Vi satsade också på läsfrämjande verksamhet när vi hade regeringsmakten. Nu lägger vi ytterligare 3 miljarder inom utbildningsutskottets område, inte minst på att få ned storleken på klasserna. Vi vet att det är i de lägre åldrarna som mycket av läsförståelsen grundas och där man behöver resurser för att kunna hålla nere klasstorleken. Vi gör en hel del satsningar vad gäller läsandet.

Men det handlar också om att se hur man kan nå ut till nya grupper. Precis som jag lyfte fram i mitt anförande handlar vårt läslyft just om att se mängder av andra aktörer som finns för att öka läsandet. Jag pratar om fackföreningsrörelsen och idrottsrörelsen, och det finns andra delar. Jag tror att biblioteken gör en jättebra insats. Men jag tror att de som behöver läsandet kanske inte ens tar sig till biblioteket. Då måste vi fråga oss: Var hittar vi de grupperna? Det lyfter vi också fram i vårt läslyft som en del för att nå ett bättre resultat.

I den här repliken skulle jag också vilja fråga om Kulturarvslyftet. Vi har väldigt tydligt sagt att vi tycker att det är ett misslyckande. Vi vill göra något annat med de resurser som kulturministern väljer att lägga på detta misslyckade projekt och satsa på ett nytt Accessprojekt. Regeringen tog över det när de fick regeringsmakten efter det att vi socialdemokrater hade genomfört Access med ett väldigt lyckat resultat. Är man ute på institutioner lyfter de fram det som en mycket bra insats som väldigt många använder, medan de däremot tycker att Kulturarvslyftet inte är något bra projekt.

Varför lyssnar inte kulturministern på institutionerna? Ett helt år har gått, och man har inte ens nått upp till 10 procent av det som var målsättningen. Är det inte dags att tänka om?

Prot. 2012/13:41
11 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 84 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Enligt Sverigedemokraternas Mattias Karlsson råder det inte så stora skillnader mellan våra respektive partier, men jag tycker nog att det gör det, även om vi delar oron för läsningen, fast det kan vi ta i ett separat sammanhang.

Access, som Gunilla Carlsson tog upp, var en tvåårig satsning avsedd att vara i just två år. När alliansregeringen tillträdde 2006 såg vi att det fanns stora fördelar, och vi valde därför att förlänga Accessatsningen i ytterligare två år.

Men Access är något helt annat. Det projektet riktar sig också till museiinstitutioner, arkiv och bibliotek, men det handlar om akademiker. Enligt det förslag som Gunilla Carlsson och hennes parti har lagt fram ska, vad jag förstår, 196 miljoner kronor ge 600 jobb. Men det är långt under den lönenivå som den fackliga organisation DIK rekommenderar.

Det kan knappast vara något som skulle lösa problemen för kulturinstitutionerna, om nu Gunilla Carlsson hade tänkt sig det, för det blir en klart mer dyrbar reform än Kulturarvslyftet.

Som jag sade i en tidigare replik avser jag att fortsätta detta.

Det är en fråga som ständigt återkommer i Socialdemokraternas kulturpolitik. Jag begriper inte riktigt varför man håller fast vid något som inte är så relevant. Det gäller fri entré på museer, och då handlar det om 19 museer av de närmare 300 museer som finns i Sverige i dag. Då kan vi tala om en rätt orättvis situation, om de ska ha så kallad fri entré – det var det ju inte under er tid, för det gällde bara basutställningar och inte barn och unga utan bara ett litet antal – i synnerhet som vi nu har fått den nya statistiken, som visar att museibesöken fortsätter att öka och nu, trots att många museer väljer att ta entré, är uppe på i stort sett samma nivåer, vilket är glädjande, under en period då det hette att det var fri entré fast det egentligen inte var det.

Anf. 85 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Kulturministern började med väldigt många fina ord om att utveckla och fördjupa kulturpolitiken. En sak som sades var att man vill stärka barns och ungas rätt till kultur. Det var ganska mycket i anförandet runt barns och ungas rätt till kultur, att det ska ta mer plats i samhället och att det ska ske i skolan.

Jag har varit ute rätt mycket och besökt kommuner och hör ofta att de säger att ungdoms- och barnkulturen inte riktigt är på agendan när det gäller regeringens politik för barn och unga. Det kan jag skicka med.

Vi kan titta på den sammanhållna politik som regeringen har, där vi har en utbildningsminister som har en viss agenda och en kulturminister som har en annan agenda. I så fall håller jag på kulturministers agenda när det gäller barns och ungas rätt till kultur.

Men kulturministern pratar sällan om musik- och kulturskolorna, och vi har en utbildningsminister som har plockat bort estetisk verksamhet i gymnasiet. Vi har fått en skolbibliotekslag. Men den haltar något, eftersom det viktigaste i skolbiblioteken inte finns med, nämligen bibliotekariens roll.

Sammantaget är det frågor som har med barns och ungas rätt till kultur att göra. Jag frågar då kulturministern i det här inlägget hur regeringen ser på detta. Regeringens politik måste sammantaget lyfta fram barns och ungas rätt till kultur ur ett helhetsperspektiv, eftersom det kommer in på många områden.

Anf. 86 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag skulle gärna vilja få veta lite mer konkret var Tina Ehn har uppfattat att man inte tar barns kultur på allvar. Jag får helt andra signaler, inte minst därför att vi också har ständig dialog med våra institutioner. Det står tydligt inskrivet i regleringsbrev och instruktioner att barns och ungas rätt till kultur är prioriterad. Då handlar det inte bara om att man ska ha verksamhet *för* barn och unga utan också *med* barn och unga. Att få en återkoppling där är väl så viktigt.

När det gäller skolbibliotek finns det nu, som Tina Ehn konstaterade, en lag, vilket det inte var tidigare. Den har tillkommit under alliansregeringens tid. Nu är Litteraturutredningen, som också tar upp läsningen i skolan, ute på remiss. Den återkommer vi till, precis som jag nämnde för Gunilla Carlsson.

Jag kan se en del möjligheter till förbättring för barn- och ungdomskulturen. Det gäller inte minst på filmområdet, som kommer att debatteras senare i kväll. Här skulle vi absolut behöva se någon form av lyft också.

Tina Ehn nämnde gymnasieskolan och de estetiska ämnena. De är inte försvunna. De är förvisso inte längre obligatoriska, men det är fler som väljer de estetiska ämnena i dag än tidigare. Vi kan också hämta inspiration och finna problemlösningar i Ungdomsstyrelsens rapport om barns och ungas kulturvanor. Jag rekommenderar verkligen en läsning av den. Den kom för ett år sedan. Den visar att 13–20-åringar är väldigt aktiva kulturellt, men det syns inte alltid i statistiken. De betecknar dock sig själva som kulturintresserade och kulturaktiva, men det är som vanligt ofta så att flickor får mer än pojkar och att samhällets resurser inte alltid styrs jämlikt. Det avser vi dock att återkomma till.

Anf. 87 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Det är alltid svårt att generalisera, och det är väl något man egentligen ska undvika. Här handlar väl mycket om trender. Man upplever att det pratas väldigt lite om barn- och ungdomskultur och kanske på en annan nivå. Vi kanske pratar mycket om det.

En sak man också ser på bibliotek är att de som lånar mest böcker är barn och unga, men de har minst utrymme på biblioteken. Det är också en intressant iakttagelse som man kan göra.

Jag hör ministern prata om det som ska komma. Jag ser fram emot de propositioner som ska komma till våren. Jag har väntat länge på bibliotekslagen. Vi har väntat på den om public service och så vidare. Vi ser

fram emot intressanta debatter om olika kulturområden här, så att inte denna budgetdebatt blir den enda debatten på kulturområdet under hela hösten. Vi vill vara med och lyfta fram kulturen och debattera den flitigt. Det är precis det man ska göra.

Jag avslutar med att önska god jul.

Anf. 88 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag avser också att om en liten stund önska god jul.

Det finns mycket man skulle kunna önska. Det gör jag också, till exempel det som Tina Ehn tog upp när det gäller ytan för barn på biblioteken. Vi kan glädja oss åt att det fortfarande i hög grad är barn- och ungdomslitteraturen som lånas ut även om vuxenutlåningen minskar. Det är återigen en fråga för Litteraturutredningen och dess remissinstanser.

Jag debatterar gärna kulturpolitik och kommer så fort som det blir interpellationer eller enkla frågor eller i den mån kulturutskottet kallar. För mig är kulturen och kulturens utväxling, om jag får kalla det så, för att kulturen ska ta plats på många fler områden, en väldigt angelägen fråga. (Applåder)

Anf. 89 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Som jag tog upp i mitt anförande är villkoren för att trossamfund ska få statsbidrag att man ska upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar varpå samhället vilar. Då tänker sig säkert den vanlige medborgaren att om man bryter mot detta villkor får det någon typ av konsekvens. Men nu har det under flera års tid uppdagats enstaka fall av missförhållanden, och för ett halvår sedan avslöjade SVT:s *Uppdrag Granskning* att det i 60 procent av de moskéer man undersökte i landet pläderades för att kvinnor ska underkasta sig män, för att de ska acceptera att bli misshandlade och att de ska acceptera att ha sex mot sin vilja. Det är som jag tolkar det ett uppenbart brott mot villkoret att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar vårt samhälle vilar på. Så ser jag det i alla fall.

Därför undrar jag: Hur har dessa missförhållanden kunnat undgå kulturministern tidigare? Varför får det inga konsekvenser när man bryter mot villkoren? Är det en rimlig ordning att man i stället för att drabbas av konsekvenser om man bryter mot de villkor som man har gått med på belönas med ökade anslag på det sätt som kulturministern har valt att göra i årets budget?

Anf. 90 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Det är riktigt att regeringen är en enhet, men det är inte längre jag utan Stefan Attefall som har ansvar för Trossamfundsrådet. Jag blir precis lika upprörd som Mattias och de flesta andra i den här salen över de uppgifter som kom fram i *Uppdrag Granskning*, om de nu är sanna. Våld är aldrig acceptabelt, inte mot någon, och den här formen av våld faller också under allmänt åtal. Men den debatten får Mattias Karlsson föra med Stefan Attefall.

Anf. 91 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Om det inte är acceptabelt måste man på något sätt visa det. Man måste sätta ned foten och visa att detta inte är tolerabelt i det svenska samhället. Annars sänder man ut väldigt konstiga signaler. När man då inte heller drar undan bidragen utan faktiskt ökar dem i stället blir det nästan som att man belönar de samfund som har misskött sig i stället för att visa att man inte tolererar deras beteende.

Ett område som man till skillnad från trossamfundet inte satsar på från regeringens sida är idrotten. Som jag nämnde i mitt anförande urholkar regeringen stödet till idrotten med 90 miljoner kronor bara under nästa år. Denna urholkning kommer också att fortsätta för varje år som idrotten inte kompenseras för pris- och löneomräkning, som Riksidrottsförbundet har vädjat om.

Riksidrottsförbundet uppger också att om inget görs åt detta kommer man inom en ganska snar framtid att tvingas till besparingar på bland annat barn- och ungdomsidrotten. Jag undrar om detta är något som kulturministern tar på allvar och vad hon i så fall tänker göra åt situationen.

Anf. 92 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag hade nästan hoppats att också Mattias Karlsson skulle ge sig in och försvara det förslag om museer man har i sitt budgetförslag, men det är möjligt att han tog intryck av diskussionen innan och bestämde sig för att inte ta upp den frågan.

Idrotten har under den borgerliga regeringen fått ett kraftigt ökat stöd. Stödet till idrotten har sedan sekelskiftet 2000 tredubblats. Sedan vet jag att det alltid, inom idrotten liksom inom samtliga verksamheter, finns en önskan om mer pengar.

Jag för regelbundna samtal med Riksidrottsförbundet och har nog situationen rätt klar för mig. Det är ingen alarmerande situation. Att de vill ha en pris- och löneomräkning har vi diskuterat. Det fungerar inte så. Däremot får myndigheten Sisu detta.

Idrotten har enligt sina egna önskemål fått en stabil uppräknings, det vill säga ett stabilt anslag, i stället för att som tidigare vara beroende av Svenska Spel. Det är man inte längre. Det elitstöd den tillfälliga satsningen innebar – det var uppenbart för idrotten att det var en tillfällig satsning – kommer att räcka också under nästa år. Sedan får vi ta ställning till fortsättningen.

Jag ser i dag ingen anledning till oro när det handlar om idrottens anslag, däremot i en del andra frågor som berör idrotten, om hur man behandlar barn och unga och att barnrättsperspektivet alltid ska hållas högt. Den diskussionen finns det stor anledning att föra vidare.

(Applåder)

Anf. 93 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på alla reservationer.

Alliansen levererar. För sjätte året, som kulturministern sade, har vi gett mer pengar till kulturen. Över 12,6 miljarder kronor är kulturbudgeten på för 2013.

För några veckor sedan publicerade Kulturrådet en sammanställning över det offentliga stödet till kulturen, där man redovisade att stödet har ökat med 19 procent under en tioårsperiod. Det är ingen dålig utveckling. Jag hoppas att Lars Ohly lyssnar på vad Kulturrådet säger.

23 miljarder per år är det offentliga stödet. Då är det staten som står för 43 procent. Landsting och regioner står för 14 procent och kommunerna för 41 procent.

Vad som inte redovisas i den här rapporten är vad människor själva lägger ut på kulturen, människor som köper böcker i bokhandeln, som går på musiker eller som köper tavlor. Det är faktiskt två tredjedelar av kulturomsättningen som görs av oss själva, av oss skattebetalare. Vi betalar alltså både till det gemensamma och till det som vi själva är intresserade av och vill stötta ytterligare.

Vi i Alliansen är glada över att vi har kommit så här långt, och vi fortsätter på den väg som vi stakade ut i *Tid för kultur* år 2009. Kulturministern har förnämligt tagit upp de satsningar som vi har gjort, och oppositionspartierna har haft möjlighet att få svar på de frågor som de har.

Vi kan nu titta på det betänkande som vi har framför oss. Det är 14 beslutspunkter, och det är fyra reservationer. Intresserade som har följt kulturdebatten kan tro att oppositionen har massor med alternativ till den rådande politiken, men i betänkandet får man leta länge innan man ser att de har någon avvikande mening. Det är mycket snack och lite verkstad i den oppositionen.

Det låter på oppositionspartiernas företrädare som att de har hur mycket mer pengar som helst. Men inget av partierna i oppositionen har mer än 3 procent i ökade anslag till kulturen. Därför undrar man. Det är mycket prat och lite verkstad. Det tycker jag är tråkigt.

Flera har sagt att vi ska citera kända verk, herr talman. När jag hör om kulturen tänker jag på björnen Baloo i *Djungelboken*. När han hör Mowgli försöka ryta säger han: tss, tss, tss, tss.

Det var mitt citat, herr talman.

Jag börjar med det största partiet i oppositionen, Socialdemokraterna. De pratade nästan mest. De har 322 miljoner kronor utöver vad regeringen har. På det kommer de tre i ökning.

Där måste den politiska kompassen ha fått fnatt, för Socialdemokraterna kräver att Kulturarvslyftet ska avslutas. Man tar då från dem som verkligen står i utanförskap och vill ge till dem som faktiskt är på arbetsmarknaden. Jag och vi i Alliansen säger inte att kulturarbetare är de som har det bäst på arbetsmarknaden. Men här handlar det om att ge dem som står långt från arbetsmarknaden en möjlighet att gå från utanförskap till innanförskap. Jag trodde aldrig att detta skulle drabba socialdemokrater.

Jag skulle vilja höra hur Gunilla Carlsson har tänkt med detta, att ta från dem som inte har någon möjlighet på arbetsmarknaden. Vad ska de 400 personer som redan har fått anställning inom Kulturarvslyftet göra med socialdemokratisk politik? Vad ska Gunilla Carlsson göra med dem? Ska hon kasta ut dem i utanförskap igen? Det skulle vara mycket intressant att höra.

Nyskapande kulturpolitik är inte Socialdemokraternas stora grej. 80 miljoner kronor läggs på att tvinga museerna att ha fri entré igen. 80

miljoner kronor är inte ens full kostnadstäckning. Man får faktiskt in 100 miljoner kronor varje år på entréavgifter. Hur ska museerna göra då? Det skulle vara jättebra att få höra det av Gunilla Carlsson.

Det här är ungefär de stora skillnaderna i budgetförslaget.

Nummer två, herr talman, på min lista är Miljöpartiet. De ligger närmast Alliansen med 245 miljoner kronor i ökning. Miljöpartiet tycker att Kulturarvslyftet nog är en ganska bra idé, bara det får lite fart, precis som vi har sagt. Miljöpartiet anser inte att fri entré är någon bra grej, och vi är glada över att man har insett detta.

Men vad jag gärna skulle vilja ha reda på är hur Miljöpartiet har tänkt om de 2 000 extra folkhögskoleplatser som man har i sitt budgetförslag. Hur skulle folkhögskolorna på ett år kunna ordna detta när det är 1 000 mer än vad folkhögskolorna själva säger att de kan mäkta med på en betydligt längre tid. Det skulle vara intressant att höra.

Herr talman! Det tredje partiet i oppositionen är Vänsterpartiet. De har såklart mest i sin plånbok. De har 371 friska miljoner i sitt förslag. Men vad de ska använda de här till är jättesvårt att läsa ut i deras motion.

Vi har hört Lars Ohly stå här och tala om kommersialismens skadliga verkningar under sitt anförande och i replikskiftet. Men det skulle vara intressant att få höra lite mer detaljerat vad man har tänkt göra med de här pengarna. Jag kan gissa att Lars Ohly vill tvinga museerna till fri entré, och där är man överens med S. Men några andra svar är det svårt att uttyda.

Partiets övriga skuggbudget präglas av chockhöjning av skatter som kortvarigt ger mer pengar till filmstöd, folkbildning och regionalt kulturstöd men som skulle bli ett dråpslag för den enskilde konsumenten.

Det sista partiet, herr talman, är Sverigedemokraterna. De kommer på tredje plats med 288 miljoner kronor mer än regeringen. När jag läser motionen är det nästan som att höra Lars Ohly på den gamla goda tiden. Det är väldigt mycket antikapitalistiskt och solidariskt i bred vänsterpolitisk mening. Det skulle vara intressant att diskutera den frågan mer, men jag ser att min tid rinner ut.

Sammanfattningsvis, herr talman, ser jag en enad allians. Vi är fyra partier. Vi har olika uppfattningar. Men vi har en enad politik som vi ständigt arbetar med. Mot detta står en opposition, fyra partier, som inte är enig om någonting.

(Applåder)

Anf. 94 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! När Cecilia Magnusson talar vet man ibland inte om hon är medvetet rolig eller omedvetet rolig. Men rolig är hon, framför allt när hon säger: Det finns bara fyra reservationer i det här betänkandet.

(CECILIA MAGNUSSON (M): Visst är det roligt!)

Det är jätteroligt, eftersom vi inte får lämna reservationer på alla de utgiftsposter som vi har. Det får vi inte enligt riksdagsordningen. Det kan vara bra för åhörarna att veta att vi inte får lämna reservationer när det gäller Kulturskolan, när det gäller avgiftsfrihet på museerna och när det gäller punkt efter punkt där vi har haft andra uppfattningar än regeringen. Att det bara finns fyra reservationer var väl inget starkt argument för att

ge sken av att skillnaderna är små mellan regeringen och oppositionen. Det var ett ganska uselt argument, Cecilia Magnusson.

Nå, finns det då några skillnader? Ja, men inte de som Cecilia Magnusson tror. Hon argumenterar mot det hon trodde att jag sade. Jag nämnde aldrig kommersialismens skadeverkningar. Det kan man läsa i protokollet. Jag nämnde ingenting om det, men hon säger att jag stod och orerade om det. Då måste jag ha talat mycket om det – i Cecilia Magnussons huvud, men inte i kammaren. Frågan är: Är hon medvetet rolig eller är hon omedvetet rolig när hon citerar någonting som inte har sagts? Jag vet inte.

Det jag däremot sade var mycket konkret, och även det kan man läsa i protokollet, ifall Cecilia Magnusson missade det när jag sade det. Det kan också läsas i vårt särskilda yttrande nr 4, där vi på område efter område visar vad vi vill lägga pengar på. Det handlar, alldeles riktigt, om museerna, men inte bara om de statliga utan också om de regionala och kommunala museerna. Det handlar om Kulturskolan. Det handlar om Läsförbundet. Det handlar om mängder av olika kulturpolitiska satsningar som verkligen skulle innebära skillnad i människors vardag, eftersom det sänker avgifter, ökar tillgängligheten och breddar kulturen.

Anf. 95 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Jag är glad att jag kan roa Lars Ohly. Jag kan dock inte återgälda det med att Lars Ohly roar mig. Hans politik skrämmer mig lika mycket i dag som tidigare.

Jag måste säga att jag skulle vara glad om jag hade en bättre opposition mot mig. Inte ens i fråga om fri entré är Socialdemokraterna, Vänstern, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna överens. Det är det som är så skrämmande. Vi vet inte vad alternativet till en stark alliansregering är. Än mindre vet svenska folket det. Ni kan inte komma överens om någonting, ni fyra partier i oppositionen.

Jag skulle uppskatta om Lars Ohly i sin andra replik kunde berätta lite om detaljerna i kulturbudgeten. 371 miljoner kronor är ganska mycket, och det är svårt att få fram vad ni egentligen vill göra. Jag skulle därför uppskatta att få veta det – om det nu inte är att motverka kommersialismens skadliga verkningar. Det uttrycket kanske inte användes, men i anförandet och i replikskiftet med kulturministern låg det som en air över det som sades. Det är intressant att det lever kvar så starkt.

Kom gärna med lite mer detaljer om vad ni ska använda de extra anslagen till.

Anf. 96 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag får hänvisa till protokollet eftersom jag höll ett anförande som på punkt efter punkt visar vad Vänsterpartiet vill göra med pengarna. Det var ytterst konkret. Nu hörde inte Cecilia Magnusson det, och ändå blev hon rädd. Hon blev så skrämmd att hon tycker att det är skrämmande att till exempel satsa på en avgiftsfri kulturskola i alla kommuner. Ja, det låter ruggigt tycker nog många, i varje fall moderater, eller i varje fall någon, eller i varje fall Cecilia Magnusson. Att vi ska ha museer som är tillgängliga för alla och att man inte tar ut avgifter, utan människor får möjlighet att se de enorma samlingar som vi tillsammans äger – ja, det var skrämmande tycker kanske många, eller i varje fall

några moderater, eller i varje fall Cecilia Magnusson. Att scenkonstspensionerna ska lösas, att kulturarbetarna ska få bättre villkor, att biblioteken ska få bättre möjligheter att fylla sitt uppdrag, allt det är tydligen sådant som skrämmer Cecilia Magnusson.

Jag kan säga att det finns sådant som jag är mer rädd för än ett levande kulturliv. Det finns sådant som jag blir mer skrämmd av än av att vi skulle få en kultur som är tillgänglig för fler och där vi satsade mer pengar på att göra den kulturen tillgänglig. Det finns verkligen inte några proportioner ifall man blir skrämmd och rädd av en kulturpolitik som innebär att kulturen sprids till fler människor, att kulturen får leva och vara provocerande, retande, oroande och inte bara underhållande och roande. Kulturministern sade vid något tillfälle att hon helst ville vara underhållningsminister. Det skulle jag verkligen också önska att hon var, för då satt hon inte i regeringen. Vi behöver en kulturminister i det här landet.

Anf. 97 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Jag är så glad att vi har en kulturminister i detta land som kan ta tag i saker och ting och verkligen reformera och förändra och som kan få hela sin regering att ge ökade anslag till kulturen – varje år. Det är mer än vad Lars Ohly lyckades med när han hjälpte Socialdemokraterna åren före 2006. Jag är därför mycket stolt och nöjd med den kulturminister vi har. Hon är många gånger bättre än den som fanns tidigare.

Jag är övertygad om att kulturministern och den regering som haft möjlighet att styra landet gjort det mycket bättre för kulturarbetarna, som fått fler möjligheter till arbete genom till exempel Skapande skola, vilket öppnat en helt ny arbetsmarknad för kulturarbetarna.

Vi har en regering som satsat på de olika allianserna för att människor, när de står utan arbete, ska ha möjlighet att vidareutvecklas och utbilda sig under den tid de inte har arbete.

Vi har en regering som ser till barnens bästa, inte som på Vänsterpartiets och Socialdemokraternas tid när man hade barnkulturår eller projektår hit och dit men ingen långsiktig verksamhet. Nu har vi Skapande skola, som inte bara ger kulturarbetarna möjlighet till en arbetsmarknad, utan barn får möjlighet att ta del av kulturen och får hjälp i sina kreativa processer när de lär sig.

Vi har en regering och en kulturminister som drar läsandets lans, som ser till att vi kommer till rätta med det underskott som det innebär att barn inte får hjälp med att hitta läsandet och läsnyceln. Det ska vi fortsätta med.

Anf. 98 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Jag upplever nog inte, till skillnad från Lars Ohly, att Cecilia Magnusson är särskilt roande. Jag tycker mest att det är beklagligt att hon inte känner till riksdagsordningen, som säger att vi inte kan foga några reservationer till budgeten, utan de ligger som ett särskilt yttrande. Cecilia Magnusson brukar ju vara noga med att peka på att man ska följa riksdagsordningen, och därför är det lite knepigt att hon inte gör det i dagens debatt.

Cecilia Magnusson tycker inte att vi har någon politik och undrar vad vi egentligen vill. Jag tyckte att jag lyfte fram ganska mycket i mitt anfö-

rande. Jag hör en hel del kritik, bland annat vad gäller pensionsfrågan. Det är ingen ny fråga, utan Cecilia Magnusson har ställt sig bakom ett tillkännagivande till regeringen och efterfrågat en lösning. Fortfarande ser vi ingen lösning på det.

Cecilia talar om att projekt inte är så bra, och barnkulturår tyckte hon inte heller var någonting. Däremot ställer hon sig bakom Kulturarvslyftet, som ju också är ett projekt. Dessutom ställer hon sig bakom ett projekt som inte ens nått 10 procent av det som var målet. Hon talar om 400. Jag har fortfarande inte sett någon rapport om att det skulle vara 400, utan ungefär 10 procent av de 1 200 har man lyckats nå. Jag beklagar det.

Den grupp människor som står utanför arbetsmarknaden skulle vi verkligen vilja hjälpa att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Därför gör vi en satsning på en ny Access. Vi vet att det var ett lyckat projekt där kulturinstitutionerna öppnade upp sin verksamhet och såg till att människor faktiskt kom i sysselsättning. Det tycker vi är en bättre politik än den där man talar om mycket men där resultatet blir väldigt, väldigt litet.

Anf. 99 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Gunilla Carlsson blandar ihop en hel del. Låt mig börja med det som gällde projekt. Barnkulturåret skulle hålla på i ett år och sedan aldrig mer återkomma. Det kan vi nog vara överens om. Kulturarvslyftet är en arbetsmarknadssatsning i en tid av hög arbetslöshet.

Här står en socialdemokrat och säger att vi inte ska ha några arbetsmarknadsprojekt, en socialdemokrat som inte har gjort något annat under sin tid här än att föreslå sådana. Att blanda ihop detta med Accessprojektet tycker jag faktiskt är lite synd.

Kulturarvslyftet är faktiskt till för att hjälpa dem som står längst från arbetsmarknaden, de som inte har fått fäste på en arbetsmarknad. De får hjälp att komma tillbaka och att kunna göra det i en miljö med kultur, som vi vet har en läkande process. Om Gunilla Carlsson kommer ihåg det så har den här regeringen gjort en satsning på kultur och hälsa som är väldigt lyckosam. Vi vet från forskning att kulturen främjar hälsa. Här får människor som står längst från arbetsmarknaden en möjlighet att få in en fot på arbetsmarknaden till ett innanförskap och slippa stå utanför.

Jag ställde en fråga till Gunilla Carlsson i mitt anförande. Vad tänker Gunilla Carlsson göra med de 400 personer som hittills har fått möjlighet till en anställning i Kulturarvslyftet? Ska de bara kastas tillbaka till ett utanförskap, eller hur ska man hantera dem? Det är människor som inte är kulturarbetare från början. Jag skulle vara jättetacksam för att få ett svar på den frågan.

Anf. 100 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Med en socialdemokratisk politik skulle vi absolut se till att de här människorna kom i sysselsättning. Behövde de rehabilitering skulle de få det, men de skulle också få möjlighet till arbete.

Med en socialdemokratisk regering skulle vi inte skicka tillbaka 18 miljarder av Arbetsförmedlingens resurser från 2007. I år skickar man tillbaka drygt 3 miljarder av de resurser som har gått till Arbetsförmedlingen. Vi skulle använda dem. Vi skulle se till att de faktiskt riktades in på den grupp människor som du lyfter fram. Du pratar ju bara!

Det är liksom 10 procent av det som var målet som har kommit in på Kulturarvslyftet. Tycker du att det är att ta ansvar? Tycker du att det är att se de människor som faktiskt har det som allra svårast att komma in på arbetsmarknaden?

Jag tycker att det är fruktansvärt förnedrande att höra från Cecilia Magnusson hur man värderar de här människorna. Man måste väl se till att göra insatser som faktiskt ger resultat, inte bara prata om det utan faktiskt göra politik och se till att politiken följer verkligheten som den ser ut, annars blir det inga bra resultat. Det har väl Kulturarvslyftet väldigt tydligt pekat på.

Jag skulle också – usch, jag blir så frustrerad – vilja ställa frågan till Cecilia Magnusson eftersom hon lyfter fram fri entré till museerna. För oss socialdemokrater handlar kulturen om att människor också ska kunna ta del av den. Du pratar om att det är vissa människor som ska ta del av kulturen. Moderat politik är ju att ta från de fattiga och ge till de rika. De som får mer i plånboken ska ta del av kulturen.

Vi har en annan syn. Vi vill se till att fler människor kan ta del av vårt gemensamma kulturarv. Därför står vi fast vid den fria entrén på de statliga museerna, för det gjorde faktiskt att väldigt många människor som i dag inte går till museerna kunde gå dit.

(Applåder)

Anf. 101 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Gunilla Carlsson glömmer att vi införde fri entré på museerna för barn upp till 18 år. Vi prioriterar först och främst barn och unga. Vi tycker att vuxna människor som kan köpa en Big Mac också kan betala en entré till museerna. Det Gunilla Carlsson också glömmer är att specialutställningar, typ Picasso eller andra finare utställningar, inte var avgiftsfria. Till dem var man tvungen att betala på den tiden.

Både Gunilla Carlsson och Socialdemokraterna lägger till fri entré på de statliga museerna. Det är ju en underfinansiering. 100 miljoner kronor får de statliga museerna in varje år på avgifter, men Socialdemokraterna lägger endast 80 miljoner kronor. Om Gunilla Carlsson hade kvar någon replik, vilket hon inte har, hade det varit intressant att höra hur museerna skulle göra med tanke på de ytterligare 20 miljonerna.

Nej, vi pratar inte bara. Vi gör insatser. Jag är övertygad om att Kulturarvslyftet och de insatser som hjälper människor som står längst ut från arbetsmarknaden att komma in och som dessutom använder kulturen och dess läkande kraft till detta kommer att ge ett jättebra resultat när det väl är färdigt. Det har tagit lång tid. Vi hade alla önskat att det hade gått fortare, men pengarna finns kvar så det kan bli de 4 400 innan det blir färdigt. Vi får vänta och se. Vi får återkomma till det.

Pensionsfrågan tror jag kommer att lösa sig under året.

Anf. 102 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Cecilia Magnusson höll ett anförande där det ställdes ett antal frågor och gjordes ett antal påståenden. Dessutom säger Cecilia Magnusson att hon vill ha en bättre opposition, att vi inte är överens om någonting och att det är dåligt.

Vi har en gemensam reservation som handlar om scenkonstpensionerna. Den är väldigt viktig. Dessutom är det väldigt viktigt att man kan

ha olika politik och att vi har olika politik. Vi är olika partier så det är ganska självklart. Om det är bättre att vi är överens vet jag inte. När vi tidigare hade ett uttalat gemensamt arbete tyckte man att det också var ett problem. Det där är lite olika.

Det ställdes frågor också. Miljöpartiet tycker tydligen att fri entré inte är en bra grej. Det var det som sades. Jag kan väl säga att Miljöpartiet har drivit frågan om fri entré tidigare. Vi tycker fortfarande att det skulle vara väldigt trevligt att få driva den frågan också, men vi har gjort en annan prioritering i vår budget. Vi ser också när vi tittar på siffrorna att det faktiskt inte är så att besöksantalet är jättepåverkat av den förändring som har skett.

Det som är bra i den förändringen tycker vi är att det är gratis för unga. Men visst, hade vi obegränsat med pengar hade fri entré absolut kommit med.

Kulturarslyftet har jag kritiserat i dag. Jag tror inte att jag behöver säga så mycket mer. Det är inte så att vi tycker att det är jättebra, absolut inte. Jag var ganska tydlig med att säga att här behövs ett omtag. Jag har varit i kommuner där man har sagt att det här är för dyrt, det är för krångligt. Vi har försökt, men det går inte. Det tycker jag är ganska klara signaler.

Det innebär däremot inte att vi säger att vi måste bryta upp det. Vi avvaktar.

Anf. 103 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på Tina Ehn. Det är bara det att hon i början glömde att oppositionen består av fyra partier. Den reservation som hon hänvisar till är det tre partier – Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – som står bakom. Men Sverigedemokraterna, som också tillhör oppositionen, är inte med.

Jag tror att hela kammaren lyssnade när Socialdemokraterna flirtade med Sverigedemokraterna för att få med dem på en gemensam reservation. Det var rätt talande, men ni fick tydligen inte med någon på den flirten. Jag tycker att det hedrar dem. Jag tycker faktiskt att Tina Ehn kan erkänna att oppositionen består av fyra partier. Alliansen står för övrigt också på fyra partiens ben. Där kan vi förhoppningsvis vara överens.

Om vi nu tar upp Kulturarslyftet kan jag tycka att vi hela tiden behöver omvärdera, se hur vi kan göra det bättre och hur vi kan underlätta för de inblandade parterna. Det är ju så när det är nya reformer och arbetsmarknadsåtgärder på gång. Jag tycker att en av styrkorna är att man använder både Arbetsmarknadsdepartementets kompetens och Kulturdepartementets kompetens i de här frågorna. Det skulle vara bra om vi i flera frågor använde flera områdeskompetenser för att göra samhället bättre.

Det skulle vara intressant att höra Tina Ehn svara på den fråga som jag ställde om folkhögskoleplatserna.

Anf. 104 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Frågan som ställdes om varför Sverigedemokraterna inte står med på reservationen som Miljöpartiet har skrivit tillsammans med S och V får Cecilia Magnusson ställa till Mattias Karlsson. Jag kan

inte svara på frågor som rör Sverigedemokraternas politik, och jag delar inte deras ideologi heller.

Sedan var det kommentaren om flörtandet med S. Jag uppfattade det som att S ställde en fråga till Sverigedemokraterna.

Vidare var det en fråga om fler platser på folkhögskola. Om Cecilia Magnusson och Moderaterna ser det som ett problem att folkhögskolorna inte snabbt kan inrätta ett utökat antal platser ser jag det nog som ett större problem att vi inte kan erbjuda de platser som efterfrågas och som skulle behövas. Det är många sökande till allmän linje på folkhögskolan.

Jag kan hålla med om att vi kanske inte har tänkt på att det saknas några byggnader eller lokaler. Det är mycket möjligt att vi inte har tänkt på saken och att det inte går att genomföra bums. Men jag ser det som ett mycket större problem att vi inte kan erbjuda alla de platser som efterfrågas. Vi framför i vår motion att fler platser på folkhögskola kan innebära att man behöver anställa fler lärare och att det behövs mer lokalyta.

Jag har barn som har gått på folkhögskola. Det är inte alltid undervisningen är inrättad i just den byggnad som är folkhögskolan. Undervisningen kan också ske någon annanstans där man provisoriskt har hyrt in sig.

Anf. 105 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Det var bra att få höra hur Miljöpartiet har tänkt i frågan. Därmed lämnar jag det här replikskiftet.

Anf. 106 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! På en punkt är jag beredd att ge Cecilia Magnusson rätt, nämligen att vi har en svag och idéfattig socialdemokrati som inte förmår att prestera någon särskilt offensiv oppositionspolitik. Det är häpnadsväckande att av de dryga 12 miljarder som regeringen satsar är socialdemokratin nöjd med varje krona. Man vill inte förändra någonting, och man vill inte omfördela eller dra in någonting i de anslagen.

Det var nog det enda som Cecilia Magnusson hade rätt i, för resten var ganska obegripligt. Jag har försökt att hitta en röd tråd, men det är inte alldeles lätt.

Cecilia Magnusson säger att vi sverigedemokrater satsar bara 288 miljoner, men hon bortser då från att vi omfördelar mer än dubbelt så mycket och satsar de pengarna på att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade, gör en stor satsning på barnkultur, satsar mer på kultur och idrott för äldre och satsar på att stärka det svenska kulturarvet och motverka den mångkulturella splittringspolitik som regeringen bedriver.

Cecilia Magnusson säger att alliansregeringen är stark och att oppositionen är svag. Först och främst har jag svårt att förstå hur man kan beskriva en regering som stark när vi talar om en minoritetsregering. Det är en minoritetsregering som dessutom bedriver någon form av blunda-och-hoppas-politik som ofta resulterar i någon form av brasklappslösningar. Antingen sätter man sig i panik och kohandlar med Socialdemokraterna för att slippa få stryk i kammaren, eller kovänder och byter ståndpunkt helt och hållet mot vad man har tyckt innan för att slippa nederlag i kammaren eller struntar i att yrka bifall till sina egna förslag för att slippa uppmärksamhet för att man utgör en svag regering utan majoritet. Det är inte en stark regering enligt min definition.

Cecilia Magnusson säger också att hon önskar att hon hade en bättre opposition. Jag önskar att vi hade en bättre regering. Jag önskar också att vi hade en bättre opposition på många sätt, men jag önskar också att vi hade en bättre regering. Det visar sig inte minst här.

Nu har Cecilia Magnusson fått uppdraget att för regeringens räkning kritisera oppositionspartiernas förslag. Det Cecilia Magnusson lyckas komma fram till efter att ha detaljstuderat Sverigedemokraternas budgetmotion är att jag låter som Lars Ohly.

Anf. 107 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Till skillnad från Lars Ohly roar Mattias Karlsson mig en smula.

Det är helt klart att jag kritiserar Socialdemokraterna, Mattias Karlsson, för svaghet, men det gäller alla oppositionspartier. När jag har läst era motioner har jag inte hittat någonting som jag har tyckt varit spännande. I vissa fall har jag tyckt att det har varit lite skrämmande, men jag låter mig inte hindras.

Mattias Karlsson hade ingen direkt fråga till mig, men jag har många frågor till Mattias Karlsson. Låt mig börja med min första.

Ni skär ned mycket i fråga om kulturtidskriftsstöd och annat – allt som enligt er uppfattning är inkorrekt. Jag som moderat och alliansregeringen jobbar mer och mer för självständiga myndigheter, att politiken ska ha armlängds avstånd till avnämarna. Vi ger så stor frihet som möjligt i våra anslag.

Tycker Mattias Karlsson att det är rätt sätt att driva politik att om bara man uppfyller de kriterier som riksdagen ställer upp ska alla, oavsett om man är multikulturell, religiös, feministisk eller vänsterinriktad, ha möjlighet att söka och få anslag? Är det möjligt i Sverigedemokraternas Sverige?

Anf. 108 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Det som Cecilia Magnusson säger är obegripligt. Å ena sidan låter jag som Lars Ohly, å andra sidan kritiserar Cecilia Magnusson mig för att jag inte vill skattesubventionera allt, vilket den borgerliga regeringen gör och då på många sätt har köpt en marxistisk analys av kulturpolitiken. Cecilia Magnusson får bestämma sig. Antingen är jag kommunist eller så är jag för liberal. Någonstans måste du landa för att det här ska bli begripligt och vi ska kunna ha en fungerande diskussion.

Cecilia Magnusson har många frågor, men jag tycker att det i första hand är regeringen som ska svara på frågor. Det måste nästan vara någon form av rekord i fräckhet när Cecilia Magnusson står här och kräver oppositionen på svar på vad vi ska göra med Kulturarvslyftet. Oppositionen har redogjort för vad vi vill göra med Kulturarvslyftet och hur vi vill förbättra det. Om Cecilia Magnusson hade läst det som faktiskt stod i motionen och inte bara funderat över vad som eventuellt påminner om Lars Ohly hade hon sett att vi har konkreta förslag på hur vi ska kunna förbättra Kulturarvslyftet och göra det mer attraktivt för arbetsgivare.

Regeringen har inte gett några som helst förslag. Man har presterat ett fiasko utan dess like, men man gör ingenting för att förbättra. Man säger att det nog kommer att bli bra med tiden om man inte gör någonting. Jag skulle vilja ha svar från Cecilia Magnusson på vad regeringen tänker

göra för att förbättra resultaten inom Kulturarvslyftet. När kommer det att bli bättre?

Anf. 109 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Jag trodde att vi hade yttrandefrihet och kunde ställa de frågor och ge de svar vi vill, Mattias Karlsson. Så är nämligen reglerna. Jag trodde inte att Mattias Karlsson ansåg sig vara liberal, socialkonservativ, ja, men liberal eller marxistisk, nej. Tydligt är det liberal som Mattias Karlsson är.

Nej, jag tycker inte att Kulturarvslyftet är ett fiasko. Det har gått långsammare än vad vi har önskat, men pengarna finns kvar för 4 400 anställningar. Vi ser över hur det går att förbättra och underlätta. Det har varit ett stort intresse. Vi tror att det kommer att bli en bra arbetsmarknadsåtgärd när det är färdigt. Den arbetsmarknadsåtgärden är angelägen.

Mattias Karlsson och övriga i oppositionen, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna, glömmer bort att 400 människor i dag befinner sig i Kulturarvslyftet. Det är 400 människor som har stått år efter år i utanförskap och inte fått möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. De har nu möjlighet att bidra och komma in i ett innanförskap. De kan dricka kaffe på morgonen tillsammans med arbetskamrater, vara lediga lördag och söndag och få ersättning för utfört arbete. Det är inte ett fiasko att de har fått en möjlighet till detta.

Om Mattias Karlsson och övriga oppositionen tittar på reaktionerna från dem som är inne i Kulturarvslyftet och anordnarna av det framgår det att det är en positiv erfarenhet. Men det finns mycket kvar att göra – det erkänner jag gärna.

Anf. 110 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! Ryktet går i korridorerna att det är dags för ett spännande anförande om kulturpolitik, och vi kommer nu att se hur kammaren fylls successivt.

Det är tuffa dagar i Europas kulturliv, och vi har så sent som i dag fått nya besked om att det sker besparingar. Det är bekymmersamt, och så ser det ut i land efter land efter land. Men det är viktigt för oss att notera att det inte hjälper oss att andra behöver dra ned, utan det är någonting som vi också förlorar på. Vi förlorar alla på om kulturen tar mindre plats i Europa. Om alla andra sänker ambitionerna minskar också våra förutsättningar i Sverige.

När vi ser hur det ser ut i andra länder tycker jag ändå att de i kammaren som är engagerade i kulturpolitik måste se att den kulturminister som vi i dag har i Sveriges regering återigen har lyckats se till att vi får ökade resurser till kulturpolitiken.

Därför är det lite trist att höra Lars Ohly säga att kulturministern har kallat sig själv underhållningsminister. Det är inte sant. Det var inte det hon sade. Tycker Lars Ohly att vi ska ha en underhållningsminister får det stå för honom. Jag tycker att vi ska ha den kulturminister som vi har i dag. Det är det som Sverige behöver.

(Applåder)

Budgetpropositionen för 2013 ska naturligtvis ses i sin helhet. Nu diskuterar vi utgiftsområde 17, men allt detta hör ju samman.

När vi möter en tuffare tid i Europa och en tuffare tid i Sverige, när vi ser hur arbetslösheten kommer att öka 2013 och fortsätter att öka 2014, måste vi fundera på vilka åtgärder vi möter detta med.

När vi ser att fler blir utan jobb, när vi ser att de grupper som har det svårast att ta sig in på arbetsmarknaden blir fler och kommer ännu längre från arbetskraften, måste vi fundera på hur vi alla kan hjälpa till.

När man lyssnar på oppositionens kritik av Kulturarvslyftet blir man förvånad. Det här är en satsning som riktas mot dem som har allra svårast att ta sig in på arbetsmarknaden, mot dem som har allra störst behov av att få hjälp in på arbetsmarknaden, och dem försöker ni slå undan benen för.

Jag skulle acceptera och förstå om socialdemokrater och andra sade: Okej, vi kör vidare med Kulturarvslyftet, men vi gör också någonting annat. Men det är inte det de säger. De säger: Vi gör någonting annat och lägger ned det som är ett stöd för dem som ligger längst bort. Gammal socialdemokratisk politik skulle förmodligen handla om att lova mer till alla. Nu gör man inte det, utan nu tar man från dem som har störst behov och ger till andra. Jag tycker att det är sorgligt.

Man har också missat att vi har börjat se förbättringar inom denna satsning. I betänkandet står det att ansökningar har kommit in som innebär över 400 anställningar. Jag tycker att oppositionen borde läsa på handlingarna något bättre.

Men jag är också den förste att erkänna att det kunde ha varit bättre. Jag tror att vi måste följa detta kulturavsnitt mycket noga och fundera på hur vi hjälper de människor som nu står så långt ifrån arbetsmarknaden till en bra sysselsättning och att få in en fot på arbetsmarknaden. Det är få människor i detta land som behöver vårt stöd bättre. Jag tycker att det är så sorgligt att oppositionen försöker dra undan mattan för dem.

Vi flyttar nu återigen fram positionerna på kulturpolitikens sida, herr talman. Jag och Folkpartiet hade gärna sett att vi tagit ytterligare steg, men vi är ganska nöjda med att positioner återigen flyttas fram.

Vi ger mer pengar till kulturhuvudstadsåret i Umeå. Vi satsar vidare på Skapande skola. Vi kommer under kommande år att diskutera villkoren för public service. Vi kommer att ta hand om den litteraturutredning som handlar om det centrala att få fler människor att läsa, bli duktiga läsare och lyckas bättre i skolan därför att man förstår det man läser.

Vi som är engagerade i litteraturfrågan och bokfrågan kommer att få göra många viktiga insatser under det kommande året. Vi ser att både kulturministern och utbildningsministern nu åker runt i landet och prioriterar arbetet med att få fler människor att läsa.

Jag tror att kulturbudgeten inte bara handlar om dagens och nästa års budget utan också handlar om hur vi stärker Sverige inför framtiden. Det handlar om att vi lever i en föränderlig värld som kräver mer av oss människor, som kräver att vi blir bättre bildade, bättre på att förstå vad som händer runt omkring oss, bättre på att tolka hur vår roll i samhället håller på att förändras, men också hur vi blir bättre på att ta till vara den kreativitet som finns i samhället, hur vi blir ett alltmer kreativt samhälle som skärper möjligheterna för Sverige att lyckas i globaliseringens tid.

När man då läser oppositionspartiernas reservationer och särskilda yttranden blir man förvånad. Det är faktiskt ganska tunt. Det låter högt,

det låter starkt och det låter skarpt i anförandena här, men tittar man på vad som står i reservationerna och yttrandena är det väldigt svagt.

Det talas mycket om att pensionssystemet måste förbättras för scenkonstanställda. Men vad står det i reservationen? Jo, där står det att man ska återkomma så snart som möjligt. Tänka sig – det tycker jag också! Det tycker regeringen också. Det tycker parterna också. Vem tycker inte att man ska återkomma så snart som möjligt? Vad är skillnaden mellan oppositionens reservation och särskilda yttrande och det som vi andra står för?

Lars Ohly säger kraftfullt att de vill höja budgeten med 2,2 procent, och det är då skillnaden mellan en marknadsanpassad kulturpolitik och en socialistisk kulturpolitik. Jag tycker att det är en mycket konstig prioritering i hans tal.

När han säger att man ska öka folkbildningens pengar, som ska räcka till allt möjligt, handlar det om 50 miljoner kronor. För 50 miljoner kronor ska han lösa vartenda problem som kan tänkas finnas inom folkbildningen, inom studieverksamheten och inom folkhögskolorna. Jag tycker att det är att tala högt men att ge väldigt lite.

Herr talman! Vi lämnar nu 2012 bakom oss. Vi lämnar Strindbergsåret bakom oss. Vi hoppas att vi har lärt oss en del av detta. Vi har lärt oss hur viktig Strindberg var för bilden av Sverige. Jag hoppas att Sverigedemokraterna har lärt sig att man inte kan använda kulturarvet som ett argument för att hålla samman Sverige. Var det någon som splittrade Sverige och svenskt kulturliv var det Strindberg, som vi precis har firat.

Om 2012 var Strindbergs år skulle jag vilja säga att 2013 kanske blir Gabriela Pichlers år. Hon är den skickliga filmaren som bättre än några andra visar hur kultur och film kan användas för att visa den situation som gäller i Sverige i dag, hur arbetslösheten ser ut och hur verkligheten ser ut för många av de människor som lever i ett samhälle utan arbete. Kanske kan vi då förstå bättre hur viktigt det är att vi fortsätter satsningen på att hjälpa dem som står längst ifrån arbetsmarknaden att få ett riktigt jobb.

Herr talman! Med dessa ord vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anna Steele (FP).
(forts. 11 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.27 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.30 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.30.

FöU1 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap – budgetåret 2013

Punkt 1 (Anslag, bemyndiganden, investeringsplaner m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

Votering:

156 för utskottet

107 för res. 1

38 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 M, 4 MP, 19 FP, 22 C, 1 SD, 16 KD

För res. 1: 95 S, 12 MP

Avstod: 3 MP, 18 SD, 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Peter Rådberg (MP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (Investeringsplan och beställningsbemyndigande för Försvarsmaktens materiel samt utveckling av JAS 39 Gripen E)

1. utskottet

2. res. 2 (MP)

3. res. 3 (V)

Förberedande votering:

19 för res. 2

17 för res. 3

265 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

264 för utskottet

19 för res. 2

18 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 18 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res. 2: 19 MP

Avstod: 1 FP, 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Tredje vice talman Jan Ertsborn (FP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 4 (Luftvärnssystem)

1. utskottet
2. res. 5 (S, MP, V)

Votering:

170 för utskottet

130 för res. 5

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 M, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res. 5: 94 S, 19 MP, 17 V

Frånvarande: 18 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 6 (Försvarsexportmyndigheten)

1. utskottet
2. res. 7 (MP)
3. res. 8 (V)

Förberedande votering:

20 för res. 7

17 för res. 8

264 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Huvudvotering:

265 för utskottet

18 för res. 7

17 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 1 MP, 18 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res. 7: 18 MP

Avstod: 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 6 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU6 Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2011

Punkt 2 (Placeringsregler och miljö och etik i AP-fonderna)

1. utskottet
2. res. 1 (MP, V)

Votering:

265 för utskottet

36 för res. 1

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res. 1: 19 MP, 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

**FiU12 Utvärdering av Riksbankens penningpolitik och arbete med
finansiell stabilitet 2005–2010**

1. utskottet
2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. (V)

Votering:

284 för utskottet

17 för res.

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 19 MP, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res.: 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Anslagen för 2013 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan)

1. utskottet

2. res. 1 (MP)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

20 för res. 1

19 för res. 2

262 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

262 för utskottet

18 för res. 1

20 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 19 FP, 22 C, 16 V, 16 KD

För res. 1: 18 MP

Avstod: 19 SD, 1 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 7 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

SfU2 Utgiftsområde 8 Migration

Punkt 1 (Anslagen för 2013 inom utgiftsområde 8 Migration)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

263 för utskottet

19 för res. 1

19 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 17 MP, 19 FP, 22 C, 16 KD

För res. 1: 19 SD

Avstod: 2 MP, 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 2 (Barn i asylprocessen)

1. utskottet

2. res. 2 (S)

Votering:

185 för utskottet

95 för res. 2

21 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 M, 15 MP, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res. 2: 95 S

Avstod: 4 MP, 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 5 (Ensamkommande barn)

1. utskottet

2. res. 8 (S)

3. res. 9 (SD)

Förberedande votering:

95 för res. 8

19 för res. 9

187 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Huvudvotering:

186 för utskottet

95 för res. 8

19 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 19 MP, 19 FP, 22 C, 17 V, 16 KD

För res. 8: 95 S

Avstod: 19 SD

Frånvarande: 17 S, 14 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 6 (Mottagande av asylsökande)

1. utskottet

2. res. 10 (S)

3. res. 11 (SD)

4. res. 12 (V)

Förberedande votering 1:

19 för res. 11

18 för res. 12

261 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 11.

Förberedande votering 2:

97 för res. 10

19 för res. 11

185 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 10.

Huvudvotering:

170 för utskottet

95 för res. 10

36 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 M, 19 MP, 19 FP, 22 C, 16 KD

För res. 10: 95 S

Avstod: 19 SD, 17 V

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 8 (Offentligt biträde)

1. utskottet

2. res. 14 (V)

Votering:

283 för utskottet

17 för res. 14

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 93 M, 19 MP, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD

För res. 14: 17 V

Frånvarande: 17 S, 14 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU10 Låneram för SAS-koncernen

1. utskottet

2. res. (MP)

Votering:

281 för utskottet

19 för res.

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 94 M, 19 FP, 22 C, 18 SD, 17 V, 16 KD

För res.: 19 MP

Frånvarande: 17 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 2 SD, 2 V, 3 KD

NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Punkt 1 (Näringspolitikens inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (MP)

4. res. 3 (SD)

5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

19 för res. 3

18 för res. 4

264 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

19 för res. 2

19 för res. 3

263 avstod

48 frånvarande

Talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Talmannen anmodade Gunnar Axén (M) och Marie Granlund (S) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Gunnar Hedberg (M) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett nej och kammaren hade således antagit res. 3.

Förberedande votering 3:

95 för res. 1

19 för res. 3

187 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:
151 för utskottet
94 för res. 1
55 avstod
49 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 94 M, 19 FP, 22 C, 16 KD
För res. 1: 94 S
Avstod: 19 MP, 19 SD, 17 V
Frånvarande: 18 S, 13 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 2 (Vectura Consulting AB)

1. utskottet
2. res. 5 (MP, S, V)
Votering:
169 för utskottet
131 för res. 5
49 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 M, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD
För res. 5: 95 S, 19 MP, 17 V
Frånvarande: 17 S, 14 M, 6 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 3 (Aktiebolaget Bostadsgaranti och Lernia AB)

1. utskottet
2. res. 6 (S, V)
Votering:
187 för utskottet
113 för res. 6
49 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 94 M, 17 MP, 19 FP, 22 C, 19 SD, 16 KD
För res. 6: 95 S, 1 MP, 17 V
Frånvarande: 17 S, 13 M, 7 MP, 5 FP, 1 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Punkt 4

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

11 § (forts. från 7 §) **Kultur, medier, trossamfund och fritid** (forts. KrU1)

Anf. 111 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! När det har varit två timmars uppehåll är det lite svårt att komma ihåg vad Christer Nylander sade i talarstolen och vilka repliker man hade. För att inte bli anklagad för att flörta med någon, vilket togs upp i den förra debatten, vill jag säga att det här inte är någon flört utan en fråga till Christer Nylander.

Det gäller Kulturarvslyftet. Christer tyckte att jag inte hade läst noga i betänkandet. Jag tycker att jag har läst noga. Jag har dessutom sett sammanställningen från Riksantikvarieämbetet. I den kan jag inte se att det är 400 anställningar. Det står att det har kommit in ansökningar till ca 440 anställningar, men det finns inte så många anställningar i dag. Det är viktigt att vi pratar om hur många anställningar det har blivit av Kulturarvslyftet. Som jag hävdade i mitt anförande är det inte mer än 10 procent av det som var målet.

Är Christer Nylander och Folkpartiet nöjda med det resultatet? Hur få procent skulle det vara för att Christer Nylander skulle säga att detta är ett misslyckande?

Anf. 112 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Det finns anledning för mig, Folkpartiet och Alliansen att säga att vi inte är nöjda med detta. Vi hade prognostiserat en helt annan utveckling. Samtidigt tror jag att det finns anledning för oss alla att vara lite ödmjuka. Det här är inte bara en fråga om antal människor utan det handlar om att varje människa är en stor seger. Detta vänder sig till en grupp som under lång tid har haft väldigt svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är därför vi har Kulturarvslyftet. Det är inte för att gömma undan arbetslöshet eller räkna procentenheter utan för att se till att hjälpa en grupp människor som står långt från arbetsmarknaden att få en bra sysselsättning och dessutom se till att vi får bra saker gjorda på kulturarvsområdet.

Varje människa är ett lyckande, även om det inte blir av den dimension som vi hade hoppats på.

Jag tror att jag talar för alla allianspartier när jag säger att vi följer detta noga. Vi funderar också på hur det kan bli bättre. Om det visar sig att det inte blir bättre måste vi naturligtvis fundera på hur det kan bli bättre. Det är viktigt att se till att hjälpa människor som står långt från arbetsmarknaden att ta sig in på arbetsmarknaden med åtminstone *en* fot och att se till att underlätta för de verksamheter inom kulturarvssektorn som detta berör.

Att säga att man inte ska vara nöjd med 10 procent och därför dra ned det till 0 procent är en logisk kullerbytta som Socialdemokraterna gör som jag inte förstår mig på. Jag hade förstått om ni hade sagt att det här

inte har kostat så mycket pengar som vi trodde och att det har inte gett så stor effekt som vi trodde och därför plussar vi på med en annan arbetsmarknadsåtgärd för att hjälpa både dem som står nära arbetsmarknaden och dem som står långt från arbetsmarknaden. Ert svar är att vi lägger ned det som hjälper dem som har det allra kärvast och satsar på någonting helt annat. Varför gör ni inte både och?

Anf. 113 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Det är ju precis det vi gör. Dels ser vi att Kulturarvslyftet inte har nått upp till det mål som man hade satt. Vi var inte emot det här när man startade det inför förra årets budget. När vi ser resultatet kan vi inte bara sitta lugnt i båten och tycka att det ska fortsätta. Därför lägger vi fram ett konkret förslag som säger att vi gör ett nytt Accessprojekt i stället. Det vänder sig till en helt annan grupp; det är jag fullt medveten om. Vi vet att det skulle generera arbetstillfällen för en stor grupp människor in på kulturarbetsmarknaden. Det skulle också höja kvaliteten på kulturinstitutionernas verksamhet.

Med det säger jag inte att vi vänder ryggen till den grupp som Kulturarvslyftet vänder sig till. Vi har mängder av andra förslag i våra budgetalternativ. Vi lyfter bland annat upp föreningsjobben. Vi avsätter pengar till 5 500 personer att jobba med föreningsjobb. Det är ett exempel. Det finns fler. Vi har en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik. Vi accepterar inte att Arbetsförmedlingen skickar tillbaka drygt 3 miljarder kronor till staten för att man inte har använt pengarna i en situation där vi har nästan 8 procents arbetslöshet. Hur tänker Folkpartiet och Christer Nylander när Arbetsförmedlingen skickar tillbaka pengar som är avsatta för att den här gruppen och andra ska komma in på arbetsmarknaden? Man sitter lugnt och tycker: Vi skickar tillbaka de här pengarna in i statskassan. Det är väl inte att ta ansvar för att få ned arbetslösheten och se till att människor kommer i arbete?

Anf. 114 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Alliansregeringen bedriver en aktiv arbetsmarknadspolitik. För några veckor sedan sade Socialdemokraterna att vi var alldeles för expansiva i vår finanspolitiska strategi, att vi lade för mycket pengar i budgeten och hade för stora utgifter. Därför ville ni skära ned utgifterna och minska den expansiva tendensen i statsbudgeten. Ni tyckte att vi gjorde för mycket. Nu gör vi för lite. Jag tror att sanningen är att oavsett vad vi gör är ni emot det.

Jag tror att vi måste fundera tillsammans ganska många. Det kom en prognos från Arbetsförmedlingen förra veckan som visar att arbetslösheten tenderar att öka nästa år, och att den kommer att fortsätta att öka också 2014. Det obehagliga är att arbetslösheten dessutom ökar i just de grupper som vi pratar om när det gäller Kulturarvslyftet, nämligen de grupper som står långt från arbetsmarknaden. Här behövs det mycket kreativitet och funderingar. Oavsett vilken färg regeringen har haft har man haft svårt att hjälpa den här gruppen att få jobb.

Det handlar om ungdomar som skolan har misslyckats med att hjälpa till fullgoda resultat. Det handlar om människor som är födda utomlands och har svårt att ta sig in på svensk arbetsmarknad av olika skäl. Det handlar om människor med funktionsnedsättning som ofta är de som får

gå först från arbetsmarknaden när det blir kärvt. De grupperna riskerar att öka i omfång när vi går in i en tuffare arbetsmarknad.

Vi måste alla hjälpas åt att fundera på hur vi underlättar för dessa människor att få in en fot på arbetsmarknaden. Kulturarvslyftet är ett svar på frågan. Vi är inte nöjda med hur det har utvecklats hittills, men vi tror att vi kan fortsätta att förbättra situationen, inte minst för att det är viktigt att se till att den här gruppen får så många chanser som möjligt.

Anf. 115 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Det har gått en stund sedan Christer höll sitt anförande, men jag har bestämt för mig att det var många kloka ord.

Jag känner stor oro för regeringens kultursatsningar när det gäller barn och unga. Jag har ungefär samma fråga som jag hade till kulturministern. Regeringen består ju av fyra partier och ni har möjlighet att påverka politiken på många områden. För barn och unga är utbildning en stor del av livet.

Jag ser att det finns en mycket stor skillnad när det gäller hur man ser på kulturens möjligheter för barn och unga.

Jag nämnde förut för kulturministern att jag ser att hon vill göra satsningar för barn och unga när det gäller Skapande skola. Men jag ser också att denna regering har en utbildningsminister som jag upplever har en lite annan agenda. Jag nämnde till exempel den estetiska verksamheten.

Jag ser också att bibliotekslagen missade målet ganska ordentligt. Den tog inte fasta på att det viktigaste var en människa inom biblioteksverksamheten som kan lotsa och som kan vara den som kan hjälpa till när det gäller hur man kritiskt granskar den information som man möter. Jag ställer denna fråga till Christer Nylander också eftersom jag inte tror att vi kan tala om kulturpolitik bara utifrån detta perspektiv. Det handlar om att detta grundläggande griper in hos oss människor redan i tidig ålder på ett mycket bredare plan.

Anf. 116 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Låt mig börja bakifrån och säga att jag tycker att Tina Ehn och Miljöpartiet har gjort ett mycket intressant arbete när det gäller biblioteksfrågan under det senaste året. Jag vill verkligen gratulera till det. Även om jag inte håller med om alla slutsatser tycker jag att det är mycket bra att hon lyfter fram denna fråga och fokuserar på den.

Frågan om skolbibliotek har under lång tid legat i bibliotekslagen. Det gör den fortfarande. Men det som alliansregeringen nu har gjort – det gjorde inte den rödgröna majoriteten – är att i skollagen skriva in krav på att det ska finnas skolbibliotek.

Däremot håller jag personligen med om, jag tror att jag också kan tala för mitt eget parti, att ett bibliotek inte är ett bibliotek om det inte också finns en människa där som har bibliotekariekompetens.

Jag följer rätt nog de utvärderingar som görs av Skolinspektionen av skolbiblioteksverksamheten runt om i landet. Jag är inte nöjd med hur läget är.

När det gäller estetiska inslag i skolan finns det ett ökat intresse för de estetiska ämnena i skolan. Det märker vi på söktrycket. Vi vet också att svenskämnet byggs ut. Även litteraturundervisningen byggs ut. Histo-

ria blir nu ett kärnämne. Detta innebär att kulturarvsfrågor kommer i fokus eftersom både svenska och historia har kulturarvsinslag i sina ämnesplaner.

Vi har Skapande skola som byggs ut, och vi har på många olika sätt aktiva kampanjer både från kulturministern och också från utbildningsministern för att skapa ett ökat intresse för läsandet. Jan Björklund är just nu ute på en lästurné där han på olika sätt försöker stimulera till ökad läsning i de tidiga årskurserna. Det är inte bara en fråga om estetiska uttryck eller om kulturpolitik, utan det är också en central fråga hur man ska få fler människor att lyckas i skolan.

Jag ska avsluta med en fråga. Scenkonstpensionerna har varit centrala i denna debatt. Vad tycker Tina Ehn är skillnaden mellan oppositionen och Alliansen när det gäller scenkonstpensionerna?

Anf. 117 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag börjar också bakifrån. Jag tycker att det skulle ha kommit ett förslag nu. Det var en ambition, om jag förstod det rätt. Det är också därför som vi har skrivit denna reservation, och jag förväntar mig att det kommer att hända någonting. Om det inte händer någonting får vi naturligtvis fortsätta att driva frågan. Jag vet att detta är angeläget även hos er. Men det är också vår uppgift att se till att denna fråga inte försvinner. Det har hänt förut, och det kommer att hända igen om vi inte försöker hitta gemensamma former för att lösa detta.

När det gäller inläring lär vi in på olika sätt. Det finns visuell inläring, auditiv inläring, kinestetisk inläring och så vidare. Detta tror jag att Christer Nylander känner igen.

När vi talar om människor med funktionshinder och så vidare vill vi använda alla sätt att lära in. Men i dagens skolpolitik finns det inte med riktigt. Det tycker jag är mycket märkligt. Det är oerhört viktigt att vi ger barn och unga alla sätt och möjligheter att lära in. Många av oss vet att de flesta sätt som vi använder för att lära in är en kombination av detta – att vi kan känna, höra och se, alltså att vi tar in på olika sätt. Därför är kulturen otroligt viktig i barns och ungas liv. Det är också därför som jag tror att vi gemensamt måste se till att dessa möjligheter finns.

När det gäller skolbibliotek var jag i Tanum i går. Då besökte jag ett litet nybyggt skolbibliotek som är integrerat med ett folkbibliotek i en bygd som heter Bullaren. Här hade man otroliga möjligheter för bygden och för skolan. Även i Tanum lyfte man fram hur mycket kultur som finns i denna kommun och som man inte alltid tänker på. I och med att man har så otroligt många kulturarbetare är man också mån om att det finns trygghetssystem för dessa människor. Där är arbetslösheten mycket låg. Det tror man hänger ihop med att det finns otroligt mycket kulturengagemang hos människor och verksamhet inom detta område.

Anf. 118 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Lokalt kulturintresse och engagemang är viktigt av flera skäl, inte minst för att skapa social sammanhållning i ett samhälle, vilket inte minst amatörkulturen bidrar till på olika sätt.

Det finns i skolan ett stort utrymme för olika lärstilar. Ibland kan man tycka att det beror lite väl mycket på vilken lärare som är i skolan för tillfället. Men den långsiktiga trenden har varit att man snarare har ned-

värderat lärarnas status och ifrågasatt lärarens uppdrag att förmedla kunskap. På något sätt tror jag att vi också måste vara mycket tydliga med att det finns en anledning till att vi har en skola, och det är det finns vuxna där som kallas lärare och som vet något mer än eleverna. Då måste också lärarna få vara med och planera lektionerna och ibland kanske till och med leda lektionerna.

Jag ställde en fråga om scenkonstspensionerna därför att jag tycker att det under debatten har varit en skarp ton i denna fråga. Det finns inte täckning för denna skarpa ton i reservationen. Det som står där och som påstås skilja reservanternas från Alliansen är att man vill att regeringen snarast möjligt återkommer med förslag för att lösa problemen med scenkonstspensionerna. Det är inte särskilt skarpt, och det är framför allt inte särskilt skarpt om man sätter det i relation till de skarpa ord som har framförts under denna debatt.

Jag tycker också att man snarast möjligt bör lösa frågan om scenkonstspensionerna. Det tycker Alliansen, regeringen och parterna också, vilket talar för det som står i regeringens budgetproposition, nämligen att detta nu ligger hos parterna att lösa. Men det är klart att också politiken måste vara behjälplig innan man hittar denna lösning.

Anf. 119 PER LODENIUS (C):

Herr talman! För mig personligen är kulturen viktig. Jag har i mitt arbete fått se vilken betydelse kulturen har för att vi ska kunna leva ett gott liv. Inte minst under den period då jag hade förmånen att få jobba med dansen, som danslärare såväl för barn som för vuxna, och då inte minst med alla de elever och klasser från särskolan som jag dansade med.

Jag fick under denna period i mitt liv se och uppleva hur viktigt kulturutövande är för hälsa, glädje och utveckling.

Nu var det dans jag jobbade med. Men jag har hört samma reaktion från kulturarbetare inom andra genrer.

Men hur tillgänglig är kulturen? Hur tillgänglig är den för personer med funktionsnedsättning? Hur tillgänglig är kulturen i olika delar av Sverige, och vilka är det som får tillgång till kulturen?

För att få lära mig mer om detta har jag under året rest runt i vårt land. Jag har gett mig ut på en kulturtillgänglighetsturné. Till min hjälp har jag haft Centerpartiets kulturnätverk, ett nätverk av centerpartister verksamma inom kultursfären på olika sätt över hela vårt land. Det är medlemmar från detta kulturnätverk som har arrangerat alla de kulturbesök som jag har fått vara med om på denna turné. Med hjälp av sin lokal-kännedom och kontakter har de visat mig många goda exempel på hur man gör kulturen tillgänglig i olika delar och på olika sätt runt om i vårt land.

Men vad jag också sett är att det finns många kulturverksamheter i vårt land som orättvist ses som regionala angelägenheter. Det kan handla om hur man på ett pedagogiskt och metodiskt sätt levandegör historia för skolklasser och andra grupper, vilket man har gjort exempelvis vid Kalmar läns museum. Det är en metodik som rönt intresse internationellt. Det kan handla om att vårda Sveriges unika och rika populärmusikhistoria, vilket man gör vid Rockarkivet i Hultsfred. Men vems ansvar är Sveriges moderna musikhistoria? Är det regionens, eller är det egentligen inte en nationell angelägenhet?

Det kan också handla om att ta fram en modell för att ge alla som jobbar inom en kulturinstitution kunskap och utbildning om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det gör man hos Scenkonstbolaget i Sundsvall med projektet Våga mötas – om tillgänglighet.

Jag skulle kunna fortsätta att räkna upp många fantastiska och angelägna kulturverksamheter och kulturprojekt som finns och pågår runt om i vårt land. Jag kan konstatera att det finns många verksamheter med verklig nationell spetskompetens runt hela landet, kompetens som skulle kunna spridas till fler om man fick möjlighet till det. Jag kan också konstatera att all nationell expertis inte måste vara placerad här i vår huvudstad.

Herr talman! På min resa har jag träffat så många fantastiska människor som arbetar med att göra kulturen tillgänglig. Jag har träffat ideella föreningar som uträttar storverk och institutioner som med stor insikt välkomnat även ovana kulturbesökare in i kulturens värld. Vi har exempelvis Panikteatern, som turnerar bland bygdegårdarna i vårt land. Det är en professionell teaterensemble som ser mötet med publiken och mötena som sker i publiken som en lika viktig del som själva teaterföreställningen. Det är en professionell teater som bidrar till sammanhållning och fest i bygden, som skapar en tro på sin bygd och en vilja till utveckling i stället för avveckling.

Vi har Gottsunda teater i Uppsala, som förutom dans- och teaterföreställningarna driver ett mentorsprojekt där teaterns skådespelare och dansare är mentorer för ungdomar från området. Det har också lett till att ungdomar har hittat en roll i kulturellt skapande och en inriktning bort från den väg som annars med stor sannolikhet hade kunnat leda mot utanförskap. I stället har man alltså hittat mening i sin tillvaro genom dansen och teatern.

Mycket kulturell verksamhet är riktad mot barn och ungdomar. Det tycker jag är en viktig och rätt prioritering. Vi kan också konstatera att satsningen på Skapande skola är framgångsrik. Skapande skola är en investering som betyder mycket. Den ger möjlighet för barn och ungdomar i skolan att utvecklas och få mer kunskap, inte bara inom det specifika kulturområdet man arbetar med, utan hela skolarbetet påverkas i en positiv riktning. Kultur i skolan skapar också ett bättre arbetsklimat. Dessutom skapas arbetstillfällen för kulturarbetaren, samtidigt som man får sprida och dela med sig av sin kunskap och sitt skapande.

Att nu utöka Skapande skola till att också gälla förskoleklass är helt rätt. I framtiden kan jag se hur Skapande skola är en verksamhet som finns från förskoleåldern via grundskolan och vidare genom gymnasieskolan. Kulturen är en resurs som vi inte har råd att hålla utanför vår skola.

Kulturen behöver dock göras tillgänglig på flera plan. Statens kulturråd får i budgeten resurser för att kartlägga hur digital teknik kan användas till att göra kulturen tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det är en satsning jag med intresse kommer att följa, och jag har på min resa runt omkring i Sverige sett många bra exempel där man redan i dag använder den digitala tekniken.

För mig och Centerpartiet är det också viktigt att göra kulturen tillgänglig över hela vårt land, till exempel genom satsningen på digitalisering av landsortsbiografer. Att då enbart satsa på vuxna i Stockholm

känns som ett lite förlegat koncept. Jag tänker nu på Socialdemokraternas förslag om fri entré till statliga museer, som till största delen finns just i Stockholm. Vi ska också komma ihåg att det redan i dag är fri entré till dessa museer för barn och ungdomar upp till 19 år.

Herr talman! Vad är svensk kultur? Var går gränsen för när kulturen blir svensk? Hur svensk är egentligen Erik Fernström? Jag menar alltså Jerry Williams, en ursvensk folkparksartist som hämtat sin inspiration och sin stil från den amerikanska rock'n'roll-traditionen, som i sin tur tagit sitt avstamp i den afro-amerikanska kulturen. Finns det någon som kan säga emot att Erik Fernström, eller Jerry Williams, är en äkta svensk kulturinstitution?

Hur svensk är en av vårt lands främsta folkmusiker, Ale Möller? Han är en musiker som levandegör, utvecklar och sprider den svenska folkmusiken. Inte minst gör han det genom sitt samarbete med musiker från olika delar av vår värld. Det är musiker med annan så kallad kulturell bakgrund som med sin musik – sitt kulturella bidrag – genom samarbetet med Ale Möller berikar vårt gemensamma kulturarv, vår folkmusik.

Så har skett genom alla tider. Det handlar om utveckling genom möten mellan människor med olika bakgrund. Vi är inte, har aldrig varit och ska inte vara en kulturellt isolerad ö. Då dör vår kultur, och med den dör vårt kulturarv.

Som jag har sagt tidigare är jag utbildad pedagog i svensk folk- och pardans. Jag har undervisat i gammeldans och folkdans, sång- och danslekar och bugg. Det är danser vi kallar typiskt svenska. Jag har varit lekledare vid midsommarfiranden och julgransplundringar. Jag har i över 30 år – nej, det är faktiskt 40 år – aktivt varit med och levandegjort den så kallade traditionella, folkliga, svenska kulturen.

Vad jag har lärt mig under dessa år är att de så kallade svenska kulturyttringarna aldrig skulle ha funnits om vi inte varit mottagliga för influenser från andra länder, om vi inte varit öppna mot och nyfikna på andra kulturer. Dansen, musiken, julgranen och midsommarstången – allt har påverkats av andra kulturer. Utan dessa influenser hade vi inte haft det vi i dag kallar svenskt.

Det bästa, och vad jag kan se enda, sättet att utvecklas är genom att möta och inspireras av andra. Det handlar om att ta del av och dela med sig av olika kulturella former och uttryckssätt – ja, andra kulturer. Enda sättet att utvecklas och överleva är att vara öppen och tolerant mot andra. Vi är inte, har aldrig varit och ska inte vara en kulturellt isolerad ö. Då dör vår kultur, och med den dör vårt kulturarv.

Herr talman! Kulturen hjälper oss att se världen runt omkring oss. Vi kan med en berättelse se oss själva med en klarare blick. Vi kan genom en teaterföreställning förstå andras livsvillkor. Vi kan uppfyllas av kraft, lust och glädje genom att dansa. Kulturen kan berika oss i livets alla situationer. Den kan roa, och den kan oroa. Den kulturtillgänglighets-turné jag har varit ute på har gett mig många nya perspektiv och inspiration. Vi behöver en kultur som är tillgänglig för alla, för att lära känna oss själva, varandra, vår historia och vår samtid bättre. Det är inte minst viktigt för ett samhälle som ska vara hållbart på lång sikt.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 120 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har till att börja med en kort kommentar om det här med kulturellt isolerad ö. Jag gissar att det var riktat till mig på något sätt.

Det är som vanligt: Man målar upp någon form av mental halmgubbe, som Per Lodenius sedan argumenterar mot. Det finns ju ingen som förespråkar den linje du argumenterar emot, Per Lodenius. Jag har aldrig sagt att Sverige ska vara en kulturellt isolerad ö. Sverigedemokraterna tycker inte det. Jag tror knappast att det finns några människor som tycker det.

Därmed inte sagt att vi måste skattefinansiera upprätthållandet av alla världens olika kulturer och identiteter i Sverige. Det är skillnad. Det är skillnad mellan frivilliga kulturimpulser som svenska folket naturligt, organiskt och i en lagom takt tar till sig och om staten trycker ned utländska kulturimpulser i halsen på folk fast de inte känner att de är särskilt intresserade. Det är skillnaden mellan din politik och min.

Det var dock egentligen inte därför jag begärde ordet. Jag tycker att det du sade om regional verksamhet som kanske borde vara ett nationellt ansvar var intressant. Jag tycker att det är en intressant fråga att fundera över.

Jag känner en viss oro inför samverkansmodellen på det sättet att jag är rädd för att det ska bli ett svartepetterspel mellan olika verksamheter där en hel del verksamheter riskerar att hamna emellan och där staten, kommunerna, regionerna och i viss mån även EU skjuter ifrån sig ansvaret, pekar på varandra och säger: Det är inte mitt ansvar.

Där tror jag att vi alla har ett ansvar att följa frågan väldigt noga och försöka identifiera vilka verksamheter som eventuellt kan hamna mellan stolar. Ett bra exempel på det du nämner tycker jag är Visarkivet i Västervik, som tar ett nationellt ansvar, har ett nationellt material och servar hela landet men inte får tillräckligt med pengar från staten för att överleva. Det får inga pengar alls, i princip. Det riskerar att läggas ned. Vi har lagt fram ett konkret förslag i vår budget om att denna verksamhet ska inordnas i Svenskt visarkiv. Med utgångspunkt i det du sade, Per Lodenius, förstår jag faktiskt inte varför du inte stöder det förslaget.

Jag tycker också att det du sade om hur du ser på framtiden för Skapande skola var intressant, nämligen att det ska utvecklas ända ned till förskoleålder. Vi har ett konkret förslag även kring detta, och det skulle vara intressant att få veta varför du inte heller stöder det.

Anf. 121 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Jag skulle kunna ta båda dessa två minuter till att tala om olika kulturella infallsvinklar. Då hade jag gärna också velat ställa motfrågor till Mattias Karlsson. När blev den svenska kulturen svensk? Var det när Philochoros vid förra sekelskiftet tog en del baletter, kallade dem folkdanser och började dansa dem i folkdräkter? Philochoros var alltså en folkdansförening som bildades vid Uppsala universitet. Den bestod enbart av män, kan jag också berätta. Det var väl alltså föregångaren till After Dark eller vad de där grupperna heter.

Men jag ska i stället ta och svara på dina frågor. När det gäller samverkansmodellen ser jag tvärtom att den är en fördel. Jag har varit ute runt omkring i landet, och då har man just sagt att samverkansmodellen

har gjort att man har kunnat få en mer regional kraft och mer kunskap bland politikerna.

Jag menar att det finns institutioner som tack vare samverkansmodellen växer och blir tydligare i sina uppdrag. De kan också ha ett nationellt uppdrag. Jag kan se framför mig en samverkansmodell också på ett nationellt plan framöver. I regionerna jobbar man med sina samverkansmodeller, men man träffas också nationellt för att prata ihop sig: Hur ska vi jobba i Sverige och internationellt? Hur ska vi samverka tillsammans – alla delar? Hur ska vi utöka samverkansmodellen? Jag tycker att den fungerar väldigt bra.

Det jag har sett när jag har varit ute och rest är att ingen har varit helt negativ. Man har haft lite synpunkter, för detta är ju en ny reform. Men överallt har man sagt att det har varit fler fördelar än nackdelar med samverkansmodellen. Jag tror att det är en viktig del att ta med i detta.

Jag ska säga något om visarkivet i Västervik. Vi har redan visarkiv där man jobbar nationellt och som har dessa delar. Visarkivet i Västervik är ett bra komplement till dem.

Anf. 122 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att tiden helt enkelt utvisar vilka utländska företeelser som med tiden blir svenska. Det har att göra med svenska folkets inställning. Det handlar om de företeelser som en majoritet av svenskarna tycker är bra och trevliga och som de tar till sig och ofta omformar på något sätt. De blir med tiden svenska. Det där är ganska naturligt, och det sköter sig självt om man bara låter det vara. Men det vill inte ni och regeringen göra, utan ni vill styra uppifrån med statliga medel. Ni vill skatte-subventionera på olika sätt och diktera för svenskarna vad de ska tycka är svenskt av utländska företeelser. Det är det som stora delar av den mångkulturella politiken går ut på, och det är skillnaden mellan oss.

Jag tycker inte att jag egentligen fick något bra svar på min fråga om samverkansmodellen. Det är kanske en intressant tanke om olika typer av utveckling av samverkansmodellen och så vidare, men varför stöder ni inte rent konkret förslaget om att inordna det hela? Om nu visarkivet i Västervik är ett komplement – vad har då Centerpartiet emot att inordna det i det nationella visarkivet och på så sätt också rädda verksamheten? De tar ett nationellt ansvar, och vi menar att det finns en hel del exempel på regionala verksamheter som de skulle kunna ta ett nationellt ansvar för.

När det gäller Skapande skola skulle du gärna se – om jag tolkar dig rätt – att man fortsatte att utöka verksamheten så att den även omfattar förskolan. Vi har lagt fram ett sådant förslag. Varför stöder inte Centerpartiet det?

Anf. 123 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! När det gäller visarkivet i Västervik har vi som jag sade tidigare, Mattias Karlsson, också ett visarkiv här i Stockholm som man jobbar med. Jag kan mycket väl se att man skulle kunna ha ett samarbete där, men det handlar då inte om att lyfta upp visarkivet i Västervik till ett nationellt arkiv. Men jag förutsätter att dessa myndigheter och visarkivet i Västervik ska kunna samarbeta.

När det gäller Skapande skola sade jag att jag absolut ser en möjlighet att driva detta vidare på sikt från förskoleklasserna upp via grundskolan till gymnasiet. Det är målsättningen. Men vi måste ta ett steg i taget när det gäller dessa delar just för att det måste kunna sätta sig. Man måste kunna få i gång organisationen kring Skapande skola. Det handlar också om ekonomi. Det är en jätteviktig del att ha kulturen i skolan. Jag har själv sett hur den kan användas och hur den inspirerar och lyfter både elever och lärare i deras arbete med undervisningen.

Det är precis som jag sade: Framöver vill jag absolut se Skapande skola hela vägen från förskola och vidare upp. Men vi är inte där i dag. Nu har vi infört Skapande skola från förskoleklass och vidare genom hela grundskolan. Jag tycker att det är en jättebra början. Låt oss ta nästa steg längre fram när möjligheterna kommer.

Anf. 124 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Det är med glädje jag kan konstatera att Sverige, precis som kulturministern påpekade, som ett av få länder i Europa även i år kan satsa mer pengar på kulturen – precis som Alliansen har gjort i varje budget sedan regeringsskiftet 2006.

I dag kan vi läsa att det brittiska kulturrådet kommer att få sin budget nedskuren med ytterligare 11,6 miljoner pund fram till 2015. Det motsvarar över 124 miljoner svenska kronor. Det skiljer sig alltså en del mellan länderna. Vi har som sagt satsat mer pengar varje år sedan regeringsskiftet 2006.

Jag tänker tala en del om hur Kristdemokraterna och de andra partierna i regeringen satsar på våra folkminnen, våra traditioner, våra värderingar och våra kunskaper om olika platser – våra kunskaper om jorden vi ärvde och lunden den gröna. Kort och gott handlar det om arbetet för att bevara och tillgängliggöra vårt kulturarv.

De gemensamma värderingarna, de svenska dialekterna, inklusive till exempel gotländskan, och berättelser som har förts vidare genom generationer ingår alla i det som vi brukar kalla för vårt immateriella kulturarv. Om vi har god kännedom om vårt kulturarv har vi bättre förutsättningar att utveckla vår identitet. Det betyder i sin tur att vi får bättre förutsättningar att respektera andras kulturer och värden. Det immateriella kulturarvet blir därmed ett viktigt vapen mot rasism och främlingsfientlighet.

Vi kristdemokrater står upp för kulturarvet. Vi betonar det småskaliga och lokala. Jag tycker till exempel att det är trevligt när Gunilla Carlsons hemort nämns när namnet ropas upp – Hisings Backa. Tidigare hade alla riksdagsledamöter ortsnamnet med. Det saknar jag egentligen.

Vi ser positivt på mötet mellan generationer, som innebär att kunskaper och traditioner förs vidare. Vi ser Unescos konvention till skydd för det immateriella kulturarvet som oerhört viktigt.

Många viktiga uppgifter som handlar om att bevara vårt kulturarv riskerar att inte bli utförda. Inventering, fotografering, dokumentation och katalogisering i syfte att öka kunskapen om kulturarvet är sådant som inte direkt är det första som kommuner och landsting öronmärker pengar för att klara av i sina budgetar.

Samtidigt har vi i Sverige personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som är i behov av en inkomst och i behov av meningsfulla

uppgifter att fylla sin vardag med. De behöver också arbetskamrater att utvecklas tillsammans med. I Kristdemokraternas Sverige säger vi att alla ska ha rätt att arbeta till 100 procent av sin förmåga.

Kulturarslyftet förenar de här två behoven. Regeringen strävar efter att bygga upp kunskap om kulturarvet och bevara det för eftervärlden. Det kombineras med att man erbjuder en meningsfull och utvecklande sysselsättning för personer med arbetshinder.

Varje kommun kan genom Kulturarslyftet stärka sitt lokala museum. Öppettiderna kan utökas. Tillgängligheten för personer med rörelsehinder kan förbättras. Sverige är fullt av kulturskatter som genom den här satsningen kan lyfta. Och samtidigt kommer människor några steg närmare arbetslivet.

Kulturarslyftet har fått kritik, som vi har hört i dag. Politiker som av okända anledningar ser skeptiskt på en satsning som är till för att människor ska finna en plats i arbetslivet har varit snabba att döma ut projektet. Om dessa politiker hade ägnat mer tid åt att sätta sig in i vårt kulturarv hade de kunnat dra lärdom och ta del av den vishet som har följt med från lång tid tillbaka.

Låt mig nämna några traditionella exempel från ordstäv som har burits med genom åren. De kanske kan passa in för att bemöta kritiken mot Kulturarslyftet.

”Alla är vi barn i början.” ”Bättre lyss till den sträng som brast än aldrig spänna en båge.” Man måste ju börja någonstans, och man måste också försöka. ”Den som sover syndar inte.” Om man inte gör något syndar man förstås inte. ”Den som väntar på något gott väntar aldrig för länge.” ”Efter regn kommer solsken.” Det kanske är regnperiod just nu. ”Kasta inte ut barnet med badvattnet.” ”Skam den som ger sig.” ”Trägen vinner.” Eller kanske: ”Skadeglädjen är den enda sanna glädjen.”

Herr talman! Kulturarslyftet växer till sig. Det behöver tid. Vi kan konstatera att starten varit betydligt längre och trögare än vad vi förväntat oss. Vi kan också konstatera att det i många fall rör sig om fleråriga projekt. Under året har Kulturarslyftet befunnit sig i en uppbyggnadsfas. Antalet ansökningar har ökat även om de är på tok för få. Det är fortfarande svårt att sia om vilken volym satsningen kommer att få i framtiden. Alliansen följer utvecklingen, och jag som kristdemokrat följer noggrant den fortsatta utvecklingen; det kan jag lova. Bättre förutsättningar för handledning kan vara en god idé för att Kulturarslyftet ska lyfta i volym framöver.

Liksom en del andra talare i debatten i dag vill också jag beklaga att Socialdemokraterna i det här sammanhanget tar från de mest utsatta på arbetsmarknaden. Det är precis det som också jag anser att det handlar om när man talar om att föra över pengar från Kulturarslyftet till ett projekt för att understödja frilansande kulturarbetare. Min far var kulturarbetare. Jag vet hur tufft det kan vara, men här handlar det om personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Då anser jag att det är oerhört viktigt att inte lyfta bort pengarna för den gruppen.

Det här är ett beklagligt exempel på felaktig fördelningspolitik. Vi vill i stället ge människor möjlighet att arbeta hundra procent av sin förmåga. Att lägga ner Kulturarslyftet, som Socialdemokraterna föreslår, skulle vara ett hårt slag mot människor som står långt från arbetsmarknaden.

Ett annat exempel på felaktig fördelning av våra gemensamma medel är Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets förslag att minska stödet till trossamfunden. De båda partierna har uppenbart inte förstått religionens oerhört betydelsefulla roll i vårt samhälle, och detta trots att vi gång på gång ser att trossamfunden utför ett enormt arbete där staten många gånger inte räcker till. Det gäller inte minst verksamheter för barn och unga, i integrationsprocessen, i det sociala arbetet och i den andliga vården. Att nedvärdera trossamfunden är helt enkelt oansvarigt. Alliansregeringen föreslår i höstens budgetproposition en ökning av anslaget Stöd till trossamfunden med 15 miljoner kronor, inklusive stöd till sjukhuskyrkan som vi väl alla uppskattar på olika sätt.

Av oppositionspartiernas budgetmotioner framgår däremot att Sverigedemokraterna vill ta bort 30 miljoner kronor från samfunden och att Vänsterpartiet vill ta bort 15 miljoner kronor.

Jag är glad över att regeringen ser hur samfunden bidrar till att skapa ett hållbart samhälle. Det offentliga ska uppmuntra och understödja det arbete som trossamfunden utför, inte motarbeta det. När vi kristdemokrater tillsammans med övriga Alliansen nu har lyckats höja nivån visar Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna tyvärr att trossamfunden kommer att avlövas om de får styra Sverige, vilket jag beklagar.

Herr talman! Alliansens fördelningspolitik innehåller fler platser på folkhögskolornas allmänna linje. Folkbildningens pedagogik och tradition betyder mycket för att motivera och stödja unga arbetslösa som saknar fullgjord gymnasieutbildning. Regeringen har redan tidigare infört en temporär satsning på studiemotiverande kurser där unga kan studera på heltid i upp till tre månader inom folkhögskolan. Bland annat handlar studierna om att repetera kärnämnen, träna studieteknik och pröva aktiviteter. Nu förlängs den satsningen och görs också tillgänglig för personer som fyllt 25 år. Arbetet är en del av regeringens insatser för att underlätta för unga att komplettera och stärka sin kompetens, där Alliansen i årets budgetproposition satsar 342 miljoner för åren 2013 till 2016.

Alliansen utökar dundersuccén Skapande skola. Kristdemokraternas hjärtefråga har tagits väl emot av både kulturskapare, lärare och elever. I korthet går satsningen ut på att professionella kulturskapare samarbetar med skolan för att få in kulturella uttryck i skolans arbete. Sedan starten 2008 har Skapande skola utvidgats steg för steg, och nu får även sexåringarna i förskoleklass tillgång till kultur på det här sättet.

I Alliansens budget lyfts den digitala tekniken fram för att göra kulturen tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Den stärker det civila samhället. Den lyfter fram kulturen i ett läge där andra europeiska länder bara kan drömma om att göra samma sak.

Herr talman! Därför är jag glad över att i dag få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 125 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag blir glad över att höra att Lars-Axel värnar om svenska dialekter och tycker att det är viktigt att lägga fokus på att bevara dem. Med anledning av det skulle jag vilja fråga om Lars-Axel anser att de estlandssvenska och finlandssvenska dialekterna är svenska dialekter och om han anser att de estlandssvenska och finlandssvenska minorite-

terna är svenskar. Om svaret på de frågorna är ja undrar jag varför du i så fall säger nej till vårt förslag om att låta Språk- och folkminnesinstitutet ta ansvar även för dessa svenskars dialekter, folkminnen och kultur.

När det gäller Kulturarvslyftet vill jag säga att det finns ett annat ordstäv som säger att om man gör som man alltid har gjort kommer man att få samma resultat som man alltid har fått. Det är väl det som är problemet. Ni ser att det inte blev som ni hade tänkt er, men ändå gör ni ingenting åt det. Ni hoppas bara att det ska lösa sig av sig självt.

Om de tilltänkta arbetsgivarna upplever att det erbjudande som staten har gett inte är tillräckligt intressant och attraktivt måste man ju göra det mer intressant och attraktivt, men det verkar inte finnas några sådana tankar och idéer alls. Jag tror att man kan fortsätta utefter de grundläggande intentioner som man hade med det här projektet och försöka hjälpa dem som står väldigt långt från arbetsmarknaden och få något bra uträttat på kulturarvsområdet. Men ska man göra det måste man göra någonting snabbt för att förbättra det och göra det mer attraktivt.

När det gäller stödet till trossamfunden har jag en fråga med anledning av det som jag tog upp tidigare om *Uppdrag granskning*s avslöjanden att 60 procent av de granskade muslimska samfundet och moskéerna pläderar för förtryck av kvinnor och uppmanar kvinnor att finna sig i våld i hemmet och bli utsatta för sex mot sin vilja, eller våldtäkt som man kallar det. Ska inte det få några konsekvenser? Ska trossamfunden ha stöd till varje pris? Det låter på Lars-Axel nästan som om vi obönhörligen ska stödja trossamfunden oavsett vad de gör, annars är vi på något sätt fiendliga. De villkor som ställs upp för att trossamfunden ska få stöd måste väl följas?

Anf. 126 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Tack för dina frågor, Mattias Karlsson. Jag har ingen uppfattning om de detaljer som du frågar om när det gäller estlandssvenskar och finlandssvenskar. Jag är inte alls insatt i det. Däremot vet jag att vi har ett antal minoritetsspråk. I språklagen jämställs även teckenspråket med de här minoritetsspråken. Det är också en viktig grupp som kommunicerar. Det är vad jag kan säga.

När det gäller att å ena sidan inte ge upp för tidigt och å andra sidan byta system, byta taktik eller lägga ned och börja om tror jag att vi ska ge Kulturarvslyftet en längre startsträcka. Jag tror att det är nödvändigt. Men sedan är det möjligt att vi måste se över om man till exempel kan förstärka handledningen. Det skulle kanske kunna vara en möjlighet om det är där som det fallerar. Jag tror att det finns ett tjugotal olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder som Arbetsförmedlingen kan sätta in. Det finns väldigt många åtgärder. Vitsen med det här är att vi kombinerar ett behov som vi har på kulturarvssidan med att det finns personer som står långt från arbetsmarknaden. Jag tror att det är mycket viktigt att det blir meningsfulla sysselsättningar.

Reaktionen på *Uppdrag granskning* blev naturligtvis oerhört stark. Vi var många som reagerade mycket kraftigt på det som hände. I det läget tror jag att det är helt fel att straffa genom att dra ned statsbidrag. Jag tror att man måste komma till rätta med detta genom att vara tydlig och föra en tydlig dialog i stället för att i efterhand dra ned statsbidrag. Jag tror att

det här kommer att vara viktigt om vi tror på en framtid tillsammans, och det gör jag.

Prot. 2012/13:41
11 december

Anf. 127 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Då skulle jag vilja uppmana Lars-Axel Nordell att läsa lite om de estlandssvenska och finlandssvenska minoriteterna. De har en väldigt spännande historia, och om det nu är så att Lars-Axel tycker att det är viktigt att man bevarar och lyfter fram svenska dialekter så hoppas jag att han nästa gång vi står här har tänkt en runda till och kanske till och med är beredd att stödja vårt förslag om att ge den svenska staten ansvar för att bevara även de här svenskarnas dialekter och folkminnen.

När det gäller Kulturarvslyftet förespråkar ju vi i nuläget inget systemskifte utan en modifiering av den befintliga modellen för att göra den mer attraktiv. Jag tycker att det är tråkigt att regeringen inte alls funderar i samma banor utan tror att det bara ska lösa sig av sig självt. Det tror inte jag, tyvärr, och då riskerar de fina grundtankarna med projektet att gå om intet. Det är jag rädd för.

Jag håller inte alls med om Lars-Axel Nordells utgångspunkt när det gäller trossamfunden. Om man ställer upp tydliga kriterier för vilka krav man ska uppfylla för att få stöd och man sedan bryter mot dem måste det få en konsekvens. Då kan man inte i stället belöna. Skulle vi tillämpa de här principerna på kriminalpolitikens område skulle det bli väldigt märkligt. Då skulle vi gå och dela ut rosor till våldsvverkare och förbrytare av olika slag. Det är inte en linje som jag tror på.

Anf. 128 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Om vi tar det sista så gör Mattias Karlsson en ordentlig neddragning – 30 miljoner. Det han föreslår går ut över väldigt mycket av verksamheten, bland annat sjukhuskyrkan.

När det gäller det man avslöjade i *Uppdrag granskning* tycker jag för det första att det var väldigt bra att man avslöjade det, för det som sker är inte på något vis acceptabelt. Men jag tror också att det är viktigt att vi kan följa upp det och att det svenska samhället måste ha bra kontakter med alla kyrkor och moskéer. Vi måste ha en öppen dialog så att det inte blir slutna grupper.

I Örebro där jag bor har vi en väldigt bra dialog, och jag tror därför att det går att komma till rätta med de här tokigheterna som har varit.

Anf. 129 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ledamöterna i kulturutskottet för en intressant och livlig debatt. Jag vill också tacka kulturministern för att hon var här i alla fall till halvtid. Det är väl ungefär som med kulturpolitiken: Det blir lite halvgjort. Det är i alla fall mer än vad man kan säga om näringsministern tidigare i dag. Hon var inte här alls, och näringspolitiken är också helt ogjord i den borgerliga regeringen.

De borgerliga partierna kritiserar oss socialdemokrater väldigt mycket här i dag. Det tycker jag är jättebra. Det visar att vi är på rätt väg. Det visar att man har bekymmer med den socialdemokratiska politiken.

Sverigedemokraterna ser ingen skillnad mellan vår socialdemokratiska politik och de borgerliga partiernas politik. Jag rekommenderar å det kraftigaste att man tar del av vårt socialdemokratiska förslag för ett

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

nytt läsflyft. Då kanske man kan läsa vår kulturmotion och övriga motioner och se att det faktiskt är ganska stor skillnad.

Herr talman! Vi socialdemokrater lägger väldigt stor vikt vid ungdomspolitik. Det är därför vi satsar på ungdomsgrupperna. Det är därför vi kopplar ihop kultur, utbildning, arbetsmarknad och socialpolitik till en sammanhållen ungdomspolitik.

Rädda Barnens årliga rapport visar att det fortsatt är väldigt många barn och ungdomar som växer upp under fattiga förhållanden i Sverige i dag och att det är väldigt många barn och unga som riskerar att komma ohjälpligt efter. Resultaten visar att trots den gynnsamma ekonomiska utvecklingen för de allra flesta hushåll de senaste åren så ökar ojämlikheten i Sverige. Levnadsstandarden förändras för väldigt många till det bättre, men för väldigt många blir det fortsatt sämre. Väldigt många barn har det väldigt illa i dag.

Det finns trots detta en ökad medvetenhet om barnfattigdomen i Sverige, vilket är positivt. Allt fler kommuner tar krafttag och arbetar för att minska barnfattigdomen. Det är naturligtvis väldigt välkommet, men man bör också i sammanhanget fundera över vad regeringens insatser på det här området är.

Herr talman! Det krävs betydligt mer än sänkt bolagsskatt. Regeringen saknar en övergripande strategi, och det är tydligt att det krävs ett samordnat helhetsgrepp. Både regeringen och samtliga kommuner behöver effektivt samverka för att lindra och förhindra att barnfattigdomen ökar i Sverige.

I Moderaternas Sverige galopperar utanförskapet, särskilt i ungdomsgrupperna. Ungdomar släpps inte in i samhället. De hoppar av gymnasieskolan. De får inget jobb, de får ingen bostad och de känner ingen tilltro till demokratin.

Därför har vi särskilt valt att lyfta in ungdomsgrupperna. Kulturen är ett viktigt verktyg för att hjälpa ungdomsgrupperna att förstå sin samtid och växa som goda medborgare. Lars Ohlys inlägg om kultur- och musiskolan var mycket bra; jag delar det till fullo.

I dag är kultur- och musiskolan hotad i många kommuner. I många kommuner blomstrar den, inte minst i många socialdemokratiska kommuner. Vi har till exempel varit på besök hos S-gruppen i Trollhättan, och jag har även goda exempel från Skellefteå och Norsjö där det är låga eller inga avgifter till musik- och kulturskolan.

Det krävs ändå att någonting görs, för skillnaderna på det här området ökar. Vi vill se ett uppdrag från regeringen till Statens Kulturråd i samarbete med SKL och med Sveriges musik- och kulturskoleråd för att följa upp och göra en rejäl översyn av musik- och kulturskolan i Sverige. Det riskerar också att långsiktigt få negativa konsekvenser, inte minst med tanke på att vi tidigare har haft väldigt stora exportframgångar med vårt svenska musikkliv.

Till följd av att den moderatledda regeringen låter landet spricka isär finns det kraftiga underströmmar av rasism och intolerans som tar sig uttryck i islamofobi, afrofofi, antisemitism, antiziganism och homofobi. Ungdomsstyrelsen ger i dag projektbidrag till verksamheter som jobbar mot rasism och intolerans. Bidragets syfte är att stödja verksamheter som förebygger och motverkar rasism och intolerans. Under 2011 har Ungdomsstyrelsen kunnat bevilja ett stort antal bidrag men till långt färre än

alla som har sökt. Detta visar att det finns ett stort engagemang och ett stort behov av att satsa på de här grupperna.

I vårt socialdemokratiska förslag fanns det mer medel för att möta detta. Om vi hade haft möjlighet att reservera oss på det här området hade vi naturligtvis gjort det, men eftersom det handlar om mer pengar kunde vi inte göra det.

Vi vill utifrån detta föreslå att Ungdomsstyrelsen ges i fortsatt uppdrag att identifiera och arbeta med de här frågorna. De är jätteviktiga. Det är väldigt viktigt att Ungdomsstyrelsen kan fortsätta sin bidragsgivning och prioritera projekt inom områdena demokrati, kultur, mångfald och integration.

Herr talman! Jag hade en interpellationsdebatt om Skapande skola med kulturministern här i kammaren förra veckan. Jag hade denna debatt med kulturministern därför att jag undrar om vi har en skola för alla. Jag tycker nämligen att det är viktigt att alla elever ska kunna möta morgondagens arbetsmarknad väl förberedda, och jag måste säga att Moderaterna verkar väldigt nöjda med det faktum att Skapande skola inte når ens hälften av alla barn. Och detta kallar Kristdemokraterna här i kammaren i dag för en dundersuccé. Det är skrämmande.

Betydelsen av estetisk kompetens ska inte underskattas. Det krävs att man kan kommunicera med sin omgivning, vara kreativ och tänka utanför mallen. Det krävs också för att vi ska kunna få nya företag. Det kommer att krävas nytänkande, och det kommer att krävas kreativt skapande tillsammans med kommunikativ kompetens om vi ska få nya företag.

Det krävs betydligt mer än sänkt bolagsskatt.

Jag och samtliga mina kolleger i kulturutskottet är väl medvetna om att Skapande skola har fått både ris och ros. Enligt Kulturrådets nulägesanalys från i våras har andelen skolor och kommuner som sökt Skapande skola-medel ökat kraftigt och är nu nära nog 100 procent. Det tycker vi är jättebra.

Men det är väldigt många som inte får ta del av satsningen. Drygt hälften av alla har inte möjlighet att ta del av satsningen. Det kan nämligen vara så att det bara är en klass eller en årskurs som har deltagit i satsningen. Alla andra lämnas därhän.

Mycket pekar också på att alltför många skolor tar tillfället i akt att skära ned på kultur när man inte beviljar pengar för Skapande skola. Därför har vi föreslagit att det görs en djupare analys.

Kulturministern höll i varje fall med mig när hon tidigare förra veckan belade mina farhågor genom att bekräfta att det saknas fakta. Det i sin tur måste betyda att vi måste ha bättre underlag. Därför är det inte tillfredsställande att en rejäl utvärdering kanske kommer först i slutet av nästa år.

Jag tänker övergå till att tala lite om museer. Jag vill samtidigt lyfta fram att många museer gör ett mycket bra, viktigt och gott arbete tillsammans med Skapande skola. Det är också viktigt att lyfta fram att det saknas medel till museipedagoger.

Jag har under året besökt ett flertal statliga och regionala museer där man vittnar om att det finns ett stort intresse från skolor för deras verksamhet. Men tyvärr saknas det i många fall ekonomi på grund av svårig-

heter inte minst från skolans sida att planera verksamheten eftersom man får besked om medel för Skapande skola alltför sent.

Herr talman! Vi har ett nationalmuseum med stor potential. Nationalmuseum renoveras under de kommande åren för väldigt dyra pengar. Trots denna kostnad kommer inte museet att kunna bedriva en verksamhet värdig ett nationalmuseum. Till exempel kommer man inte att ha fysiska möjligheter att ta emot internationella tillfälliga utställningar av den sort som dragit stora publikskaror till museet.

Nationalmuseum har även andra bra idéer som är värda att nämna. Etableringen av Nationalmuseum Norr på Jamtli i Östersund är en viktig framtida satsning. Här hade jag velat fråga kulturministern om det kommer att finnas stöd för en sådan framtida satsning i framtida regleringsbrev. Det gäller regionen i Jämtland och Jamtli. Nationalmuseum säger att en sådan norrländsk filial för Nationalmuseum vore väldigt önskvärd. Det är också ett museisamarbete som inte tidigare har prövats i landet.

En av Sveriges absolut mest kända och respekterade händelser är utdelandet av Nobelpriset, som skedde i går. Vi har drivit frågan om ett nytt Nobelmuseum. I förra årets budgetförslag uppmärksammade vi regeringen på att man måste ta initiativ till en dialog med Nobelstiftelsen, en uppmaning som vi kan se att man hört sammat.

Vi välkomnar därför att regeringen nu stöder Nobelstiftelsens arbete för att skapa ett Nobel Prize Center. Det är en väldigt viktig del i utvecklingen av besöksnäringen. Vi ser dock stora problem med den placering av ett Nobelmuseum som anvisats av Stockholms stad, tomten bakom Nationalmuseum på Blasieholmen. En placering där av ett Nobelmuseum omöjliggör en utbyggnad av nuvarande Nationalmuseum på den platsen.

Vi menar fortfarande att marken bakom Nationalmuseum är mycket lämplig för att skapa ett Nationalmuseum i världsklass, men också för att se vilka möjligheter det finns att skapa ett design- och formmuseum. Om nu Moderaterna tänker ta replik kan man tänka sig att Moderaterna vill fråga hur vi tänker oss att genomförandet av etapp 2 ska gå till, renoveringen av museibygnaden på Blasieholmen, hur vi vill stärka Nationalmuseum långsiktigt eller hur vi vill genomföra etableringen tillsammans med Jamtli i Östersund.

Vi har nya frågor som dyker upp i borgerlighetens Sverige. I dag förvaltas mycket av det rullande kulturarvet genom enskildas och ideell sektors försorg. Utan enskildas brinnande intresse hade inte sektorn kunnat växa. Enbart den ideella sektorn beräknas ge en sysselsättning på minst 350 heltider.

För många mindre samlingar och stiftelser fungerar det på många håll rent utmärkt bra. Men i fallet Saab och Saabmuseet höll det på att gå över styr, och en stor världsunik samling riskerade att skingras. Nu är den frågan löst genom att kommunen och regionen orkat gå in och rädda kvar samlingen i Trollhättan.

Detta visar att det finns föremål som borde kunna sparas och bevaras på statliga museer. Det borde också finnas en myndighet som är till stöd för sektorn ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Jag menar inte att vi ska ha ett museum för detta. Men man bör kunna dokumentera vad den ideella sektorn nu kan. Mycket av den ideella sektorn håller på att dö ut.

Herr talman! I valet mellan mat på bordet och ett kulturbesök på museet väljer familjen med knappa resurser mat på bordet. Moderaterna gör sig lustiga över vårt förslag till fri entré, som vi står fast vid.

Vi har ett viktigt förslag för att förbättra integrationen och kunskapen om vårt gemensamma kulturhistoriska arv. Vårt förslag är även ett effektivt sätt att ge alla oavsett inkomst möjlighet att ta del och njuta av våra samlade kulturhistoriska skatter.

Reformen med fri entré på statliga museer möjliggjorde besök för många grupper. Inte minst lockade fri entré grupper som aldrig tidigare besökt ett museum, som barnfamiljer med låga inkomster.

Besöksutfallet för 2007 vid de 19 statliga museerna med fri entré för barn och ungdom upp till 19 år, det vill säga fri-entré-museerna, innebar att dessa museer tillsammans förlorade nästan 2 miljoner besök, vilket motsvarar en publiknedgång med 39 procent. Trots detta avskaffade den borgerliga regeringen den fria entrén efter valet 2006.

Vi menar att det åter är dags att öppna museerna för fler. Det är därför som vi föreslår en satsning på fri entré. Det är därför som vi satsar 80 miljoner kronor på museisektorn.

Noterbart här är att Cecilia Magnusson jämför museibesök med en Big Mac. Det är helt i linje med regeringens övriga näringspolitik, så vi är inte alls förvånade.

Vi vill dock samtidigt poängtera att vi ser det som väldigt viktigt att stärka samverkansmodellen så att även de regionala museerna kan ta del av fri entré och det blir möjligt i hela landet.

Det är en konkurrensfaktor för Sverige att unga människor behärskar kreativa uttrycksformer. Det visar inte minst framgångar för svenska data- och tv-spel och design. Dessa framgångar bygger på ett kreativt tänkande.

Vi välkomnar att regeringen till slut, långt om länge, valde att tillskjuta 80 miljoner till Kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014. Det är, precis om Lars Ohly framförde här, långt mycket mindre än vad Stockholm fick 1998. Men det är ändå välbehövligen pengar.

Jag hoppas att representanterna för de borgerliga partierna trycker på sina kamrater i näringsutskottet så att också näringsutskottet bidrar med motsvarande satsning. Kulturhuvudstadsåret i Umeå är även en näringspolitisk satsning för att kunna ta tillvara de kreativa näringarna och utveckla besöksnäringen.

Det är i sammanhanget beklagligt att regeringen väljer att dra ned på stödet till Visit Sweden i samma anda. Det gör att besöksnäringen kanske inte får det stöd den borde få. Det är glädjande att våra kamrater i näringsutskottet har prioriterat satsningen och fortsatt vill satsa på Visit Sweden.

Herr talman! Ska Sverige lyckas måste varje mänsklig resurs nyttjas väl. Det är därför vi föreslår satsning på musik, Kulturskolan och fri entré. Det är vår sammanhållna politik för tillväxt, mångfald, välfärd. Tveka aldrig om det.

(Applåder)

Anf. 130 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Det är inte antalet ord som är det viktiga, Isak From. Jag ska inte ställa några frågor, men det var ett antal påstående som Isak From framförde i denna ordkaskad som jag måste rätta.

Jag ska börja med Skapande skola. Skapande skola är inte färdig. Vi har byggt den sedan 2008. Att just nu bara hälften av eleverna har möjlighet att ta del av den kan bero på att en stor andel har gjort det förra året eller året innan, och nu är det en helt ny grupp som kommer in. Det här, Isak From, är en långsiktig satsning, inget projekt som på Socialdemokraternas tid.

Jag var med i den interpellationsdebatt som Isak From hänvisar till. Där sade kulturministern att Myndigheten för kulturanalys just nu gör en genomgripande utvärdering. En genomgripande utvärdering, Isak From, kan man inte göra på en kafferast. Det tar ett antal månader att få den genomgripande utvärdering som vi vill ha.

När det gäller den kommunala musikskolan sade Isak From att socialdemokratiska kommuner är bättre på kommunal musikskola. Men hur kommer det sig då att åtta av de elva kommuner som inte har musikskola är socialdemokratiskt styrda? Förklara det, Isak From!

När det gäller Nationalmuseum är Nobelstiftelsen en egen stiftelse. Ska vi i Sveriges riksdag ha synpunkter på hur de ska bygga sitt nya museum? Det är väl ändå lite för grovt.

Beträffande fri entré gav vi museerna möjlighet att själva bestämma om de skulle ha fri entré eller inte, men de ansåg sig inte ha råd.

Anf. 131 ISAK FROM (S) replik:

Herr talman! Skapande skola är en viktig satsning och bra på många sätt. På många ställen har man bra projekt genomförda som har fått gott renommé. I många skolor har man inte det, och i många skolor är det kanske en lärare som driver projektet, vilket gör att det kanske bara är årskurs 8 som får ta del av det.

Vi menar att svenska skolan ska vara till för alla. Om man gör reformer riktade till svenska skolan måste de därför vara till för alla barn. Det är utgångspunkten. Det innebär att när man genomför en sådan här reform borde man ha tänkt till och tillskjutit medel. Eller så får man göra ansökningsprocessen lättare. Många kommuner anser att det är ganska jobbigt, man får ligga ute med ganska mycket pengar och man vet inte när man får ett beslut.

Det kom fram i den interpellationsdebatt som det hänvisas till att Skapande skola är en grundbult i den borgerliga politiken. Jag framhöll då att den grundbulten pekar på att det är likställt med all annan borgerlig politik: hälften lämnas därhän. Eller har det ändrats sedan förra veckan?

Det kan vara så att flera socialdemokratiska kommuner, och även borgerliga kommuner, skulle ha nytta av att den moderatledda regeringen såg till att genomföra det skatteutjämningsförslag som man politiskt var överens om. Det skulle innebära att flera kommuner skulle få betydligt mer pengar i plånboken och kanske skulle slippa att dra ned på sådan verksamhet som inte är lagstadgad. Musik- och kulturskolan är tyvärr inte lagstadgad i dag.

Anf. 132 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! För att börja med Skapande skola: Det är klart att det är olika i olika skolor. Den här verksamheten utvecklas hela tiden. Men, snälla Isak From, du kan väl inte mena att elever i en musikklass också måste ta del av Skapande skola. Det måste väl ändå vara upp till läraren och till eleverna, för det är kulturen som ska in i skolan.

När det gäller musikklasser är det kanske bättre att det är någon annan som får medlen. Inte ens en gammal socialist som Isak From kan väl mena att alla ska tvingas att ta del av Skapande skola.

Vi utvecklar ansökningsprocessen hela tiden.

Visst finns det en paroll som heter Hälften kvar, men den gäller skattetrycket. Man ska ha hälften kvar av lönen efter det att skatten är dragen. Så är det, Isak From.

Jag ska avsluta med några ord om den ideella sektorn. Jag blir nästan upprörd när Isak From talar väl om den ideella och frivilliga sektorn. Ni har ju inte velat och vill fortfarande inte att vanliga människor ska ha möjlighet att hjälpa den ideella sektorn genom att bidra med medel. Staten ska tycka att det är bra att vanliga människor ekonomiskt hjälper föreningar och samfund, och då får de göra avdrag på skatten. Man bidrar med sina pengar för att hjälpa dem som hjälper andra. Vad är det för fel? Jag är övertygad om, när vi nu har fått in en avdragsrätt, att den ideella sektorn kommer att må mycket bättre jämfört med vad Isak From skulle åstadkomma.

Anf. 133 ISAK FROM (S) replik:

Herr talman! Det var ett viktigt påpekande som Cecilia Magnusson gjorde på slutet. Hon stöder Kristdemokraternas märkliga förslag fullt ut. Ska man få göra skatteavdrag för gåvor? Vi tycker inte det. Vi tycker att skatt ska fördelas rättvist till dem som behöver. Det är den största skillnaden här, och den vill vi gärna trycka på. Den ideella sektorn gör väldigt mycket som är bra, men vi tycker inte att vi med våra gemensamma skattemedel behöver stödja den.

Däremot tycker vi att föreningslivet bör stödjas. Det är därför som vi har föreslagit föreningsjobb, till exempel – subventionerade jobb via Arbetsförmedlingen till föreningslivet – så att en idrottsförening, en kulturförening kan anställa en medhjälpare över tid.

Vi har föreslagit 5 000 jobb. Det är betydligt mer än vad Kulturarvslyftet och allting annat i den borgerliga politiken har åstadkommit.

Anf. 134 BENGT BERG (V):

Herr talman! Innan jag säger några ord om läsning, litteratur, böcker, bibliotek yrkar jag bifall till reservation nr 3.

Det är spännande att få uppleva en lång dags färd mot natt, fylld av intensiv kulturdebatt. I det jag ska säga om läsning och litteratur har jag hämtat många tankar och idéer ur de två rejäla luntor som kom i höstas. Den ena utgjordes av Litteraturutredningens betänkande och heter *Läsandets kultur*. Den andra är en forskarantologi med namnet *Läsarnas marknad, marknadens läsare*. Tillsammans utgör de cirka tusen sidor.

Efter ett tag förstod jag att de är som en karta för den som vill orientera sig i de möjligheter och det landskap som litteraturen har i Sverige. Det som saknas är bara en kompass, och den vill vi i Vänsterpartiet, ofta tillsammans med de rödgröna, gärna ställa upp med.

Tillsammans ger de här två rapporterna alltså en hyfsad kartbild över bokens plats och litteraturens tillstånd. Mycket av det som utredarna kommer fram till är inga absoluta nyheter, men det förtjänar ändå att komma upp i debatten på nytt, till exempel att läsandet i hög grad beror på vilken plats man har i samhällsstegen. Det finns ett givet och tydligt samband. Ju högre upp du befinner dig på denna stege, desto närmare har du till bokhyllan. Den som redan i går läste mycket läser kanske ännu mer i dag, medan det finns många som inte läser alls och som det är väldigt viktigt att hjälpa och stötta så att de kan få del av litteraturen. Det kan handla om såväl LO-anställda som de som bor i hyreshusområden. Och det är en sanning som är oomtvistlig att pojkar läser färre böcker än flickor.

Den bristande läsförståelsen gör att var femte europé och var sjätte svensk har problem med att orientera sig i samhället. Därmed kan de heller inte ta del av det demokratiska samhällsbygget. Utan språk är du ingen.

Herr talman! Också i Litteraturutredningen talas det om läsfrämjande insatser, för att minska de så kallade läsklyftorna, med extra satsningar på barns och ungdomars skolbibliotek, något som vi i Vänsterpartiet alltid har vurmat för. Vi måste också konstatera att det är just nedmonteringen av läsfrämjande insatser som regeringen i alltför hög grad har ägnat sig åt genom att motverka projekt som sjukhus- och arbetsplatsbibliotek, Kultur i arbetslivet, Läs för mig, pappa och det statliga stödet till En bok för alla.

Sedan den borgerliga regeringens tillträde 2006 har utvecklingen i landet lett till att massvis med biblioteksfilialer har lagts ned och bokbussar slagits igen. I skolan har, som i alla fall några av oss har kunnat konstatera, de humanistiska ämnena fått stryka på foten. Vänsterpartiet vill satsa 5 extra miljoner till En bok för alla.

Herr talman! Åter till Litteraturutredningen och det avstånd som handlar om litteraturproduktion och bokdistribution. Där pekar utredarna på negativa konsekvenser som en alltmer dominerande mediekoncern, läs Bonniers, har. Därför förordar Litteraturutredningen fortsatt litteraturstöd till mindre förlag med en för mångfalden både nödvändig och våghalsig utgivning. Och det är ingen tillfällighet att det är Tranan, det lilla men välorienterade förlaget på Söder, som ger ut årets nobelpristagare i litteratur, kinesen Mo Yan. Vänsterpartiet vill också se 5 ytterligare miljoner till litteraturstöd.

Utredningen lyfter också fram vikten av internationella brobyggen, något som det nuvarande kulturministeriet mer än väl behöver veta. Också den kulturella delen i biståndet till utvecklingsländerna har helt enkelt tagits bort, för att ta ett annat allvarligt exempel. Få investeringar torde vara så fruktbara som de på kulturområdet, både för läsande barn i Sverige och för utbytet mellan länder, kulturer och kontinenter.

Herr talman! Det läslyft som Litteraturutredningen proklamerar är lika vällovligt som ofinansierat. Det är tydligen tänkt att lässtimulansen ska betalas med pengar hämtade ur folkbildningens spargrisar i stället för att rikta sin anmodan till Finansdepartementet, som i alltför hög grad lägger sordin över kulturens och kulturskaparnas villkor i vårt land. Tänk bara på scenkonstnärernas ständigt uppskjutna pensioner!

Den moderna teknikens intåg i bokvärlden innebär också stora utmaningar och anpassning till helt nya villkor. E-boken är i sammanhanget ett kapitel för sig. Givetvis bör en e-bok ha samma momssats som pappersboken. Det finns mycket att reda ut där i gränslandet mellan medborgerlig tillgänglighet och kulturskaparnas upphovsrätt.

Herr talman! Litteraturutredningen och forskarantologin tillhandahåller en brukbar och som sagt tusensidig karta över bok- och läslandet Sverige. Men det saknas en kompass riktad mot de skugglagda områden som befinner sig utanför strålgglansen från Nobelfester och andra galatillställningar – en kompass som förmår att leta sig fram till dem som annars riskerar att hamna utanför vår bokglädje, utanför den sociala gemenskapen och utanför det demokratiska samhällsbygget.

Vänsterpartiet vill satsa på humanistiska värden och allas rätt till deltagande och utövande också i litteraturens värld.
(Applåder)

I detta anförande instämde Siv Holma och Lars Ohly (båda V).

Anf. 135 PETER JUTTERSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och därmed avslag på reservationerna.

Jag blir ganska fascinerad av Sverigedemokraternas bild av Sverige och svenskarna. Nu går vi tillbaka några timmar, när Mattias Karlsson höll sitt inledningsanförande. Han tog oss då med till Japan i en spännande berättelse om hur japanerna slöt sig samman under de naturkatastrofer som drabbade dem med jordbävning, tsunami och ett kärnkraftverk som ställde till det. Eftersom Mattias berättade om denna naturkatastrof drar jag slutsatsen att han inte tror att detsamma skulle hända i Sverige. Han tror inte att svenskarna skulle sluta sig samman på samma sätt ifall något motsvarande skulle hända här. Alltså skulle inte det mångkulturella Sverige, svenskar av alla etniciteter, visa samma solidaritet. Det är en märklig syn på Sverige och svenskarna, vill jag påstå.

Dessutom menar Mattias på fullt allvar att kulturpolitiken bidrar till detta förhållningssätt och att betänkande KrU1, om vi bara följer Sverigedemokraternas förslag, blir så mycket bättre. Då, herr talman, kommer vi till något mycket spännande, att då skulle vi bli mer som japaner. Det måste väl vara en intressant ideologisk vändning för Sverigedemokraterna.

Om man berättar historien om Japan har man ju ett uppsåt med det, eller hur? Och det är att ställa det mot någonting annat. Varför annars ta det exemplet? Är det så Sverigedemokraterna ser på Sverige och svenskarna? Personligen är jag helt övertygad om att den sammanhållningen skulle vi visa och känna av också här i Sverige.

Det är jättetydligt än en gång att det är stor skillnad på hur vi ser på invånarna i vårt land.
(Applåder)

I detta inlägg instämde Michael Svensson (M).

Anf. 136 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Mitt syfte med att lyfta fram exemplet Japan var att sätta fokus på det faktum att en gemensam identitet skapar en högre grad av socialt kapital, och socialt kapital medför en högre grad av solidaritet. Det menar jag är ett vetenskapligt faktum som har bevisats i ett antal forskningsstudier.

Det finns en anledning till att olika länder ser olika ut. Det finns en anledning till att olika länder reagerar olika på till exempel kriser. Jag menar att ett samhälle där människor känner gemenskap med varandra och identifierar sig med varandra har större motståndskraft och bättre förutsättningar att utvecklas fredligt och harmoniskt. Det finns gott om exempel på det i världshistorien.

Det är också en vetenskaplig sanning att länder där befolkningen har en gemensam identitet i mindre utsträckning präglas av våldsamma mot-sättningar och väpnade konflikter. Menar du att det förhåller sig på något annat sätt får du gärna bevisa det för mig.

Anf. 137 PETER JUTTERSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Men nu är Mattias Karlsson där igen och insisterar på att det inte skulle fungera på samma sätt i Sverige.

Menar du på fullt allvar att min polskfödda fru, min slovakiskfödda dotter, min fars brasilianska hustru, de bekanta som jag har på hemmaplan i form av greker, irakier etcetera med olika trosuppfattningar inte skulle sluta sig samman under en naturkatastrof? Är det så du ser på svenskarna i detta land?

Anf. 138 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag kan inte uttala mig om dina grannar, släktingar och andra personer som du känner, Peter Jutterström. Jag kan bara konstatera att på en makronivå är det betydligt större sannolikhet att ett land med en stark gemensam identitet och med en hög nivå av socialt kapital klarar att reda ut kriser och visa solidaritet mellan medborgarna. Det menar jag är en vetenskaplig sanning.

Anf. 139 PETER JUTTERSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag tror att du hade en tanke och ett uppsåt med din berättelse, Mattias Karlsson. Jag vill dock påstå att det föll ganska platt.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 12 december.)

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2012/13:KrU2
Filmpolitiska frågor (prop. 2012/13:22).

Filmpolitiska frågor

Anf. 140 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Herr talman! En viktig del av en aktiv kulturpolitik är filmpolitik. Genom filmen skildras många berättelser. På flera ställen i landet genomförs filmfestivaler av olika slag, och intresset för att lära sig att göra film på amatörnivå är stort. I dag har ju många människor möjlighet att när som helst och var som helst dokumentera det som händer runt omkring dem via sina mobiltelefoner, ibland både på gott och ont.

Även om de flesta i dag kan köpa och se på film hemma i sin soffa är det många som fortfarande går till en biograf för att se på film. Många upplever att det är en helt annan sak att se film på bio, och jag kan bara instämma i det.

Under de senaste månaderna är det många som har tagit del av Olof Palmes liv och gärningar på biografen runt om i landet. På vissa orter har filmen följts upp av spännande samtal med politiska företrädare som på olika sätt haft en relation till Palme.

Samtidigt har filmen *Åta, sova, dö* av Gabriela Pichler, som till och med har visats här i riksdagen, skapat debatt i samhället om frustrationen över att vara arbetslös.

Ja, listan på filmer som skapar diskussion kan göras lång. Vi har nog alla här i kammaren exempel på filmer som vi har sett som har berört oss och som på ett eller annat sätt har gjort att vi har omvärderat saker och ting efter de intryck som filmskaparna har velat delge oss.

Det är det härliga med filmens kraft att påverka. Genom att använda bilden och ljudet, och ibland nästan ge en upplevelse av dofter, lyckas man förmedla ett budskap till oss som tittar.

Herr talman! Det första filmavtalet slöts redan 1963. Nu har man slutit ett nytt avtal för tiden 2013–2015. Det betänkande som vi ska ta ställning till innehåller en redovisning av filmavtalet samt filmpolitikens inriktning.

Jag är glad över att regeringen har slutit ett nytt filmavtal med en stor del av branschens aktörer. Filmavtalen har tjänat filmen väl, och det är bra att det är många parter som står bakom möjligheten för svensk film.

Vi socialdemokrater har trots allt några synpunkter. Regeringen anser att kvalitet, förnyelse och tillgänglighet ska ses som den övergripande inriktningen för den statliga filmpolitiken. Till denna övergripande inriktning vill vi lägga jämställdhet och mångfald.

När det gäller jämställdhet ställer vi oss tveksamma till om det kan beskrivas som en skärpning av jämställdhetsmålet att överge det nuvarande målet som innebär att ettdera könet, räknat i antalet projekt som får stöd, bör vara representerat till minst 40 procent när det gäller manusförfattare, producent och regissör.

Regeringen talar nu om att stödet ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män. Om man med ”jämnt” verkligen avser en 50–50-fördelning, som en skärpning av minst 40 procent för ettdera könet, tycker vi att det hade varit bra om man hade varit tydlig med det. Om det är 50–50 man

menar, varför har man i så fall inte skrivit det? Vi kanske kan få ett svar på det i dagens debatt.

Möjligheten att visa film i hela landet blir allt mindre. De kommersiella biografaktörerna finns företrädesvis på landets större orter. För att det ska vara möjligt att se film på bio även på mindre orter har de olika folkrörelserna tagit på sig ett stort ansvar. Genom visningsorganisationerna finns en unik biografstruktur över hela landet. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att denna struktur kan leva vidare och också utvecklas.

Digitaliseringen av biograferna är nu i ett slutskede, och det är särskilt angeläget att de mindre orternas biografer också kan digitaliseras. Den lokala mötesplatsen i form av en biograf fyller en stor funktion, särskilt nu när biograferna kan ta emot direktsändningar av olika kultur- och nöjesprogram. För att stödja denna utveckling vill vi att Svenska Filminstitutet prioriterar denna verksamhet.

Även runt de större städerna, i de så kallade ytterområdena, finns ett behov av nya mötesplatser där film kan visas.

Vi socialdemokrater vill se ett digitaliseringsstöd som gör en offensiv satsning på nya biografer och inte bara befäster en gammal struktur. Folkets Hus och Parker har gått före och sedan länge etablerat det som kallas Digitala Hus. Deras liveutsändningar från Metropolitan har blivit en succé. Genom digitaliseringen kan dessa lokaler också användas för interaktiva konferenser.

I den socialdemokratiska budgetmotionen har vi föreslagit 10 miljoner kronor mer än regeringen för att särskilt stödja digitalisering av biografer på mindre orter och nyetablering i framför allt storstädernas ytterområden där det finns stora bostadsområden.

År 2011 hade 240 filmer premiär i Sverige. Endast 18 av dem var från andra delar av världen än USA och Europa, enligt en redovisning från Svenska Filminstitutet. Vi i Sverige har mycket liten möjlighet att se all den spännande film som produceras i andra delar av världen. Den svenska film- och biografbranschen har inte hängtt med i denna utveckling. Det skulle behövas olika projekt som försöker främja ett bredare utbud på våra biografer.

Svenska filmer håller ofta en hög kvalitet, och många filmer gör också karriär i andra länder och prisas runt om i världen.

Svensk Filmindustri sade i april i år upp sitt mångåriga samarbetsavtal med Svenska institutet som rör visningar av svensk film i samband med olika arrangemang i utlandet. Konsekvensen har blivit att mycket mindre svensk film visas utomlands. Det är synd då det drabbar både svensk film och svenska filmarbetare.

Utöver regelbundet återkommande filmfestivaler och svenska filmveckor har Svensk Filmindustri totalt varje år fått över tusen förfrågningar från ambassader och andra utlandsbeskickningar som vill visa svensk film. Dessa visningar har skett i samarbete med Svenska institutet.

De frågor som ska kunna hanteras av svensk myndighet eller annan organisation rör till exempel marknadsföring, sponsring och rättigheter.

Efterfrågan från utlandsmyndigheterna har ökat. De vill visa mer svensk film som har gott rykte kvalitetsmässigt. Svensk film är också en utmärkt bärare av värderingar och skildrare av svenska förhållanden.

Svenska Filminstitutet har god kunskap om svensk film ur alla aspekter. Flera aktörer har pekat på lösningar som involverar Svenska Filminstitutet som den svenska expertorganisationen avseende film.

Vi föreslår att regeringen skyndsamt ser över frågan och återkommer med förslag om hur visning av svensk film utomlands ska organiseras och finansieras.

Herr talman! Jag står bakom samtliga socialdemokratiska reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 4. (Applåder)

I detta anförande instämde Isak From och Per Svedberg (båda S).

Anf. 141 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Herr talman! Vi behandlar nu kulturutskottets betänkande nr 2 *Filmpolitiska frågor* som handlar om 2013 års filmavtal, och 2013 firar också filmavtalet 50 år. Som Gunilla Carlsson berättade var det alltså 1963 som svenska staten och biografägarna första gången slöt ett avtal som bland annat gjorde att 10 procent av biljettintäkterna skulle gå till att producera ny svensk film. Sedan dess har tv-producenterna och nu i senaste avtalet också de fyra regionala produktionscentrumen kommit med, men fortfarande lyser bredbandsdistributörerna med sin frånvaro.

De största förändringarna i det nya filmavtalet är bland annat större distributionsfrihet i och med slopat krav på biografpremiärer, ökade medel till barn-, ungdoms-, kort- och dokumentärfilm och ett nytt anslag för tv-drama. Dessutom finns ett tydligare jämställdhetsmål om att stödet ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män.

Miljöpartiet ser över lag positivt på det nya avtalet. Det är bra att man på detta sätt får in en förstärkt jämställdhetsaspekt, att man får in nya friska pengar till fler projekt och att man kan ha filmpremiärer även på nätet. Men jag vill ändå lyfta upp några frågor.

Jag börjar med att yrka bifall till vår reservation nr 6 Åtgärder mot olovlig hantering av film. Vi i Miljöpartiet anser helt enkelt att det är ologiskt att använda filmavtalspengar som ska gå till filmproduktion för att beivra piratkopiering.

Jag har två mer övergripande funderingar om svensk film i dag och framöver. Den ena ansluter till det som Gunilla Carlsson sade om digitalisering av biografier. Digitaliseringen har gått smidigt och snabbt att ställa om till, men fortfarande saknar ungefär 25 procent av biograferna digital teknik.

Socialdemokraterna har i sin budget lagt in mer pengar till detta. Vi i Miljöpartiet vill fråga företrädarna för allianspartierna: Hur går det? Kommer biograferna att få mer stöd, eller riskerar de att bara kunna visa gamla filmer framöver när man börjar distribuera filmerna enbart digitalt?

Hur tänker man inför framtiden? Det här filmavtalet kommer att ha kort hållbarhet. Från början var det meningen att avtalen skulle hålla i fem år. Jag tror att de allra flesta aktörer vill ha riktigt långa avtal. Även om man redan nu planerar för en förlängning efter 2015 vill många av de aktörer som är inblandade ha lite mer framförhållning än bara två år.

Jag tror att de flesta av oss som sitter i det här rummet, men framför allt de som jobbar med svensk film inte bara vill se längre hållbarhet på

avtalet utan också fler aktörer inblandade som kan vara med och finansiera. Jag skulle därför redan nu vilja fråga företrädarna för regeringspartierna: Kommer vi att ganska snart få se direktiv till en ny filmutredning? Ni kan väl skriva in det i era anföranden redan nu så att vi sparar tid.

Anf. 142 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag står bakom samtliga sverigedemokratiska reservationer, men för tids vinnande väljer jag här att endast yrka bifall till reservation nr 3.

Sverige har en lång och stolt historia på filmområdet. Film är en naturlig och stor del av det svenska kulturutbudet och kulturkonsumtionen i vårt land. Få andra kulturformer har samma förmåga som filmen att beröra och väcka debatt. Att ge goda villkor för en levande och stark filmindustri är således en viktig del av kulturpolitiken. Utöver att ge förutsättningar för produktionen menar Sverigedemokraterna att filmpolitiken också bör syfta till att säkerställa ett utbud som är tillgängligt för individer oberoende av fysiska förutsättningar. Dessutom är det för oss självklart att filmpolitiken, liksom annan kulturpolitik, bör bidra till att stärka, levandegöra och tillgängliggöra det svenska kulturarvet.

Sverigedemokraterna välkomnar således att det nya filmavtalet villkorar produktionsstöd med krav på möjlighet för filmerna att visas med svensk text och instämmer i bedömningen att detta är ett viktigt steg för att öka tillgängligheten till svensk film för personer med funktionsnedsättning. Vi gläds också åt att regeringen förordar att arbetet med långsiktigt digitalt bevarande av filmarkivet bör prioriteras av Filminstitutet de kommande åren, och hoppas att detta åtföljs av ökad tillgänglighet till och spridning av arkivmaterial.

Sverigedemokraterna har lämnat en följdmotion till den föreliggande propositionen innehållande tre konkreta förslag.

För det första förespråkar vi att regeringen bör verka för ett inrättande av ett särskilt produktionsstöd till film som lyfter fram och levandegör den svenska historien och kulturarvet.

För det andra förordar vi att regeringen bör verka för att de skärpta skrivningarna om könskvotering i filmavtalet slopas. Som vi skriver i motionen innebär jämställdhet för oss sverigedemokrater att män och kvinnor ska vara lika inför lagen, att män och kvinnor ska ha samma rättigheter och skyldigheter och att alla människor, oavsett könstillhörighet, ska ha rätt och möjlighet att välja sin egen väg i livet. Vi menar således att jämställdhet inte måste innebära att män och kvinnor gör exakt samma saker i exakt samma omfattning och tror att kvotering riskerar att förstärka snarare än försvaga negativa stereotyper, samtidigt som det också riskerar att leda till diskriminering av enskilda individer. För min del får till exempel gärna 80 procent av förhandsstöden gå till kvinnor så länge det är deras arbete och idéer som bäst svarar upp mot de kvalitativa målen.

Sist men inte minst förordar vi att regeringen ska verka för att den demokratiska förankringen av filmavtalet ska stärkas genom att riksdagen ges förbättrade möjligheter att påverka innehållet i filmavtalet.

Angående de två sistnämnda förslagen skulle jag vilja läsa upp ett par stycken ur en filmpolitisk motion från riksdagsåret 2005/2006, skriven av bland andra den nuvarande kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth:

”Det är inte acceptabelt att riksdagen enbart får besluta om ett redan färdigförhandlat avtal. Den nuvarande processen innebär att den demokratiska förankringen av filmavtalet är ytterst svag och att möjligheterna till insyn och inflytande för riksdagens parter är mycket begränsade. Det naturliga borde vara att riksdagen först beslutar om de yttre ramarna som ett underlag för regeringens förhandling och att riksdagen sedan informeras fortlöpande under förhandlingarna.”

Här är ett annat citat: ”Vi anser att det kan vara bra att ha en tydlig målsättning vad gäller jämställdheten. Men vi ser också risken att det endast blir ett mål i sig, utan ordentligt innehåll. Vi anser därför att frågor som ledaregenskaper, anvisade budgetmedel, ämnesval, publikframgångar och givetvis även utbildningssituationen inom filmområdet måste vägas in i den samlade bedömningen när jämställdhetsmålet ska utvärderas. Vi menar också att det är olyckligt att låsa sig vid en kvoterad procentsats.”

Nu har kulturministern tyvärr gått hem. Jag hade tänkt ställa en fråga till henne. Som jag uppfattar det har kulturministern och Moderaterna svängt rejält i uppfattning, och jag skulle vilja fråga vad det beror på. Jag får rikta frågan till någon annan moderat.

Anf. 143 LARS OHLY (V):

Herr talman! Filmen är en fantastisk konststart som innefattar i princip alla andra konstarter, vilket gör den lite speciell. I filmens värld får vi tillgång till skrivna berättelser, musik, dans och mängder av kulturyttringar. Därför är filmpolitiken viktig. Men den är viktig också av det skälet att det är en konstform som når många människor, inte minst ungdomar. Förutom musik är det film som de flesta ungdomar kommer mest i kontakt med.

Det är kul att stå här just ett år som har varit ett bra svenskt filmår. Det finns fantastiska berättelser som i år har fått liv i filmatiseringar genom svenska regissörer. Jag kan nämna *Searching for Sugar Man* av Malik Bendjelloul, som är ett fantastiskt sätt att berätta en historia på som gör att man sugts in och fångslas. Jag kan också nämna *Palmedokumentären* av Maud Nycander och Kristina Lindström, som jag tror kommer att få ännu mer uppmärksamhet när den sänds i tv. Den kommer då att få många att inte bara intressera sig för personen Palme utan för en tidsepok i svensk historia.

Åta sova dö av Gabriela Pichler som tidigare har nämnts är en otroligt viktig film för att se hur klassamhället behandlar människor och samtidigt se hur motståndet växer när man behandlas som om man inte var värd någonting på svensk arbetsmarknad.

Big Boys Gone Bananas av Fredrik Gertten är uppföljaren till en tidigare film som han nästan blev hotad till livet för att han spelade in – en dokumentär som visar hur ett stort företag fullständigt sätter sig ovanför lagen.

Bekas av Karzan Kader är berättelsen om en kurdisk pojke som jag tror kommer att fångsla många. Dessutom har jag hört att den har sålts till över 25 länder.

Man skulle kunna säga att svensk film mår ganska bra. Då behöver vi väl inte diskutera så mycket mer, och då är det bara att fortsätta som nu.

Nu har vi också ett nytt filmavtal som ska träda i kraft den 1 januari om allt går som det ska. Det är inte säkert att det gör det. Men vi har i alla fall ett filmavtal som förr eller senare kommer att träda i kraft. Det är bra så.

Men vi behöver mer av tanke bakom vad svensk filmpolitik syftar till. Vi behöver diskutera mer hur ett filmavtal från 2015 ska se ut. Detta filmavtal är nämligen inte optimalt. Det har sina brister. Självklart går det inte att riva upp det. Det måste få finnas under de år som avtalsperioden löper. Men ett av felen var att det inte förbereddes tillräckligt tidigt. Det gjorde att man också så småningom hamnade i en situation där man ganska snabbt fick försöka lösa komplicerade motsättningar och frågeställningar.

Som resultat är filmavtalet inte tillräckligt bra för att värna och utveckla svensk film. Det gäller bland annat naturligtvis jämställdhetsmålet. Jag har lite svårt att se Alliansens argumentation om att det så kallade målet som nu finns skulle vara skarpare än det tidigare. Det är inte ens ett mål. Det finns ingen mätbar formulering om vad man vill uppnå med jämställdheten inom svensk film. Det är en allmän formulering som regeringen tydligen anser vara tillräcklig för att man ska kunna nå framgång. Jag är ganska övertygad om att man har fel.

Det gäller också frågan om film i hela landet. Vi vet att film som kommersiell verksamhet har sina begränsningar när det gäller att nå ut till alla, och det krävs ganska mycket för att små orter ska kunna ha ett brett filmutbud. Där är det problem och skillnader redan i dag. Men de riskerar att öka om vi inte uppmärksammar detta i tid och ser till att det ges ett ordentligt stöd för att film ska kunna visas också långt utanför storstäderna.

Det handlar om det viktiga digitaliseringsarbetet, som jag menar riskerar att avstanna därför att inte tillräckligt med pengar kommer att avsättas i framtiden.

Det handlar även om tillgänglighetsfrågorna. När det gäller film handlar det framför allt om textning och syntolkning, som är oerhört viktiga för att fler ska kunna ta del av film på bio.

Mår egentligen svensk film så himla bra som man kunde tro när man ser ett bra och brett filmutbud under 2012? Nej, jag menar att det tyvärr inte är lika bra som vi hade kunnat hoppas och tro.

Därför menar jag och Vänsterpartiet att det är helt nödvändigt att redan nu påbörja arbetet med ett nytt filmavtal. Det får inte dröja därför att vi då så småningom kommer att hamna i samma tidsnöd, och då kommer vi att riskera att hamna i samma konflikter som löses med samma kompromisser. Det är inte ett långsiktigt sätt att ta ansvar för svensk film.

Därför yrkar jag bifall till reservation 2, där det just krävs att arbetet med och utredningen om ett nytt filmavtal påbörjas nu, så att vi i god tid innan detta avtal löper ut har en ny filmpolitik på plats, en filmpolitik som just tar hänsyn till de brister som finns i den nuvarande filmpolitiken. Då kommer svensk film att kunna fortsätta leverera upplevelser och filmer som kommer att beröra oss alla.

Anf. 144 GUSTAF HOFFSTEDT (M):

Herr talman! Midvinternattens köld är hård, endast kulturutskottet tycks vara vaket.

Vi trotsar kylan och mörkret för att diskutera det nya filmavtalet. Detta är ett avtal som kommer att ge ökade resurser för svensk film. Det är flera ledamöter som tidigare här har talat sig varma för det.

Dessutom är det fler avtalsparter i det nya avtalet, och det i sig har ett stort mervärde, inte minst för att vi lever i en förändrad medieverklighet.

Någon påpekade här tidigare att filmavtalet nästa år fyller 50 år. Det var såklart en annan tillvaro då som vi levde i. På den tiden fanns det bara en enda tv-kanal. Däremot gick vi på bio i mycket stor utsträckning. Det var uppemot 40 miljoner biobesök per år för 50 år sedan.

I dag har den tekniska utvecklingen lett till att vi vill ta del av film på många olika sätt. Den skapas på ett annorlunda sätt, den sprids på ett annorlunda sätt, och den visas också på ett annorlunda sätt. Publiken vill själv fatta beslut om var, när och hur man ska se film.

Den svenska filmen är på frammarsch. Det talades tidigare om vikten av att också exportera svensk film. Jag var själv turist i Buenos Aires för några månader sedan. Jag damp in på en nordisk filmfestival där, vilket jag inte hade planerat, och tog del av ett par tre fantastiska svenska filmer. Man kan säga att det är ett stycke svensk kulturimperialism av bästa stycke när Sverige exporterar film på det sättet.

Förra året, 2011, fick svensk film 160 internationella filmpriser världen runt, vilket är någonting att verkligen vara stolt över.

Jag nämnde tidigare att det är fler parter som ingår i det nya avtalet. Det har naturligtvis inneburit att dessa parter har haft ett stort inflytande över hur avtalet ska se ut. Jag tror att det framöver kommer att leda till en ökad ansvarskänsla bland de parter som är med och skriver under detta avtal. Kanske är det också svaret på Mattias Karlssons fråga om varför riksdagen ställs inför fait accompli, alltså varför vi ställs inför ett färdigförhandlat avtal. Jag tror att man gör så för att få just de undertecknande parterna att känna att de har haft ett mycket stort inflytande, men alldeles särskilt att de har ett mycket stort ansvar för det avtal som nu undertecknas.

Svensk film tillförs med detta avtal nya friska pengar. Stödet för barn- och ungdomsfilm kommer att utökas. Men det kommer också helt nya stöd. Det är stöd för dramaserier och för något som kallas konvergerande film, vilket faktiskt är en ny typ av kulturyttring.

Som vi har berättat tidigare försvinner kravet på biografpremiär, alltså att man först måste visa filmen på bio. Det valet ska faktiskt inte vara riksdagsledamöters, utan den enskilde ska bestämma om han eller hon vill se en film på bio eller hemma eller ta del av en film på annat sätt.

Någon var inne på behovet av textning för funktionshindrade med flera. I det produktionsstöd som utbetalas villkoras det att filmen ska kunna visas med text. Men jag tror säkert att mer kan göras på detta område.

Gunilla Carlsson lyfte fram jämställdhetsaspekten. Det är viktigt att frågan lyfts fram eftersom det är allmänt känt att denna bransch är minst sagt ojämfälld. Tidigare var kravet att det skulle vara minst 40 procent film skapad av kvinnor. Om jag förstod henne rätt menade hon att när vi nu säger att det ska vara en jämn fördelning mellan män och kvinnor skulle det leda till större ojämfälldhet. Jag måste erkänna att jag inte

riktigt reder ut det. En jämn fördelning är väl rimligen jämnare än om det är 40 procent. Men det kan hon kanske utveckla vidare i en replik.

I filmavtalet för vi in även andra ekonomiska villkor som underlättar för svensk film, även om jag inte vill kalla det stödformer. Det är en mycket låg moms i inkomstskattelagen. Enligt denna proposition kommer vi att se till att bidrag till svensk film också får dras av, vilket är mycket bra.

Digitaliseringen är naturligtvis viktig. Vi har lyft fram digitaliseringen när det gäller biografer. Men det finns fler aspekter av digitalisering. Det gäller att digitaliseringen också får bre ut sig när det gäller produktion av film och inte minst bevarande av film. Normalt ger det en billigare, enklare och snabbare distribution av film över hela landet.

Agneta Börjesson från Miljöpartiet lyfter frågan om långa eller korta avtalstider. Jag tror att det finns två skäl som talar för att inte ha alltför långa avtalstider. Det första är teknikutvecklingen. Även om vi har många avtalsparter vill vi till exempel att bredbandsbolagen är med i avtalet. Det hade vi gärna sett redan nu. Vem vet vilken teknikutveckling som möjliggör nya avtalspartner nästa gång det är dags att teckna avtal. Om vi har väldigt långa avtalstider är risken att tekniken springer oss förbi.

Det andra skälet, som jag egentligen tycker är viktigare, är att nya kulturyttringar riskerar att inte få komma med i avtalen. Jag nämnde konvergerande medier, som än så länge bara är i sin linda. Man kan kombinera appen på telefonen med film och med andra saker. Och vem vet vad som väntar runt hörnet där? Jag tror att det är bra om det finns en öppning i kommande avtal för nya kulturyttringar, och då kan det inte vara alltför långa avtalstider.

Agneta Börjesson ställde också frågan: Får vi mer stöd till digitaliseringen ute på biograferna? Det enkla svaret är ja. I propositionen fördubblas digitaliseringen från 15 miljoner till 30 miljoner redan under nästa år. Det har gått fort. För ett och ett halvt år sedan var kanske en femtedel av biograferna digitaliserade. I dag är siffran uppe på 66 procent. Det är en enastående och glädjande utveckling som vi här kan ta del av.

Jag yrkar bifall till propositionen.

I detta anförande instämde Peter Jutterström (M).

Anf. 145 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Gustaf Hoffstedt för svaret på frågan. Jag undrar bara en sak. När man nu har haft femåriga avtalstider under ganska lång tid och när man sedan har sett att det blir allt svårare har det ganska mycket att göra med att det blir allt fler aktörer, vilket är bra. Men detta gör i sig att det tar allt längre tid att få ett avtal på plats, vilket i sin tur gör att det blir förseningar.

Från att ha haft ett femårigt avtal ser vi nu framför oss ett tvåårigt avtal. Min gissning är att avtalet kan bli lite försenat, och då riskerar nästa avtal att bli ettårigt med lite tid.

Jag undrar: Ska man tro att teknikutvecklingen går så snabbt att man knappt hinner producera en långfilm under den tid som nästa avtal ska gälla? Eller ska vi försöka göra ett omtag så att man får åtminstone rim-

liga avtalstider för att planera och fundera över hur långfilmsproduktionen ska se ut? Det tar ändå ganska lång tid att producera en långfilm.

Prot. 2012/13:41
11 december

Filmpolitiska frågor

Anf. 146 GUSTAF HOFFSTEDT (M) replik:

Herr talman! Jag tror att det är fullt möjligt att förena sjysta avtal med en period då vi kan förhandla fram avtalen. Om det sedan ska vara två, tre eller fyra år återstår att se. Nu har det visat sig att vi ändå har fått fram det kanske bästa avtalet någonsin. På en enda punkt delar jag Lars Ohllys tidigare ståndpunkt här: Låt oss diskutera dagens avtal i dag.

När vi fattar detta beslut förhoppningsvis redan i morgon öppnar det också för en diskussion om hur nästa filmavtal ska se ut.

Anf. 147 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Herr talman! Det är helt korrekt att vi ska diskutera dagens avtal i dag. Men det är klart att vi är otroligt nyfikna på framtiden. Man ser redan nu vad man skulle kunna göra bättre. Jag tror, precis som Gustaf Hoffstedt var inne på, att man behöver få med sig bredbandsleverantörerna i ett kommande avtal. Det behövs fler aktörer.

Med tanke på utredningen och att detta filmavtal är tre år försenat är det en uppmaning att dra i gång nu.

Anf. 148 GUSTAF HOFFSTEDT (M) replik:

Herr talman! Filmavtalet är kanske inte ständigt i mitt och regeringens huvud, men självfallet är det så att så snart detta beslut är fattat lämnar vi det i någon mening bakom oss vad gäller den politiska behandlingen. Då ska vi enbart blicka framåt. Vem vet då vilka fantastiska nya tekniska möjligheter och vilka kulturyttringar som vi har att fundera på till nästa avtal?

Anf. 149 ANNA STEELE (FP):

Herr talman! När jag var fem år och kom till Sverige från London, där jag är född, kunde jag bara tala engelska. Hos mormor och morfar som var smålänningar och bodde i Hultsfred kunde jag titta på engelska och amerikanska filmer på tv utan att behöva läsa textremsorna; jag förstod ju ändå.

Det var en fantastisk upplevelse för mig att få se *Trollkarlen från Oz* med Judy Garland, om än i svartvitt. Det var en både vacker och skrämmande film för ett litet barn då – i mitten av 60-talet. Något år senare visades *De röda skorna*, som fick mig att drömma om att bli ballerina. Jag har älskat film så länge jag kan minnas.

Som tidsfördriv, inspirationskälla, för estetiska intryck, som kunskapskälla, för påverkan – film kan göra allt. Film är direkt och utan pardon och kan försätta oss alla i fullständig vanmakt eller total hänförelse. Film kan vara smutsigt, fult, mörkt, extremt rått och kallt – så väldigt bra och så väldigt dåligt. Film kan vara fascinerande, vackert, färgrikt, skimrande, drömligt, värmande och återigen – så väldigt bra och så väldigt dåligt.

Få medier kan nå oss ända in i själen och hjärtat som film. Film behövs. Den behövs i undervisning, för underhållning och för att visa verkligheter som vi kanske aldrig skulle komma i kontakt med annars.

Filmer som visar världen efter andra världskrigets och nazismens fasor är ett exempel på ett viktigt kulturarv som annars skulle gå förlorat bland människors medvetande. En bild säger mer än tusen ord. Men flera bilder, det vill säga film, kan säga allt som man behöver veta för att förstå vilka fruktansvärda krafter som var verksamma då och som tyvärr fortfarande är verksamma, till exempel i partier som Sverigedemokraterna. Fler filmer om fascisters, nazisters och kommunisters sätt att se på sina medmänniskor borde visas. Och de borde visas ofta för att ingen ska glömma. Enligt min åsikt verkar en del ha glömt vilka fasansfulla brott som har begåtts i dessa ideologiers namn. Film är undervisande och tankeväckande. Film är nödvändigt.

Vi är privilegierade som bor i Sverige där det finns stor tillgång till teknik och där det finns tv i vart och vartannat hem. Möjligheten för många att få se filmer är så oändligt mycket större i detta land än i många andra delar av världen.

Sveriges filmskapare är duktiga och har mycket gott renommé runt om på vår jord. Det vinnas otaliga priser i olika sammanhang. Än är det inte lika många kvinnor som män som får möjlighet att ta del av medel så att även kvinnor kan få skapa mästerverk i samma utsträckning som männen. Men goda och kloka krafter, till exempel det avtal som vi har kommit tillbaka till flera gånger här och exempelvis Anna Serner på Svenska Filminstitutet, kämpar modigt på i den rätta riktningen. Men ni ska veta att det inte är utan motstånd, för detta känns tydligen som ett hot för vissa i denna sfär.

Film är ofta mer lättillgängligt än många andra konstformer. Man kan ta del av film när man själv önskar i sitt hem, när som helst på dygnet. Känslan att se teater eller balett eller att lyssna på och se på opera med livs levande skådespelare, dansare eller sångare – bara som ett exempel – är förstås mer nära själva köttet med dofter och intryck på ett helt annat sätt än vad film kan förmedla. Samtidigt finns det tekniska begränsningar i dessa kulturyttringar som filmen inte hindras av. Tekniken gör det mycket svårt att urskilja vad som är på riktigt och vad som inte är på riktigt när film görs.

Sverige är ett land som producerar bra och framgångsrik film, och vi har mycket duktiga regissörer. Det är verkligen ekonomiskt försvarbart att ha och att fortsätta skapa bra villkor för svensk filmindustri. Men det viktigaste som jag brukar säga om allt som är kulturellt betingat är: Hur skulle vår värld se ut utan just denna kulturbetingelse – film? Hur torftig skulle världen te sig och hur okunniga skulle vi alla vara om stora och små ting, om stora och små händelser i vår omvärld och om hur vi människor fungerar?

Jag yrkar avslag på samtliga motioner och reservationer och bifall till utskottets förslag. Jag vill också önska er alla god jul.
(Applåder)

Anf. 150 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag hade egentligen inte tänkt begära replik, men att, som Anna Steele gör, koppla ihop mig och mitt parti med totalitära, antidemokratiska krafter som har gjort sig skyldiga till det värsta massmordet i världshistorien och som har mördat barn i industriell skala tycker jag är att gå långt, långt över gränsen för vad som jag anser vara en civi-

liserad ton och en bra grund för en konstruktiv politisk debatt. Jag beklagar att Anna Steele väljer att använda sig av den typen av billig retorik.

Prot. 2012/13:41
11 december

Filmpolitiska frågor

Anf. 151 ANNA STEELE (FP) replik:

Herr talman! Det handlar väl om historik och om hur ert parti har grundats. Och du kan inte förneka att det finns sådana krafter kvar, Mattias Karlsson.

Anf. 152 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag förnekar det bestämt. Alla partier har ibland problem med enskilda individer som går över gränsen, som begår extremistiska handlingar eller som säger extremistiska saker. Sådant har även funnits i Folkpartiet. Birgitta Rodhe, en tidigare skolpolitiker från Folkpartiet, var aktiv i en fascistisk kamporganisation innan hon blev skolminister. För bara ett par år sedan hade ni en ledamot i Folkpartiets ungdomsförbund som dömdes för att gjort Hitlerhälsning mot en politisk motståndare. Den här typen av problem finns i alla partier.

Men att stämpla sina politiska motståndare som antidemokrater eller jämställa dem med massmördare tycker jag inte borgar för en konstruktiv politisk debatt. Jag hoppas att vi kan slippa sådant i fortsättningen.

Anf. 153 ANNA STEELE (FP) replik:

Herr talman! Jag förstår att det känns obehagligt för dig, Mattias Karlsson. Självfallet finns olika människor i alla partier som kanske står för ideologier som inte passar in i partierna, men just Sverigedemokraterna har en mycket stor del personer som står för de här idéerna från början. Jag tycker att det är mycket viktigt att vi börjar prata. Jag är väldigt trött på att vi ska vara tysta om det.

Du kanske är en god person, men det finns väldigt många bakom dig som har en helt annan inställning till sin omvärld. Det handlar om att inte se demokratiskt på världen. Man tänker inte på mänskliga rättigheter. Jag tycker faktiskt att det är oacceptabelt.

Anf. 154 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Det är många faktorer som påverkar om vi ska få en livskraftig svensk filmindustri. Det kan handla om stöd för själva produktionen av filmen, liksom det kan handla om stöd för distributionen av filmen.

När det gäller distribution av filmer har tekniken under de senaste åren utvecklats mot en alltmer digitaliserad distribution. Under 2013 kommer distribution av analog film till biograferna i princip att helt upphöra. Stödet till digitaliseringen av biografer, som Centerpartiet drivit, är därför en viktig beståndsdel för att vi också fortsättningsvis ska ha möjlighet att se film på biografer i hela Sverige.

Den här snabba teknikutvecklingen gäller också produktionen av själva filmen. Då är det också viktigt att de som arbetar med hantverket runt filmerna, till exempel kameramän, ljudtekniker, ljussättare och liknande får möjlighet att kompetensutveckla sig i den nya tekniken. Men hur säkerställer vi den kompetensen? Hur ger vi dessa ofta egenföretagare och frilansare möjlighet att utveckla sitt kunnande och vidareutbilda

sig? Filmen är ju en högteknologisk bransch där utvecklingen går snabbt framåt.

Hos Trappan i Västra Götaland erbjuder man frilansare möjlighet till kompetensutveckling i samband med utbildningar för kulturinstitutionerna i regionen. Trappan erbjuder kompetensutveckling för yrkesverksamma inom scen-, ton-, film- och tv-området. Det är Teateralliansen som är huvudman för verksamheten.

På hemsidan kan man läsa att Trappans kurser och föreläsningar syftar till att stärka deltagarnas möjligheter till försörjning och vidgade nätverk dels genom fördjupning och breddning av kunskaper, dels genom att de får verktyg för att kunna verka på en vidgad arbetsmarknad. De här kurserna fungerar också som en mötesplats för de yrkesverksamma på området. Som jag sade är det ofta egenföretagare och frilansare som jobbar själva. Syftet är alltså bland annat att kunna erbjuda den bästa kompetensen inom branschen för de filmproducenter, ofta från den internationella filmmarknaden, som väljer att lägga produktionen av filmer i regionen, i det här fallet Västra Götaland. Samtidigt så sker ett kunskapsutbyte, och nya kontakter skapas mellan olika branscher liksom mellan frilansare och anställda på kulturinstitutioner. Det är ett utbyte som både leder till kompetensökning och till nya chanser till arbete. Det här är ett bra exempel på hur Alliansen driver kulturutvecklingen framåt.

När jag besökte Trappan i Göteborg lyfte man också upp en annan fråga som gällde kompetensutveckling. Det handlar om skådespelare. Skådespelare utbildas till att framträda på en teater scen första hand. Det är ett sätt att framträda och skådespela som är skilt från sättet att arbeta framför en filmkamera. Under mitt möte där lyfte man upp behovet av en kortare, kanske kompletterande, utbildning där man kan få komplettera sitt teaterkunnande med kunskap om filmens speciella krav när det gäller just skådespelandet. Jag tycker att det är en intressant tanke som kanske skulle ge Sverige än fler filmstjärnor, inte minst på den internationella scenen.

Herr talman! Då många inom branschen jobbar som frilansare och egenföretagare är den satsning som regeringen har gjort, och fortsätter att göra, på kreativa och kulturella näringar också viktig för den svenska filmen. I samtliga regioner finns det nu strategier för hur man vill arbeta och utveckla samarbetet mellan näring och kultur. Där pekar många regioner på just film som en viktig beståndsdel.

Tillväxtverket har också bland annat utvecklat branschguider där det finns information om man vill starta och utveckla företag inom till exempel filmbranschen.

Det här är bara några exempel på hur kulturella och kreativa näringar lyfts fram.

Herr talman! Med det vill jag ha sagt att det nya filmavtalet liksom övriga delar i regeringens proposition *Bättre villkor för svensk film* är viktiga för svensk films utveckling. Men det finns också flera delar i regeringens politik som påverkar och ökar möjligheterna för en utveckling av den svenska filmbranschen.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 155 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! I snitt ser varje svensk ungefär 60 långfilmer per år. Eftersom en del personer bara ser några få filmer innebär det att andra ser både två och tre filmer per vecka.

Med dagens digitala teknik och kunniga filmskapare har filmen en oerhörd kraft när det gäller att förmedla känslor, attityder, värderingar och kunskap. Eftersom många filmer också visas via televisionen direkt i människors vardagsrum är det ingen överdrift att påstå att just filmen är det mest kraftfulla och mest betydelsefulla medium som finns. Bild och skådespel samsas med musik och det budskap som filmen har.

Svensk film är framgångsrik, och den filmpolitiska propositionen *Bättre villkor för svensk film* är riktigt bra. Propositionen innehåller några viktiga förbättringar i förhållande till hur det var tidigare samtidigt som anslaget har ökat något. Propositionen bygger på de nya nationella kulturpolitiska målen från kulturutredningen *Tid för Kultur*, som innebär en anpassning till en ny tid och till förändringar i vår omvärld.

I den filmpolitiska propositionen anför regeringen att den övergripande inriktningen för filmpolitiken ska bestå av tre delar, nämligen förnyelse, kunskap och tillgänglighet. Syftet är att de statliga insatserna med denna inriktning ska främja produktion och utveckling av värdefull svensk film i olika visningsformer i hela landet.

Ett levande filmarv ska främjas, bevaras och utvecklas. Ett internationellt utbyte och samverkan på filmområdet ska främjas, liksom barns och ungas kunskap om film och rörlig bild och deras eget skapande samt jämställdhet och mångfald på filmområdet.

Den nationella filmpolitikens huvuduppgifter framgår av Svenska Filminstitutets stiftelseförordning som anger fyra områden som sitt syfte, nämligen främjande av värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film, bevarande av filmer och material av kulturhistoriskt intresse samt verkande för ett internationellt samarbete. Så ser syftet ut.

Jag delar regeringens uppfattning att överenskommelsen i filmavtalet mellan staten och film- och tv-branschen kan bidra till en filmpolitik med inriktning på just kvalitet, förnyelse och tillgänglighet.

Herr talman! När det gäller tillgängligheten till film för personer med funktionsnedsättningar innebär avtalet ett viktigt kliv framåt. Dessutom är produktionsstödet villkorat när det gäller kravet på att filmen ska kunna visas med svensk text. Digitaliseringen ger helt nya och ökade möjligheter till textning och syntolkning av film till svenska och nationella minoritetsspråk.

Jag ser inte vad det skulle kunna finnas för filmer som inte skulle kunna visas med svensk text. Villkoret är helt rimligt och naturligt. Det är viktigt att såväl filmer på svenska som på utländska språk kan levereras med svensk textning, inte minst till nytta för döva och hörselskadade.

Produktionsstödet ska som tidigare omfatta förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm och utveckling. Där emot är kravet på biografpremiär för att erhålla förhandsstöd till långfilm borttaget, vilket flera talare har påpekat. Det är bra och helt nödvändigt med tanke på ambitionen att uppnå en ökad teknikneutralitet i stödssystemet. Vi får inte glömma att det kommersiella nätverket av biografier som utgör det huvudsakliga visningsfönstret i dag nära nog har ett monopol.

På sikt borde det gagna mångfalden om också det förhållandet kunde brytas.

Herr talman! Eftersom den analoga filmproduktionen i stort sett kommer att upphöra vid årsskiftet är det viktigt att arbetet med att digitalisera biograferna över hela landet slutförs. I syfte att skynda på detta har det arbete som var ämnat för 2014 tidigare lagts och genomförs redan nästkommande år, vilket jag tror är väldigt värdefullt.

Den digitala visningstekniken gör det också enklare och billigare att distribuera fler kopior av en och samma film. Den tekniska standarden för digitaliseringen på biografer är en ganska högt ställd specifikation. Möjligen skulle det underlätta för biografer på mindre orter om det också fanns enklare lösningar med mindre påkostade installationer. Med hjälp av en kraftfull och snabb internetuppkoppling skulle det vara möjligt att lättare och billigare visa streamad film med hög kvalitet även på mindre orter.

Det är också utmärkt att regeringen markerar att de vill att Filminstitutet under de kommande åren prioriterar digitalisering av äldre svensk film. Detta är en förutsättning för att över tid bevara film och samtidigt göra detta filmarv lätt tillgängligt också i framtiden.

Fokus i förverkligandet av filmavtalet måste ligga på kompetens och kvalitet. För oss kristdemokrater är det självklart att begreppet hög kvalitet inkluderar både mångfald och jämställdhet, det vill säga att ta till vara kompetens.

Socialdemokraterna hävdar att det skulle finnas otydligheter och rena felaktigheter i avtalstexten när det gäller att producenter förvärvar rättigheter av upphovsmannen och vill se att parterna reder ut detta. Detta skriver man i sin motion. Det är förstås rättigheterna att kommersialisera upphovsmännens verk det handlar om, vilket nog även är det som står. Det handlar om rättigheter som är nödvändiga för att producera filmen och inget annat. Det är nog helt nödvändigt för en producent som tar risken att ha skaplig kontroll över det han eller hon satsar tid och pengar på. Upphovsmannen är alltid skyddad och behöver inte göra sig av med några andra rättigheter.

Till sist, herr talman: Regeringen är tydlig med att man vill öka mångfalden och förnyelsen både när det gäller produktion och konsumtion av svensk film. Det som oroar mig är en tendens inom filmbranschen som faktiskt motverkar denna doktrin om mångfald och förnyelse. Det är underligt att Svenska Filminstitutet gör gemensam sak med de kommersiella intressena genom att faktiskt sätta upp nya, hårdare villkor för vilka som över huvud taget ska få producera film med producentstöd. Jag syftar bland annat på det formella kravet att ha producerat minst en långfilm för att komma i fråga för att erhålla producentstöd. Till det kommer även en del andra formella krav.

Jag menar att dessa regler försvårar och egentligen går på tvärs med den doktrin som filmavtalet anger och snarare ger stöd för att färre och större bolag ska få stödpengar. Jag tror att det är nödvändigt att dessa regler snarast ses över i syfte att öka diversifieringen och motverka större konsolidering i färre och större bolag.

Med de orden, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på de motioner som lämnats in i samband med betänkandet.

13 § Utbildning och universitetsforskning

Föredrogs

utbildningsutskottets betänkande 2012/13:UbU1

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (prop. 2012/13:1 delvis och skr. 2011/12:170).

Anf. 156 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservation 1 från Socialdemokraterna. Vi står naturligtvis bakom alla våra reservationer men för tids vinnande nöjer jag mig med detta.

Sverige har under en lång tid utmärkt sig som en nation som tror på sina unga och som har gjort stora investeringar med målet att alla både kan och ska kunna skaffa sig en bra grundläggande utbildning, ha möjlighet att skaffa sig en gymnasieutbildning och också berett möjlighet för allt fler ungdomar att kunna skaffa sig en eftergymnasial utbildning, i form av antingen yrkeshögskola, högskola eller universitet.

Detta har varit en central del av den förda politiken under lång tid. Tanken har varit att Sverige ska vara en nation som konkurrerar med kunskap och kompetens och inte med lägre löner och sämre villkor för anställda, detta i vetskapen om att en låglönekonkurrens är dömd att misslyckas.

Mot den bakgrunden tror Socialdemokraterna fortfarande att det är fullt möjligt att nå detta mål om att alla elever kan och ska kunna skaffa sig en bra grundskoleutbildning och gå vidare till en treårig gymnasieutbildning och att vi också möjliggör för allt fler att skaffa sig en högskoleutbildning.

Vårt mål är och förblir därför att alla elever i grundskolan måste kunna få en bra grundläggande utbildning. Vi har också satt upp målet att alla i en årskull ska kunna gå vidare till gymnasieskolan och skaffa sig en treårig gymnasieutbildning, en fullvärdig gymnasieutbildning som öppnar många vägar och många möjligheter.

På vägen dit har vi satt upp delmål, för i dag är det tyvärr så att vi är långt från det målet. Vi har satt upp målet att på fem sex år kunna halvera andelen obehöriga till gymnasieskolan. Vi har också satt upp målet att halvera andelen 24-åringar som saknar adekvat gymnasieutbildning. Dessa mål har vi också lagt fram och föreslår att riksdagen sätter upp som mål i politiken.

Tyvärr har vi en majoritet som har yrkat avslag på detta. Hade det varit därför att man själv har satt upp ännu högre mål, hade det varit därför att det går så oerhört bra i den svenska grundskolan och gymnasieskolan, hade det varit därför att det är allt fler ungdomar som går vidare till högskolan, ja, då hade man kunnat säga att det fanns anledning att säga nej till detta.

Tyvär är det inte så. Tyvär är verkligheten den att alltför ungdomar, allt fler elever inte når målen i grundskolan. I höstas kom Skolverket med siffrorna från förra läsåret. För sjätte året i rad hade vi en ökad andel som inte nådde upp till målen i grundskolan och därför inte heller kunde välja ett nationellt program i gymnasieskolan.

Den andelen är nu uppe i var åttonde elev som inte når målen. Rimligtvis borde detta vara den absolut viktigaste frågan i den budget som vi nu diskuterar.

Om man tittar på vad den största utgiftsposten är visar det sig att den största budgetposten, den som upptar det mesta av det budgetutrymme som regeringen använder, är en skattesänkning. Det är en kraftig sänkning av bolagsskatten.

För Socialdemokraterna har det varit väldigt viktigt att i stället för den typen av gigantiska skattesänkningar prioritera investeringar i skolan. Vi har i vårt budgetalternativ föreslagit att investera över 3 miljarder i att huvudsakligen se till att klasstorlekarna blir mindre de första åren.

Vi ska ha en skola som möter varje barn. Vi ska se till att de barnen får en bra grund redan från början. Om det är så att de har svårigheter ska de få den hjälp och det stöd de behöver för att kunna nå upp till målen.

Vi vet att ett barn, en liten tjej eller kille, som får dras med brister redan i unga år, en sådan tjej eller kille riskerar att dra det med sig genom hela utbildningssystemet och att tillhöra gruppen icke-behöriga. Vi vet vad det innebär senare i livet.

Vi har också föreslagit, utöver mindre klasser de första åren, att vi ser till att skolan garanterar läxhjälp för alla barn. Läxhjälp ska inte bara bli tillgänglig för dem som har föräldrar som kan betala för sig.

Skolverket har ett antal gånger påpekat att en av anledningarna till att skillnaderna ökar i den svenska skolan är att det är alltmer av självständigt arbete. Det blir alltmer av läxor, och eleverna lämnas åt sitt eget öde. Då är det inte så konstigt att hemförhållandena får genomslag också i skolresultaten, vilket vi ser.

Det är en betydligt högre andel elever från hem med dålig studievana som inte når upp till målen. Om eleven kommer från ett hem där mamma eller pappa har högskoleutbildning är möjligheten att lyckas att nå målen större.

Mot den bakgrunden menar vi att det måste vara skolans skyldighet att se till att om man ger läxor ska man också hjälpa till med dessa läxor så att det inte är om eleven har en mamma eller pappa som kan hjälpa till eller köpa den hjälpen som är avgörande för om eleven lyckas i skolan eller inte.

Socialdemokraternas alternativ är tydligt. Ger man läxor i skolan ska man också se till att tillhandahålla hjälp för de elever som behöver det. Detta ställer vi mot den politik som förs av den borgerliga regeringen. Man hänvisar elever och föräldrar till köpt hjälp i form av RUT-avdrag.

För den som har råd med den typen av privatundervisning kan det säkert hjälpa. Men vi vet att det är väldigt många som inte ser detta som en möjlighet och som heller inte kommer att köpa det. Risken är stor att det leder till ännu större skillnader.

Vi föreslår också att de elever som inte når målen redan i sjätte årskursen får gå obligatorisk sommarskola. Vi menar att det är viktigt att man möter dessa barn och ser till att de i koncentrerad form får ökad

undervisning ett par tre veckor under sommarlovet för att på det viset ge dem en chans att kunna komma igen. Vi vill också stödja de skolor som har de största behoven.

Herr talman! Vi menar att detta är de viktigaste prioriteringar vi kan göra för Sverige, Sveriges ungdomar och Sveriges medborgare. Detta ställer vi mot regeringens politik där skolan inte alls prioriteras.

Om man tittar på utgiftsposterna i regeringens budgetalternativ och sätter det i relation till de skattesänkningar som man föreslår går mindre än 3 procent av budgetutrymmet till skolan. Samtidigt satsar man över 30 procent av budgetutrymmet på skattesänkningar.

Det största regeringspartiet har kallat sig lite olika saker genom åren. De kallar sig ibland nya och ibland gamla moderater. En sak kan man säga. När det gäller moderater och skattesänkningar är allting sig likt. Det är nästan naturligt att så fort det handlar om skattesänkningar prioriteras det framför allt annat.

Nu ser vi resultaten. I dag kom ytterligare en undersökning som bekräftar den ganska dystra bilden. Vi har ett skolsystem som allt mindre klarar av att ge eleverna en bra utbildning. Det är ett skolsystem som allt oftare misslyckas med det som vi har tagit för givet genom alla år, nämligen att ge alla barn oavsett de grundläggande förutsättningar de har med sig hemifrån en grund att stå på.

I dag har vi ett skolsystem som alltmer misslyckas med att ge eleverna en bra utbildning. Det kommer till uttryck på många sätt. I dag handlade det om läsningen. Det är någonting som varit en styrka i det svenska skolsystemet. Där ser vi att svenska elever har allt sämre läsförmåga.

Jag skulle vilja be de ledamöter som finns församlade i kammaren och de som eventuellt lyssnar på debatten i efterhand att fundera på: Hur går det för en människa som inte har en adekvat läsförmåga i vårt samhälle i dag? Hur går det för den människan som demokratisk medborgare? Hur går det för den människan när den ska konkurrera om ett arbete på arbetsmarknaden?

Jag tror att det är väldigt lätt att se framför sig följande. Fortsätter denna utveckling och man inte gör de nödvändiga investeringarna för att vända på den här trenden är risken ganska stor att de sociala klyftorna i vårt samhälle vidgas ytterligare. Sammanhållningen i vårt samhälle försämras. Vi kommer att ha ett permanent utanförskap för människor som inte har fått rätt förutsättningar därför att den förda skol- och utbildningspolitiken har svikit dem.

Det är mot den bakgrunden som vi socialdemokrater har valt att göra de prioriteringar vi gör. Vi vill investera i den svenska skolan. Vi vill investera i den svenska gymnasieskolan. Vi vill investera i den svenska högskolan. Vi tror att det är det bästa för landets elever och det bästa för landets medborgare.

Det finns ingen bättre försäkring mot en osäker framtid än en bra utbildning i bakfickan. Mot den bakgrunden, herr talman, yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation nr 1.

(Applåder)

Anf. 157 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! I dag presenteras nya uppgifter om svenska elevers läsförståelse. Siffrorna bekräftar det vi sett under en längre tid. Allt fler barn

blir sämre på att läsa. De svenska eleverna läser långsammare i dag än för tio år sedan liksom de har svårare att läsa längre eller skönlitterära texter. Det är den trenden som nu har fortsatt och som regeringen inte lyckats att vända trots många löften.

En annan undersökning som mäter läsförståelse fast hos äldre elever är PISA. Den mäter såväl den tekniska förmågan att avkoda en text som förmågan att tillgodogöra sig texter på djupet och kunna använda sig av den kunskap som förmedlas.

Av PISA-undersökningarna framgår att de svenska 15-åringarna gått från att vara goda läsare i jämförelse med elever i andra OECD-länder till att nu vara genomsnittliga läsare. Enligt PISA-undersökningen har läsningen försämrats hos samtliga grupper, pojkar som flickor, med eller utan utländsk bakgrund.

Det som sticker ut är att nästan en fjärdedel av pojkarna saknar den grundläggande läsfärdighet som är en förutsättning för att läsning ska upplevas som lustfyllt.

De socioekonomiska skillnaderna lyser också igenom. Sverige har historiskt haft en skola som varit bättre på att utjämna socioekonomiska skillnader än OECD-genomsnittet, men så är inte längre fallet. Klyftorna förstärks nu genom regeringens politik.

Medierådet visade 2010 hur läsning av böcker och tidningar på fem år sjunkit från 30 procent till 19 procent. Bland unga killar skedde det en halvering från 36 till 18 procent. I dag är det färre elever som kommer från hem med många barnböcker och som har föräldrar som läser ofta och för nöjes skull.

Litteraturutredningen som presenterades i september i år drar slutsatsen att det behövs ett läslyft för hela Sverige. I Miljöpartiets budget för 2013 pekar vi också på åtgärder för att möta det behovet som en del i att skapa en mer jämlik skola i Sverige.

Vi måste minska skillnaderna mellan vad vi vet och vad vi gör i skolan. Det råder inte brist på svenska forskningsresultat inom området läs- och skrivinlärning, däremot saknas system och kunskap för att omsätta resultaten i praktiken ute på skolorna i undervisningen och i svenska elevers vardag.

En del i att lyfta läsningen i den svenska skolan är reella satsningar på bemannade skolbibliotek, för hälften av Sveriges elever har inte tillgång till ett bemannat skolbibliotek i dag. Var tredje skola saknar helt ett bemannat bibliotek, och de som har personal har det ofta färre än tio timmar per vecka. Så många som var sjätte elev har inget skolbibliotek alls att tillgå. Regeringen har stärkt kraven på detta i skollagen; men det är stor skillnad på att skriva lagtexter och att sedan göra verklighet av dem.

Herr talman! Sverige behöver ett läslyft. Det måste börja i skolan. Miljöpartiet föreslår en riktad satsning på utveckling av svenska skolan genom samlade insatser som skapar förutsättningar för lärares kompetens-, yrkes-, och löneutveckling. Det är en långsiktigt hållbar satsning som innefattar både stat och kommun, i samverkan.

Gemensamt för de länder som har de mest framgångsrika skolsystemen är att lärarna får regelbunden och kvalitativt bra kompetensutveckling. Tillgången på välutbildade lärare är en av de viktigaste förutsättningarna för framtidens skola.

Att vara en del av kunskapsutvecklingen i skolan bör på sikt bli en integrerad del i varje lärartjänst. Varje lärare ska få kontinuerlig påfyllning av ny kunskap genom hela sitt yrkesliv utan att behöva gå ned i lön eller bekosta vidareutbildningar själv.

Miljöpartiet satsar därför 5 miljarder de kommande tre åren och därefter årligen 3 miljarder på lärarnas samlade kompetens-, yrkes- och löneutveckling.

Herr talman! När det gäller den högre utbildningen är kvaliteten A och O. Satsningar på kvalitet i den högre utbildningen har uteblivit under alliansregeringen. Det system som regeringen påtvingat Högskoleverket för kvalitetssäkring av högre utbildning har så stora brister att Högskoleverket nu utesluts ur den europeiska kvalitetsorganisationen.

Som ett led i att öka kvaliteten i den högre utbildningen vill vi ha en undervisningsgaranti om minst tio undervisningstimmar per vecka. Det kan inte vara rimligt med bara några undervisningstimmar per vecka i den högre utbildningen.

När utbildningen håller högre klass, när lärare har fler timmar med studenterna och när studenternas praktiska förutsättningar förbättras växer även kunskapen i takt med studieresultaten. Så stärker vi kvaliteten i den högre utbildningen.

För detta avsätter vi 500 miljoner år 1, 1 miljard år 2 och 1 ½ miljard år 3.

Ett annat led i att lyfta kvaliteten i grundutbildningen är att öka forskningsanknytningen. Just därför satsar vi i vår budget 150 miljoner kronor på att stärka forskningsanknytningen i grundutbildningen, fördelat till lärosätena via forskningsanslaget.

Herr talman! En annan viktig fråga är resursfördelningen till den högre utbildningen. Resursfördelningssystemet ska främst stimulera hög akademisk kvalitet – inte främst stor genomströmning av studenter, som det ser ut i dag.

Miljöpartiet föreslår därför att resursfördelningssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska göras om.

En öppen värld är en bättre värld. Med utgångspunkt i det är det självklart för Miljöpartiet att se internationella studenter som någonting positivt. Tyvärr har regeringens politik gått i motsatt riktning. I och med att det införts avgifter på svenska högskolor för utländska studenter har antalet studenter utifrån minskat, och det innebär att våra studenter får mindre impulser utifrån. Den högre utbildningen tappar därmed i kvalitet. Ett Sverige som stänger sig för omvärlden förlorar vi alla på. Med införandet av studieavgifter tar Sverige ett steg bort från internationellt samarbete och kontakter med omvärlden.

Vad vi behöver är mer öppenhet, inte avgifter. Därför avsätter Miljöpartiet 300 miljoner årligen för att garantera en avgiftsfri högskola i Sverige.

Med det sagt, herr talman, yrkar jag bifall till våra reservationer 4 och 5.

Anf. 158 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Svensk skola står i dag inför en rad olika utmaningar. Från att en gång ha varit en skola i världsklass har den svenska skolan resultat som drastiskt försämrats de senaste tjugo åren. Tidigare talare har

nämnt att så sent som i dag kom det nya mätningar som visar att den negativa trenden, med något undantag, fortsätter. Samtidigt har skolan blivit stökigare, otryggare och segregerad.

Vi sverigedemokrater vill förändra detta och i stället se en skola som kännetecknas av trygghet och studiero, men också av kunskapsförmedling, förbättrade studieresultat och ordning och reda. Vi vill se en skola som genomsyras av demokratiska värden och respekt för andras åsikter, en skola där kritiskt och konstruktivt tänkande stimuleras och uppmuntras, inte bestraffas. Vi har föreslagit en ökad resurstilldelning och en rad genomgripande reformer för att svensk skola åter ska bli en skola i världsklass.

I vårt budgetförslag ville vi utöka anslagen till skolan med drygt 2,6 miljarder kronor i jämförelse med regeringen. Tyvärr har vi inte fått gehör för dessa satsningar, och taket för utgiftsområdet är redan fastställt. Beklagligt, anser vi, men jag vill ändå passa på att lyfta några av Sverigedemokraternas åsikter och satsningar på området.

Herr talman! Kommunaliseringen har lett till att dagens skola blivit alltmer ojämlig och segregerad. Det går inte att komma ifrån att den kommunala ekonomin spelar en avgörande roll för tilldelningen av resurser till skolan, där en rik kommun med bra skatteunderlag har helt andra förutsättningar än en utflyttningskommun med ett sviktande skatteunderlag. Detta innebär således att barn får olika kvalitet på sin utbildning beroende på var i landet de bor.

Att tala om en likvärdig skola i en sådan situation är inte hållbart. Till detta kommer att kvaliteten i den svenska skolan försämrats avsevärt.

För att komma till rätta med dessa problem och skapa en likvärdig skola över hela landet vill vi sverigedemokrater åter låta staten ta över huvudmannskapet för den svenska skolan.

Herr talman! För att komma till rätta med de problem som den svenska skolan brottas med vill vi förutom att förstatliga skolan ta fasta på friskolereformens ursprungliga intentioner och i likhet med det system som råder i Finland skapa ett friskolesystem där det måste finnas ett påvisbart behov av den utbildning som en friskola avser att ge – en viss pedagogisk profil, språkinriktning och så vidare – för att en friskola ska få tillstånd att starta upp sin verksamhet. Det handlar inte om att vara för eller emot friskolor utan om att hitta en väl fungerande balans, vilket vi inte har i dag.

Det fria skolvalet och friskolereformen har kommit att innebära både för- och nackdelar för den svenska skolan. Friskoleförespråkare nämner ofta bara fördelarna, utan att ta upp de mycket allvarliga, och numera uppenbara, bristerna och nackdelarna. En av nackdelarna som Lärarförbundet nämner är att elever drabbas hårt om friskolor går i konkurs, något som kommer att bli aktuellt när elevantalet minskar kommande år samtidigt som vi har en kraftig ekonomisk recession i Europa.

Herr talman! När friskolorna började etableras var den vanligaste ägarformen stiftelse eller ekonomisk förening, och ofta fanns det bara en ägare till varje friskola. De senaste åren har det dock blivit allt vanligare att friskolor drivs i aktiebolagsform inom större koncerner, vilka inte alltid har utbildning som sin kärnverksamhet.

Frågan om friskolor ska få ta ut vinst ur sin verksamhet har kommit att bli alltmer omdebatterad, detta inte minst sedan flera larmrapporter

har visat på svåra missförhållanden i friskolor som tillåter detta. Lärarförbundet skriver att det är ”förekomsten av vinst som sänker lärartätheten”, varpå det konstateras att friskolor som tillåter uttag av vinst bland annat har lägre lärartäthet och högre andel obehöriga lärare. Sverigedemokraterna vill ta fasta på dessa åsikter och håller med om att skolsystemets resurser ska användas till att höja kvaliteten i skolorna och inte delas ut som vinst.

Svensk skola är på väg att förvandlas till en miljardindustri där företag satsar pengar och tar hem vinster som i vilket annat företag som helst, bland annat genom lägre lärartäthet och högre andel obehöriga lärare. Dessa vinster flyttas alltsomoftast också utomlands.

Vi anser dock inte att skolan kan betraktas som vilket annat företag som helst. Vi menar att det går alldeles utmärkt att driva friskolor utan att ta ut vinst. I vårt grannland Finland, som till skillnad från Sverige ligger i den absoluta toppen när det gäller elevers skolresultat, är det inte tillåtet att ta ut vinst. Även i Danmark och Norge är det förbjudet för en privatskola att drivas i syfte att erhålla ekonomisk vinst. Vi menar att Sverige bör följa den linje som gäller i övriga Norden, där friskolor inte får ta ut några vinster ur sin verksamhet.

Herr talman! Dagens skola kännetecknas av att elever förväntas lära sig på egen hand genom att själva söka information. Traditionella prov ersätts med redovisningar och olika typer av grupparbeten samtidigt som det blir allt viktigare att lärandet måste vara roligt. Lärarrollen har kommit att undermineras och i allt större utsträckning enbart utgöra en organisatorisk funktion som ska uppmuntra fria studier och fritt forskande. För de elever som tidigt kan ta ansvar, som kommer från studievana hem och som är studiemotiverade kan dessa studiemetoder fungera väl. Den kravlösa skolan riskerar dock att missgynna i första hand studiesvaga elever och elever med särskilda behov, eftersom dessa oftare behöver tydliga ramar och mål samt extra hjälp för att kunna prestera.

Herr talman! Otryggheten och den psykiska ohälsan bland våra elever är alarmerande. För att bekämpa detta och för att avlasta lärarkåren, som i dag alltför ofta tvingas ägna tid åt andra saker än ren kunskapsförmedling, vill vi sverigedemokrater genomföra en satsning på fler vuxna i skolan i form av framför allt fler skolsköterskor, skolpsykologer och kuratorer.

Mobbning, sexuella trakasserier och utanförskap ska motverkas genom ett aktivt agerande av lärare och skolledning. Vi vill samtidigt betona föräldrarnas ansvar för sina barns uppfostran. Det är därför av största vikt att även föräldrarna görs delaktiga i detta mycket viktiga arbete.

Skolan är en arbetsplats och eleverna har rätt att kräva en väl fungerande arbetsmiljö. Som ett led i detta menar vi sverigedemokrater att elever som inte fungerar i skolsituationen ska kunna omplaceras. Denna möjlighet finns i dag men används alltför sällan. Vi menar att det ska vara regel och inte undantag att flytta på elever som inte fungerar i skolsituationen.

Vi vill på sikt införa någon form av specialklasser som elever med manifesta sociala problem kan hänvisas till för kortare eller längre perioder, detta för att på ett rimligt sätt påverka och korrigera dessa elevers beteenden genom att ge dem rätt stöd, samtidigt som övriga elever ges

möjlighet till en trygg och lugn tillvaro med studiero i skolan. För dessa ändamål har vi föreslagit resursförstärkningar med 125 miljoner kronor för nästa år och drygt 1,5 miljarder under budgetperioden.

Herr talman! För att kunna bli en naturlig del av det svenska samhället krävs goda språkkunskaper. Det är därför av stor vikt att samtals-språket under skoltid, med undantag för språklektioner och skolor för nationella minoriteter, alltid är svenska. Språkets roll som kulturbärare och länk mellan generationerna kan knappast överskattas. Därför bör skolan erbjuda undervisning i lokal dialekt och folkmål, antingen inom ramen för den ordinarie svenskundervisningen eller som tillvalsämne.

Skolorna bör också generellt förstärka undervisningen i svenska med ett särskilt fokus på elever med svagare kunskap i svenska språket. Därför har vi i vårt förslag avsatt 100 miljoner kronor för nästa år och ytterligare 1,2 miljarder för resterande budgetperiod för en kunskapssatsning med fokus på det svenska språket.

Modersmålsundervisningens effekter för inläring av det svenska språket är tveksamt och främjar definitivt inte assimilationen till det svenska samhället. Därför anser vi inte att kommunerna eller staten ska stå för dessa kostnader. Det är helt enkelt ett intresse för den enskilda familjen och bör finansieras av densamma. För närvarande är det i princip kommunerna som finansierar modersmålsundervisningen, men vi har föreslagit att skollagen ska ändras så att ingen tvingande lag föreskriver obligatorisk modersmålsundervisning med undantag för de nationella minoritetsspråken.

Herr talman! Förutom de nämnda viljeinriktningarna och satsningarna har vi sverigedemokrater föreslagit satsningar för att stärka och effektivisera studievägledning i såväl grund- och gymnasieskolan som på komvux för att därigenom skapa högre grad av matchning. Vi har även föreslagit en matreform för att höja kvaliteten på skolornas mat.

Totalt sett har vi föreslagit en satsning på 2,6 miljarder kronor mer än regeringen för nästa år. Under hela budgetperioden har vi sverigedemokrater föreslagit nästan 20 miljarder mer än regeringen.

Genom att göra de omprioriteringar och nya satsningar som vi föreslår kan vi rusta den svenska skolan och komma till rätta med de problem som vi i dag brottas med.

Anf. 159 ROSSANA DINAMARCA (V):

Herr talman! Många som i dag är arbetslösa saknar grundläggande utbildning från grund- eller gymnasieskolan. Samtidigt krävs ofta minst gymnasieutbildning för att få ett arbete, och det är även nödvändigt för att vidareutbilda sig på yrkeshögskola eller universitet. En gymnasieexamen eller motsvarande har blivit en nödvändig förutsättning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Därför söker nästan alla ungdomar vidare till gymnasieskolan efter grundskolan.

Men högerregeringens politik har gjort det svårare att utbilda sig. Genom att höja gränsen för behörighet på olika nivåer är det färre som blir behöriga att läsa vidare. Utbildningsnivån kommer därför att sjunka. Alla utbildningar ger inte heller de kunskaper som är nödvändiga för att etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden.

Många av de här problemen skulle kunna minska om grundskolan och gymnasieskolan vore mer rättvis. I en skola som kan anpassa under-

visningen efter elevens förutsättningar och behov kan fler elever få bättre kunskaper. För att skolan ska bli bättre på att möta varje enskild elevs behov måste vi ersätta den kommunala skolpengen och skolvalet med resurser efter behov och närhetsprincip.

Det behövs också en upprepning bland de företag som driver skolor för att tjäna pengar. Vi måste stoppa det vinstslöseri som nu senast uppgick till drygt 2 miljarder skatte kronor, något som motsvarar 4 000 lärare. En sådan reform tar många år att genomföra. Hittills har vi bara tagit ett steg på vägen mot en reform genom att riksdagen har fattat beslut om att utreda de senaste decenniernas skolreformer som har skapat de problem med bristande likvärdighet som skolan brottas med. Det har gått mer än ett och ett halvt år sedan riksdagen beslutade om det här, men ännu har regeringen inte förmått att tillsätta utredningen. Till utskottet sade Jan Björklund tidigare i år att det skulle expedieras i december. Nu är vi där. Men, som sagt, ingenting har kommit från regeringen. Utbildningsministern har inte heller behagat att delta i den här debatten.

Men en framtida reform hjälper inte dem som redan har lämnat skolan eller snart kommer att göra det utan en fullständig utbildning. För att snabbt åtgärda det och ge fler människor ökad frihet och valmöjligheter på arbetsmarknaden föreslår vi en gymnasiegaranti som innebär att alla ska ha rätt till gymnasieutbildning innan man fyller 25 år. Den ska kunna ges antingen inom den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskola.

Herr talman! Kunskapsskillnaderna ökar i den svenska skolan. Elevernas bakgrund får allt större betydelse för deras prestationer och lärande. De internationella mätningarna som genomförs med jämna mellanrum visar tydligt att svenska skolor blir sämre och sämre på att kompensera för elevernas skiftande förutsättningar.

I dag presenterades Timss och Pirls, och de bekräftar återigen att elever med välutbildade föräldrar presterar bättre än elever som har föräldrar med lägre utbildning. Målet att den svenska skolan ska vara likvärdig blir alltmer avlägset.

Tidigare i år visade Skolverket statistik på tydliga skillnader i elevernas resultat beroende på kön, etnisk bakgrund och föräldrarnas utbildning, där skillnaderna var störst mellan elever med låg- respektive högutbildade föräldrar.

Elevernas bakgrund är inte en förklaring till skillnader i skolresultat. Det är känt sedan länge att klass, etnicitet och kön i sig inte utgör ett hinder för inläring. Skillnaderna i skolresultat visar att skolan fortfarande inte kompenserar tillräckligt för sociala skillnader eller andra bakgrundsfaktorer hos eleverna. Undervisningen anpassas helt enkelt inte till alla elever.

Elevers olika bakgrund gör att de delvis har olika behov. Dessa olika behov måste tillfredsställas i långt större utsträckning än vad som är fallet i dag. Elevernas olika behov av undervisning gör att det behövs olika mycket ekonomiska resurser. Skolor där många elever har stort behov av stöd och hjälp har större kostnader och kräver högre anslag.

Trots att nuvarande system med skolval och skolpeng har funnits i snart 30 år har kommunerna inte insett att eleverna är olika. Staten måste därför ta över ansvaret och införa tydliga kriterier för hur resurserna till skolan ska fördelas.

En viktig faktor för elevernas resultat är lärarna. Den senaste veckan har vi hört om växande grupper på förskolan. Detsamma gäller fritidshemmen och skolorna. Om man menar allvar med att vilja höja resultaten måste lärarna ha bättre förutsättningar att ägna sig åt eleverna och undervisningen.

Vi föreslår ett särskilt statsbidrag för att öka lärartätheten med 6 000 lärare de kommande åren. Dessutom föreslår vi en extra förstärkning av resurserna till skolor med särskilt stora behov om 3 miljarder kronor.

Herr talman! Antalet barn i fritidshemsgrupperna ökar dramatiskt varje år och har gjort så de senaste 20 åren. Jag vet inte hur många gånger som jag har sagt just det i denna talarstol, men ingenting tyder på en förändring. Sedan högerregeringen tillträdde har den negativa utvecklingen tvärtom accelererat.

Arbetsmiljön är helt oacceptabel för både barnen och fritidspedagogerna. Det måste göras tydligare att det krävs vissa förutsättningar för att verksamheten ska kunna hålla godtagbar kvalitet. Om inte staten tar initiativet är chansen liten att det någonsin kommer att bli bättre för barnen på fritidshemmen.

Vi satsar därför 750 miljoner 2013 till personalförstärkning på fritidshemmen så att det blir färre än 30 barn i den genomsnittliga barngruppen. Det innebär en bättre arbetsmiljö för både anställda och barn. Möjligheterna att bedriva en meningsfull verksamhet förbättras också, vilket är bra för barnens lärande och utveckling. Vårt mål är att grupperna inte ska vara större än 20 barn, och det ska vara minst två pedagoger.

Herr talman! I dag har de flesta barn rätt att gå i förskola, i alla fall de barn som har föräldrar som jobbar dagtid. Många föräldrar jobbar dock på kvällar, nätter och helger, och de blir allt fler.

Vänsterpartiet vill genomföra reformer för att öka tillgängligheten och kvaliteten inom förskola och fritidshem. Därför föreslår vi bland annat att det införs en skyldighet för kommuner att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I våras tog riksdagen ett viktigt steg när vi beslutade att regeringen skulle återkomma med förslag om stimulansbidrag till kommunerna för barnomsorg på obekvämt arbetstid. Regeringens satsning är dock inte tillräcklig. Vi vill gå längre än regeringen, så vi lägger ytterligare drygt 1,8 miljarder kronor. En utbyggd förskola och barnomsorg är en förutsättning för hög sysselsättning.

Alla barn bör ha möjlighet att gå i förskola eftersom det är ett bra stöd i deras utveckling. Vi i Vänsterpartiet menar att förskolan ska vara avgiftsfri, tillgänglig och likvärdig för alla. Därför vill vi på sikt införa en avgiftsfri allmän förskola. Som ett första steg anslår vi stimulansmedel så att barn till arbetslösa och föräldralediga får rätt till minst 30 timmars vistelsetid per vecka i förskolan.

Herr talman! När det nuvarande resurstilldelningssystemet för högskolans grundutbildning utvecklades var normen att alla studenter skulle ha minst nio timmars undervisning per vecka. Vi vet dock att detta inte uppnås. Det gäller särskilt utbildningar inom humaniora, samhällsvetenskap, teologi och juridik.

För lite undervisning leder till sämre utbildning. Det handlar inte bara om antalet undervisningstillfällen utan också om formerna för undervisningen. Mycket av undervisningen bedrivs i form av föreläsningar. Det

måste också finnas utrymme för mer resurskrävande undervisningsformer som seminarier, problembaserat lärande, enskild handledning och handledning i grupp och så vidare.

Anslagen till högskolan måste därför bli större. Nio timmars undervisning per vecka måste vara botten, inte toppen.

Herr talman! Att finansiera sina studier på forskarutbildningen med stipendier innebär en rad nackdelar för den enskilde doktoranden. En av de mer allvarliga konsekvenserna är att dessa doktorander inte har rätt till någon inkomstrelaterad ersättning vid sjukdom, föräldraledighet eller arbetslöshet.

Dessutom räknas inte stipendiefinansierade studier som överhoppningsbar tid av Försäkringskassan, vilket gör att dessa doktorander inte har någon vilande SGI. Stipendierna räknas inte heller som pensionsgrundande inkomst.

Högskolorna kan inte teckna försäkringar för stipendiater. Stipendier berättigar inte heller till den automatiska övergång till doktorandtjänst som sker för doktorander med utbildningsbidrag när två år återstår av utbildningen.

Vår bestämda mening är att stipendier inte är en acceptabel finansieringsform för forskarstuderande, dels med hänvisning till den sociala och ekonomiska otrygghet det leder till, dels för att bristen på regler gör det alltför lätt att missbruka dem.

Det finns inget att invända mot att stipendier används till särskilda kostnader i samband med forskarstudier, såsom resor och utrustning. Däremot ska de inte användas till de forskarstuderandes levnadsomkostnader. Därför bör det inte vara tillåtet att finansiera doktorander med stipendier. Vi vill förbättra villkoren genom fler doktorandanställningar.

I denna del hänvisar vi till vårt särskilda yttrande.

Låt mig avslutningsvis använda en minut till att bemöta det Björn Söder sade i talarstolen om modersmål. Han var tveksam till att modersmålet kan ha någon positiv inverkan på det svenska språket. Om Björn Söder läser lite forskning kanske det klarnar för honom så att han inser vilken stor betydelse modersmålet faktiskt har.

Anf. 160 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet. Låt mig efter att ha lyssnat på företrädarna för oppositionen säga till alla lärare, elever och föräldrar som tittar på denna debatt: Även om det finns många utmaningar i svensk skola ser Alliansen också att det finns bra skolor i Sverige. Det finns engagerade lärare i Sverige som gör sitt allra yttersta för att vi ska ha en bra undervisning i Sverige.

Vi ser det och tycker att det är viktigt att tala väl om svensk skola. Jag vill gärna påminna oppositionsföreträdarna om att det kan vara välkommet framöver.

När man i dag träffar många av dem som jag nämnde nyss ser man att många av de reformer som Alliansen förberedde under den förra mandatperioden nu börjar bli verklighet och märkas. Låt mig också vara rak och ärlig och säga att alla detaljer i alla reformer kanske inte har ett hundra procentigt stöd överallt, men det är tydligt att alla märker av att Sverige äntligen har fått en regering som för en aktiv utbildningspolitik.

Vi har brutit med en politik som i ett decennium – egentligen längre – misskött sitt kunskapsuppdrag och passivt valde att inte göra något. Det är det vi till stor del betalar priset för just nu. Det är nu som vi kan se att en ung kille eller tjej som går i nian börjar fundera på vad han eller hon ska göra, vad han eller hon ska välja bland gymnasieskolans nya program och inriktningar. Det är ett val i en ny gymnasieskola – en gymnasieskola som Sverige hade behövt för länge sedan. Nästa vecka kommer elever i årskurs 6 att få betyg för första gången. Det är en stor men absolut nödvändig förändring för många.

Nya moderaterna och Alliansen är övertygade om att det är bara när vi sätter fokus på kunskap som vi kan vända den trend av sjunkande resultat som vi ännu inte har sett slutet på. I dag befästes den bilden ytterligare när nya internationella studier kom och Timss och Pirls publicerades. Vi kan se att svenska elevers resultat i läsning och matematik fortsätter att försämrans, om än inte lika mycket som i tidigare mätningar. Det finns också ljusglimtar. Eleverna i årskurs 4 förbättrar sina resultat i naturvetenskap jämfört med 2007, och deras resultat i matematik sjunker inte som tidigare. Det är bra.

Jag tror att det i grunden finns mycket av det ramverk som krävs för att vi ska kunna uppnå en långsiktigt bra utveckling av svensk skola. Men det kanske inte är i skollagens paragrafer eller formuleringar som skolresultaten skapas, utan i mötet mellan läraren och eleven. I den här budgeten, vår sjunde gemensamma alliansbudget, fortsätter vi därför att sätta fokus på dem som gör störst skillnad, nämligen lärarna.

Vi har lovat att återupprätta läraryrkets status, och vi har lovat bli bättre på att se alla de fantastiska lärare som med kompetens och engagemang lyfter och utvecklar sinner hos barn, elever och studenter varje dag. Utgångsläget när vi inledde vårt arbete var inte särskilt bra. Söktrycket till lärarutbildningen hade minskat konstant sedan 80-talets början. Nu, år 2012, har det äntligen vänt och söktrycket har ökat, och det välkomnar vi. Antalet sökande till regeringens nya lärarutbildning har ökat med 20 procent. Låt oss vara glada för det, och låt oss lyfta upp det of-tare. Om det visar sig vara en ihållande trend är det ett viktigt besked om att läraryrkets status kan vara på väg att återupprättas.

Herr talman! Låt oss aldrig glömma bort att det var när politiken stod och tittade på som lärarnas status urholkades. Man skulle kunna uttrycka det som att många satt på avbytarbänken när lärarnas löner halkade efter i förhållande till andra akademikers. Någon kanske invänder och hävdar att lärarlöner inte är något som vi kan eller ska fatta beslut om i Sveriges riksdag. Det är rätt, men om man vill kan man välja att ta ansvar för att ge förutsättningar för bättre karriärvägar för lärare och en rimlig löneutveckling. Det kan göras från kommuner eller från fristående skolor som arbetsgivare. Det kan också göras från regering och riksdag.

I denna budget aviserar Alliansen att vi vill skapa karriärtjänster för lärare. Dessutom är vi beredda att från staten finansiera höjda löner. Det kan handla om 5 000 eller 10 000 kronor mer i lön. När reformen så småningom är fullt utbyggd handlar det om hela 880 miljoner om året i satsning på höjda lärarlöner. Det är inte bara ett välkommet initiativ. Jag vågar hävda att det kommer att vara helt avgörande för svensk skolas framtid. Om vi ska kunna rekrytera och behålla bra lärare och därmed

höja skolresultaten kommer vi att behöva erbjuda en attraktiv lön och en attraktiv karriärmöjlighet.

Jabar Amin lyfte upp frågan om lärarfortbildning. Jag håller med om det. Det är oerhört viktigt att det som Alliansen har satt på plats med Lärarlyftet behöver fortsätta och utvecklas. Det är viktigt att vi i utbildningsutskottet, där vi i bred enighet har gått fram med lärarlegitimation, väljer att vårda den reformen. Det är också viktigt att följa upp den utredning som har aviserats från regeringen för att minska den administrativa bördan för lärare. Det handlar om att inte för en sekund släppa arbetet med att återupprätta lärarnas status i svensk skola.

Herr talman! I denna debatt har företrädare för Socialdemokraterna och andra försökt att ge en bild av att det förs en politik som handlar om sänkta utbildningsambitioner. Låt mig därför passa på att redogöra för vad som gäller i verkligheten.

Sedan 2006 har Alliansen ökat budgeten för detta utskotts beredningsområde med 6,8 miljarder. Det är riktiga miljarder som är fullt finansierade och förhandlade mellan fyra borgerliga partier. Det handlar inte om tomma oppositionsmiljarder som bara finns på papperet och som inte har något regeringsunderlag bakom sig. När vi ändå talar om att ta ansvar och finansiera förslag är det många med mig som undrar hur Socialdemokraterna har tänkt finansiera sitt förslag om att minska klasstorlekar på lågstadiet. Mindre klasser kan vara en viktig fråga på en del skolor, men i dag behandlar vi de olika budgetalternativen. Då är Ibrahim Baylan, Socialdemokraterna, oss svaret skyldig. Erkänn! Det kanske gick lite för fort när detta förslag arbetades fram. En enkel bedömning av förslagen som kan göras genom att beräkna vilka kostnader det handlar om visar att förslaget är underfinansierat med en hel miljard.

För det första verkar ni ha glömt att färre barn i varje klass betyder fler klasser. För det andra kräver fler klasser fler klassrum att sitta i. För det tredje behöver undervisning behöriga lärare – fler än bara klassläraren.

Jag vill uttrycka det som att det blir ganska tydligt att det bakom Socialdemokraternas så kallade ambitioner inte bara står ett ofärdigt alternativ till Alliansen utan direkt ofärdiga förslag. Det duger inte om man menar allvar med att man vill ta ansvar för Sverige och föra en ansvarsfull utbildningspolitik.

Vi går tillbaka till Alliansens utbildningsambitioner. Jag vill särskilt lyfta upp att det är glädjande att vi nu gör stora satsningar på vuxenutbildningen. De kommande åren handlar det om 35 000 nya platser. Det tror jag är viktigt i den oroliga tid vi har nu när många förlorar arbetet och behöver ställa om för att kunna gå vidare till andra arbeten. Då kan vuxenutbildning vara något oerhört centralt. Det är så vi i Alliansen har sett på vuxenutbildningen. Det handlar om att försöka få en bra matchning mot arbetsmarknaden och att den ska följa läget i konjunkturen.

Avslutningsvis kan jag notera att när budgeten på detta område lades fram var det vissa som mycket upprört konstaterade att det satsades alldeles för mycket i denna budget. Det var alldeles för många investeringar i Sverige som gjordes i denna budget.

I det allvarliga läge som vi befinner oss, när vi vet att Sverige är så oerhört beroende av efterfrågan från andra länder på varor och tjänster, känns det mycket glädjande att vi har en budget i dag som innebär inve-

steringar i järnväg och i ett bättre företagsklimat och att det förs en aktiv arbetsmarknadspolitik. Till glädje för mina alliansvänner här i utskottet innebär budgeten framför allt att det satsas ordentligt på utbildning och forskning. Det, mina vänner, är att ta ansvar för Sverige.
(Applåder)

I detta anförande instämde Michael Svensson och Ann-Britt Åsebol (båda M) samt Yvonne Andersson (KD).

Anf. 161 IBRAHIM BAYLAN (S) replik:

Herr talman! Tomas Tobé efterlyser beröm för lärarna. Beröm ska lärarna ha. Beröm ska de många engagerade rektorer som vi har i våra skolor ha. Men det är svårt att ösa beröm över de förutsättningar de får av den förda politiken.

Det är trots allt denna riksdag och den nuvarande regeringen som lägger fram ramarna och ser till hur förutsättningarna ser ut.

Tomas Tobé säger: Vi för en aktiv politik.

Ja, låt mig nämna några av de saker som är aktiv politik. Med ett budgetutrymme på 23 miljarder väljer den högerregering som vi har i dag att prioritera en bolagsskattesänkning på 16 miljarder, varav nettoutgiften blir 8 miljarder. Samtidigt ser vi att inte ens en tiondel av detta investeras i den svenska skolan.

Om det hade varit så att utvecklingen i den svenska skolan hade gått åt rätt håll, om det hade varit så att fler elever nådde behörighet, och om det hade varit så att fler elever blev bättre på att läsa och förstå vad de läser, då hade det varit en logisk budget att lägga fram. Men nu är det tyvärr inte så, Tomas Tobé.

Det är klart att man kan sticka huvudet i sanden och säga att det kunde ha varit värre och att det kanske vänder om 15 år. Men om man som vi besjålas av idén att det går att göra någonting nu och att det handlar om att kunna vända, då måste man våga prioritera och våga investera. Vi har presenterat våra investeringar.

Sveriges skolor har inte brist på lokaler, Tomas Tobé. De har tillräckligt med lokaler. Men de har inte särskilt många lärare. Vi behöver fler lärare och mindre klasser.

Mot denna bakgrund vill jag ställa en fråga till Tomas Tobé. På vilket sätt är er aktiva politik bra när ni i ert budgetalternativ har sparat 675 miljoner på gymnasieskolan i år och aviserar ytterligare en besparing på 1 360 000 000 kronor år 2014? På vilket sätt ger det lärarna bättre förutsättningar att klara av sin uppgift?

Anf. 162 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Låt mig direkt svara Ibrahim Baylan i denna del. Vi har under detta år inför denna budget lyssnat mycket på skolsektorn.

Låt mig vara rak med att vi också har fört en diskussion om den nya gymnasieskolans förutsättningar. I denna budget aviseras 895 miljoner. Många samtal har förts med SKL och med skolsektorn. Vi är mycket angelägna om att detta ska fungera. Vi trodde att vi hade haft större effektiviseringsvinster med den nya gymnasieskolan; det ska jag ärligt säga. Men vi är angelägna om att detta ska fungera. Därför lägger vi in dessa förutsättningar.

Jag tycker att det är lite modigt av just Ibrahim Baylan att tala om att man ska ge ökade förutsättningar för skolan och lärarna att kunna utföra sitt uppdrag. De har åtminstone 6,8 miljarder i ökade förutsättningar jämfört med vad som gällde 2006.

Herr talman! Jag tycker inte heller att jag ska behöva berätta för Ibrahim Baylan att även Socialdemokraterna föreslår en stor sänkning av bolagsskatten. Den är givetvis inte lika stor som regeringens. Men vi tycker att detta i grunden är oerhört viktigt.

Jag försökte i mitt anförande tidigare redogöra för att Sverige är oerhört beroende av efterfrågan på varor och tjänster. Där är bolagsskattefrågan oerhört viktig för att vi ska ha företag och jobb för att kunna finansiera vår gemensamma välfärd.

Det är detta som vi kommer tillbaka till när det gäller finansieringen. Vi har en sammanhållen politik som gör att vi kan finansiera historiska investeringar i svensk skola. Det som Socialdemokraterna än så länge har presenterat i budgetalternativet i dag är ett ofärdigt förslag när det gäller mindre klasser. Vi vet vad det innebär när Socialdemokraterna själva sitter med makten, antingen i regering eller för den delen i dag kommunalt i Göteborg och Malmö. Det innebär mindre pengar per elev än vad som satsas i alliansstyrda kommuner.

Anf. 163 IBRAHIM BAYLAN (S) replik:

Herr talman! Tomas Tobé verkar vara felinformerad. Det stämmer att vi sänker bolagsskatten med ungefär lika mycket som avskaffandet av de så kallade räntesnurrorna drar in, det vill säga att effekten är noll. Inget av budgetutrymmet går till detta.

Det är viktigt att ge företagen goda förutsättningar. Men i det läge som vi befinner oss, där vi har en allt högre ungdomsarbetslöshet och där allt fler människor varslas, är det kanske andra saker som man borde prioritera. I ett läge när skolresultaten sjunker och allt fler elever inte når upp till målen kanske man borde prioritera investeringar i den svenska skolan. Det är precis det vi gör, och vi finansierar det genom att inte godta den gigantiska skattesänkning som denna regering har lagt fram förslag om till riksdagen – 8 miljarder kronor i nettosänkning till bolagssektorn.

Hade det varit så att allt annat hade funkade, då hade man kunnat säga att det kanske finns anledning att göra detta långsiktigt. Men på kort sikt är det mycket få ekonomer som tror att det hjälper för att häva arbetslösheten eller för den delen för att häva den lågkonjunktur som vi är mitt inne i.

Vi väljer att investera 3 miljarder i skolan. Nu säger Tomas Tobé att det är för lite. Ja, det kan man tycka. Men om jämför med en besparing på 1 360 000 000 kronor blir det ändå en ganska stor skillnad. Det blir ganska tydliga alternativ.

Det räcker inte med att prata fint. Det räcker inte med att stå i talarstolen och slå sig för bröstet och säga att man gör allting bra. Ni har regerat i sex år.

De tioåringar som har mätts i den senaste undersökningen från Pirls när det gäller läsfärdighet har gått hela sin skoltid under den borgerliga regeringens tid. Försök inte skylla detta på Socialdemokraterna! Försök inte skylla detta på kommuner i Malmö eller i Göteborg! Vi har en gene-

rell nedgång i den svenska skolan. Se detta, ta ett ansvar, ompröva politiken och se till att göra någonting i stället för att hela tiden skylla ifrån er. Det duger inte, och det hjälper inte en enda elev.

Anf. 164 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt vem det är som skyller ifrån sig här i dag. Jag tror att de allra flesta som lyssnar på denna debatt kan förstå att när man inför en ny lärarutbildning tar det en viss tid innan dessa lärare finns i svensk skola. När vi till exempel inför betyg från årskurs 6, vilket kommer att ske i år, tar det en viss tid innan det och alla de olika reformer som jag tidigare har redogjort för kommer att ge resultat i svensk skola. Det kan jag tycka är frustrerande.

Jag är inte så bekymrad över att det var just Socialdemokraterna som förde en passiv politik och inte gjorde någonting under decennier. Det som jag är bekymrad över är att vi fortfarande har stora utmaningar i svensk skola. Det är därför som vi i Alliansen nu lägger fram vår sjunde gemensamt finansierade budget med stora satsningar på lärare. Vi lyssnar också på en del av den kritik som har kommit och återger en del pengar till gymnasieskolan eftersom vi värnar mycket om våra reformer.

Men jag tycker ändå att det är tråkigt att det i debatten och i de alternativ som ligger på riksdagens bord är mycket av oppositionsmiljarder. Det är inte ordentligt finansierat. Ni talar egentligen inte om de ordentliga utmaningar som svensk skola har. Det handlar om att vi måste se till att följa upp mer och att vi måste hitta bättre system för att lärare ska kunna få tid med eleven. Det handlar inte om att lägga fram ofärdiga förslag, och det är det som Socialdemokraterna än så länge har presenterat.

Anf. 165 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Tomas Tobé säger att man har fört en aktiv utbildningspolitik. Jag kan ge honom rätt i det. Det är en aktiv utbildningspolitik för att öka kunskapsklyftorna och därmed också klassklyftorna i samhället.

Enligt den senaste mätningen från Timss och Pirls kunde vi se att Norge har ganska stora framgångar i den mätningen jämfört med hur det ser ut för Sverige.

De har färre nationella prov. De har senare betyg. Och de har en rödgrön regering. De satsar på lärandet och sätter fokus på det. Det kan vi inte riktigt se i svensk skola, där lärarna ägnar en ganska liten del av sin tid åt undervisning och lärande.

Här använder i stället regeringen våra gemensamma skattepengar för att de mest välbärgade ska kunna köpa sig en bättre utbildning för sina barn genom att göra avdrag för RUT. Här rycker man på axlarna åt det vinstlöseri som vi har. Man tillåter att riskkapitalbolagen roffar åt sig 2 miljarder skatte kronor som var ämnade för skolan och för eleverna.

Trots att vi har ett mindre reformutrymme än Tomas Tobés alliansregering lyckas Vänsterpartiet och alla partier på den rödgröna sidan att satsa mer pengar på skolan än vad regeringen gör. Det handlar om prioriteringar och om vad vi satsar på. Ni väljer att satsa på de välbärgades möjligheter att ge sina barn en bra utbildning. Vi satsar på att ge alla barn rätt till en bra utbildning.

Anf. 166 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Jag kanske ska börja med att påminna om att en stor del av förklaringen till att vi har ett reformutrymme i Sverige är att vi har haft en regering som har tagit ansvar för Sveriges ekonomi och som nu kan se till att vi har råd att göra otroligt viktiga investeringar i Sverige. Det är inte en situation som vi ser i så många andra länder ute i Europa, tyvärr. Det kanske kan vara värt att komma ihåg.

Jag tycker att det blir i någon mening intressant hur man väljer när det till exempel kommer till likvärdighetsdebatten, som är oerhört viktig och en stor utmaning som är gemensam för de allra flesta partier i utbildningsutskottet. Då väljer man att lyfta ut en reform som handlar om 10 miljarder för 2013, när vi i dag här diskuterar 57 miljarder. Det kan kanske finnas anledning att fundera lite grann på proportionerna, kan jag tycka.

Det ska satsas mer på svensk skola, säger man här. Jag är inte särskilt förvånad över Vänsterpartiet, speciellt i opposition, alltid kommer att ha fler miljarder än vad regeringen kommer att ha. Här får man ta ett ansvar. Vi har en skola i dag som är kommunaliserad. Då kan vi se hur man väljer att prioritera politiskt. Vi tar ett ansvar för den politik som vi för nationellt. Vi är stolta över att vi ger 6,8 miljarder mer till skolan än vad vi gjorde 2006. Men jag tycker att Rossana Dinamarca kan få förklara varför Vänsterpartiet där ni sitter och har makten och där ni får bestämma, i både Malmö och Göteborg, väljer att ge mindre pengar per elev än vad man gör i till exempel Stockholm.

Anf. 167 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Tomas Tobé försöker få det till att vi slösar med en massa pengar. Vi har ett mindre reformutrymme, men vi prioriterar på ett annat sätt. Det är det som är min poäng här. Trots att ni har ett större reformutrymme väljer ni att prioritera andra och fel saker.

Ni väljer till exempel att välbärgade föräldrar ska kunna ge sina barn en bra utbildning. Vi vill, till skillnad från er, se till att alla barn i svensk skola har rätt till en bra utbildning. Därför lägger vi pengarna i skolan. Vi gör i vår budget en satsning på 6 000 fler lärare i skolan. Då kan man få till det så att lärarna kan ägna sig åt undervisningen, att de kan se varje elev och att de kan ge eleverna det stöd och den hjälp som de har rätt till.

Det har blivit en grej att alliansföreträdare pekar på Malmö och Göteborg som dåliga exempel. Men ärligt talat: Ni kan inte slå er för bröstet för de skolor som finns i Stockholm! Om det är någonstans man ser den stora segregationen är det väl ändå här i Stockholm. Denna stora segregation, både i Stockholm och i andra delar av Sverige, beror på att vi har en regering som inte har vågat ta tag i detta. Den utredning som jag hänvisade till tidigare handlar om de stora skolreformerna – något som Skolverket har pekat på år efter år. Det handlar framför allt om det fria skolvälet, som har ökat segregationen.

Tomas Tobé! Ni har ansvar för hela skolan. Vi styr från nationellt håll över den svenska skolan. Därför går det inte att bara fränsäga sig detta ansvar genom att säga att det inte funkar än här och än där. I Stockholm funkar det inte heller.

Anf. 168 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Det är korrekt, det som Rossana Dinamarca lyfter upp: Man kan prioritera annorlunda. Vi har från Alliansen försökt hitta en sammanvägd och viktig politik för att nu ta ansvar för Sverige i detta tuffa läge. Vi tror inte att det är rätt väg nu att slå till med kraftiga skattehöjningar just för de unga i dag som har ett arbete eller som vill komma ut i arbete genom att göra det dyrare att anställa unga – särskilt när det är riktat mot tjänstesektorn.

Vi tycker att det är viktigt att värna möjligheterna till exportinkomster för Sverige med bolagsskatter. Vi gör stora investeringar i forskning och järnväg, och vi gör satsningar i svensk skola. Det är vårt alternativ, och så har vi valt att prioritera.

Rossana Dinamarca tycker inte att vi kan tala om de olika kommuner som vi kan se. Jag vill gärna svara upp mot detta med Stockholm. Jag tror att en av Stockholms absolut största utmaningar handlar om detta med likvärdigheten. Man kommer i ökad utsträckning i Stockholm att behöva rikta mer resurser till de skolor som har större utmaningar. Vi kommer att behöva arbeta mycket mer med lärarhandledare som arbetar med att lyfta resultaten på dessa skolor. Jag kan ta ansvar för detta, och jag kan i någon mening åtminstone hålla hand med Alliansen i Stockholm. Men det är bedövande intressant, eller hur man ska uttrycka det, att varken Socialdemokraterna eller Vänsterpartiet ens gör ett litet försök att försvara sina partikamrater i vare sig Malmö eller Göteborg.

Anf. 169 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Andelen elever som våren 2011 lämnade grundskolan och som hade minst godkända resultat i samtliga ämnen hamnade på 77,3 procent. Det är den högsta andelen på tio år. Undantaget, där vi fortfarande ser sjunkande resultat, är ämnet matematik. De svenska skolresultaten måste bli ännu bättre. Fler elever behöver få stöd, och det mycket tidigare. Det är förvånande att flertalet kommuner när de tvingas dra ned börjar med att ta bort speciallärare och specialpedagoger.

En stor utmaning, trots att vi noterar en viss positiv ökning, är att fortsatt öka andelen behöriga och ämnesbehöriga lärare. Lärarkompetenskartläggningarna kräver insatser lokalt utöver statens nationella prioriteringar genom Lärarlyftet. Fokus innevarande och kommande år är att fortbilda de som är obehöriga, i synnerhet i ämnet matematik. Baylan står i talarstolen och säger att det går att göra ännu mer nu. I budgeten för nästa år avsätts ytterligare 450 miljoner för att få fler behöriga lärare. Jag har tidigare i kammaren lyft problemet med obehöriga matematiklärare i högstadiet. Dagens Timssrapport och Skolverkets kommentar visar på stora brister i matematikundervisningen just på högstadiet. Mätningen bekräftar våra stora utmaningar.

Regeringen har denna höst påbörjat genomförandet av Matematiklyftet med 2,6 miljarder över en fyraårsperiod. I nästa års budget fortsätter detta med ökat anslag. När vi studerar resultaten över ämnena är det matematiken som svenska elever har störst bekymmer med. 17 procent klarar inte godkänd nivå, enligt Skolverket. En viktig förklaring är den gamla socialdemokratiska lärarutbildningen för de tidiga stadierna som

inte innehöll obligatoriska matematikmoment, vilket ledde till att många lärare aktivt valde bort matematik.

Om man lyssnar på de rödgröna kan man tro att mer pengar löser allt. Om lösningen ändå vore mer resurser borde alla de kommuner som faktiskt gör prioriteringar redan ha högre resultat. Men endast mer resurser löser inte skolans utmaningar. Det viktigaste är hur resurserna används. Jag välkomnar därför regeringens uppdrag till Skolverket där man ska följa upp hur kommunerna använder skolpengen, hur man fördelar den och utifrån vilka kriterier. I Folkpartiets skolgrupp har vi nyligen föreslagit att skolpengen tydligare ska fördelas utifrån socioekonomiska faktorer. Fortbildning är viktigt. I avvaktan på en statlig skola, som Folkpartiet liberalerna förordar, har lärarnas arbetsgivare – kommuner och fristående huvudmän – ett mycket stort ansvar. Det gäller i ännu högre grad lärarlönernas utveckling. Helt klart krävs det akuta och långsiktiga insatser för att locka fler till detta viktiga yrke, inte minst för att klara den kompetensförsörjning som Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund pekar på.

Det centrala läraravtalet är trots allt ett viktigt steg framåt, och några kommuner går också in med en lokal lönepott. För min del tycker jag att det är viktigt att även friskolorna skickar med den här extra lönesatsningen i lärarnas lönekuvert.

Till Vänsterpartiet, som efterfrågar en utvärdering av reformer, vill jag säga att det pågår åtminstone två stora utredningar, dels den om kommunaliseringens effekter, dels den om alla reformer som har beslutats från 2007 och framåt. Det finns på regeringens hemsida.

Herr talman! I nästa års budget ökar vi ramen med ytterligare 75 miljoner för Skolverkets hantering av lärarlegitimationen. Det är en mycket viktig och central reform.

I nästa års budget prioriterar Folkpartiet och regeringen beslut om karriärsteg för lärare, som nämndes av tidigare kolleger. Även här krävs det dock insatser av kommunerna så att alla bidrar till en höjning av läraryrkets status.

Baylan påstår att vi sparar pengar på gymnasiet. Det är bara trams. Ibrahim Baylan vet att vi inte gör någon besparing på gymnasieskolan i nästa års budget.

Herr talman! För ett år sedan skärpte vi kraven för att komma in på gymnasiet. I dag är Vänsterpartiet kritiskt för att vi skärper kraven. Vi brukar annars få kritik av samma partier i samma kammare för att vi sänker kraven.

Andelen som blev behöriga till gymnasiet med de nya intagningskraven landade på 82,5 procent. Vi är just nu i färd med att lämna en kravlös socialdemokratisk skola där elevers resultat i grundskolan i praktiken inte hade någon som helst relevans för övergången till gymnasieskolan, men de är helt avgörande för hur en elev klarar sig i gymnasiet.

Kvaliteten på gymnasieskolan måste kraftfullt höjas efter år av nivå-sänkningar där lärarna anpassade nivån till de svagast presterande eleverna, oftast nedåt med andra ord. De duktigaste eleverna fick inte tillräckligt med utmaningar. Nu ändrar vi på detta. Den nya gymnasieskolan ställer högre krav, och det nya betygssystemet ställer tuffare krav för att uppnå de högsta betygen. I grunden välkomnas detta av eleverna. Gymnasieskolan ska förbereda för arbetslivet direkt eller för vidare studier.

Därför måste mycket höga kvalitetskrav även ställas på prestationerna i gymnasiet.

Herr talman! Det finns en dold grupp som jag ofta återkommer till. Det är de elever som är godkända, fast de egentligen inte är godkända, från grundskolan. De har snälla betyg. Dessa kommer inom kort att behöva extra insatser. Vi har också sett att många avbryter studierna.

Vår stora utmaning är alla de elever som av olika anledningar inte kommer in på ett nationellt program. Därför har vi lagt ned det individuella programmet och inrättat fem särskilda program, bland annat yrkesintroduktion, som infördes redan hösten 2011. Nu tar vi ytterligare ett steg för att kvalitetssäkra introduktionen så att vi inte hamnar i samma fälla som vi gjorde med IV-programmet. Elever som är nyanlända kommer att erbjudas anpassad undervisning. Elever som inte har behörighet från grundskolan erbjuds särskilda program för att bli behöriga.

Vi vill utveckla yrkesintroduktionen och erbjuda eleverna en vettig utbildning, kort eller lång, inom ramen för denna introduktion redan när de är 16–19 år. Målet för dessa elever är inte att gå över på ett nationellt program. Problemet är att dessa ungdomar finns i verkligheten, och Socialdemokraterna blundar och har inte presenterat ett enda förslag för att underlätta deras situation. Jo, Socialdemokraterna har ett enda förslag för hela gymnasiepolitiken, nämligen att återinföra kravet på att alla elever ska bli högskolebehöriga på tre år, det vill säga återteoretisera de yrkesinriktade utbildningarna. Detta är enligt min mening helt fel väg. Det är en minerad väg som vi har testat och bör undvika, herr talman.

Folkpartiet och regeringen har inrättat den nya yrkeshögskolan som hittills redovisat goda resultat och en stark efterfrågan från branschen som ett mycket effektivt sätt att relativt snabbt tillhandahålla kompetens för arbetslivet. Målet måste också vara att slå ett slag för yrkes- och lärlingsutbildningarna redan på gymnasial nivå. Med riktiga, kvalitetssäkrade yrkesutbildningar kommer fler att få ett slutbetyg och kunna komma ut i arbete.

I nästa års budget gör regeringen stora satsningar inom vuxenutbildningen. Vi ökar antalet platser inom yrkesvux med 7 900. Men på vuxenutbildningsområdet kommer svenska för invandrare att förbli det mest kritiska området, och den är satt under lupp. Det finns minst två statliga utredningar som vi får återkomma till.

Herr talman! Den här regeringen för en aktiv och tydlig alliansskolpolitik. Våra prioriteringar i denna budget ska ses i ljuset av en osäker arbetsmarknad med risk för en ännu högre arbetslöshet. Det är en allvarlig situation, och det känns bra att staten och regeringen prioriterar utbildning och arbetsmarknad för att ha en god beredskap.

(Applåder)

Anf. 170 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Den utredning som riksdagen beslutade om i maj 2011 handlade om att utreda de senaste decenniernas skolreformer såsom kommunaliseringen, det fria skolvalet och de fristående skolornas etablering. Roger Haddad, och även Jan Björklund i vissa sammanhang, säger att det här redan finns. Det finns inte. Jan Björklund sade i våras att han skulle expediera detta i december, men sedan verkar han vilja sopa detta under mattan.

Den utredning om kommunalisering som Roger Haddad pratar om här är inte en utredning. Det är en utvärdering av kommunaliseringen som inte kommer att komma med några förslag. Det står väldigt tydligt i direktiven till den utredningen.

Sedan säger Roger Haddad att man också tillsätter en utredning som ska se över skolreformerna sedan 2007. Det är knappast decennier tillbaka. I det förra replikskiftet mellan Tomas Tobé och Ibrahim Baylan sade Tomas Tobé att det tar 15 år innan vi kan se förändringar. Man undrar vad den utredningen kommer att hålla på med om man inte kan se någonting.

Anf. 171 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Jag tycker egentligen att oppositionen borde välkomna att regeringen inte bara pratar om att utreda. Det har fattats två beslut, i april 2012 och i augusti 2012, att utvärdera de politiska beslut som den här regeringen har fattat från 2007. Sedan må Rossana Dinamarca gilla det eller inte, men vi vill också se om den här regeringens skolpolitiska beslut får några förväntade effekter. Det är en före detta generaldirektör för Skolverket, Per Thullberg, som utreder detta.

Jag håller inte med om detta med utredningen om kommunaliseringens effekter. Den ska titta på kommunaliseringens eventuella effekter på skolutvecklingen. Alla utredare har fria uppdrag i direktivet att föreslå förändringar. Det vet jag. Jag läste direktivet så sent som för ett par timmar sedan. Det står så. Den ska redovisas 2014.

Herr talman! Avslutningsvis vet också Rossana Dinamarca att Friskolekommittén finns. Den tittar på andra perspektiv när det gäller friskolor och friskoleetableringar. Det må inte vara just det som Rossana Dinamarca efterfrågar, men det finns helt klart en parlamentarisk utredning som tittar på etableringsfrågan. Parallellt med detta har den här regeringen gett Skolinspektionen ännu tuffare mandat och infört en etableringskontroll i början av detta år.

Anf. 172 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Nu handlar det inte om vad jag vill att man ska utreda eller vad Vänsterpartiet vill att man ska utreda. Det här handlar om ett beslut som riksdagens majoritet fattade i maj 2011 om att regeringen skulle tillsätta en utredning som skulle se över de senaste decenniernas skolreformer, det vill säga kommunaliseringen, det fria skolvalet och de fristående skolornas etablering. Ingenting av detta finns i dag.

Det som Roger Haddad pratar om när det gäller kommunalisering är en utvärdering. De ska inte återkomma med förslag i någon riktning. Den friskolekommitté som finns i dag handlar om att se över regler och villkor. Det är ingen utredning av vilka effekter det har haft på likvärdigheten.

Det saknas en viss respekt för det som riksdagen beslutar om när man på det här sättet nonchalerar de beslut vi fattar och försöker låtsas som om det redan pågår.

Jag tycker att det är väldigt allvarligt, för det är som sagt var en majoritet i den här riksdagen som har tagit ett beslut som regeringen försöker sopa undan – jag vet inte.

Det är allvarligt att ni inte tar detta på allvar.

Anf. 173 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Då får väl Vänsterpartiets ledamot KU-anmäla statsrådet om hon anser att regeringen inte följer riksdagens beslut. Ni och inte minst Miljöpartiet brukar vara väldigt duktiga på att använda konstitutionella metoder för det här.

Jag delar inte uppfattningen när det gäller kommunaliseringens effekter. Det är det absolut mest konkreta förslaget. Det var till och med en direkt konsekvens av det beslutet. Regeringen kan inte sätta i gång hur många utredningar som helst, för det kostar pengar. Jag vet inte hur mycket pengar ni har avsatt, men ni ska vara medvetna om att statliga utredningar kostar pengar och att till exempel utvärdera kommunaliseringens effekter, ett av de stora politiska beslut som riksdagen har fattat, är ett tungt ärende.

Ta och läs direktiven så kan vi väl diskutera det senare, men det står tydligt: Man ska utvärdera och utläsa eventuella konsekvenser och komma med förslag. Det betyder inte att man ska föreslå ett återförstatligande, men om utredaren konstaterar att bristerna är alldeles för stora, ja, då måste man ju peka på hur man ska göra för att försöka rätta till det här: ett, två, tre.

Men ni glömmer naturligtvis bort alla andra reformer som görs med Lärarlyftet, med karriärstegen och matematikklasserna. Trots att vi har en kommunaliserad skola skriker ni efter ännu mer statlig styrning och ännu mer statliga reformer.

Vi tycker att det här är ett bra sätt. Det är konstruktivt. Så länge ni inte är överens – vi är ju inte heller överens om en statlig skola – så är det den här balansgången som är vägen framåt.

Anf. 174 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Debatten i dag handlar om skolan. Det handlar om de satsningar som alliansregeringen gör i budgeten för att möta de utmaningar som finns för att höja kvaliteten och ge alla barn och elever rätt att nå sin potential.

Som centerpartist frågar jag mig: Vad är det som behövs för att vi ska kunna utforma en skola som står för både kunskap och kreativitet, som tar hjälp av modern teknik och som också ser vad den aktuella forskningen säger om hjärna och lärande? Vad är det som krävs av oss politiker för att vi ska nå detta?

Utmaningen handlar om att skapa framgångsrika och effektiva skolor som uppfyller skollagen, och även om ordförande i utskottet tidigare sade att det ju inte är i själva lagförslagen och i skollagen som man uppfyller målen är det ändå, tycker jag, väldigt bra att titta på vad det är lagstiftningen säger. Jag ska läsa ett par stycken.

I 1 kap. 4 § står det så här: ”Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som

möjligt. – – – Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.”

I skollagens 3 kap. 3 § står det så här: ”Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.”

Herr talman! Det är den här lagstiftningen som ligger till grund för all utbildning i det här landet. Det finns ett gemensamt ansvar för detta som måste tas av de olika aktörerna på nationell nivå, på kommunal nivå, från friskolor och så vidare.

I dag tror jag ändå att det finns en stor samsyn att man behöver vända trenden, att arbeta för bättre resultat och skapa en större likvärdighet, för alla barn har rätt till en bra skola.

Vi är många som tar del av den aktuella forskningen som finns om lärande, inte minst av John Hattie och det som kallas för synligt lärande, vilket är en fråga som är på tapeten i väldigt många av Sveriges skolor. Det är givetvis oerhört intressant att ta del av vad som påverkar elevers studieresultat för att se vilka politiska beslut som kan vara behövliga.

I går hade jag förmånen att besöka både förskolor och skolor i Ulricehamn. Från rektorer och lärare fick regeringen godkänt för de reformer som genomförts men framför allt för satsningen på implementeringen av dessa reformer. I debatten kan vi ibland höra att det inte gjorts tillräckligt, men en rektor som jag pratade med sade att de inte har sett liknande satsningar på implementering vid tidigare reformer.

Tillbaka till Hattie: Det spelar inte så stor roll i vilken skola eleverna går, men det spelar roll vilken lärare de har. Med anledning av att läraren är så viktig har regeringen gjort ett stort antal reformer för att stärka lärares kompetens. Vi har Lärarlyftet 1 och 2. Det finns en ny lärarutbildning och nu också en ny karriärutvecklingsreform för att främja attraktiviteten i yrket och lyfta upp kompetensfokus ytterligare.

Bara första året satsas nu 187 miljoner kronor för den nämnda reformen, samtidigt som man också satsar ytterligare på information om förskollärayrkets och läraryrkets möjligheter.

Herr talman! Precis som många tidigare har nämnt i talarstolen var vi många i utskottet som kastade oss över de olika utvärderingar som kom i dag. Vi läste sammanfattningar, och vi läste bakgrundsmaterial av både Timss och Pirls och hur svenska elever står sig när det gäller läsning, matematik och naturvetenskap.

Låt mig börja med det positiva. Det känns oerhört bra att svenska elever i årskurs 4 faktiskt tar ett kliv framåt när det gäller naturvetenskap. Det är också glädjande när man i materialet tydligt kan se vad det beror på. Man kan se att det är i fysik och kemi som förbättringen har skett, och en stor del av det positiva resultatet tros bero på förtydligande i läroplanen, lärares kompetens och skriftliga omdömen i enskilda ämnen liksom nya läromedelspaket. De satsningar som görs i den svenska skolan kan göra skillnad ganska fort.

Då är det inte så roligt att resultaten i matematik inte har gått samma väg, men i dag presenteras ändå en lagrådsremiss där regeringen visar vad man är beredd att göra för att stärka matematikämnet i den svenska skolan. Det handlar om att utöka antalet timmar i matematik, och det är

klart att tiden och kompetensen hos lärarna är två mycket viktiga komponenter. Sedan tidigare finns Matematiklyftet för att höja lärares kompetens och utveckla arbetssätt.

När det gäller läsförståelsen ligger vi över genomsnittet bland de undersökta länderna, men trenden är nog så allvarlig: Vi backar. Eftersom elever har sämre läsförståelse kan det också vara svårare att ta till sig kunskaper i andra ämnen, och då handlar det om att vi också måste se vad det finns för läromedel och nya tekniker som kan stärka lärandet i läsning. Det är nödvändigt för att på sikt skapa en långsiktigt hållbar skola.

Speciallärarna, kompetensutvecklingsinsatser som lärarlyft med mera, forskarskolor, förstärkt pedagogiskt uppdrag i förskolan och läsa-skriva-räkna-satsningen är viktiga delar för att vända den här negativa trenden, och nu finns i princip alla styrdokument på plats för att återigen ta steg mot en skola i världsklass.

Jag har stort förtroende för att Sveriges lärare verkligen är med och vill göra detta. Man vill arbeta med sina elever, och man vill se deras optimala lärande. Det arbete som de nu kommer att göra har också stöd i de reformer som vi genomfört i riksdagen.

Det finns mycket mer i årets budget, och mina allianskolleger har lyft fram flera delar. Jag vill lyfta fram ytterligare några.

För oss i Centerpartiet är det viktigt med den förstärkning som påbörjades tidigare när det gäller att stärka skolhälsovården. Satsningen på studie- och yrkesvägledning är ett första steg för att utforma metoder för ett framgångsrikt arbete för att förbereda unga människor inför de valmöjligheter som man har men också för kontakt med näringslivet och arbetslivet för att visa på behovet av kompetens och spännande framtidsmöjligheter.

Jag vill avslutningsvis i det här sammanhanget ta tillfället i akt att klarlägga att vi följer den nya gymnasieskolan mycket noga för att se hur kvaliteten utvecklas.

Det har spridits en myt i massmedierna. Debatten gäller gymnasieskolans yrkesprogram och att möjligheterna till komplettering för högskolebehörighet saknas. Det stämmer inte.

Det har kommit argument från socialdemokratiskt håll i stil med att ”Unga är smartare än regeringen! De förstår att man inte har någon framtid utan högskolebehörighet.” Vad är då de elever som faktiskt väljer yrkesprogrammen enligt Socialdemokraterna? Är de dumma?

Utöver att det är en nedsättande argumentation är det en felaktig bild som målas upp. Yrkesprogrammen ger alla möjligheten till högskolekompetens när de teoretiska tillval som krävs för högskolebehörighet görs.

Det är ett stort problem att årets niondeklassare inte får den information de behöver för att kunna välja och veta om de kompletteringsmöjligheter som finns. Det är någonting vi också följer.

Vi tror på elevers möjlighet att göra välinformerade och övervägda val. Men vi vet också att det behöver göras insatser som till exempel bättre studie- och yrkesvägledning.

Även om jag överskridit min talartid vill jag passa på att önska talmannen en riktigt trevlig jul. Det gäller också mina utskottskamrater,

tjänstemännen men framför allt alla Sveriges elever, lärare och rektorer. Jag hoppas att ni får ett riktigt gott jullov. (Applåder)

Anf. 175 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Jag välkomnar att vår utskottsordförande lyfter en mer positiv ton i debatten. Det är risk att det blir en självuppfyllande profetia om vi själva bidrar till att sänka skolan genom den negativa ton man många gånger hör.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap, att stimulera elevernas intellektuella utveckling och förbereda barn och unga för vuxenlivet. Vidare ska skolan erbjuda kunskap för att klara av arbetslivet, men också kunskap för att klara livet som ansvarsfulla samhällsmedborgare.

Skolans kärnverksamhet är det som sker i klassrummet i mötet mellan lärare och elever. Det är i klassrummet som tankar bryts och där tillvaron problematiseras under ledning av skickliga lärare.

Just skickliga lärare är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Men sedan mitten av 1990-talet har läraryrkets status och arbetsvillkor försämrats, vilket resulterat i att det blivit svårt att rekrytera nya kompetenta lärare.

Alliansregeringen har nu i budgeten för 2013 beslutat att anslå 880 miljoner per år i statsbidrag för att inrätta högre avlönade karriärtjänster för lärare. Ungefär 10 procent av alla lärare kan därmed få möjlighet att höja sin månadslön med 5 000–10 000 kronor. Det är en viktig del i att göra läraryrket mer attraktivt.

Herr talman! Mycket tyder på att senare decenniernas resultatförsämringar i den svenska skolan kan förklaras av att den faktiska lärarledda undervisningen har minskat. Det kan till viss del förklaras med att den administrativa bördan har ökat markant och att detta lämnar alldeles för lite tid över till det som är huvuduppgiften för skolan, nämligen undervisning.

En nyligen genomförd undersökning i Stockholms stad visar att en lärare undervisar ca 40–50 procent av sin tid, och det duger inte. Det är därför glädjande att regeringen nyligen tillsatt en utredning för att se över hur den administrativa bördan ska minska och att den dokumentation som ändå åläggs lärarna ska kännas relevant.

Vi måste även få in fler vuxna i skolan som kan ge avlastning i klassrummen och vara i korridoren och på skolgården. Det civila samhället ska kunna bidra i ökad utsträckning till en tryggare skola.

Två yrkeskategorier som finns i skolan och som bör lyftas fram mer är dels speciallärare, dels fritidspedagoger. De har sina respektive roller och fyller med sitt arbete en viktig funktion. Dessutom kan deras kunskap och arbete ge avlastning och stöd till andra lärare.

Regeringen har nyligen öppnat speciallärarprogrammet. Det är av yttersta vikt att kommunerna utnyttjar de platserna och att man låter sina goda pedagoger fortbilda sig till speciallärare. Vi ser att det finns ett ökat behov av speciallärarkompetens. Det ökar hela tiden. Det är min starka övertygelse att elever med de allra största behoven har rätt att undervisas av dem med den allra högsta kompetensen.

Herr talman! Elevhälsan är en annan av kristdemokraternas hjärtefrågor. Till förstärkt elevhälsa föreslår regeringen 56 miljoner kronor i bud-

geten för 2013. Totalt beräknas 650 miljoner kronor avsättas för uppdraget som pågår under hela perioden 2012–2015. Det är utmärkt.

Dess värre ser vi i rapporter och genom rapporteringar i medierna att den psykiska ohälsan ökar. I dag ska hårt pressade lärare också mäkta med att arbeta med elevvårdsärenden. Enligt min mening behövs det fler skolsköterskor, kuratorer och psykologer i skolan.

Jag tror på en upprustning av elevhälsan och att vi framöver ska kunna ge eleven en garanti till elevvård den dag hon eller han efterfrågar det. Det är någonting som vi kristdemokrater har drivit länge.

Herr talman! Ökade antal varsel och den stigande arbetslösheten oroar oss alla. Det är därför mycket välkommet att antalet platser på den yrkesinriktade gymnasiala vuxenutbildningen och yrkeshögskolan utökas och att mer resurser avsätts till lärlingsutbildningar för vuxna och den kommunala vuxenutbildningen för arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år. Det är ett sätt att motverka effekterna av den lågkonjunktur vi har hamnat i.

Med ökad global konkurrens och med en orolig ekonomisk situation i stora delar av världen behöver vi se till att framför allt våra ungdomar är välutbildade när det väl vänder och att de är utbildade för den arbetsmarknad som finns.

Herr talman! Just nu handlar det offentliga samtalet om skolan mest om att elever inte når gymnasiekompetens, om dalande betyg och lärarnas arbetsvillkor. Det är jättestora problem, och de måste vi tillsammans lösa. Men om man inte samtidigt vågar diskutera värdegrunden tar man inte skolans samlade uppdrag på allvar.

Det är genom tydliga normer som arbetsro och en anständig arbetsmiljö som man får en god studiemiljö för eleverna. Förutsättningarna för lärande är direkt kopplade till skolsituationen. Detta är inte minst betydelsefullt för dem med stora inlärningssvårigheter.

Mot den bakgrunden är det oroväckande att en nyligen genomförd granskning av skolinspektionen har visat att det är dåligt ställt med värdegrundsarbetet i skolan.

Av de 17 grundskolor i tio kommuner som granskades arbetade endast fyra skolor aktivt med värdegrundsuppdraget. Frågan det gällde var om skolan låter eleverna tillägna sig de grundläggande värden, kunskaper som de behöver för att kunna leva och bli aktiva medborgare i ett demokratiskt samhälle. Det är ett komplext arbete där endast 13 av 17 skolor fick godkänt.

När man granskar skolor som lyckats i sitt värdegrundsarbete konstaterar Skolverket att de använder sig av en insatskombination i relation till skolans egna förutsättningar och erfarenheter. Man kallar det helaskolan-ansats. Det innebär att alla elever och all personal på skolan som vaktmästare, kökspersonal, pedagoger och ledningen, alla, är involverade i värdegrundsarbetet och har en samsyn.

Det bekräftar det vi kristdemokrater har sagt under lång tid. Värdegrunden är själva fundamentet för skolan. Vi menar att arbetet måste vara konkret. Det handlar om tydliga normer för vårdat språk, att elever och lärare bemöter varandra på ett respektfullt sätt och att aldrig använda eller acceptera nedsättande ordval och trakasserier.

I detta arbete ska naturligtvis föräldrarna vara involverade. Uppfostran är i första hand föräldrarnas ansvar. Om inte de lär barnen dessa normer och värden är det svårt för skolan att ta över det arbetet.

Det räcker inte att bedriva värdegrundsarbete vid sidan av kärnverksamheten eller som en ytterligare uppgift på toppen på lärarnas redan stora arbetsbelastning. Värdegrunden ska vara ett stöd för att skolan ska kunna utföra sitt uppdrag.

En levande etisk diskussion och tydliga värderingar i skolan möjliggör att vi kan undvika en utveckling mot en mer toppstyrd detaljreglering av undervisningen. I stället kan vi låta lärarna, med stöd av värdegrunden, sköta det som de är bäst på. Det är ju lärarna och skolan som möter eleverna.

Herr talman! Det finns många utmaningar inom skolområdet, och min önskan är att vi tillsammans ska hitta lösningar för en långsiktig, hållbar skolpolitik.

Jag yrkar härmed bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Yvonne Andersson (KD).

Anf. 176 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Vi ska nu övergå till att debattera högre utbildning och forskning. Jag kommer i huvudsak att uppehålla mig vid det som skiljer en socialdemokratisk högskole- och forskningspolitik från en borgerlig högskole- och forskningspolitik.

Egentligen skulle det räcka med att fokusera på en enda sak, nämligen vilken ambition vi har för den högre utbildningen. Gårdagens ledare i Aftonbladet slog huvudet på spiken där man lyfter fram frågan om utbildningsambitioner. I ledaren skriver man att svensk högskolepolitik går åt fel håll. Ledaren pekar på att vi har en regering som sänker ambitionerna och höjer trösklarna.

Aftonbladets ledarskribent tog sin utgångspunkt i en nyligen publicerad rapport från Högskoleverket med rubriken Andra länders utbildningsnivå riskerar dra ifrån Sveriges. I Högskoleverkets pressmeddelande säger universitetskansler Lars Haikola: ”Det här är en första varningsklocka om att andra länders utbildningsnivå kan dra ifrån Sveriges.” En varningsklocka – låt den tonen ringa ett tag här i kväll.

Rapporten från Högskoleverket är intressant på flera sätt. Den visar på att Sverige genom en tidigare aktiv och ambitiös högskolepolitik länge tillhört de länder som har högst utbildningsnivå, men man noterar att utvecklingen nu har brutits. Låt mig få citera några rader ur denna rapport: ”Vi ser att andelen 25–34-åringar med högskoleutbildning inte ökat lika mycket de senaste åren och statistik sammanställd av OECD tyder på en minskning av andelen högskoleexaminerade i Sverige i framtiden.” Tyder på en minskning av andelen högskoleexaminerade i Sverige i framtiden.

När jag läser denna rapport, som jag hoppas att ni vill läsa, får det mig att dra en slutsats: Det är skillnad på vilken regering vi har vid makten. Vi har haft en regering tidigare, en S-ledd regering, som har satsat på att expandera och bygga ut högskolan. Nu har vi en regering som lägger i

bromsen och backen. Varningsklockorna ringer, säger universitetskansler Lars Haikola.

Högskoleverkets rapport hänvisar också till utbildningsmålen i Europa 2020-strategin, som flera av oss känner till. Ett av målen anger att minst 40 procent av 30–34-åringar ska ha minst tvåårig eftergymnasial utbildning. Vad är då den svenska regeringens mål? Jo, 40–45 procent av 30–34-åringarna ska ha minst tvåårig eftergymnasial utbildning år 2020.

Vad ligger då andelen på i dag? Högskoleverket refererar till Eurostat, som uppger att Sveriges andel är 47,5 procent. Vi brukar politiskt i våra diskussioner säga att den kanske kvalitetssäkra siffran är 43 procent, den brukar vi utgå från. Hur man än vrider och vänder på det här är det ganska märkligt. Om andelen är 43 procent i dag så säger den svenska regeringen: Låt oss ligga strax under eller lite över, någonstans mellan 40 och 45. Visst är det en väldigt passiv hållning. Jag tycker att det vore mer proaktivt att säga: åtminstone 45 procent.

Vi socialdemokrater tycker att det här inte duger. Vi måste ta ut steglängden, markera och ge en tydlig signal: Utbildningsnivån i Sverige måste höjas, det är viktigt. Därför säger vi att minst hälften av dem som finns i åldersspannet 30–34 år ska ha minst en tvåårig eftergymnasial utbildning.

Jag tycker att det är märkligt att regeringen inte har högre ambitioner när vi ser vad som håller på att hända i omvärlden just nu och i Sverige. Arbetslösheten är hög, högre än när ni tog över makten 2006. Varslen duggar tätt, ungdomsarbetslösheten är mycket högre än i jämförbara länder. Långtidsarbetslösheten har mer än fördubblats under de senaste åren. Rekryteringsgapet är stort i Sverige. Det finns arbete åt arbetslösa, men de har inte rätt profil och kompetens för att ta de jobb som finns. I det läget vore det ganska självklart att säga så här: Vi måste höja ambitionerna. Då säger Björklund, Tobé och övriga: Nja, 40 procent, 45 kan väl vara okej.

Det duger inte.

Jag tycker att det är beklagligt att ni till och med minskar antalet platser på högskolan. 10 000 platser ryker i år, lika många platser nästa år. Det ska vi jämföra med vad vi säger: Vi måste ha 7 000 fler platser nästa och 4 500 fler platser i yrkeshögskolan nästa år. Jag vet att ni föreslog 4 200 tillfälliga platser på högskolan. Jag vet att ni föreslog 1 500 tillfälliga platser på yrkeshögskolan. Men det ändrar inget i sak. Trenden är tydlig, ni drar ned ambitionerna och satsar inte på den högre utbildningen. Berätta för oss i kväll vad det logiska argumentet är som ligger bakom att man ska minska ambitionerna. Berätta för svenska folket, berätta för svenska ungdomar: Vi ska inte ha lika höga ambitioner som alla andra länder har runt omkring oss. Berätta varför det är bra för Sverige att ha låga ambitioner för högskolepolitiken.

Det ska bli intressant att lyssna till era svar här i kväll. Jag förmodar att ni i kommer att referera till kvaliteten, att den är det viktigt att satsa på. Det håller jag med om, det är jätteviktigt. Men betänk att vi satsar 200 miljoner mer än ni på kvalitetsförstärkning inom högskolesektorn. Så det argumentet håller inte. Utan berätta i stället: Vad är logiken i att dra ned ambitionerna på högskolesektorn?

Låt mig också något kort få beröra kvalitetsutvärderingssystemet som vi har diskuterat mycket. Jag ska inte säga så mycket om det. Vi känner alla till det.

Kritiken har kommit från Enqa att det svenska kvalitetsutvärderingssystemet inte lever upp till den standard som är satt, att det finns allvarliga brister. Kritiken gäller såväl utvärderingssystemets inriktning och utformning som allvarliga brister i Högskoleverkets självständighet gentemot regering och riksdag, och den kritiken är allvarlig. Den devalverar svensk högskoleutbildning och ger felaktiga signaler ut i världen och stärker inte mobiliteten. Därför säger vi att vi måste se över detta och uppmanar er och regeringen att se över systemet. Rätta till det och gör det bra, och gör det i dialog med lärosätena och med studenternas företrädare. Kör inte över dem en gång till!

Vidare vill jag säga något om det svenska högskolelandskapet. Vi socialdemokrater tycker att utbildningsministern har tillämpat en det-får-bli-som-det-blir-attityd gentemot högskole- och universitetssektorn. Det gagnar definitivt inte högskolor och universitet. Fler av dem har upplevt att en blåslampa har tänts och att man fokuserar på att de ska överväga att gå samman med större lärosäten.

Sedan har debatten svallat i gång. Utbildningsministern har lugnat ned sig lite. Men det finns en tydlig signal. När jag är ute och träffar rektorer säger de att de ibland upplever sig som jagade av utbildningsministern, därför att han tror på ett elittänkande.

Jag tycker att det här är en kontraproduktiv debatt som inte leder någonsans. Vi behöver de små enheterna och de stora enheterna. Alla har sin plats att fylla, och med profilering ska det gå att lyfta alla lärosäten. Därför säger vi, och vi har en reservation om det, att vi behöver tillsätta en parlamentarisk utredning som ser över högskolelandskapet i Sverige, som ser på universitet och på högskolor och vad vi kan göra för att profilera, utveckla och stärka hela sektorn. Det är vårt förslag.

Herr talman! Jag ser att min talartid börjar ta slut. Jag har mycket kvar, så jag får väl göra som Tomas Tobé och snabba på, sammanfatta och gå ned för landning här mot slutet.

Jag tänkte också säga lite om forskning, men nu har det blivit mycket högskola. Nu kommer vi tillbaka och diskuterar forskningsfrågorna efter nyår.

Jag kan väl säga så här, för det här är viktigt. På tisdag har vi den första beredningen vad gäller forskningspropositionen. Vi har sträckt ut en hand. Låt oss komma överens, för vi tror inte att fyraårsintervaller håller i längden. Vi måste se det i ett längre perspektiv än de tio åren. Då måste vi ha lite förutsättningar som ligger fast och still. Vi har inte fått något gensvar från utbildningsministern, men vår hand är fortfarande utsträckt och det finns chans att ta den.

Jag vill också antyda att vi behöver stärka de yngre forskarna. Vi vill ta bort stipendierna och halvera tiden för utbildningsbidrag. Ta ut steglängden, ta bort utbildningsbidragen, ta bort stipendierna och se till att unga forskare får en anställning värd namnet!

Och jämställdhetsfrågan: Visst är det konstigt att trots att majoriteten av studenterna har varit kvinnor sedan 70-talet är i dag bara 23 procent av professorerna i Sverige kvinnor? Så kan vi inte ha det. Se till att ändra

på det! Vi vill ändra på det. Vi vill ta ut steglängden och ha en jämställdhetsbonus. Ni ska också hjälpa till med det.

Herr talman! Till sist vill jag yrka bifall till vår reservation nr 3. Vi står bakom alla andra, men för tids vinnande yrkar vi bifall bara till reservation 3.

(Applåder)

Anf. 177 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Vi får se vilka som får debattera i morgon. Jag klarar mig. Jag ska försöka fatta mig kort här och känner mig på gott humör.

Det har redan tagits upp här nu vid ett par tillfällen att vi kunde ta del av två aktuella mätningar i dag från Pirls och Timss. Det är helt riktigt att det fanns en liten glädje i en av mätningarna, men överlag tycker jag att det visar på ett ganska dystert resultat vad gäller matematik, naturkunskap och läsförståelse, framför allt i årskurs åtta. Det är i själva verket så pass illa att man skriver att Sverige är ett av de få länder som uppvisar vad man kallar en kontinuerlig försämring.

Till detta kommer att BBC, vilket ni säkert känner till, ganska nyligen publicerade en ny ranking av världens bästa skolsystem där Sverige hamnar på plats 21 av totalt 40 undersökta länder.

Det går naturligtvis att ha synpunkter på de slutsatser som dras, inte minst på rapporten som BBC syftade på. Där skriver man bland annat att sambandet mellan resurser och resultat är mycket svagt. Jag är inte riktigt säker på att det är så enkelt. Jag tror att det beror lite grann på vad man lägger in i begreppet resurser.

Jag menar att det är ganska uppenbart att många av våra krisande kommuner och deras nedskärningar på skolområdet får ett negativt resultat på skolområdet. Det är väl också självklart att om man har underbetalda lärare och en många gånger väldigt orimlig arbetssituation för skolans personal ger det såklart också ett negativt resultat, och det skapar inte minst en negativ bild av skolan, vilket leder till ett minskat söktryck.

Precis som Thomas tog upp tidigare har vi kunnat se under året att söktrycket till de flesta lärarutbildningar har ökat, och det är oerhört positivt. Vi får väl hoppas att det fortsätter uppåt, för det behövs.

Naturligtvis måste lärarnas villkor förbättras och statusen på läraryrket höjas. Det handlar såklart om resurser, inte minst om vi talar om vidareutbildning men också för att lärarna ska kunna göra det som de är utbildade till att göra, nämligen utbilda. Det krävs resurser, men det krävs också politisk vilja.

Min bestämda uppfattning är naturligtvis att det första steget är att återförstatliga skolan. Det har jag tagit upp vid många tillfällen. Men nu är vi inte där, tyvärr. Därför har vi valt att i vår budget föreslå en rad riktade satsningar på skolområdet: en kunskapssatsning på svenska språket, en satsning på en matreform, en satsning på fler vuxna i skolan, en satsning på ökad studievägledning, en antimobbningssatsning och en ordentlig satsning på barn med särskilda behov – oerhört viktigt. Dessa riktade satsningar behövs. Det är till och med så att Socialdemokraterna, som var ett av de två partier som drev igenom kommunaliseringen, också har börjat med riktade satsningar, nu senast den riktade satsningen på läxhjälp.

Jag menar att dessa riktade satsningar inte bara behövs utan också visar på ett symtom i den svenska skolan. Vi har insett det, Folkpartiet har insett det och nu även, vilket gläder mig såklart, Vänsterpartiet, har vi förstått.

Kommunerna reder inte ut skolsituationen. Det finns bra kommuner och det finns de som är betydligt sämre. Så är det. Men att den här sortens satsningar behövs visar att något är grundligt fel i svensk skola, och det är ett enormt problem.

Det är som sagt tre partier i dag som vill återförstatliga skolan: Sverigedemokraterna, Folkpartiet och Vänsterpartiet. Och jag vet att det också finns enskilda företrädare i de övriga partierna som delar den uppfattningen.

Jag menar att om Folkpartiet och Vänsterpartiet hade haft lite ryggrad hade de kunnat tänka sig att blocköverskridande sätta sig ned och diskutera det här. Den här frågan är så pass viktigt att om vi inte når ett återförstatligande kan vi nästan lägga ned diskussionen. Jag hävdar att det är prio ett att återförstatliga skolan.

Jag är övertygad om att när vi står här och debatterar skolan om några år, vilket jag hoppas att jag också kommer att kunna göra, kommer vi att kunna säga att det har blivit värre generellt sett. Det kommer alltid att finnas skolor och kommuner som kommer att kunna höja sig medan andra faller tillbaka. Jag tror att det är så pass illa att vi måste återförstatliga skolan. Därför tycker jag att det är tråkigt att man inte kan tänka sig att ta den här situationen utan sätter partibok före åsikt i frågan. Det är oerhört beklagligt. Vi gör det inte. Vi kan tänka oss att resonera med precis vem som helst, såväl Folkpartiet som Vänsterpartiet och till och med Socialdemokraterna.

Jag vill ta upp en sak som är på väg mot sitt slut, nämligen den så kallade friskolekommittén. Jag är oerhört besviken på den. Jag hade hoppats att vi i denna kommitté skulle kunna ta ett omtag på hela friskolesystemet, diskutera det från grunden och få ganska fria tyglar, men så har det inte varit. Det har varit ganska snävt vad vi får och inte får göra. Det är knappt att vi har skrapat på ytan. Jag tror att den tillsattes för att tysta opinionen och sopa lite under mattan.

Det finns stora problem i Friskolesverige, och de måste vi få diskutera. När vi inte ens får göra det inom ramarna för denna kommitté, när ska vi då göra det?

Det pågår mycket i svensk skola. Man driver på och vågar inte dra i nödbromsen och sätta sig ned och resonera och diskutera om det här är bra. Det kanske är bra, och vi kanske ska fortsätta. Låt oss dock först diskutera igenom det grundligt. Det blev tyvärr inte på det viset, och därför är min bild av svensk skola dess värre ganska mörk.

Låt mig också ta upp det som Rossana Dinamarca var inne på tidigare om modersmålsundervisningen. Det finns mycket att säga om det. Jag minns inte hur Rossana uttryckte sig exakt. Man har dock hänvisat till en enig forskarkår tidigare och sagt att det är jättebra med modersmålsundervisning.

Jag minns en debatt för några år sedan i Malmö där man talade om just eniga forskare vad gäller modersmålsundervisning. Sydsvenskan tittade på frågan och försökte utröna vilka forskare man talade om: ”Stadsdelsfullmäktiges ordförande hänvisar till stadsdelschefen som

hänvisar till andra tjänstemän som hänvisar till forskare i Malmö som hänvisar till forskare i Stockholm. Hänvisningen hamnar till slut hos Wayne Thomas och Virginia Collier på George Mason University i Virginia, USA.”

Vidare: ”När jag kontaktar statsvetarprofessorn Christine Rossell vid Boston University säger hon att den som läser Thomas och Collier lika gärna kunde konsultera astrologer.”

Så mycket var den källan om modersmålsundervisning värd.

I Danmark tittade man på detta för några år sedan, vilket jag har tagit upp vid något tillfälle tidigare. Där valde regeringen att göra det frivilligt för kommunerna att anordna modersmålsundervisning, vilket ledde till att samtliga kommuner slutade med det. I Köpenhamn gjorde man en studie för att se om det gjorde någon skillnad, och man kom fram till att det inte fanns några påvisbara skillnader i kunskaper beträffande läsning, naturkunskap och matematik mellan de invandrarelever som fått modersmålsundervisning och de som inte fått det.

Det där med en enig forskarkår när det gäller modersmålsundervisning är inte riktigt så enkelt. Jag vill påstå att det finns lite blandade resultat på den fronten.

Herr talman! Vad gäller den högre utbildningen har vi valt att fortsätta vår satsning på området i vår höstbudget. Vi skjuter till närmare 8 miljarder kronor under budgetperioden för att komma till rätta med bristerna och säkerställa kvaliteten inom den högre utbildningen. Det handlar framför allt om att öka lärartätheten, minska studentgrupperna och öka antalet lärarledda lektioner.

Vi fortsätter även vår satsning på komvux och yrkeshögskolan.

Vi ser också en potential i att utveckla kompetensen inom en rad forskningsfält. Särskilt intressanta är områden såsom informationsteknik, kärnfysik, genteknik, nanoteknik och rymdteknik. Jag hoppas att jag kan vara med när vi debatterar detta någon gång efter jul.

Anf. 178 BETTY MALMBERG (M):

Herr talman! Så här dagen efter Nobelfestligheterna kan man inte låta bli att snegla lite extra på forskning som kan visa sig ha betydelse för våra möjligheter att finna framtida pristagare.

I det sammanhanget har jag hittat en intressant forskningsrapport som ger Sverige ett utmärkt gott och gynnsamt läge. Det är kardiologen Messerli som funnit att invånarna i länder som äter mycket choklad också är smartare. Han har tittat på sambandet mellan ett lands genomsnittliga chokladkonsumtion och hur många Nobelpris respektive land har fått och sett ett mycket starkt samband mellan dessa parametrar.

Listan toppas av Schweiz, USA hamnar någonstans i mitten och Kina, där man ju inte är speciellt förtjust i choklad, ligger i botten.

Det enda land som inte riktigt passar in i mallen är Sverige. Med vår chokladkonsumtion borde vi, enligt studien, ligga på 14 Nobelpris, men Wikipedia räknar upp hela 31 stycken.

Messerli kommenterar detta med att det kan vara ett utslag av patriotism hos Nobelkommittén, eller så är vi speciellt känsliga för chokladens effekter och behöver inte äta lika mycket choklad som andra för att bli smarta. Jag tycker att detta är intressant information och högst relevant forskning som är värd att tänka på inför stundande gottelger.

Herr talman! Samsynen om vikten av utbildning och forskning är i dag stor i Sverige. Det är naturligtvis bra, även om tidigare S-ledda regeringar inte gjort sig kända för den investeringsvilja i kvalitet som nu råder. Därför är det intressant att se den stora vitamininjektion som Alliansens övertagande av regeringsmakten har gett. Aldrig tidigare har lika mycket pengar satsats inom området, och aldrig tidigare har indikatorn kvalitet fått påverka resursfördelningen vid vare sig anslag till grundutbildning eller forskning.

Den tidigare modellen för resursfördelning för grundutbildning som infördes av en borgerlig regering på 90-talet var faktiskt tänkt att kompletteras med en kvalitetsindikator redan då, men av det blev intet då Socialdemokraterna kom till makten.

Under deras regeringsår var ledordet i stället kvantitet och fokus låg på att bygga ut högskoleplatser. Detta är i och för sig historia, men jag nämner det eftersom universitet och högskolor än i dag lider av sviterna av den kraftiga expansion som då iscensattes utan att tillräckliga resurser samtidigt satsades.

Det är ingen tvekan om att Sveriges största offentliga arbetsplats och alla som verkar där har fått helt andra möjligheter sedan alliansregeringen trädde till.

Eller vad sägs om att regeringen sedan den tillträdde 2006 har ökat anslagen till utbildningsplatserna inom hum-sam-området med 60 procent, vilket motsvarar 10 600 kronor per årsstudieplats? Detta är dessutom inom ett område där nästan hälften av landets studenter pluggar, vilket gör att många får del av kvalitetsförstärkningen.

Eller vad sägs om att regeringen sedan den tillträdde har ökat på de mest kostsamma utbildningsplatserna där studenternas och arbetsmarknadens efterfrågan också har varit hög? Det gäller för dem som vill läsa såväl till läkare, tandläkare, sjuksköterskor och civil- som högskoleingenjörer. Det är en utbyggnad som om något år motsvarar 44 procent fler nybörjarplatser på läkarutbildningen och 36 procent fler platser på tandläkarutbildningen.

Detta innebär att vi kan erbjuda fler möjlighet att studera på hemmaplan i stället för att de ska åka i väg och i flera år uppta utbildningsplatser i länder som Polen, Rumänien och Ungern.

Detta är ambitioner, Thomas Strand. Alliansregeringen har höga ambitioner med sin högskolepolitik.

Ett annat intressant faktum är att regeringen sedan 2009, då den nu gällande forskningsproppen beslutades, har ökat nivån på forskningsanslagen med 30 procent, eller 9 miljarder kronor. Detta kommer vi att debattera på andra sidan årsskiftet.

Det är kraftfulla satsningar och fantastiskt viktiga framtidsinvesteringar i utbildning, forskning och innovation som ytterligt få länder i vår omvärld har mäktat med under denna period. Men tack vare välskötta statsfinanser har alliansregeringen också i sin sjunde gemensamma budget kunnat göra stora och offensiva satsningar för att möta den ekonomiska oro som länge präglat omvärlden.

Det är satsningar för långsiktig tillväxt som inte bara sker på dessa områden utan också på områden som företagande och infrastruktur som naturligtvis också har betydelse för såväl arbetspendling som samverkan mellan lärosäten och näringsliv.

I det sammanhanget vill jag också passa på att nämna satsningarna som nu görs på ytterligare innovationskontor vid universiteten i Stockholm, Göteborg och Luleå samt vid Lantbruksuniversitetet. Detta sker efter att en utredning har visat att de innovationskontor som vi sjösatte 2009 har haft stor betydelse för lärosätenas förmåga att nyttiggöra den forskningsbaserade kunskapen från universitet och högskolor. Dessa kontor tillsammans med det kapitaltillskott som nu riktas till Örebro och Mittuniversitetet kan få stor betydelse för att hjälpa studenter och enskilda forskare att omvandla sina idéer och forskningsresultat till kommersiellt gångbara produkter. Att på sikt fördela resurser för att öka lärosätenas incitament för samverkan med samhället i övrigt är också på gång.

I alliansregeringens strategi för att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt hög kvalitet och bedrivs effektivt handlar det inte bara om de ekonomiska resursförstärkningarna som jag har gett exempel på. Det handlar också om hur resurserna fördelas och används. Att kvalitet i resultaten nu är en faktor som gör skillnad vid resursfördelningen och att universitet och högskolor till del kan påverka utfallet av densamma är rätt väg att gå, tycker vi moderater. Det är fantastiskt inspirerande att ta del av till exempel Malmö högskola och deras ambition och analys av hur de ska kunna påverka forskningsanslagets storlek framgent. Jag rekommenderar den läsningen. Liksom Malmö högskola har några andra lärosäten anammat hela modellen för resursfördelning vid sin fördelning av resurser internt inom sitt område.

Hur förhåller sig då partierna i oppositionen till Alliansens strategi? Det är en blandad kompot. Rent generellt kan ändå sägas att man har anslutit sig till de alliansvindar som blåser i Högskolesverige och att man har anpassat sin politik på området. Men det är också tydligt att trots de storslagna satsningar som regeringen gör vill man framstå som att man lägger litet mer. Det gäller i första hand två områden, dels den gamla klassikern med fler platser, dels kvalitet som indikator för resursfördelning.

Man kan dock undra hur genomarbetade dessa förslag är. För andra året i rad lägger till exempel Socialdemokraterna ett uppdrag till Högskoleverket att fördela de här platserna och kvalitetspengarna trots att det inte ingår i verkets uppdrag. Det gjorde det inte i fjol, och det påpekade utskottet, men man gör på samma sätt i år igen.

Då det kommer till resursfördelningssystemet tar Miljöpartiet hjälp av en resursutredning som gjordes 2007 medan Sverigedemokraterna börjar tala om en grundbultsambition som gällde från 1994 till 1995 och vill återställa den köpkraft som rädde då.

Herr talman! Detta visar att det också på utbildningsområdet är en spretig politik från fyra oppositionspartier som ska ställas mot en enig allianspolitik för de viktiga framtidsfrågorna högre utbildning och forskning. Vi är inte betjänta av en flashig affärsplan för Sverige. Tvärtom. Vår redan etablerade reformstrategi kombinerad med ett idogt systematiskt kvalitetsarbete, och kanske en och annan chokladbit, det är vad som kommer att gynna Sveriges långsiktiga tillväxt. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkande UbU1.

(Applåder)

Anf. 179 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är intressant att Betty Malmberg börjar med att gå tillbaka sex, sju, åtta, nio, tio år i tiden och tala om hur dålig politik det var då, fast ni har haft makten i sex år. Trots socialdemokratisk, i dina ögon, eländig politik vill jag påstå att vi har ganska bra forskning i Sverige. Vi ligger i världsklass på många områden. Så illa är det inte.

När varslen duggar tätt, när arbetslösheten är hög, när vi har en för hög ungdomsarbetslöshet och när vi har fördubblat antalet långtidsarbetslösa väljer regeringen att minska på ambitionerna på högskolesektorn och ta bort 10 000 platser i år och 10 000 platser nästa år och komma med tillfälliga lösningar. Summa summarum är trenden ganska tydlig. Jag bad om en förklaring till logiken bakom detta, men jag fick inget svar. Betty gled undan och talade hellre om forskningspolitik. Det ska vi göra efter nyår. Då återkommer jag med de frågorna. Tala om vad logiken är med att ha lägre ambitioner så att andra länder rusar före oss när det gäller välutbildad befolkning.

Anf. 180 BETTY MALMBERG (M) replik:

Herr talman! Jag kommenterade varför jag tog upp den historiska utvecklingen. Den kvantitativa utbyggnad som Socialdemokraterna har stått för under lång tid följdes aldrig upp med de resurser som behövdes för att borga för en bra kvalitet. Jag nämnde att på till exempel hum-samområdet har alliansregeringen sedan den tillträdde ökat resurserna med 60 procent. Det är ett anmärkningsvärt högt belopp. Jag tyckte att det var viktigt att påtala.

Det var intressant att höra Thomas Strand säga att det som skiljer oss är ambitionen med högre utbildning. Thomas Strand anförde att vi säkert kommer att få höra att det handlar om kvalitet. Ja, Thomas Strand, det handlar också om kvalitet. Sedan förra året har Socialdemokraterna drivit målsättningen att andelen 30–34-åringar ska vara en viss procent. Regeringen förnekar inte det eller försöker parera och bemöta den höga ambitionen. Den har vi. Thomas Strand borde vara medveten om att det finns problem med det statistiska underlaget. Hänsyn måste också tas till de demografiska frågorna som vi i dag inte har kontroll på.

Thomas Strand hänvisar forskningen till ett senare tillfälle. Jag tycker att det hade varit intressant att få höra lite om varför inte mer görs på forskningsområdet och med den utsträckta handen på tio år. Hur ser er tankegång ut när det gäller resursanslagen?

Anf. 181 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Jag lovar Betty Malmberg att jag ska återkomma till den frågan efter nyår när vi pratar forskningsfrågor.

Jag vill komma tillbaka till ambitionerna på högskolesidan.

Frågan om kvalitet är inte något problem för oss socialdemokrater. Vi tycker att det är bra att pengar förs till hum-samområdet och stärker kvaliteten. Det har gått ett antal år sedan den tidigare S-regeringen. I dag är vårt budskap att det är jättebra att vi stärker kvaliteten. Vissa år har vi till och med lagt förslag om att höja kvaliteten som ni har sagt nej till. Nu säger vi att vi gärna lägger på ytterligare 200 miljoner för att höja kvaliteten. Det är ingen stridsfråga.

Jag får inget svar på varför ni sänker ambitionsnivån för högre utbildning. Det är framför allt det vi diskuterar i dag. Ni minskar antalet platser med 10 000 i år och 10 000 nästa år. I Högskoleverkets rapport säger Haikola att en varningsklocka ringer för att vi tappar mark. Lars Haikola är ju expert på det här området.

När det gäller åldersgruppen 30–34 år har ni lägre ambitioner. Ni lägger er passivt mitt emellan och tar inte ut steglängden.

Vad är logiken i att vi i Sverige ska ha lite lägre ambition när det gäller det antal som deltar i eftergymnasiala studier på högskola, yrkeshögskola eller vad det nu kan vara? Varför ska vi göra det? Vad är logiken med att driva en sådan linje?

Anf. 182 BETTY MALMBERG (M) replik:

Herr talman! Återigen vill jag säga att målsättningen 30–34 år har att göra med ett bristande statistiskt underlag och med en demografisk utveckling som vi inte har kontroll över, precis som jag anförde i en tidigare replik.

Det finns inget som säger att regeringen har en lägre ambition i fråga om fler som vill studera – tvärtom. Vi vill höja kvaliteten, och vi vill driva på fler att gå vidare. De kan gå vidare in i utbildning på yrkeshögskolan, och de kan gå vidare in i utbildning på universitet eller högskola.

Thomas Strand anförde här tidigare att högskolorna känner sig jagade av vår regering därför att de inte vet vad som komma skall och vad som ska gälla. Detta stämmer inte. Det är vi och denna regering som har gett möjligheterna till bland annat forskningsprofilering. Det är vi och denna regering som också har tydliggjort för högskolorna att det är viktigt att man också profilerar sig och att inte alla kan läsa samma utbildningar.

När vi talar om antalet högskoleplatser och tittar på prestationsnivån har vi uppdragat att det tyvärr är många studenter som registrerar sig för utbildningar och för kurser som de sedan aldrig tar en enda poäng på.

Regeringen har halverat bidraget, takbelopp och finansiering, som har gått till just detta område. Det rör sig faktiskt om 7 000 platser i dag som i princip inte har bidragit till att höja ambitionsnivån eller utbildningsnivån för samhället. Vi har tydliggjort det. Vi har flyttat och använt dessa resurser för att öka kvaliteten och öka antalet platser på andra områden där behov finns från både studenter och arbetsmarknad.

Anf. 183 TINA ACKETOFT (FP):

Herr talman! Sällan har utskottet varit så enigt som i kväll om att vi ska klara av denna debatt. Jag ska försöka göra mitt bästa.

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Det blir lite upprepning, men vi vet att det är bra för inläringen. Det är ett resultat av att vi är fyra allianspartier som är mycket samstämmiga och samkörda.

Det är en händelse som ser ut som en tanke att denna utbildningsdebatt alltid verkar hamna dagarna runt nobelprisutdelningen. Under ett par dagar står Stockholm och Sverige i fokus när det gäller hela forskarvärlden. Förra året fick vi uppleva att en av Folkpartiets sloganer blev verklighet: Sverige ska inte bara dela ut Nobelpris, vi ska vinna dem också. Detta skedde i och med att Tomas Tranströmer fick litteraturpriset.

I år fick vi tyvärr inget pris, men omläggningen av den svenska skolan, från förskola till forskning, sker i ljuset av nobelpristanken. Sverige ska finnas i den absoluta kunskapsstoppen. Det är helt enkelt en överlevnadsfråga för oss som nation.

När jag var inne i utbildningssystemet fanns det en tydlig skillnad mellan högskola och universitet. Så ser det inte ut i dag. Skiljelinjen är betydligt mer diffus. Vi har fått betydligt fler högskolor och universitet. Antalet studieplatser har dessutom konsekvent ökat. Tillgängligheten till högre utbildningar och en bred variation av utbildningar och forskning är bra. Låt mig vara tydlig med det så att ingen kan missförstå det. Men det får aldrig gå ut över kvaliteten i undervisningen eller kvaliteten i forskningsresultaten.

Thomas Strand började sitt anförande med att säga att det egentligen skulle räcka med att säga vad som är skillnaden mellan Alliansens utbildnings- och forskningspolitik och Socialdemokraternas. Låt mig då säga att den stora skillnaden är att våra förslag är finansierade. Alla våra ambitioner är finansierade. Det är så man tar ansvar för Sverige.

I Socialdemokraternas motion kan vi läsa: Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå. Vi accepterar inte regeringens neddragning av antalet högskoleplatser. Alla som vill och är behöriga borde ha möjlighet att studera på yrkeshögskola eller högskola. 50 procent av 30–34-åringarna ska 2020 ha minst två års eftergymnasial utbildning.

Låt mig då säga att även med Socialdemokraternas politik blir det färre högskoleplatser nästa år. Inget av förslagen som någon lägger fram i denna kammare gör att det blir fler högskoleplatser nästa år.

Vi kan också säga att de förslag som Socialdemokraterna lägger fram är långt ifrån tillräckliga, om man över huvud taget ska vara i närheten att nå sitt 50-procentiga mål om man har finansierat sina ambitioner.

Tiotusentals behöriga personer som söker till högskolan varje hösttermin men som inte antas skulle enligt Socialdemokraternas förslag ha rätt till en utbildningsplats – ofinansierat.

Dessutom är det mycket tydligt vilken arbetsmarknadsåtgärd detta i själva verket är när man säger att 4 500 platser ska gå till fas 3-personer. Detta handlar alltså inte om utbildning eller forskning. Det handlar om en arbetsmarknadsåtgärd. Det är den stora skiljelinjen, Thomas Strand.

I en ideal värld ska man naturligtvis inte behöva välja mellan kvalitet och kvantitet. Men politik handlar som ni vet inte bara om att vilja utan också om att välja. I valet mellan kvantitet och kvalitet står Folkpartiet tydligt på kvalitetens sida. Därför är det glädjande att se att regeringen i budgetpropositionen för 2013 föreslår inte bara fortsatt ökat antal platser inom utbildningar för särskilda bristyrken, utan man stärker också universitetens och högskolornas budget för grundutbildning med 300 miljoner kronor. Detta ska läggas till alla andra kvalitetssatsningar som är gjorda tidigare.

Herr talman! Får jag vara lite jävig måste jag säga att jag är särskilt glad för att vi fortsätter med den särskilda kvalitetssatsning som gjorts på humaniora och samhällsvetenskap med 800 miljoner kronor från och med 2013 jämfört med 2011. Särskilt humaniora har nämligen fått ta stryk under tidigare decennier. Denna satsning innebär att heltidsbeloppet per helårsstudent har ökat med 60 procent sedan Alliansen tog över ordförandeklubban i Rosenbad. Det borde rimligen öka antalet lärarledda

timmar för studenterna, någonting som har varit en alldeles för sällsynt vara.

Det sades här tidigare av min kollega att resurser är viktiga. Men det är avgörande att resurserna används på ett effektivt sätt. Därför måste lärosätena utnyttja sina egna möjligheter till interna prioriteringar och omfördelningar för att möta studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Jag tycker att det är en bra princip att vi ställer upp examensmål och kvalitetskrav i form av forskningsanknytning och liknande. Men vilka utbildningar som ska ges eller inte är det upp till varje universitet eller högskola att bestämma.

Herr talman! Perfekta resursfördelningssystem finns nog inte. Det tror jag man ska vara ödmjuk nog att inse. Men det nya kvalitetsbaserade resursfördelningssystemet som så sakteliga börjar träda i kraft 2013, där Högskoleverkets utvärderingar ska ligga som grund för en del av resursfördelningen, kommer att få en kvalitetsdrivande effekt på utbildningarna. Precis som vi alltid säger att utbildning ska löna sig, är det rimligt att de universitet och högskolor som har utbildningar av hög kvalitet ska premieras för detta. Det ska löna sig att vara en bra utbildare också.

Herr talman och kolleger! Vi kommer att få en helafoton i februari när vi ska debattera den nya forsknings- och innovationspropositionen. Men det kan inte hjälpas att det måste bli lite överlappningar trots denna sena timme.

Vi vet att regeringen i propositionen presenterar ytterligare en gigantisk satsning på forskning och innovation med 4 miljarder kronor till 2016, där tyngdpunkten ligger på life science som framför allt handlar om medicin, ett område där svensk forskningstradition är mycket stark och som också är en forskningsintensiv bransch som står för viktig export. Propositionen innebär också en rejäl kvalitetssatsning genom att de forskningsanslag som går direkt till lärosätena ökar med 900 miljoner kronor under perioden. Det ger lärosätena möjlighet att själva prioritera och göra strategiska val för att bedriva långsiktig forskning med både hög risk och stor potential, något som känns ytterligt bra för en liberal som har utgångspunkten för politiken att akademien ska stå mer självständig från den politiska makten.

Det är en strategisk framtidsinvestering att satsa på Sverige som forskningsnation. Sverige har under en lång tid lyckats att vara både en tung grundforskningsnation och samtidigt ett innovationsland, och där har vi samverkat över partigränserna. Det råder ingen tvekan om att en lyckad forskningspolitik har bidragit till att Sverige har varit framgångsrikt under 1900-talet. Om vi ska fortsätta att vara det kommer det att krävas att vi också vågar satsa på spets och inte bara på bredd.

Vi behöver skapa förutsättningar för att de unga duktigaste forskarna ska tycka att Sverige är ett bra land att forska i. Vi behöver också vara spännande nog att locka hit utländska framstående forskare, inte bara för att hämta Nobelpris utan också för att verka här. Därför är regeringens satsning på elitforskning livsnödvändig för oss som nation. För de allra duktigaste yngre forskarna skapas ett nytt program som ger dem möjlighet att stanna i Sverige och utvecklas här. Under en tioårsperiod handlar det om närmare 1 miljard kronor i satsningar. Dessutom tillförs resurser för rekrytering av utländska elitforskare. Landets rektorer ska kunna

handplocka några av de absolut duktigaste internationella forskarna till sina lärosäten och ge dem rejält med forskningsresurser under ett antal år. Under den närmaste tioårsperioden satsas närmare 2 ½ miljard kronor på att locka internationella toppforskare till Sverige, inte bara för att hämta pris utan för att verka här, som sagt.

Herr talman! Sverige hör till de länder som i förhållande till sin befolkning satsar mest offentliga resurser på forskning. Det är bara Israel och Finland som slår oss i denna gren. Det är med kombinationen av ökade resurser, ökad akademisk frihet och ett ökat fokus på kvalitet och spets inom universitet och högskolor som vi kommer att fortsätta att utvecklas – måhända som en liten nation men med ett stort namn inom forskning och innovation.

(Applåder)

I detta anförande instämde Roger Haddad (FP).

Anf. 184 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Med all respekt för kvällens debatt kan det mycket väl vara så att det viktigaste som har hänt svensk forskning och det svenska innovationssystemet i dag hände i Bryssel. I dag fattade Europaparlamentet ett historiskt beslut. Efter många år, och efter det att frågan, minst sagt, har dragits i långbänk är tanken om ett EU-patent, ett gemensamt patent för Europas länder, på mycket god väg att realiseras. Det är jättestressant och spännande att se hur omvärldens beslut påverkar det lilla Sverige som är i ständig global konkurrens.

Trots att det händer saker utanför våra gränser har det varit en intressant och spännande höst för alla oss som jobbar med forsknings- och innovationspolitik i Sverige. Regeringen har släppt både en innovationsstrategi och en forsknings- och innovationsproposition. Båda innebär att Sverige höjer profilen när det gäller forsknings- och innovationsfrågorna. Även om innovationsstrategin inte hade några egna pengar kopplade till sig innebär detta sammantaget besked om kraftfulla satsningar på svensk forskning och innovation.

Gemensamt med satsningar på infrastruktur, på sänkt bolagsskatt och på utbyggd yrkeshögskola är det tydligt att Sverige trots krisen klarar att göra investeringar för konkurrenskraft och investeringar i framtiden. Runt om i Europa och världen finns det länder och regeringar som tvingas göra tvärtom. De tvingas dra ned på högre utbildning och på forskning, och det svider säkert i hjärtat på många utbildningspolitiker, inte minst i vår del i världen, där man tvingas göra detta. Det är ju i grunden skadligt för framtida tillväxt. Vi klarar av att trots ett kärvt läge göra de investeringar som innebär att Sverige kan utvecklas ännu lite mer.

Det är kul när man skriver sådana här anföranden att jämföra med vad man sade för ett år eller två år sedan. De två senaste åren, och ännu tidigare än så, har jag och min kollega Ulrika Carlsson fokuserat på samverkan och innovation när det gäller hur våra lärosäten och deras verksamhet ska utvecklas. När vi nu ser vad som komma skall, vad vi ska debattera på andra sidan årsskiftet och vad som har presenterats under hösten ser vi också att hårt jobb från oss och många andra lönar sig.

Det här är en forsknings- och innovationsproposition med ett stort I som har presenterats. Vi pratar om strategiska innovationsområden. Vi pratar om forskning för näringsliv och samhälle.

Något som man kan framhålla särskilt är den pott som heter bedömning av samverkan. Något som har efterlysts av båda blocken och från olika sektorer i samhället är det viktiga uppdrag som man tidigare kallade för den tredje uppgiften, att samverka med näringsliv och omgivande samhälle. Man har sagt att det har varit viktigt, men det har inte bedömts, mätts eller värderats. Nu börjar vi med det. Nu sätter vi av 200 miljoner under den tid som propositionen kommer att verka. Vi ger Vinnova i uppdrag att hitta bra och smarta metoder för att värdera detta och komma loss med det vi har pratat om under så lång tid.

Men det går inte att prata innovation och samverkan utan att prata om studenter. Den viktigaste faktorn är givetvis de som finns med i utbildningen. Den viktigaste faktorn är de studenter som lär sig saker och sedan tar med dem till nya arbetsgivare eller blir sin egen arbetsgivare och använder sin kunskap på det sättet. Det finns studenter som skriver examensarbeten ute på företagen. Det finns studenter som blir industridoktorander.

Vi har diskuterat kvantitet och kvalitet i den här debatten. Först kan man konstatera att kvantitet givetvis är viktigt i utbildningen. Det är viktigt att så många som möjligt kan gå sin drömutbildning. Detta år är det år då det är näst flest som har gått en högre utbildning. Det år som flest gick en högre utbildning var förra året. Både dessa år har varit under alliansregeringen. Det är ingen slump om man ser de satsningar som sker.

Men en satsning på kvantitet får aldrig ske till priset av minskad kvalitet. Det var någonting som skedde under flera år och flera decennier. Nu har vi vänt den trenden. Mina kolleger har i detalj redogjort för hur mycket mer vi har satsat per student och på hum-sam-området, men det är så pass viktigt att jag väljer att upprepa det. Vi visar att en utbyggd högre utbildning, en utbildning som fler än någonsin tar del av, går att kombinera med kraftigt höjda ambitioner när det gäller kvalitet.

Under Alliansens första mandatperiod fattade vi en rad beslut som syftade till att stärka lärosätenas autonomi och självstyre. Jag hävdar att också detta är en viktig del när det gäller att utveckla den högre utbildningen och den kvalitet som studenterna får. För närvarande löper också en process som syftar till att låta ytterligare ett antal lärosäten omvandlas från myndigheter till stiftelser. Jag tror att den här trenden är bra. Jag och Centerpartiet tycker att vi ytterligare ska förstärka resan mot autonomi.

En mångfald av rektorer, högskolestyrelser och andra beslutsfattare kommer alltid, tillsammans och i inbördes konkurrens, att vara klokare och bättre på att samspela med berörda regioner och det omgivande samhället än ett fåtal på toppen oaktat hur kloka dessa människor är.

En tro på ökad autonomi är inget annat än en tro på alla de duktiga pedagoger och administratörer som verkar i vårt högskolelandskap.

Herr talman! Plötsligt hände det, skrev någon. Regeringen fortsätter att satsa på yrkeshögskolan, som så många har efterlyst. När man talar samverkan och matchning mot arbetsmarknaden går det inte att komma ifrån yrkeshögskolans unika ställning där. Man definierar konkreta behov på arbetsmarknaden och skräddarsyr utbildningar för att möta detta.

År 2013 är utökningen 1 500 platser, och det fortsätter på samma spår. År 2014 blir det ytterligare 3 000 platser, år 2015 blir det 3 000 och 2016 blir det 1 500. Det här motsvarar totalt en ökning på 25 procent. Det är viktigt för att fler ska hitta sin väg in i den högre utbildningen, men det är också en viktig del i det livslånga lärandet. Yrkeshögskolan är för många ett sätt att byta spår mitt i livet.

När vi ser på oppositionen har vi talet om de påstått sänkta ambitionerna. Använder man Aftonbladet som sin främsta källa för information blir kanske resultatet därefter.

Som jag har redogjort för har aldrig förr så många människor tagit del av den högre utbildningen i Sverige. Aldrig förr har man heller kunnat kombinera en så pass hög kvantitet med så pass hög kvalitet.

Det här är allianspolitik när den är som allra bäst. Det är kul att vara utbildningspolitiker i Alliansen, och vi levererar. För att använda Tomas Tobés ordval: Vi lägger riktiga miljarder på detta viktiga område.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Anf. 185 YVONNE ANDERSSON (KD):

Herr talman! Som sista talare denna kväll kan jag, precis som Emil Källström gjorde, konstatera att det har sagts så mycket bra. Jag får fortsätta den lovsången, för det här betänkandet innehåller väldigt mycket bra, och jag är väldigt nöjd med det.

Någon har sagt att hinder är de skrämmande ting du ser när du flyttar blicken från målet. Jag tycker att det stämmer rätt så bra. I den budgetproposition som vi debatterar i dag handlar det om att tro på möjligheterna. Det kan Alliansen göra därför att vi är fokuserade på målet.

Vad är det då för mål vi har? Vi vill ha ett Sverige som utvecklas ännu mer till ett kunskapssamhälle som står upp för den potential vi har. Vi vill vara en framstående nation som fortfarande finns i framkanten med den unika kunskapsresurs som vi faktiskt redan nu har men vill utveckla vidare. Vi vill att man ska räkna med vårt land, trots vår litenhet, i de globala sammanhangen.

Är det då hela målet, att vårt land och våra resurser ska räknas? Självklart inte. Enskilda människors bildning, enskilda människors lycka och framgång och kunskapsörst som blir stillad innebär en utveckling av samhället och innebär också att människor får del av detta.

Så är det med den här politiken som har att göra med förskola, skola, vuxenutbildning, med forskning och allt detta som hänger ihop med allt annat. Vi har tagit ett stort tag, och vi får aldrig förringa den satsning som Alliansen har gjort. Det tror jag att jag har sagt varje gång som jag har stått i den här talarstolen och talat utbildningspolitik. Aldrig någonsin i historien har någon tagit ett sådant helhetsgrepp över hela detta område som just Alliansen har gjort med samtidiga reformer på alla områden.

I det här innehållsrika betänkandet är det två delar som för första gången träder fram så tydligt i en proposition. Därför vill jag nämna dessa delar. Men innan jag gör det måste jag ändå uppmärksamma på den debatt som har varit runt kvalitetssäkringssystemet. Där måste jag, trots den sena timmen, få uttrycka min förvåning över oppositionens reservation när det gäller kvalitetssäkringssystemet.

Vi hade besök i utskottet av SUHF, Sveriges universitets- och högskoleförbund. Där ställde vi i utskottet frågan när de yttrade att de inte var nöjda med det system som var nu: Vill ni ha det gamla tillbaka? Nej, absolut inte! Det var svaret vi fick i utskottet.

Men i reservationen vill Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet ha tillbaka ett gammalt system, något vi har passerat. Det förvånar mig storligen, herr talman.

Jag vill också konstatera att med tanke på den reaktion som var från olika delar är vi inte alls klara med att det är ett kvalitetssäkringssystem som för alltid ska vara. Alliansen är väldigt öppen för att vi kan gå vidare och utveckla vidare så att det stämmer och blir pricksäkert.

Herr talman! Vad var det då jag ville ha upp som har lyfts särskilt? Det ena är forskningsinformationen. Det andra är rymdforskningen.

Vi ger Vetenskapsrådet en direkt uppgift att ansvara för forskningsinformationen på ett mycket tydligt sätt. Vi vet att den tredje uppgiften hela tiden har aktualiserats som en del när det gäller forskningsinformation. Nu blir det ännu tydligare.

Varför är detta så viktigt? Jo, därför att våra skattebetalare som satsar så mycket – det är till exempel 4 miljarder extra på forskningen – ska veta vad pengarna går till.

Det ska vara ett transparent system så att man ser: Vad har vi fått för pengarna? Det tillhör demokratins innersta väsen. Jag är så glad att förslaget om tydlighet finns. Den frågan har vi kristdemokrater uppmärksammat ett flertal omgångar.

Nästa del är naturligtvis rymdforskningen och de erövringar vi gör. Många kan tycka: Det är för exotiskt med rymdforskning. Nej, det är vad du och jag använder dagligdags när vi använder våra mobiltelefoner. Det är vad rymdforskning handlar om.

Hur får vi alla klimatdata och miljödata i dag? Det är rymdforskningen som servar det. Här har vi i Sverige varit starka med till exempel Odin och Steam. De är våra och byggda från början i Sverige. I dag används instrumenten som Steam står för inom ramen för ESA, det europeiska samarbetsorganet.

Här står Sverige för någonting som är otroligt unikt. Nu ger Alliansen ytterligare medel till detta för att vi ska kunna stå upp för att fortsätta med den kunskapen och visa världen att ett litet land kan vara stort när det gäller den framtida kunskapen och kunskapsutvecklingen.

Att se framtiden är att basera önskemål och visioner på vart vi har kommit och vart vi är på väg. Alliansen lyckas fokusera på målen. Då ser man inte hinder, då ser man möjligheter, och då finns möjligheterna.

Med det vill jag yrka avslag på samtliga reservationer och bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Jag önskar naturligtvis alla som varit här i kammaren en god jul och en god afton!
(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Eclund (KD) och Tomas Tobé (M).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 12 december.)

14 § Bordläggning

Prot. 2012/13:41
11 december

Anmäldes och bordlades
Trafikutskottets betänkanden
2012/13:TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer
2012/13:TU2 Transportsystemets inriktning

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2012/13:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård
2012/13:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livs-
medel

Motioner
med anledning av prop. 2012/13:39 Fördraget om stabilitet, samordning
och styrning inom ekonomiska och monetära unionen
2012/13:Fi5 av Ulla Andersson m.fl. (V)
2012/13:Fi6 av Sven-Olof Sällström och Johnny Skalin (SD)
2012/13:Fi7 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)
2012/13:Fi8 av Per Bolund m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2012/13:33 Riksrevisionens rapport om statens
försäljningar av apotek
2012/13:So9 av Agneta Luttröpp och Magnus Ehrencrona (MP)

15 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 11 december

2012/13:175 Statsbudgeten som verktyg för att minska ekonomiska klyftor mellan kvinnor och män

av *Per Bolund* (MP)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:176 Alternativ till teknikneutralitet

av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2012/13:177 Målet om fördubblad export

av *Jennie Nilsson* (S)
till statsrådet Ewa Björling (M)

2012/13:178 Samhällsomfattande posttjänst

av *Gunilla Svantorp* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 18 december.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 11 december

2012/13:192 Insatser för utbildning i Värmland

av *Berit Högman* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:193 Insatser för fler jobb i Värmland

av *Berit Högman* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:194 Insatser för fler jobb i Värmland

av *Berit Högman* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 december.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 december

2012/13:142 Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande

av *Christina Oskarsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:147 Jordanien

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:148 Demokratiska republiken Kongo

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:149 Användningen av klustervapen i Syrien

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:151 Motorvägsstandard på E20

av *Lars Johansson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:155 EU:s klimatmål

av *Matilda Ernkrans* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:156 Resandestatistik

av *Lars Eriksson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:160 Översvämningsmygg

av *Ann-Kristine Johansson* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:161 Bekämpningsmedel och död hos pollinerare

av *Jens Holm* (V)
till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:165 Oro i Egypten

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:166 Egypten och medel från EU

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:171 Offentliggörande av sannolikhet för härdsmälta

av *Peter Rådberg* (MP)
till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:180 Promession som begravningsmetod

av *Catharina Bråkenhielm* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Prot. 2012/13:41
11 december

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 december.

18 § Kammaren åtskildes kl. 23.18.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 6 §
anf. 29 (delvis),

av talmannen därefter till och med 7 § anf. 68 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 99 (delvis),

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56,

av tredje vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 129 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 159 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
4 § Förnyad bordläggning.....	1
5 § Låneram för SAS-koncernen.....	2
Näringsutskottets betänkande 2012/13:NU10	2
Anf. 1 JONAS ERIKSSON (MP)	2
Anf. 2 JENNIE NILSSON (S)	3
Anf. 3 EVA FLYBORG (FP).....	3
Anf. 4 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	4
Anf. 5 HELENA LINDAHL (C).....	7
Anf. 6 KENT PERSSON (V).....	7
Anf. 7 PENILLA GUNTHER (KD).....	8
Anf. 8 PER BOLUND (MP)	9
Anf. 9 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik	13
Anf. 10 PER BOLUND (MP) replik	14
Anf. 11 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M) replik	14
Anf. 12 PER BOLUND (MP) replik	15
Anf. 13 PENILLA GUNTHER (KD) replik	15
Anf. 14 PER BOLUND (MP) replik	16
Anf. 15 PENILLA GUNTHER (KD) replik	16
Anf. 16 PER BOLUND (MP) replik	17
(Beslut fattades under 10 §.)	18
6 § Näringsliv	18
Näringsutskottets betänkande 2012/13:NU1	18
Anf. 17 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	18
Anf. 18 JONAS ERIKSSON (MP)	20
Anf. 19 MARGARETA LARSSON (SD)	22
Anf. 20 KENT PERSSON (V).....	23
Anf. 21 PENILLA GUNTHER (KD).....	25
Anf. 22 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	27
Anf. 23 PENILLA GUNTHER (KD) replik	28
Anf. 24 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	28
Anf. 25 PENILLA GUNTHER (KD) replik	29
Anf. 26 KENT PERSSON (V) replik.....	29
Anf. 27 PENILLA GUNTHER (KD) replik	30
Anf. 28 KENT PERSSON (V) replik.....	30
Anf. 29 PENILLA GUNTHER (KD) replik	31
Anf. 30 JESSICA POLFJÄRD (M)	31
Anf. 31 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	34
Anf. 32 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	35
Anf. 33 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	36
Anf. 34 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	36
Anf. 35 KENT PERSSON (V) replik.....	37
Anf. 36 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	37

Anf. 37 KENT PERSSON (V) replik	38
Anf. 38 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	38
Anf. 39 EVA FLYBORG (FP)	39
Anf. 40 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	41
Anf. 41 EVA FLYBORG (FP) replik	41
Anf. 42 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	42
Anf. 43 EVA FLYBORG (FP) replik	42
Anf. 44 ANDERS AHLGREN (C)	43
Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	45
Anf. 46 ANDERS AHLGREN (C) replik	45
Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	46
Anf. 48 ANDERS AHLGREN (C) replik	46
Anf. 49 INGELA NYLUND WATZ (S)	47
Anf. 50 HANS ROTHENBERG (M)	48
Anf. 51 INGELA NYLUND WATZ (S) replik	50
Anf. 52 HANS ROTHENBERG (M) replik	50
Anf. 53 INGELA NYLUND WATZ (S) replik	51
Anf. 54 HANS ROTHENBERG (M) replik	51
Anf. 55 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	52
Anf. 56 BORIANA ÅBERG (M)	53
Anf. 57 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	54
Anf. 58 BORIANA ÅBERG (M) replik	55
Anf. 59 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	55
Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M) replik	56
Anf. 61 BÖRJE VESTLUND (S)	56
Anf. 62 ERIK A ERIKSSON (C)	57
Anf. 63 JONAS ERIKSSON (MP) replik	58
Anf. 64 ERIK A ERIKSSON (C) replik	58
Anf. 65 JONAS ERIKSSON (MP) replik	59
Anf. 66 ERIK A ERIKSSON (C) replik	59
Anf. 67 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	60
(Beslut fattades under 10 §.)	60
7 § Kultur, medier, trossamfund och fritid	60
Kulturutskottets betänkande 2012/13:KrU1	60
Anf. 68 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S)	60
Anf. 69 TINA EHN (MP)	64
Anf. 70 MATTIAS KARLSSON (SD)	67
Anf. 71 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik	71
Anf. 72 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	72
Anf. 73 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik	72
Anf. 74 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	73
Anf. 75 LARS OHLY (V)	73
Anf. 76 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	75
Anf. 77 LARS OHLY (V) replik	79
Anf. 78 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik	79

Anf. 79 LARS OHLY (V) replik	80
Anf. 80 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	80
Anf. 81 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik	81
Anf. 82 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	81
Anf. 83 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik	82
Anf. 84 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	83
Anf. 85 TINA EHN (MP) replik	83
Anf. 86 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	84
Anf. 87 TINA EHN (MP) replik	84
Anf. 88 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	85
Anf. 89 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	85
Anf. 90 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	85
Anf. 91 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	86
Anf. 92 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M) replik	86
Anf. 93 CECILIA MAGNUSSON (M)	86
Anf. 94 LARS OHLY (V) replik	88
Anf. 95 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	89
Anf. 96 LARS OHLY (V) replik	89
Anf. 97 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	90
Anf. 98 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik	90
Anf. 99 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	91
Anf. 100 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik	91
Anf. 101 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	92
Anf. 102 TINA EHN (MP) replik	92
Anf. 103 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	93
Anf. 104 TINA EHN (MP) replik	93
Anf. 105 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	94
Anf. 106 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	94
Anf. 107 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	95
Anf. 108 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	95
Anf. 109 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	96
Anf. 110 CHRISTER NYLANDER (FP)	96
(forts. 11 §).....	98
Ajournering.....	98
Återupptagna förhandlingar	98
8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 6 december	99

FöU1 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap – budgetåret 2013	99
FiU6 Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2011	100
FiU12 Utvärdering av Riksbankens penningpolitik och arbete med finansiell stabilitet 2005–2010	101
UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	101
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 7 december.....	102
SfU2 Utgiftsområde 8 Migration	102
MJU5 Nya regler för industriutsläpp	104
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	104
NU10 Låneram för SAS-koncernen	104
NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv	104
Ajournering.....	105
Återupptagna förhandlingar	106
11 § (forts. från 7 §) Kultur, medier, trossamfund och fritid (forts. KrU1)	106
Anf. 111 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	106
Anf. 112 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	106
Anf. 113 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	107
Anf. 114 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	107
Anf. 115 TINA EHN (MP) replik	108
Anf. 116 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	108
Anf. 117 TINA EHN (MP) replik	109
Anf. 118 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	109
Anf. 119 PER LODENIUS (C)	110
Anf. 120 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	113
Anf. 121 PER LODENIUS (C) replik	113
Anf. 122 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	114
Anf. 123 PER LODENIUS (C) replik	114
Anf. 124 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	115
Anf. 125 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	117
Anf. 126 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	118
Anf. 127 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	119
Anf. 128 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	119
Anf. 129 ISAK FROM (S)	119
Anf. 130 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	124
Anf. 131 ISAK FROM (S) replik	124
Anf. 132 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	125
Anf. 133 ISAK FROM (S) replik	125
Anf. 134 BENGT BERG (V)	125
Anf. 135 PETER JUTTERSTRÖM (M)	127
Anf. 136 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	128
Anf. 137 PETER JUTTERSTRÖM (M) replik	128
Anf. 138 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	128

Anf. 139	PETER JUTTERSTRÖM (M) replik	128
	(Beslut skulle fattas den 12 december.)	128
12 §	Filmpolitiska frågor	129
	Kulturutskottets betänkande 2012/13:KrU2	129
Anf. 140	GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S)	129
Anf. 141	AGNETA BÖRJESSON (MP)	131
Anf. 142	MATTIAS KARLSSON (SD)	132
Anf. 143	LARS OHLY (V)	133
Anf. 144	GUSTAF HOFFSTEDT (M)	134
Anf. 145	AGNETA BÖRJESSON (MP) replik	136
Anf. 146	GUSTAF HOFFSTEDT (M) replik	137
Anf. 147	AGNETA BÖRJESSON (MP) replik	137
Anf. 148	GUSTAF HOFFSTEDT (M) replik	137
Anf. 149	ANNA STEELE (FP)	137
Anf. 150	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	138
Anf. 151	ANNA STEELE (FP) replik	139
Anf. 152	MATTIAS KARLSSON (SD) replik	139
Anf. 153	ANNA STEELE (FP) replik	139
Anf. 154	PER LODENIUS (C)	139
Anf. 155	LARS-AXEL NORDELL (KD)	140
	(Beslut skulle fattas den 12 december.)	142
13 §	Utbildning och universitetsforskning	143
	Utbildningsutskottets betänkande 2012/13:UbU1	143
Anf. 156	IBRAHIM BAYLAN (S)	143
Anf. 157	JABAR AMIN (MP)	145
Anf. 158	BJÖRN SÖDER (SD)	147
Anf. 159	ROSSANA DINAMARCA (V)	150
Anf. 160	TOMAS TOBÉ (M)	153
Anf. 161	IBRAHIM BAYLAN (S) replik	156
Anf. 162	TOMAS TOBÉ (M) replik	156
Anf. 163	IBRAHIM BAYLAN (S) replik	157
Anf. 164	TOMAS TOBÉ (M) replik	158
Anf. 165	ROSSANA DINAMARCA (V) replik	158
Anf. 166	TOMAS TOBÉ (M) replik	159
Anf. 167	ROSSANA DINAMARCA (V) replik	159
Anf. 168	TOMAS TOBÉ (M) replik	160
Anf. 169	ROGER HADDAD (FP)	160
Anf. 170	ROSSANA DINAMARCA (V) replik	162
Anf. 171	ROGER HADDAD (FP) replik	163
Anf. 172	ROSSANA DINAMARCA (V) replik	163
Anf. 173	ROGER HADDAD (FP) replik	164
Anf. 174	ULRIKA CARLSSON i Skövde (C)	164
Anf. 175	ANNIKA ECLUND (KD)	167
Anf. 176	THOMAS STRAND (S)	169
Anf. 177	RICHARD JOMSHOF (SD)	172
Anf. 178	BETTY MALMBERG (M)	174
Anf. 179	THOMAS STRAND (S) replik	177
Anf. 180	BETTY MALMBERG (M) replik	177

Anf. 181 THOMAS STRAND (S) replik.....	177	Prot. 2012/13:41
Anf. 182 BETTY MALMBERG (M) replik.....	178	11 december
Anf. 183 TINA ACKETOFT (FP)	178	<hr/>
Anf. 184 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	181	
Anf. 185 YVONNE ANDERSSON (KD).....	183	
(Beslut skulle fattas den 12 december.).....	184	
14 § Bordläggning.....	185	
15 § Anmälan om interpellationer.....	185	
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	186	
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	186	
18 § Kammaren åtskildes kl. 23.18.....	187	

Tryck: Elanders, Vällingby 2013